Agrárminisztérium, Vadgazdálkodási Tájegységi Főosztály

Kapos-tolnai
vadgazdálkodási tájegység
(403)

A vadgazdálkodási tájegység tervének elkészítéséhez felhasznált vadgazdálkodási alapadatok, az azokat bemutató grafikonok és térképek, valamint azok szöveges értékelése egységes szerkezetben.

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.08.31.

Vadgazdálkodási tájegységi terv tartalomjegyzék

1. A vadgazdálkodási tájegység leírása

A vadgazdálkodási tájegység azonosítói és térbeli elhelyezkedése

A vadgazdálkodási tájegység jellemzése

- A vadgazdálkodási tájegység környezeti adottságainak bemutatása
- A mező- és erdőgazdaság legfontosabb területi jellemzői
- A vadgazdálkodási tájegység természetvédelmi jellemzése

2. A vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodásának jellemzése és adottságainak bemutatása (1998-2014)

- A gímszarvas állománya, hasznosítása és minősége
- A dámszarvas állománya, hasznosítása és minősége
- Az őz állománya, hasznosítása és minősége
- A muflon állománya, hasznosítása és minősége
- A vaddisznó állománya és hasznosítása
- A mezei nyúl állománya és hasznosítása
- A fácán állománya és hasznosítása
- A hasznos apróvad hasznosítása
- Az egyéb apróvadfajok lelövésének alakulása

3. A vadállomány szabályozásának irányelvei

3.1. Nagyvadgazdálkodás

- A gímszarvas gazdálkodás alapvonalai
- A dámszarvas gazdálkodás alapvonalai
- Az őzgazdálkodás alapvonalai

- A muflongazdálkodás alapvonalai
- A vaddisznó gazdálkodás alapvonalai

3.2. Apróvadgazdálkodás

- A mezeinyúl-gazdálkodás alapvonalai
- A fácángazdálkodás alapvonalai
- A hasznos apróvad hasznosításának alapvonalai
- A ragadozó-gazdálkodás alapvonalai

4. Mellékletek

- A vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodási térképe
- A vadgazdálkodási tájegységbe tartozó vadgazdálkodási egységek jegyzéke
- A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolása az állomány, a teríték, a trófeabírálati, és pénzügyi adatok alapján
- A különleges rendeltetésű vadászterületek megoszlása a vadgazdálkodási tájegységek között
- A vadaskertek vadgazdálkodási tájegységek közötti megoszlása
- A szakszerűtlen elejtés megítélésének szempontjai és a trófeabírálat vadgazdálkodási tájegységi irányelvei
- Felhasznált adatok és szakirodalom forrásai

1. A vadgazdálkodási tájegység leírása

A vadgazdálkodási tájegység azonosítói és térbeli elhelyezkedése

A vadgazdálkodási tájegység jellemzése

A vadgazdálkodási tájegység leíró jellemzői

A vadgazdálkodási tájegység azonosítói és térbeli elhelyezkedése

VGTE kódszáma:	**403**
VGTE neve:	**Kapos-tolnai**

A vadgazdálkodási tájegység jellemzése

A vadgazdálkodási tájegység környezeti adottságainak bemutatása

A Kapos-tolnai vadgazdálkodási tájegység túlnyomó része Tolna megyében helyezkedik el. Területének közel 96%-a vadgazdálkodásra alkalmas. A vadgazdálkodási tájegység területén meghatározóak a szántó és gyepterületek (80.0%), az erdő aránya 13.2%. Mezőgazdasági területeken fekvő alacsony erődsültségű, nagyvadas - vegyesvadas tájnak tekinthető.

A vadgazdálkodási tájegység megyék közötti megoszlása:

- Baranya: **704 ha** (0.6%)
- Somogy: **4.951 ha** (4.2%)
- Tolna: **112.306 ha** (95.2%)

A mező- és erdőgazdaság legfontosabb területi jellemzői

A művelési ágak megoszlása a Corine Landcover adatbázis alapján (ha)

erdő	szántó	rét	szőlő	nádas	tó	alkalmatlan	összesen
15,626	89,782	4,605	524	672	1,865	4,886	117,961
13.2%	76.1%	3.9%	0.4%	0.6%	1,6%	4.1%	100.0%

A dámszarvas állomány mennyiségi és minőségi szempontból kiemelkedő jelentőségű. Ezek közül a legjelentősebb a gyulaji állomány. A többi nagyvadfaj sem a létszám, sem a teríték szempontjából nem haladja meg az országos átlag feletti szintet. A csülkösvad állományok csökkentése és a mező- és erdőgazdálkodás érdekeivel és tűrőképességével összhangban álló gazdálkodás kialakítása szükséges.

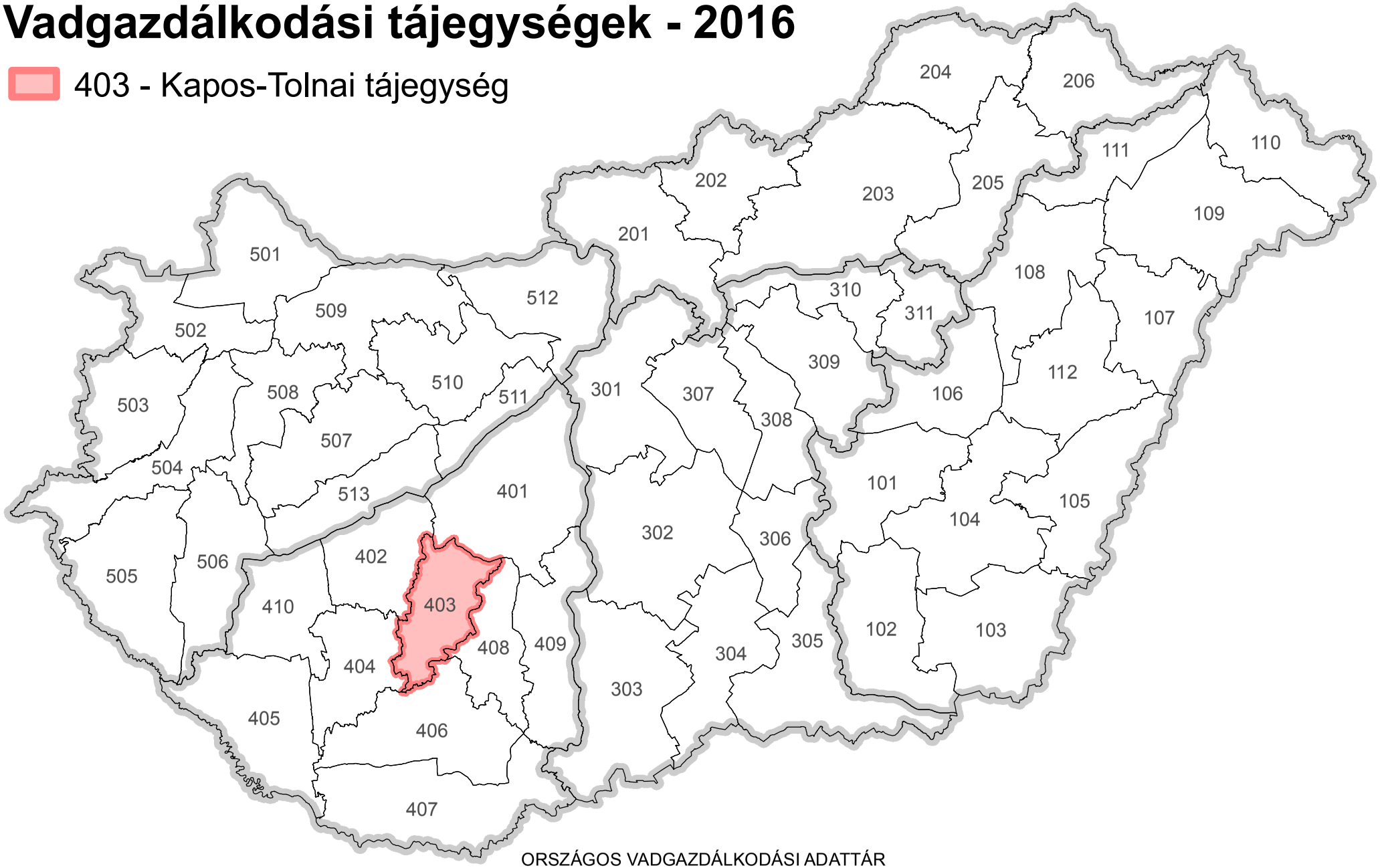
Az apróvad elvesztette gazdálkodási jelentőségét, a fácán és a mezei nyúl hasznosítási eredményei is szerények. Ez a nagyvad túlsúlyával, a közepes méretű ragadozók állományainak jelentős növekedésével magyarázható, továbbá a megfelelő élőhelyek romlásával is magyarázható.

A vadgazdálkodási tájegység leíró jellemzői

	A vadgazdálkodási tájegységben elhelyezkedő erdőterület nagysága és fafajok és korosztályok szerinti megoszlását a mellékelt táblázat és térkép mutatja.
	A vadgazdálkodási tájegységben térített mezőgazdasági és erdei kár alakulása a megelőző időszakban (1998-2014) • A térített mezőgazdasági vadkár nagysága a vadgazdálkodási tájegységben a tájegységek rangsorában átlag feletti jelentőségű. Az 1998-2014 közötti időszakban a folyóértéken tekintett károk időközi ingadozással növekedtek, 4.5-8.5 millió Ft-ról 13.5-28 millió Ft-ra. • A térített erdei károk nagysága nem jelentős, de a 2010-es kiugró értéknek (4.5 millió Ft) köszönhetően összességében növekvő trendet mutat.
	A vadgazdálkodási tájegység természetvédelmi jellemzése
	A vadgazdálkodási tájegység Nemzeti Park Igazgatóságok (NPI) közötti megoszlása: • Balaton-felvidéki NPI: **2,718 ha** (2.3%) • Duna-Dráva NPI: **115,235 ha** (97.7%) A vadgazdálkodási tájegység nemzeti parki igazgatóságok közötti megoszlását és a vadgazdálkodási tájegységben található Natura 2000 területeket a csatolt táblázatok sorolják fel és térképek mutatják.
	A vadgazdálkodási tájegységben található Ramsari vizes élőhelyek területe és a tájegység részesedése az adott élőhelyből: • Pacsmagi-tavak Ramsari Terület: **439 ha** (100.0%)

Vadgazdálkodási tájegységek - 2016

403 - Kapos-Tolnai tájegység

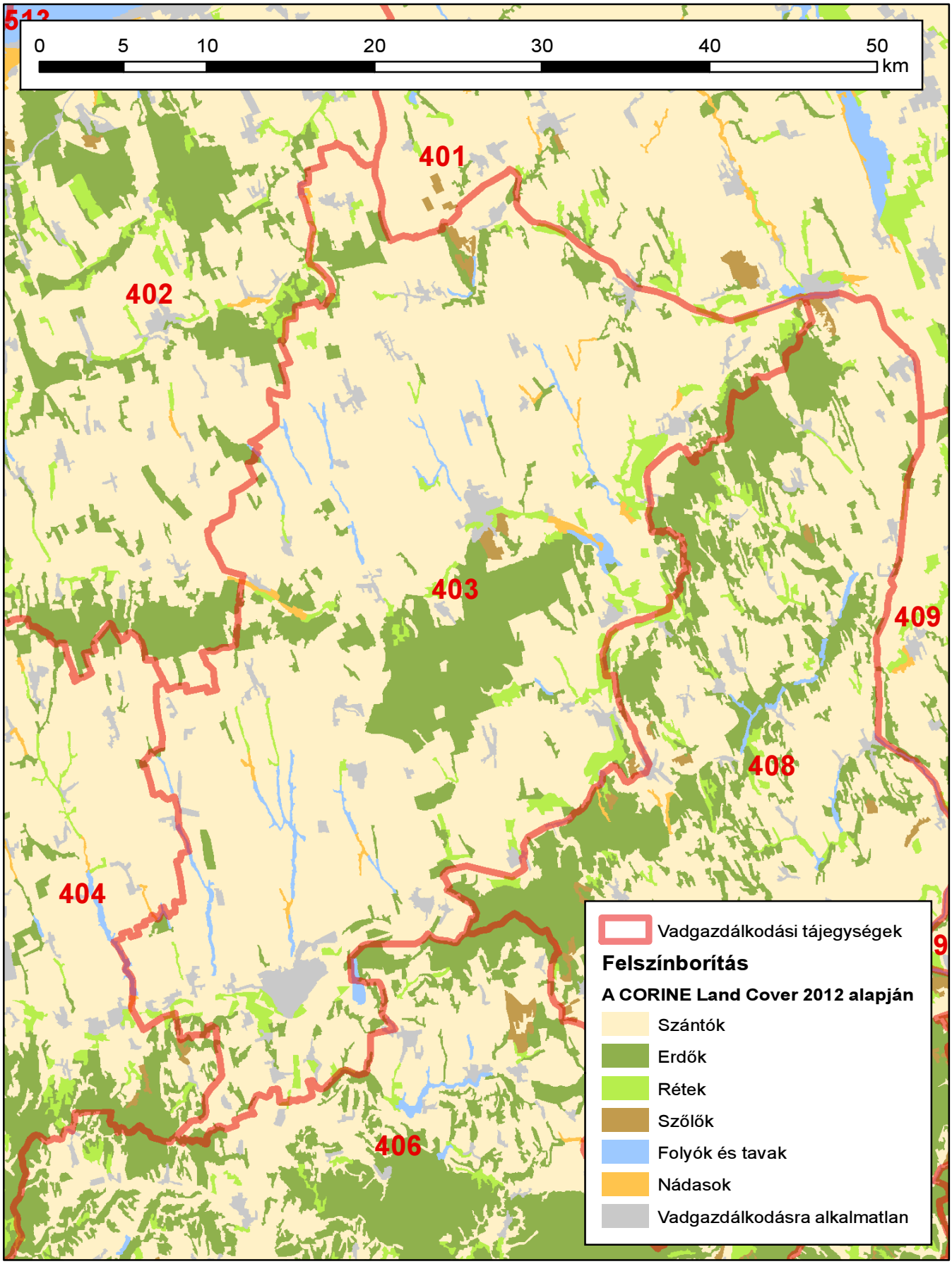

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE VADVILÁG MEGŐRZÉSI INTÉZET
GÖDÖLLŐ, 2016

Készült: 2016.05.12.

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

A 403. számú vadgazdálkodási tájegység felszínborítása

Készült: 2016.06.08.

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Az erdő- és vadgazdálkodás összehangolásának alapelvei

V. 6. Fenntartható vadgazdálkodás[1]

Az erdőgazdálkodás és a vadgazdálkodás harmonizálásának problémái évszázados múltra tekintenek vissza. A problémák zömét a magas vadlétszámból következő vadkár és annak kezelése okozza. Alapvető célja a két rokon ágazatnak a gazdaságos működés. Ehhez elengedhetetlen a fenntartható erdő- és vadgazdálkodás harmonizációja, melyet komoly szakmai viták öveznek, azonban a tudatos, olykor kapcsolt gazdálkodási modell körültekintő, átgondolt munkával kidolgozható. Az elmúlt 60 év európai és a magyar statisztikai adatait vizsgálva kapcsolatot lehet felfedezni az erdőterület és a nagyvadállomány növekedése között. A nagyvadállomány 1960 óta, - mintegy évtizedes késéssel - erőteljes növekedéssel reagált itthon és külföldön egyaránt az erdőterület folyamatos növekedésére. Természetesen a nagyvadlétszám növekedésében más tényezők is közrejátszanak, mint a mezőgazdasági élőhely szerkezeti átalakulása.
A vad az erdei életközösség elvitathatatlan része. Az erdei életközösség védelme érdekében ugyanakkor az élőhely tűréshatárán túli vadsűrűséget szabályozni szükséges.. Az élőhely forráskészletét meghaladó sűrűségű nagyvadállomány káros hatása elleni fellépés elsősorban a vadászati szakterület feladata, amit a vadászati igazgatásnak, a gazdasági szereplőknek és a vadászati érdekképviseletnek közösen kell megalapozni.

V. 6.1. Általános célok

1. A nagyvadlétszám nemkívánatos további növekedésének megállítása, illetve a létszám csökkentése valamennyi nagyvadfajunk esetében elérendő cél, a vadállomány genetikai változatosságának és élőhelyének megóvása mellett. A hazai nagyvadállomány csökkentése a nőivarú egyedek fokozott állományhasznosítása útján vezethet a megoldáshoz, azaz a környezetével egyensúlyi helyzetben lévő nagyvad egyedsűrűség eléréséhez. Ebben a feladatban az ország erdőterületének felén, mintegy 1 millió hektár erdőterületen gazdálkodó állami erdőgazdasági társaságok lehetnek a kezdeményezők, ahol a szakmai hozzáértés és szakszemélyzet rendelkezésre áll.

2. Az erdőművelési és vadkár megelőzési gyakorlat (pl. az erdőfelújítást védő kerítések alkalmazása és időben történő lebontása) felülvizsgálata szükséges.

V. 6.2. Stratégiai célok

Az állománykezelési probléma fokozottan jelentkezik. Stratégiai célként fogalmazható meg a hazai nagyvadállomány hasznosításnak további fokozása.
A nagyvad állomány európai szinten tapasztalható dinamikus szaporodása Magyaror-

1 FM EVF 2016. **Nemzeti erdőstratégia 2016-2030**. Földművelésügyi Minisztérium, Erdészeti és Vadgazdálkodási Főosztály, Budapest (36-38. oldal)

szágon is jelentős problémákat okoz. Ennek megoldásához egy olyan mechanizmusra lenne szükség, amely a vadállomány erdőkre és más természeti területekre gyakorolt hatását előre meghatározott keretek között lenne képes tartani. A nagyvad állomány létszámának csökkentése rövidtávon növelheti a vadgazdálkodási ágazat bevételeit és hozzáadott értékét, emellett pedig rövid és hosszú távon is növelné az erdőgazdálkodás hozzáadott érétkét a vadkárok és a vadkár elleni védekezésre fordított költségek csökkenésén keresztül.

V. 6.3. Javaslatok a stratégiai célok megvalósításához

a) Az új vadgazdálkodási törvény más aspektusba helyezi a vadkár kezelését, éppen ezért megjelennek a jogszabályban olyan új elemek, amelyek rögzítik a vadkár problémák kezelését a megelőzéstől a kifizetésig. A törvény hatályba léptetését követően ki kell dolgozni a vadkár kezelésének és becslésének protokollját, mely egységes szemszögből közelíti meg a kérdést. Figyelembe véve a folyamatos erdőborítottsági gyakorlatot és a 2050-ig terjedő erdőtelepítési programot is, teljes bizonyossággal állíthatjuk, hogy a nagyvad további térhódítása várható, mivel újabb források (élőhely, táplálék) jelennek meg számára még az alacsonyabb erdősültségűalföldi megyékben is. Ez újabb konfliktushelyzetet teremthet az erdei vadkárok területén, mivel bizonyos vadfajok (pl. szarvas) plasztikusan alkalmazkodik a környezete táplálékkínálatához.

b) Az állományhasznosítási terveknél a pontos módszertan az európai összehasonlításban is alapos Erdővédelmi Mérő- és Megfigyelő Rendszeren belül kaphatna helyet az átfogó, mintapontokon alapuló erdővédelmi hálózathoz kapcsolódva, melynél az évente végzett felvételekkel értékelik az erdő állapotát, illetve annak változását, felhívva a figyelmet az esetlegesen kedvezőtlen tendenciákra.

c) Az állományhasznosítás jelen mértékét feltétlen növelni kell, annak érdekében, hogy a későbbi konfliktusok kezelhetővé váljanak. Ha szükséges hatósági eszközökkel kell a nagyobb állományhasznosítást a vadászatra jogosultaktól kikényszeríteni és annak megvalósulását ellenőrizni. Ennek megoldására tesz az utóbbi tíz évben kísérletet a nagyvad lelövési kvóták megyei vadászati hatósági megállapítása, amelynek eredményeképpen az országos nagyvadállomány hasznosítás 15 év alatt megduplázódott, 150 ezerről 300 ezer fölé emelkedett.

d) Ösztönözni kell a hazai vadhúsfogyasztást és támogatni kell a belföldi vadhús értékesítést. A megnövelt vadhús kereslet pozitív ösztönző hatással lehet a vadgazdákra állományaik hasznosítása terén. A folyamatos vadhús kereslet a lőtt-vad kínálat növelését ösztönzi.

e) Elő kell segíteni a hazai vadállomány genetikai állományának és élőhelyének megóvását.

403 vadgazdálkodási tájegység fafaj és korosztály szerinti viszonyai

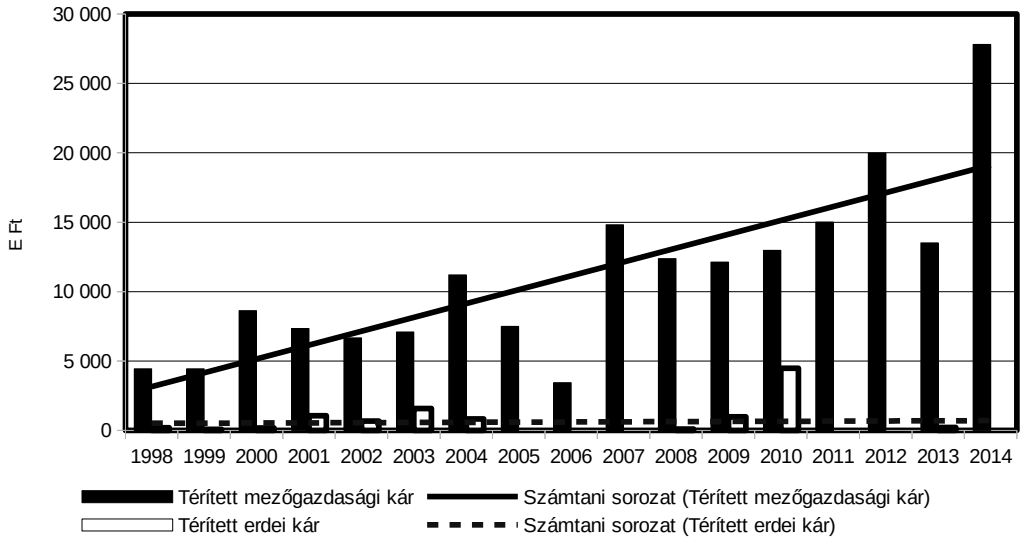
Fafaj neve	Korsztályok															Összes
	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	131-140	141-	
Kocsányos tölgy	60.7	47.9	28.6	25.0	28.9	45.3	81.7	75.0	64.2	7.7	15.8	36.5	12.1			**529.3**
Szlavon tölgy												0.6				**0.6**
Kocsánytalan tölgy	167.2	58.2	92.0	35.8	24.7	6.7	12.1	12.3	22.2	5.1	17.2	6.0	2.8			**462.3**
Molyhos tölgy			2.1	0.5	1.7	5.8	14.9	15.4	8.0	13.1	5.0	4.6	13.6	10.3	0.1	**95.0**
Magyar tölgy	0.1											1.6	1.0			**2.8**
Vörös tölgy	44.8	448.1	116.2	2.9	20.7	11.8	8.5	0.2								**653.3**
Olasz tölgy								0.1		0.1					0.3	**0.5**
Csertölgy	421.8	411.4	324.0	287.7	385.7	426.8	593.9	695.6	408.1	97.4	53.5	29.9	7.0	7.2	0.8	**4,150.8**
Bükk					7.7	0.2	5.7	0.2	0.2				0.8			**14.8**
Gyertyán	3.8	15.6	35.2	39.7	67.1	56.8	73.0	24.2	35.9	15.8	2.6	0.8	0.2			**370.8**
Akác	930.1	1090.8	1093.5	860.3	338.0	324.7	40.5	21.0	1.3			0.8				**4,700.9**
Hegyi juhar	0.6	1.4	5.9	14.8	25.2	6.8	5.7	0.7	2.7	0.4						**64.2**
Korai juhar	1.1	0.0	2.3	10.3	3.3	11.4	4.9									**33.2**
Mezei juhar	9.2	16.9	52.0	55.4	28.5	22.9	16.1	3.5	1.8	1.5	0.4	0.9	0.2	0.1		**209.1**
Zöld juhar	3.4	42.7	15.3	19.6	2.9	3.7	0.7				0.4					**88.7**
Ezüst juhar			5.9	0.7	0.4	0.4	2.5									**9.9**
Tatár (feketegyűrű) juhar			0.3													**0.3**
Hegyi szil				1.9												**1.9**
Mezei szil	3.6	8.6	19.6	7.2	6.9	11.9	3.3	0.4	0.5	0.2						**62.2**
Vénic szil		0.1		0.0	0.1											**0.3**
Magas kőris	10.8	9.1	9.9	9.6	2.1	2.1	6.6	0.0	0.0							**50.2**
Magyar kőris	14.3	4.4	8.3	7.1	0.8	0.4	1.1			0.1						**36.5**
Amerikai (vörös) kőris	0.8	1.7	2.3	11.2	8.8	3.1	0.3	0.1								**28.3**
Virágos kőris	6.9	10.4	22.2	10.8	18.1	9.4	14.1	12.1	8.8	1.6		3.4		1.5	0.1	**119.4**
Fekete dió	37.2	175.8	123.6	75.9	32.7	14.4	54.5	42.1	27.9	0.7						**584.7**
Közönséges dió	8.7	9.5	23.8	19.6	10.1	20.1	0.7	0.6								**93.1**
Madárcseresznye	1.7	0.3			2.2											**4.2**
Vadalma	0.5	0.1														**0.6**
Vadkörte	2.3	0.7		0.8												**3.8**
Fehér eperfa	0.1	0.4	2.7	0.6		1.4										**5.2**
Barkócaberkenye																
Szelídgesztenye		0.1														**0.1**
Juharlevelű platán			0.4	6.5	4.1					0.4						**11.4**
Nyugati ostorfa	15.1	17.2	9.2	8.6	9.4	7.9	2.8									**70.2**
Lepényfa	0.1	0.2	0.8	0.1	2.3	2.5	0.5									**6.4**
Japán akác				0.3		0.4										**0.8**
Ezüstfa		0.3														**0.3**
Narancseper				0.1												**0.1**
Fel nem sorolt egyéb kemény lombos fafaj			0.8	0.4	0.0											**1.2**
Korai nyár		0.3		0.3												**0.6**
Óriás nyár	2.1	3.9	6.5	6.1	4.0	0.5	0.1									**23.2**
Olasz nyár	3.2	14.0	12.4	9.0	3.7	0.5										**42.8**
Koltay (H-528-8) nyár	4.0	0.4														**4.4**
Blanc du Poitou nyár	0.6	1.6	2.3													**4.4**
Pannónia (H-490/3) nyár	39.8	22.1	12.7													**74.6**
OP-229 nyár (Agathe-F)		1.0		0.0												**1.1**
Kopecky (H-490/4) nyár	6.6	5.9	11.8	0.3												**24.6**
I 58/57 nyár		0.5														**0.5**
Fehér nyár	2.8	4.1	11.9	1.2												**20.0**
Szürke nyár	13.2	0.7	7.0	8.5	1.3	0.6	0.2									**31.6**
Rezgő nyár	0.2	1.3	1.2		0.0	0.2										**3.0**
Fekete nyár	1.0	0.3				0.2										**1.5**
Egyéb nemes nyár	35.2	5.6	16.4	2.2	0.9	0.6										**60.9**
Bédai egyenes fűz		3.9	6.0	26.5												**36.3**
Fehér fűz	1.4	6.2	6.8	13.9	7.2	0.4	0.9									**36.7**
Törékeny fűz	0.1	1.4	0.9	4.4	0.2		0.2									**7.2**
Kecskefűz	0.3															**0.3**
Egyéb fűzek		1.2	0.1	2.4	0.8											**4.4**
Mézgás éger	21.0	9.1	12.2	66.8	33.6	3.9	4.5		0.7	0.3						**152.1**
Kislevelű hárs	2.1	0.3			1.4	0.5	6.5	0.5								**11.3**
Nagylevelű hárs			0.9		12.6	6.0	7.9		1.0	0.7						**28.9**
Ezüsthárs	5.2	8.7	39.9	34.6	39.0	50.2	99.3	25.1	13.4	6.1		0.9				**322.3**
Közönséges nyír			0.6	0.6	2.3											**3.5**
Vadgesztenye							2.2	0.0					0.3			**2.5**
Bálványfa	19.3	43.9	27.2	15.7	7.2	9.6	0.2	0.4	0.1							**123.6**
Erdeifenyő		0.5	12.9	66.4	175.9	139.4	20.1	6.9	0.0		1.8	0.4	0.7			**425.1**
Feketefenyő		1.0	9.4	17.3	38.4	74.9	41.6	6.6	6.1	1.8	7.8	1.4	0.8			**207.0**
Lucfenyő			0.4	0.7	2.8					0.2						**4.1**
Vörösfenyő és egyéb Larix fajok					0.0											**0.0**
Összesen	**1,902.8**	**2,509.9**	**2,196.2**	**1,790.3**	**1,363.5**	**1,284.6**	**1,127.7**	**943.1**	**603.1**	**153.2**	**104.5**	**87.6**	**39.5**	**19.0**	**1.3**	**14,126.1**

A vadgazdálkodásra alkalmas terület, a térített mezőgazdasági és erdei vadkárok vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **403**

Év	Vadgazdálkodásra alkalmas terület	Alkalmas terület aránya	Térített mezőgazdasági kár	Térített erdei kár
	km2	%	E Ft	E Ft
1998	1 088	95,9%	4 431	200
1999	1 088	95,9%	4 434	80
2000	1 088	95,9%	8 633	178
2001	1 089	95,9%	7 334	1 052
2002	1 089	95,9%	6 663	680
2003	1 089	95,9%	7 082	1 579
2004	1 089	95,9%	11 209	825
2005	1 089	95,9%	7 500	0
2006	1 089	95,9%	3 433	0
2007	1 136	96,0%	14 810	0
2008	1 137	96,0%	12 364	100
2009	1 137	96,0%	12 114	979
2010	1 232	96,1%	12 963	4 486
2011	1 136	96,0%	15 018	0
2012	1 136	95,9%	19 976	0
2013	1 136	95,9%	13 515	210
2014	1 136	95,9%	27 805	0
Változás	4,3%	0,0%	527,5%	-100,0%
Minimum	1 088	95,9%	3 433	0
Maximum	1 232	96,1%	27 805	4 486

Térített mezőgazdasági és erdei károk változásai

Az agrárminiszter

10/2018. (VII.3.) AM rendelete

a Dél-dunántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeinek vadgazdálkodási tervéről

5. melléklet a 10/2018. (VII.3.) AM rendelethez

A védett természeti területek természet-, és tájvédelmi előírásai

A védett természeti területek természet- és tájvédelmi előírásait a természetvédelmi kezelési tervek tartalmazzák. Az alábbi természet- és tájvédelmi előírásokat kell figyelembe venni, amennyiben a vadgazdálkodási tájegységben található védett természeti terület vonatkozásában nincsen kihirdetett kezelési terv, vagy annak vadgazdálkodásra vonatkozó előírásai nem rendelkeznek eltérően.

1. Vadászati és vadgazdálkodási tevékenység (beleértve a területen történő közlekedést is) nem járhat a védett természeti értékek és területek jelentős zavarásával, veszélyeztetésével, vagy károsításával.

2. Fokozottan védett madárfaj szaporodó, költő, táplálkozó, telelő területén vadgazdálkodási tevékenység csak úgy folytatható, hogy az ne zavarja jelentős mértékben annak élettevékenységét.

Nagyvad

3. A nagyvadállomány csökkentése során kiemelt figyelmet kell fordítani a nőivarú nagyvad egyedek, különösen a muflon és dámszarvas, valamint a vaddisznó állomány fokozott hasznosítására.

4. A nagyvadfajok takarmányozása, etetése – a vaddisznó intenzív vadászatát biztosító szórók üzemeltetésének kivételével – a vadászterület belül az 1000 ha kiterjedést el nem érő védett természeti területeken tilos. A vadászterületen belül az 1000 ha kiterjedést elérő védett természeti területeken takarmányozás csak abban az esetben végezhető, ha a vadlétszám az élőhelyet még nem veszélyeztető legmagasabb vadlétszám alá csökken.

Vadgazdálkodási tevékenység

5. A vadászati, vadgazdálkodási tevékenység során különös figyelmet kell fordítani a gyepek megóvására, a gyepfelszín maradandó károsítása tilos.

6. A vadászat, vadgazdálkodás során keletkező hulladékokat a vadászatra jogosultnak a vadászterületről haladéktalanul el kell távolítani.

7. Februári hajtó és terelő vadászatok helyét és időpontját a természetvédelmi kezelővel előzetesen egyeztetni kell.

8. Hattyúnyakkal való csapdázási tevékenység csak a természetvédelmi kezelővel egyeztetve kezdhető meg.

Vadgazdálkodási létesítmények, vadföld

9. A 402 sz. Külső-somogyi, a 410. sz. Dél-balatoni vadgazdálkodási tájegységben a vadászati és vadgazdálkodási berendezések számát, helyét és funkcióját 2018. december 31-ig felül kell vizsgálni. A meglévő és tervezett berendezéseket a természetvédelmi kezelővel egyeztetni szükséges.

10. Fokozottan védett természeti területen kizárólag hordozható les, szóró, épített vadbefogó, vadmentő domb létesíthető. Erdőrezervátum magterületén – a Duna hullámterében elhelyezkedő erdőrezervátum területek kivételével – semmilyen vadgazdálkodási létesítmény nem létesíthető, kivéve hordozható (mobil) magaslesek, amik csak augusztus 15. – február 28. között használhatók.

11. A természet védelméről szóló törvényben meghatározott lápok és források, mint minden esetben országosan védett természeti területek vonatkozásában az alábbi előírás érvényesítendő: a lápok területén és a források 100 méteres környezetében szóró, vadetető, sózó nem létesíthető.

12. Állandó gyepterületeken (művelési ágtól függetlenül) vadászati, vadgazdálkodási létesítmények közül dagonya, takarmánytároló, vaditató, apróvad tenyésztésére szolgáló létesítmény nem létesíthető.

13. Szórón kombájntiszta szemes takarmány, csöves kukorica, valamint répafélék és almatörköly használhatók.

14. Vad etetést, takarmányozást csak mesterségesen létesített vadetetőből lehet végezni. Lédús és erjesztett takarmányt csak tálcáról lehet etetni.

15. A szórók környezetében az esetlegesen megjelenő gyomnövényeket (parlagfű, stb.) rendszeres kaszálással, vagy nyűvéssel még magérlelés előtt el kell távolítani.

16. Sózók csak tuskósózó, sózóláda, oszlopsózó vagy sózóvályú formájában üzemeltethetők. A talajra sót szétszórni tilos.

17. A használaton kívüli, leromlott állapotú vadgazdálkodási-vadászati létesítmények elbontásáról és elszállításáról a vadászatra jogosult köteles folyamatosan gondoskodni a vegetációs időn kívül.

18. A téli etetési időszak után a nagyvadetetők környékén szétszórt szénát össze kell gyűjteni, illetve év közben legalább egy alkalommal az etetőhely körül felverődő gyomokat magérlelés előtt le kell kaszálni.

19. Fokozottan védett területen új vadföld nem létesíthető.

20. Művelt vadföldeken a művelés során fokozott figyelmet kell fordítani a gyom- és inváziós növények terjedésének megelőzésére.

Zárttéri vadtartás, kibocsátás, telepítés

21. Kizárólag őshonos fajok repatriációs célú kibocsátása lehetséges. Egyéb vadfajok, illetve nagyvadtartásból származó vad szabad vadászterületre történő kibocsátása tilos.

22. Idegenhonos fajok betelepítése tilos. A spontán betelepülő idegenhonos fajok (mosómedve, nyestkutya) állományának felszámolására kell törekedni.

Apróvad

23. Azonos területrészen évente legfeljebb két alkalommal kerülhet sor apróvad hajtóvadászatra.

Vízivad vadászat

24. Tómederben, holtágban, vízállásban, kubikgödörben lőállás nem létesíthető.

25. Vizes élőhelyeken a vadászható ragadozó fajok gyérítése március 15. és július 1. között elsősorban territórium-alapú módszerek alkalmazásával (pl. kotorékozással, csapdázással) történjen.

6. melléklet a 10/2018. (VII.3.) AM rendelethez

Hosszú távú természetvédelmi célok

1. A természetvédelem hosszú távú, a vadgazdálkodást is érintő célja az ország teljes területén a biológiai sokféleség, valamint a fajok közötti természetes kapcsolatrendszerek megőrzése, a veszélyeztetett fajok és élőhelytípusok, életközösségek természetvédelmi helyzetének javítása, az élőhely vesztésből, az élőhelyek minőségének romlásából, illetve a fajok túlhasznosításából származó veszélyek csökkentése. Ennek érdekében a vadállomány igénybevételével és terhelésével járó gazdasági, gazdálkodási és kereskedelmi tevékenységet a természeti értékek és rendszerek működőképességét és a biológiai sokféleséget fenntartva kell végezni.

2. A vadgazdálkodás, vadászat során biztosítani kell a természet védelméhez fűződő érdekek érvényesülését, a fenntartható használatot, ami a vadfajok biológiai sokféleségre alapozott fenntartását jelenti. Az őshonos vadfajok vadászata csak olyan mértékű lehet, amely a faj természetes állományának sokféleségét, fennmaradását nem veszélyezteti.

3. A védett természeti, illetve a Natura 2000 területek általános és egységes természetvédelmi célkitűzése az azokon található védett, fokozottan védett, illetve közösségi jelentőségű fajok és élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve amennyiben a természeti értéket az extenzív területhasználat tartja fenn, az azt fenntartó gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

4. Kiemelt természetvédelmi cél azon vadászható fajok állományszabályozása, melyek élettevékenységeik (táplálkozás, élőhely-átalakítás) folytán a biológiai sokféleségre, a fajok közötti természetes kapcsolatrendszerekre, a védett, illetve veszélyeztetett fajokra és élőhelytípusokra, életközösségekre túlzott terhelést jelentenek.

5. A vadászattal összefüggő jogellenes természetkárosító cselekmények megelőzése, felszámolása. A védett és fokozottan védett fajok egyedei elejtésének megakadályozása.

6. A vadgazdálkodás során fokozott figyelmet kell fordítani a nagyvad populációsűrűségének szabályozására. Akkora létszámú nagyvad fenntartása a cél, amely:
   6.1. nem veszélyezteti a taposásra, bolygatásra érzékeny természetes és természetszerű élőhelyeket, különös tekintettel a forrásokra, patakvölgyekre, lápokra, magassásosokra, mocsárrétekre, zsombékosokra, erdőssztyeprétekre, a domb- és hegyvidéki sziklagyepekre, valamint karsztbokorerdőkre,
   6.2. lehetővé teszi a védett és fokozottan védett, illetve veszélyeztetett fajok hosszú távú fennmaradását,
   6.3. nem veszélyezteti élőhelyének természetes folyamatait és biológiai sokféleségét,
   6.4. mellett az erdőgazdálkodás során a folyamatos erdőborítást megteremtő gazdálkodási módszerek hatékonyan alkalmazhatóak

7. Olyan nagyvadgazdálkodást kell folytatni, amely elsősorban az őshonos, magas genetikai értékű állományok (gímszarvas, őz) minőségi és nem mennyiségi megőrzését tűzi ki célul.

8. Nagyvad-gazdálkodási célú berendezés csak a nagyvadállomány sűrűsége megfelelő szinten tartásának elérése érdekében létesüljön, minimalizálva a zavarást, a berendezés környezetének degradálódását és a tájesztétikai problémákat.

9. Törekedni kell az ólomsörét használatának teljes körű kiváltása más, nem környezetszennyező technológiákkal.

10. Törekedni kell a nagyvad intenzív takarmányozásának megszüntetésére. Hosszú távon jelentősen csökkenteni kell a kijuttatott takarmány mennyiségét. Az ökológiai vadeltartó képességnél magasabb nagyvadlétszám intenzív takarmányozással való mesterséges fenntartását mindenhol meg kell szüntetni.

11. A 406. számú Mecseki, a 407. számú Dél-Baranyai ártéri, a 409. számú Gemenci tájegységben kívánatos a nagyragadozók (farkas, hiúz, barna medve) állandó jelenléte, ezért a vadgazdálkodási tevékenység során figyelmet kell fordítani a megőrzésükre. Azon területeken, ahol e fajok tartós jelenlétére lehet számítani, a vadászatokat úgy kell tervezni, hogy az ne zavarja indokolatlan mértékben e fokozottan védett ragadozókat. Mindent meg kell tenni annak érdekében, hogy e fajok egyedeit sem szándékosan, sem véletlenül ne ejtsék el.

12. Javítani kell az őshonos, veszélyeztetett apróvadfajok, így különösen a mezei nyúl és a fogoly életfeltételein. A vadgazdálkodás során előtérbe kell helyezni az e fajoknak kedvező élőhely-fejlesztéseket és az e fajok számára kedvező vadföldgazdálkodást. Mindenképpen kerülni kell a túlhasznosítást. A szárnyasvadfajok esetében is a védelmet döntően a természetes állomány védelmével, és nem pedig tenyésztett madarak kibocsátásával kell biztosítani. Szárnyasvad kibocsátás esetén biztosítani kell, hogy a tenyésztett madarak ne jelentsenek állategészségügyi kockázatot a vadon élő állomány számára, illetve a kibocsátás technológiája ne okozza a ragadozók adott területen való túlzott csoportosulását.

13. A vízivad hasznosítása olyan mértékű legyen, amely minimalizálja a védett és fokozottan védett fajok egyedeinek akár szándékos, akár véletlenül történő elejtését, illetve kellő nyugalmat biztosít mind a vadászható, mind a védett, fokozottan védett vízimadárfajok állományainak. A vadászat szabályozásának biztosítania kell a kései, elnyúló költési időszakkal rendelkező fajok költésének biztonságát, a vízivad költése és vonulása szempontjából fontos vizes élőhelyek nyugalmát (különös tekintettel a globálisan veszélyeztetett fajok előfordulási helyeire), valamint a zord időjárású téli időszakban szükséges zavartalanságot. El kell érni, hogy valamennyi vizes élőhelyen már rövid távon is megszűnjön az ólomsörét használata.

14. Hazánkban az elmúlt évszázadokban már meghonosodott, azonban nem őshonos vadfajok állományait csak olyan területeken indokolt fenntartani, ahol azok nem jelentenek veszélyt a biológiai sokféleségre, a fajok közötti természetes kapcsolatrendszerek megőrzésére, a veszélyeztetett fajokra és élőhelytípusokra, életközösségekre. Azon vadászható nem őshonos fajok állományait, melyek élettevékenységeik (táplálkozás, élőhely-átalakítás) folytán túlzott terhelést jelentenek az adott természetes és természetszerű élőhelyekre, ki kell szorítani ezekről az területekről. Különösen igaz ez az olyan sérülékeny élőhelyekre, mint a domb- és hegyvidéki sziklagyepek, ahol el kell érni a muflonállomány nagymértékű csökkenését, illetve teljes kiszorítását. Az elmúlt években újonnan megtelepedett fajok, így különösen a nyestkutya és a mosómedve esetében törekedni kell az állományok teljes felszámolására. Vadászati célból új faj szaporodásra képes vadon élő állományának kialakítása nem engedhető meg, az újonnan megjelenő inváziós fajok egyedeit, amennyiben azok eltávolítása vadászati eszközzel oldható meg, el kell távolítani.

15. A ragadozógazdálkodást úgy kell folytatni, hogy az segítse a biológiai sokféleség megőrzését, a fajok közötti természetes kapcsolatrendszerek zavartalanságát, a veszélyeztetett fajok és élőhelytípusok, életközösségek természetvédelmi helyzetének javítását, így különösen:

    15.1. A földön fészkelő védett, fokozottan védett madárfajok, valamint a fogoly és a hazánkban költő erdei szalonkák és vízivad védelme érdekében szükséges egyes túlszaporodott, generalista ragadozófajok fokozott gyérítése, állományának tartósan alacsony szintes tartása. E munka során különös figyelmet kell országos szinten fordítani a vaddisznó, a róka és a dolmányos varjú állományának visszaszorítására.
    15.2. Egyes fokozottan védett madárfajok, így különösen a túzok, a haris, a császármadár, a nádasokban költő íbisz- és gémfélék, valamint a partimadarak, sirályok, csérek, szerkők fészkelésére szolgáló területeken indokolt a vadászható ragadozófajok, különösen az emlősök állományának a legalacsonyabb szinten történő tartása.

15.3. Egyes fokozottan védett hüllő- és kétéltűfajok élőhelyein, így különösen a rákosi vipera élőhelyein a vaddisznóállományt fel kell számolni.

15.4. A vadászható varjúfélék gyérítése során figyelemmel kell lenni arra, hogy kellő mennyiségű fészkelőhely legyen a varjúfélék fészkeit használó fajoknak (pl. erdei fülesbagoly, kabasólyom, vércsék).

15.5. A ragadozók gyérítése során, különösen csapdák használatakor, az állatvédelmi szempontokat a lehetőségek szerint figyelembe kell venni.

A vadgazdálkodási tájegységek határvonalai és a Nemzeti Park Igazgatóságok működési területei

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE VADVILÁG MEGŐRZÉSI INTÉZET
GÖDÖLLŐ, 2016

Készült: 2016.06.17.

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

A vadgazdálkodási tájegységek megoszlása a nemzeti parkok igazgatóságai között, tájegységek szerint

VGTE	Nemzeti Park Igazgatóság	Terület (ha)
101	Hortobágyi NPI	173,059.5
101	Kiskunsági NPI	4,727.4
101	Körös-Maros NPI	7,819.9
102	Kiskunsági NPI	5,221.5
102	Körös-Maros NPI	188,551.8
103	Körös-Maros NPI	216,348.3
104	Hortobágyi NPI	2,175.2
104	Körös-Maros NPI	233,323.8
105	Hortobágyi NPI	90,114.2
105	Körös-Maros NPI	112,515.9
106	Hortobágyi NPI	154,444.4
107	Hortobágyi NPI	159,377.2
108	Bükki NPI	5,213.6
108	Hortobágyi NPI	192,670.6
109	Hortobágyi NPI	284,062.2
110	Aggteleki NPI	285.6
110	Hortobágyi NPI	179,175.7
111	Aggteleki NPI	840.3
111	Bükki NPI	148.8
111	Hortobágyi NPI	122,802.0
112	Hortobágyi NPI	182,875.5
112	Körös-Maros NPI	378.1
201	Bükki NPI	84,697.5
201	Duna-Ipoly NPI	144,982.7
202	Bükki NPI	148,853.1
203	Aggteleki NPI	5,869.6
203	Bükki NPI	374,802.0
204	Aggteleki NPI	177,320.8
204	Bükki NPI	5.6
205	Aggteleki NPI	70,898.0
205	Bükki NPI	137,924.2
205	Hortobágyi NPI	1,343.6
206	Aggteleki NPI	178,382.0
206	Hortobágyi NPI	1,013.6
301	Duna-Ipoly NPI	211,308.7
301	Kiskunsági NPI	8,416.1
302	Duna-Dráva NPI	41.0
302	Duna-Ipoly NPI	11.4
302	Kiskunsági NPI	288,128.9
303	Duna-Dráva NPI	29,049.5
303	Kiskunsági NPI	237,122.5
304	Kiskunsági NPI	171,654.8
305	Hortobágyi NPI	5.9
305	Kiskunsági NPI	189,574.6
305	Körös-Maros NPI	40,533.4
306	Hortobágyi NPI	1,322.0
306	Kiskunsági NPI	99,172.5
307	Duna-Ipoly NPI	134,594.5
308	Duna-Ipoly NPI	118,633.9
308	Kiskunsági NPI	7.0
309	Bükki NPI	657.9
309	Duna-Ipoly NPI	111.2
309	Hortobágyi NPI	177,151.0

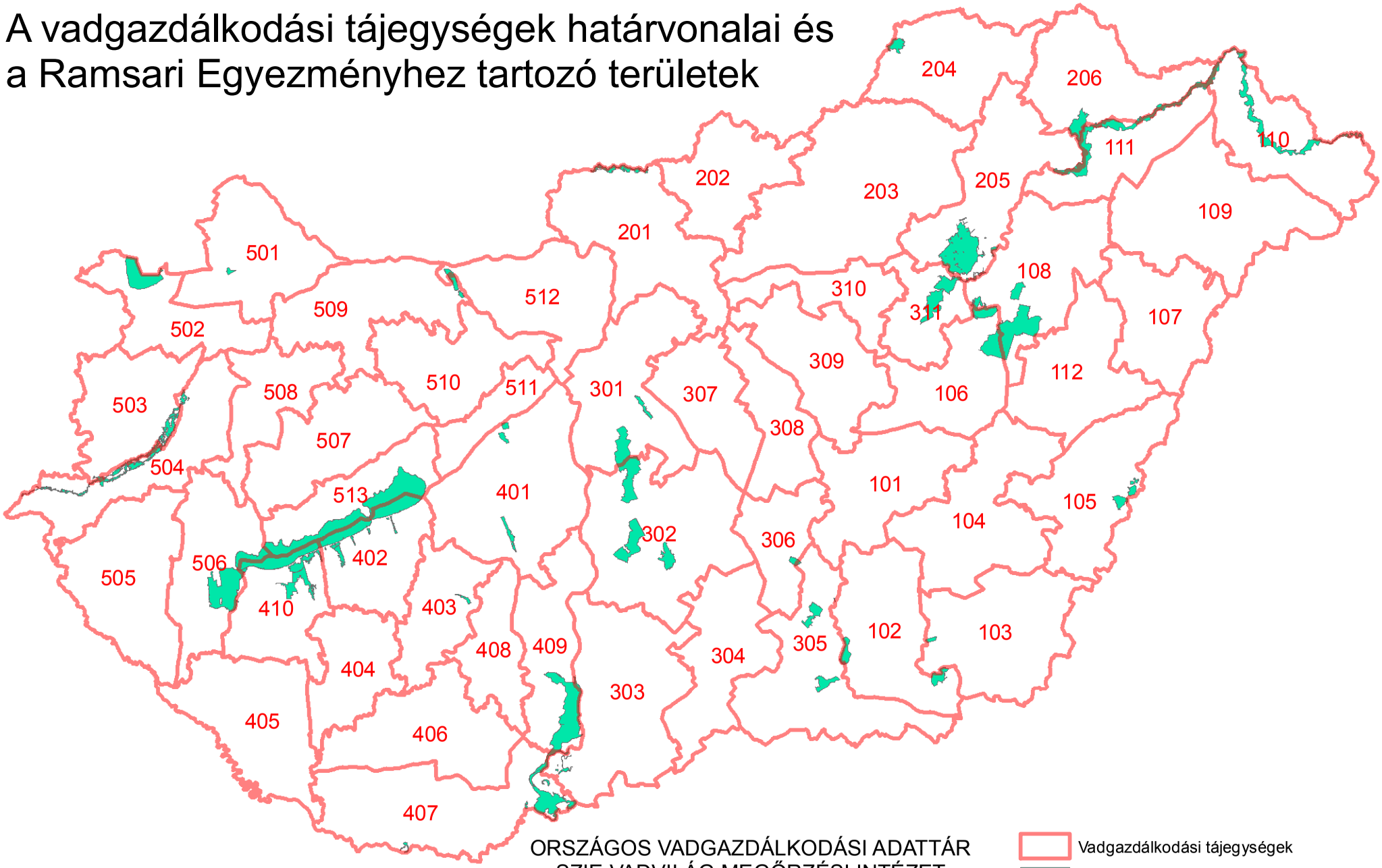
VGTE	Nemzeti Park Igazgatóság	Terület (ha)
310	Bükki NPI	97,139.9
310	Duna-Ipoly NPI	7.2
310	Hortobágyi NPI	1,013.4
311	Bükki NPI	42,076.9
311	Hortobágyi NPI	50,011.0
401	Balaton-felvidéki NPI	1,237.0
401	Duna-Dráva NPI	10,036.7
401	Duna-Ipoly NPI	255,957.5
401	Kiskunsági NPI	82.5
402	Balaton-felvidéki NPI	104,221.0
402	Duna-Dráva NPI	28,318.4
403	Balaton-felvidéki NPI	2,717.8
403	Duna-Dráva NPI	115,234.7
404	Duna-Dráva NPI	124,487.8
405	Balaton-felvidéki NPI	2,186.8
405	Duna-Dráva NPI	205,590.6
406	Duna-Dráva NPI	197,491.6
407	Duna-Dráva NPI	245,239.5
408	Duna-Dráva NPI	103,958.9
409	Duna-Dráva NPI	154,662.9
409	Duna-Ipoly NPI	7.9
409	Kiskunsági NPI	1,126.8
410	Balaton-felvidéki NPI	63,761.6
410	Duna-Dráva NPI	70,168.4
501	Fertő-Hanság NPI	178,876.1
502	Balaton-felvidéki NPI	350.9
502	Fertő-Hanság NPI	131,666.7
502	Őrségi NPI	1,085.7
503	Fertő-Hanság NPI	324.0
503	Őrségi NPI	154,895.4
504	Balaton-felvidéki NPI	65.0
504	Őrségi NPI	176,772.5
505	Balaton-felvidéki NPI	207,846.8
505	Őrségi NPI	10,992.5
506	Balaton-felvidéki NPI	167,693.9
506	Duna-Dráva NPI	355.0
507	Balaton-felvidéki NPI	188,162.0
507	Duna-Ipoly NPI	134.7
508	Balaton-felvidéki NPI	125,441.0
508	Fertő-Hanság NPI	326.8
508	Őrségi NPI	396.8
509	Balaton-felvidéki NPI	13,608.9
509	Duna-Ipoly NPI	73,141.5
509	Fertő-Hanság NPI	98,218.0
510	Balaton-felvidéki NPI	459.8
510	Duna-Ipoly NPI	165,147.9
511	Balaton-felvidéki NPI	441.6
511	Duna-Ipoly NPI	69,927.6
512	Duna-Ipoly NPI	180,718.7
513	Balaton-felvidéki NPI	126,357.1
513	Duna-Ipoly NPI	11.4

A vadgazdálkodási tájegységek megoszlása a nemzeti parkok igazgatóságai között, igazgatóságok szerint

VGTE	Nemzeti Park Igazgatóság	Terület (ha)
110	Aggteleki NPI	285.6
111	Aggteleki NPI	840.3
203	Aggteleki NPI	5,869.6
204	Aggteleki NPI	177,320.8
205	Aggteleki NPI	70,898.0
206	Aggteleki NPI	178,382.0
401	Balaton-felvidéki NPI	1,237.0
402	Balaton-felvidéki NPI	104,221.0
403	Balaton-felvidéki NPI	2,717.8
405	Balaton-felvidéki NPI	2,186.8
410	Balaton-felvidéki NPI	63,761.6
502	Balaton-felvidéki NPI	350.9
504	Balaton-felvidéki NPI	65.0
505	Balaton-felvidéki NPI	207,846.8
506	Balaton-felvidéki NPI	167,693.9
507	Balaton-felvidéki NPI	188,162.0
508	Balaton-felvidéki NPI	125,441.0
509	Balaton-felvidéki NPI	13,608.9
510	Balaton-felvidéki NPI	459.8
511	Balaton-felvidéki NPI	441.6
513	Balaton-felvidéki NPI	126,357.1
108	Bükki NPI	5,213.6
111	Bükki NPI	148.8
201	Bükki NPI	84,697.5
202	Bükki NPI	148,853.1
203	Bükki NPI	374,802.0
204	Bükki NPI	5.6
205	Bükki NPI	137,924.2
309	Bükki NPI	657.9
310	Bükki NPI	97,139.9
311	Bükki NPI	42,076.9
302	Duna-Dráva NPI	41.0
303	Duna-Dráva NPI	29,049.5
401	Duna-Dráva NPI	10,036.7
402	Duna-Dráva NPI	28,318.4
403	Duna-Dráva NPI	115,234.7
404	Duna-Dráva NPI	124,487.8
405	Duna-Dráva NPI	205,590.6
406	Duna-Dráva NPI	197,491.6
407	Duna-Dráva NPI	245,239.5
408	Duna-Dráva NPI	103,958.9
409	Duna-Dráva NPI	154,662.9
410	Duna-Dráva NPI	70,168.4
506	Duna-Dráva NPI	355.0
201	Duna-Ipoly NPI	144,982.7
301	Duna-Ipoly NPI	211,308.7
302	Duna-Ipoly NPI	11.4
307	Duna-Ipoly NPI	134,594.5
308	Duna-Ipoly NPI	118,633.9
309	Duna-Ipoly NPI	111.2
310	Duna-Ipoly NPI	7.2
401	Duna-Ipoly NPI	255,957.5
409	Duna-Ipoly NPI	7.9

VGTE	Nemzeti Park Igazgatóság	Terület (ha)
507	Duna-Ipoly NPI	134.7
509	Duna-Ipoly NPI	73,141.5
510	Duna-Ipoly NPI	165,147.9
511	Duna-Ipoly NPI	69,927.6
512	Duna-Ipoly NPI	180,718.7
513	Duna-Ipoly NPI	11.4
501	Fertő-Hanság NPI	178,876.1
502	Fertő-Hanság NPI	131,666.7
503	Fertő-Hanság NPI	324.0
508	Fertő-Hanság NPI	326.8
509	Fertő-Hanság NPI	98,218.0
101	Hortobágyi NPI	173,059.5
104	Hortobágyi NPI	2,175.2
105	Hortobágyi NPI	90,114.2
106	Hortobágyi NPI	154,444.4
107	Hortobágyi NPI	159,377.2
108	Hortobágyi NPI	192,670.6
109	Hortobágyi NPI	284,062.2
110	Hortobágyi NPI	179,175.7
111	Hortobágyi NPI	122,802.0
112	Hortobágyi NPI	182,875.5
205	Hortobágyi NPI	1,343.6
206	Hortobágyi NPI	1,013.6
305	Hortobágyi NPI	5.9
306	Hortobágyi NPI	1,322.0
309	Hortobágyi NPI	177,151.0
310	Hortobágyi NPI	1,013.4
311	Hortobágyi NPI	50,011.0
101	Kiskunsági NPI	4,727.4
102	Kiskunsági NPI	5,221.5
301	Kiskunsági NPI	8,416.1
302	Kiskunsági NPI	288,128.9
303	Kiskunsági NPI	237,122.5
304	Kiskunsági NPI	171,654.8
305	Kiskunsági NPI	189,574.6
306	Kiskunsági NPI	99,172.5
308	Kiskunsági NPI	7.0
401	Kiskunsági NPI	82.5
409	Kiskunsági NPI	1,126.8
101	Körös-Maros NPI	7,819.9
102	Körös-Maros NPI	188,551.8
103	Körös-Maros NPI	216,348.3
104	Körös-Maros NPI	233,323.8
105	Körös-Maros NPI	112,515.9
112	Körös-Maros NPI	378.1
305	Körös-Maros NPI	40,533.4
502	Őrségi NPI	1,085.7
503	Őrségi NPI	154,895.4
504	Őrségi NPI	176,772.5
505	Őrségi NPI	10,992.5
508	Őrségi NPI	396.8

A vadgazdálkodási tájegységek határvonalai és a Ramsari Egyezményhez tartozó területek

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE VADVILÁG MEGŐRZÉSI INTÉZET
GÖDÖLLŐ, 2016

Vadgazdálkodási tájegységek

Ramsari Egyezményhez tartozó területek

Készült: 2016.06.17.

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

A Ramsari területek megoszlása a vadgazdálkodási tájegységek között, tájegységek szerint

VGTE	Ramsari terület neve	Részesedés (ha)	Részesedés (%)
102	Mártélyi Ramsari Terület	2,240.7	96.4
102	Montág-puszta Ramsari Terület	2,170.4	99.6
103	Kardoskúti Fehér-tó Ramsari Terület	492.1	100.0
103	Montág-puszta Ramsari Terület	8.2	0.4
105	Biharugrai Ramsari Terület	2,780.9	100.0
106	Hortobágyi Ramsari Terület	8,364.0	25.3
108	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	30.6	0.1
108	Hortobágyi Ramsari Terület	16,518.2	50.0
110	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	12,415.8	44.4
111	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	10,633.7	38.0
201	Ipoly-völgy Ramsari Terület	2,294.3	100.0
204	Baradla-barlangrendszer és felszíni védőövezete Ramsari Terület	2,018.0	100.0
205	Bodrog-zug Ramsari Terület	12.1	0.3
205	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	18,358.0	67.7
205	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	1,672.4	6.0
205	Hortobágyi Ramsari Terület	49.1	0.1
206	Bodrog-zug Ramsari Terület	3,983.2	99.7
206	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	3,237.3	11.6
301	Felső-kiskunsági szikes puszták Ramsari Terület	5,683.6	43.1
301	Ócsai Turjános Ramsari Terület	1,145.8	100.0
302	Felső-kiskunsági szikes puszták Ramsari Terület	7,498.7	56.9
302	Felső-kiskunsági szikes tavak Ramsari Terület	7,393.8	100.0
302	Izsáki Kolon-tó Ramsari Terület	3,059.0	100.0
303	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	14.0	0.1
303	Gemenc Ramsari Terület	1,036.8	5.2
305	Csongrád-bokrosi-sóstavak Ramsari Terület	177.3	20.5
305	Mártélyi Ramsari Terület	84.6	3.6
305	Pusztaszeri Ramsari Terület	4,988.8	100.0
306	Csongrád-bokrosi-sóstavak Ramsari Terület	687.7	79.5
311	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	81.3	0.3
311	Hortobágyi Ramsari Terület	8,131.3	24.6
401	Dinnyési-fertő és a Velencei-tavi Madárrezervátum Ramsari Terület	1,239.1	100.0
401	Rétszilasi-halastavak Ramsari Terület	1,493.9	100.0
402	Balaton Ramsari Terület	15,223.6	25.6
402	Dél-balatoni halastavak és berkek Ramsari Terület	2,125.2	22.3
403	Pacsmagi-tavak Ramsari Terület	439.4	100.0
407	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	8,649.6	31.9
407	Gemenc Ramsari Terület	1,226.1	6.2
407	Szaporcai Ó-Dráva-meder Ramsari Terület	289.5	100.0
409	Gemenc Ramsari Terület	17,507.5	88.6
410	Balaton Ramsari Terület	10,283.5	17.3
410	Dél-balatoni halastavak és berkek Ramsari Terület	7,388.4	77.7
410	Kis-Balaton Ramsari Terület	383.9	2.6
501	Nyirkai-hany Ramsari Terület	421.7	100.0
502	Fertő Ramsari Terület	8,435.5	100.0
503	Rába-völgy Ramsari Terület	3,737.3	39.1
504	Rába-völgy Ramsari Terület	5,812.3	60.9

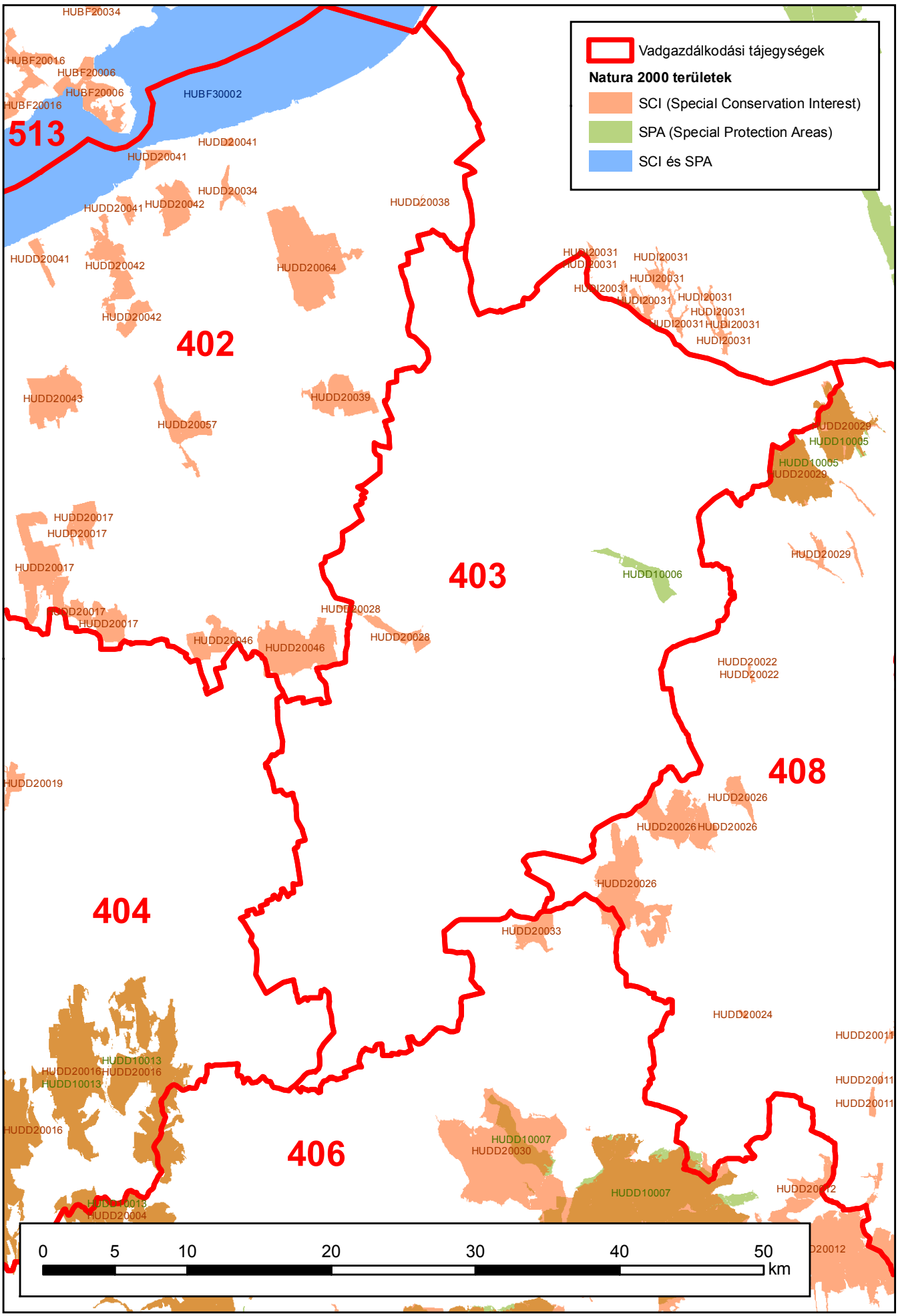
VGTE	Ramsari terület neve	Részesedés (ha)	Részesedés (%)
506	Balaton Ramsari Terület	4,101.2	6.9
506	Kis-Balaton Ramsari Terület	14,274.6	97.4
509	Tatai tavak Ramsari Terület	1,352.0	71.3
512	Tatai tavak Ramsari Terület	545.3	28.7
513	Balaton Ramsari Terület	29,874.8	50.2

A Ramsari területek megoszlása a vadgazdálkodási tájegységek között, ramsari területek szerint

VGTE	Ramsari terület neve	Részesedés (ha)	Részesedés (%)
402	Balaton Ramsari Terület	15,223.6	25.6
410	Balaton Ramsari Terület	10,283.5	17.3
506	Balaton Ramsari Terület	4,101.2	6.9
513	Balaton Ramsari Terület	29,874.8	50.2
204	Baradla-barlangrendszer és felszíni védőövezete Ramsari Terület	2,018.0	100.0
105	Biharugrai Ramsari Terület	2,780.9	100.0
205	Bodrog-zug Ramsari Terület	12.1	0.3
206	Bodrog-zug Ramsari Terület	3,983.2	99.7
108	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	30.6	0.1
205	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	18,358.0	67.7
303	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	14.0	0.1
311	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	81.3	0.3
407	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	8,649.6	31.9
305	Csongrád-bokrosi-sóstavak Ramsari Terület	177.3	20.5
306	Csongrád-bokrosi-sóstavak Ramsari Terület	687.7	79.5
402	Dél-balatoni halastavak és berkek Ramsari Terület	2,125.2	22.3
410	Dél-balatoni halastavak és berkek Ramsari Terület	7,388.4	77.7
401	Dinnyési-fertő és a Velencei-tavi Madárrezervátum Ramsari Terület	1,239.1	100.0
301	Felső-kiskunsági szikes puszták Ramsari Terület	5,683.6	43.1
302	Felső-kiskunsági szikes puszták Ramsari Terület	7,498.7	56.9
302	Felső-kiskunsági szikes tavak Ramsari Terület	7,393.8	100.0
110	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	12,415.8	44.4
111	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	10,633.7	38.0
205	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	1,672.4	6.0
206	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	3,237.3	11.6
502	Fertő Ramsari Terület	8,435.5	100.0
303	Gemenc Ramsari Terület	1,036.8	5.2
407	Gemenc Ramsari Terület	1,226.1	6.2
409	Gemenc Ramsari Terület	17,507.5	88.6
106	Hortobágyi Ramsari Terület	8,364.0	25.3
108	Hortobágyi Ramsari Terület	16,518.2	50.0
205	Hortobágyi Ramsari Terület	49.1	0.1
311	Hortobágyi Ramsari Terület	8,131.3	24.6
201	Ipoly-völgy Ramsari Terület	2,294.3	100.0
302	Izsáki Kolon-tó Ramsari Terület	3,059.0	100.0
103	Kardoskúti Fehér-tó Ramsari Terület	492.1	100.0
410	Kis-Balaton Ramsari Terület	383.9	2.6
506	Kis-Balaton Ramsari Terület	14,274.6	97.4
102	Mártélyi Ramsari Terület	2,240.7	96.4
305	Mártélyi Ramsari Terület	84.6	3.6
102	Montág-puszta Ramsari Terület	2,170.4	99.6
103	Montág-puszta Ramsari Terület	8.2	0.4
501	Nyirkai-hany Ramsari Terület	421.7	100.0
301	Ócsai Turjános Ramsari Terület	1,145.8	100.0
403	Pacsmagi-tavak Ramsari Terület	439.4	100.0
305	Pusztaszeri Ramsari Terület	4,988.8	100.0

VGTE	Ramsari terület neve	Részesedés (ha)	Részesedés (%)
503	Rába-völgy Ramsari Terület	3,737.3	39.1
504	Rába-völgy Ramsari Terület	5,812.3	60.9
401	Rétszilasi-halastavak Ramsari Terület	1,493.9	100.0
407	Szaporcai Ó-Dráva-meder Ramsari Terület	289.5	100.0
509	Tatai tavak Ramsari Terület	1,352.0	71.3
512	Tatai tavak Ramsari Terület	545.3	28.7

Natura 2000 területek a 403. számú tájegységben

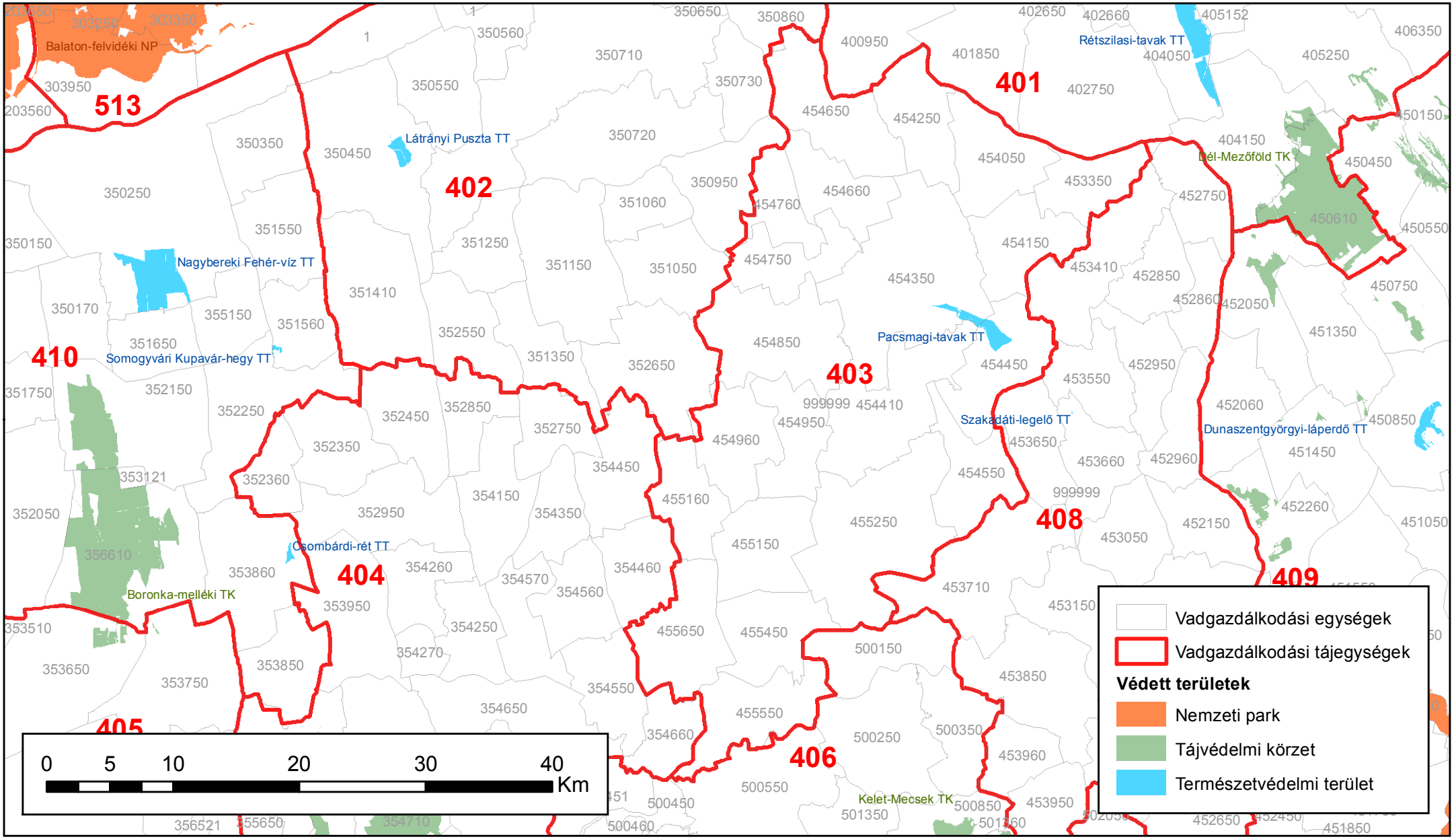

Készült: 2016.07.27.

Natura 2000 területek a vadgazdálkodási tájegységben

VGTE	N2000 terület típusa	N2000 Kód	N2000 Terület név	VGTE-be eső terület (ha)	VGTE részesedése (%)
403	SCI	HUDD20026	Lengyel-hőgyészi erdők	7.3	0.2%
403	SCI	HUDD20028	Koppány menti rétek	342.4	94.4%
403	SCI	HUDD20029	Kisszékelyi-dombság	165.0	5.5%
403	SCI	HUDD20033	Nagyhajmási dombok	2.8	0.6%
403	SCI	HUDD20046	Törökkoppányi erdők	1.6	0.1%
403	SCI	HUDI20031	Lajoskomáromi löszvölgyek	2.1	0.2%
403	SPA	HUDD10005	Kisszékelyi-dombság	146.4	5.5%
403	SPA	HUDD10006	Pacsmagi-tavak	439.3	100.0%

Védett területek a 403 számú vadgazdálkodási tájegységben

Készült: 2018.02.28.

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet

Védett területek a 403 számú vadgazdálkodási tájegységben

Tájegység kód	VGE kód	Védett terület kategória	Védett terület neve	Terület a VGE-n belül (ha)	Védett terület teljes mérete (ha)	Arány
403	454350	TT	Pacsmagi-tavak Természetvédelmi Terület	183,9	480,5	38,28%
403	454450	TT	Pacsmagi-tavak Természetvédelmi Terület	296,6	480,5	61,72%

2. A vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodásának jellemzése és adottságainak bemutatása (1998-2014)

A szabad területi és az összes jelentett nagyvadállomány tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **403**

Év	Gímszarvas			Dámszarvas			Őz			Muflon			Vaddisznó		
	Szabad	Összes	Arány	Szabad	Összes	Arány	Szabad	Összes	Arány	Szabad	Összes	Arány	Szabad	Összes	Arány
1998	903	1 113	81,1%	620	3 720	16,7%	5 142	5 142	100,0%	0	0	-	691	1 046	66,1%
1999	811	991	81,8%	596	3 766	15,8%	4 753	4 753	100,0%	0	0	-	681	1 101	61,9%
2000	735	915	80,3%	420	3 488	12,0%	4 728	4 728	100,0%	0	0	-	674	1 087	62,0%
2001	794	999	79,5%	455	3 235	14,1%	5 592	5 592	100,0%	0	56	0,0%	808	1 188	68,0%
2002	850	1 095	77,6%	468	3 208	14,6%	6 004	6 004	100,0%	0	38	0,0%	917	1 327	69,1%
2003	667	852	78,3%	455	3 255	14,0%	5 123	5 168	99,1%	0	9	0,0%	504	864	58,3%
2004	437	531	82,3%	401	2 446	16,4%	4 980	4 995	99,7%	0	0	-	440	750	58,7%
2005	433	490	88,4%	389	2 139	18,2%	4 832	4 832	100,0%	0	0	-	433	803	53,9%
2006	433	503	86,1%	397	2 297	17,3%	4 696	4 696	100,0%	0	0	-	411	836	49,2%
2007	777	837	92,8%	708	2 758	25,7%	5 348	5 348	100,0%	0	0	-	863	1 243	69,4%
2008	835	905	92,3%	868	2 888	30,1%	5 280	5 280	100,0%	0	0	-	976	1 381	70,7%
2009	881	989	89,1%	895	3 046	29,4%	5 515	5 515	100,0%	0	0	-	1 007	1 536	65,6%
2010	928	1 133	81,9%	1 051	3 376	31,1%	5 632	5 632	100,0%	0	0	-	965	1 591	60,7%
2011	849	1 032	82,3%	963	3 199	30,1%	5 263	5 263	100,0%	0	0	-	830	1 364	60,9%
2012	927	1 103	84,0%	1 004	3 347	30,0%	5 582	5 582	100,0%	0	0	-	745	1 447	51,5%
2013	871	968	90,0%	903	2 934	30,8%	5 688	5 688	100,0%	0	0	-	809	1 453	55,7%
2014	911	1 011	90,1%	965	5 235	18,4%	5 780	5 780	100,0%	0	0	-	781	1 401	55,7%
Változás	0,9%	-9,2%	11,1%	55,6%	40,7%	10,6%	12,4%	12,4%	0,0%	-	-100,0%	-	13,0%	33,9%	-15,6%
Minimum	433	490	77,6%	389	2 139	12,0%	4 696	4 696	99,1%	0	0	0,0%	411	750	49,2%
Maximum	928	1 133	92,8%	1 051	5 235	31,1%	6 004	6 004	100,0%	0	56	0,0%	1 007	1 591	70,7%

A szabad területi nagyvadállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **403**

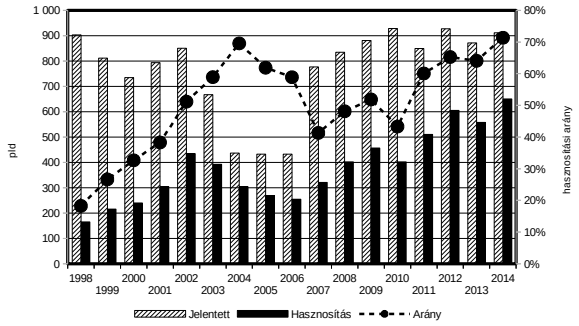
Év	Gímszarvas			Dámszarvas			Őz			Muflon			Vaddisznó		
	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány
1998	903	165	18,3%	620	99	16,0%	5 142	426	8,3%	0	0	-	691	374	54,1%
1999	811	216	26,6%	596	120	20,1%	4 753	543	11,4%	0	0	-	681	422	62,0%
2000	735	240	32,7%	420	109	26,0%	4 728	578	12,2%	0	0	-	674	552	81,9%
2001	794	304	38,3%	455	149	32,7%	5 592	767	13,7%	0	0	-	808	785	97,2%
2002	850	435	51,2%	468	226	48,3%	6 004	1 061	17,7%	0	0	-	917	730	79,6%
2003	667	393	58,9%	455	207	45,5%	5 123	955	18,6%	0	0	-	504	536	106,3%
2004	437	304	69,6%	401	192	47,9%	4 980	962	19,3%	0	0	-	440	532	120,9%
2005	433	268	61,9%	389	146	37,5%	4 832	950	19,7%	0	0	-	433	566	130,7%
2006	433	255	58,9%	397	147	37,0%	4 696	852	18,1%	0	0	-	411	547	133,1%
2007	777	321	41,3%	708	263	37,1%	5 348	870	16,3%	0	0	-	863	940	108,9%
2008	835	402	48,1%	868	316	36,4%	5 280	988	18,7%	0	0	-	976	1 038	106,4%
2009	881	457	51,9%	895	860	96,1%	5 515	1 113	20,2%	0	0	-	1 007	1 370	136,0%
2010	928	402	43,3%	1 051	339	32,3%	5 632	984	17,5%	0	0	-	965	945	97,9%
2011	849	510	60,1%	963	413	42,9%	5 263	999	19,0%	0	0	-	830	1 294	155,9%
2012	927	605	65,3%	1 004	582	58,0%	5 582	1 016	18,2%	0	0	-	745	1 519	203,9%
2013	871	558	64,1%	903	538	59,6%	5 688	1 034	18,2%	0	0	-	809	1 099	135,8%
2014	911	650	71,4%	965	739	76,6%	5 780	1 207	20,9%	0	0	-	781	1 688	216,1%
Változás	0,9%	293,9%	290,5%	55,6%	646,5%	379,6%	12,4%	183,3%	152,1%	-	-	-	13,0%	351,3%	299,3%
Minimum	433	165	18,3%	389	99	16,0%	4 696	426	8,3%	0	0	0,0%	411	374	54,1%
Maximum	928	650	71,4%	1 051	860	96,1%	6 004	1 207	20,9%	0	0	0,0%	1 007	1 688	216,1%

A szabad területi nagyvadállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

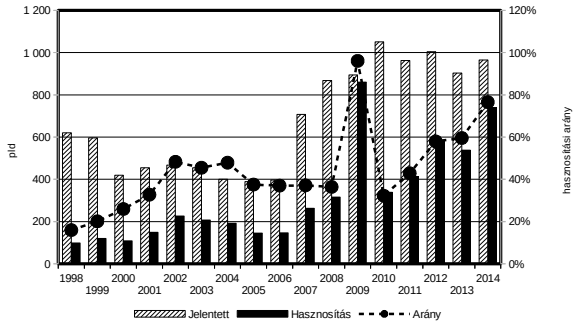
VGTE: **403**

Év	Gímszarvas			Dámszarvas			Őz			Muflon			Vaddisznó		
	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány
1998	903	165	18,3%	620	99	16,0%	5 142	426	8,3%	0	0	-	691	374	54,1%
1999	811	216	26,6%	596	120	20,1%	4 753	543	11,4%	0	0	-	681	422	62,0%
2000	735	240	32,7%	420	109	26,0%	4 728	578	12,2%	0	0	-	674	552	81,9%
2001	794	304	38,3%	455	149	32,7%	5 592	767	13,7%	0	0	-	808	785	97,2%
2002	850	435	51,2%	468	226	48,3%	6 004	1 061	17,7%	0	0	-	917	730	79,6%
2003	667	393	58,9%	455	207	45,5%	5 123	955	18,6%	0	0	-	504	536	106,3%
2004	437	304	69,6%	401	192	47,9%	4 980	962	19,3%	0	0	-	440	532	120,9%
2005	433	268	61,9%	389	146	37,5%	4 832	950	19,7%	0	0	-	433	566	130,7%
2006	433	255	58,9%	397	147	37,0%	4 696	852	18,1%	0	0	-	411	547	133,1%
2007	777	321	41,3%	708	263	37,1%	5 348	870	16,3%	0	0	-	863	940	108,9%
2008	835	402	48,1%	868	316	36,4%	5 280	988	18,7%	0	0	-	976	1 038	106,4%
2009	881	457	51,9%	895	860	96,1%	5 515	1 113	20,2%	0	0	-	1 007	1 370	136,0%
2010	928	402	43,3%	1 051	339	32,3%	5 632	984	17,5%	0	0	-	965	945	97,9%
2011	849	510	60,1%	963	413	42,9%	5 263	999	19,0%	0	0	-	830	1 294	155,9%
2012	927	605	65,3%	1 004	582	58,0%	5 582	1 016	18,2%	0	0	-	745	1 519	203,9%
2013	871	558	64,1%	903	538	59,6%	5 688	1 034	18,2%	0	0	-	809	1 099	135,8%
2014	911	650	71,4%	965	739	76,6%	5 780	1 207	20,9%	0	0	-	781	1 688	216,1%
Változás	0,9%	293,9%	290,5%	55,6%	646,5%	379,6%	12,4%	183,3%	152,1%	-	-	-	13,0%	351,3%	299,3%
Minimum	433	165	18,3%	389	99	16,0%	4 696	426	8,3%	0	0	0,0%	411	374	54,1%
Maximum	928	650	71,4%	1 051	860	96,1%	6 004	1 207	20,9%	0	0	0,0%	1 007	1 688	216,1%

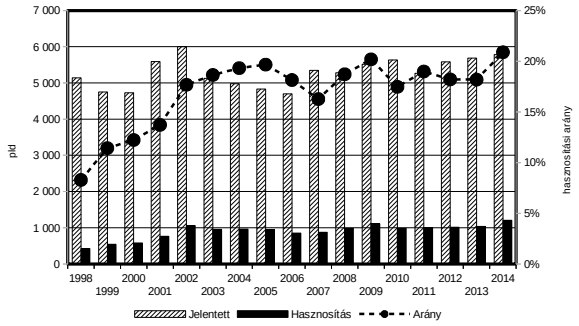
Gímszarvas

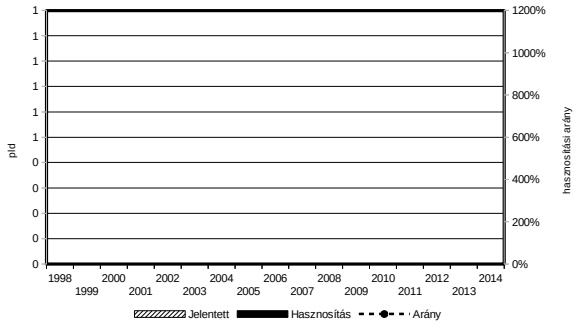
Dámszarvas

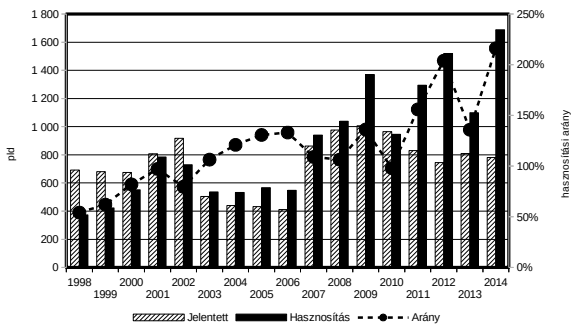
Őz

Muflon

Vaddisznó

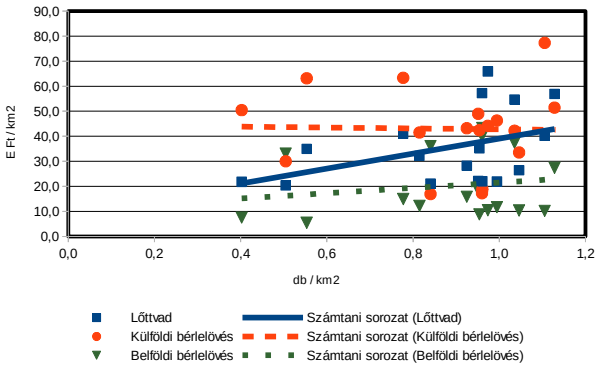

A vadgazdálkodás fontosabb bevételi és kiadási tényezői a vadgazdálkodási tájegységben (1998-2014)

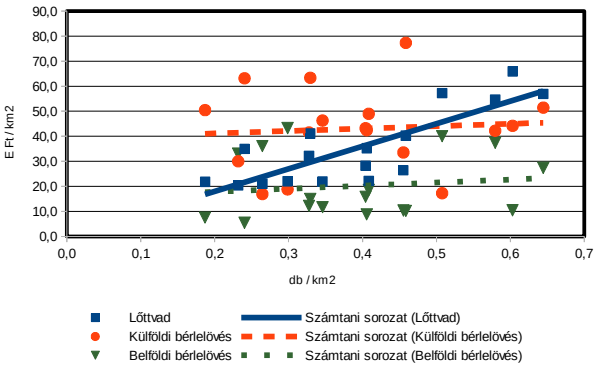
VGTE: **403**

Év	Külföldi bérlelövés		Belföldi bérlelövés		Belföldi / külföldi	Élővad		Lőttvad		Mezőgazdasági kár		Erdei kár	
	E Ft/km2	Változás	E Ft/km2	Változás		E Ft/km2	Változás	E Ft/km2	Változás	E Ft/km2	Változás	E Ft/km2	Változás
1998	50,444	100,0%	7,509	100,0%	14,9%	0,000	-	21,800	100,0%	4,401	100,0%	0,109	100,0%
1999	29,994	59,5%	33,064	440,3%	110,2%	0,000	-	20,353	93,4%	4,824	109,6%	0,121	111,2%
2000	63,154	125,2%	5,463	72,8%	8,7%	0,000	-	34,982	160,5%	9,351	212,5%	0,126	115,2%
2001	63,354	125,6%	14,905	198,5%	23,5%	0,000	-	41,110	188,6%	8,311	188,8%	1,231	1127,8%
2002	77,317	153,3%	10,188	135,7%	13,2%	0,760	-	40,228	184,5%	7,394	168,0%	0,666	610,2%
2003	48,975	97,1%	18,550	247,0%	37,9%	0,095	-	22,178	101,7%	8,277	188,1%	1,164	1066,6%
2004	46,281	91,7%	11,681	155,6%	25,2%	0,000	-	21,895	100,4%	13,482	306,4%	0,954	873,6%
2005	18,772	37,2%	43,305	576,7%	230,7%	0,000	-	21,989	100,9%	7,990	181,6%	0,000	0,0%
2006	16,915	33,5%	36,100	480,8%	213,4%	0,000	-	21,055	96,6%	2,632	59,8%	0,000	0,0%
2007	41,505	82,3%	12,224	162,8%	29,5%	0,062	-	32,203	147,7%	14,581	331,3%	0,000	0,0%
2008	42,424	84,1%	8,777	116,9%	20,7%	0,000	-	35,224	161,6%	12,845	291,9%	0,092	84,5%
2009	33,535	66,5%	10,315	137,4%	30,8%	0,000	-	26,396	121,1%	12,231	277,9%	0,904	827,6%
2010	43,203	85,6%	15,818	210,7%	36,6%	1,916	-	28,277	129,7%	13,242	300,9%	5,847	5355,1%
2011	17,252	34,2%	40,019	532,9%	232,0%	0,000	-	57,250	262,6%	13,863	315,0%	0,000	0,0%
2012	44,169	87,6%	10,462	139,3%	23,7%	0,714	-	65,928	302,4%	20,555	467,1%	0,000	0,0%
2013	42,207	83,7%	37,409	498,2%	88,6%	0,000	-	54,686	250,9%	13,315	302,6%	0,149	136,3%
2014	51,438	102,0%	27,396	364,8%	53,3%	6,524	-	56,928	261,1%	26,843	609,9%	0,000	0,0%

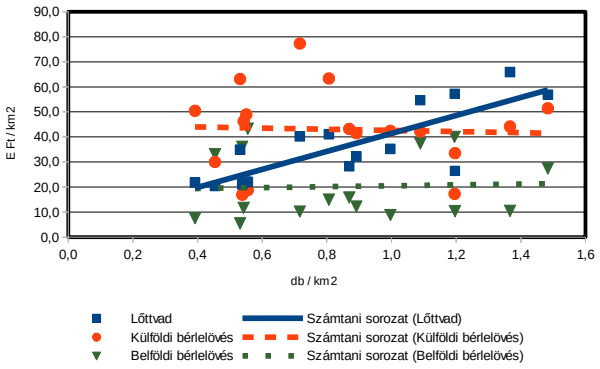
Az őz hasznosítása és a fő bevételi elemek kapcsolata

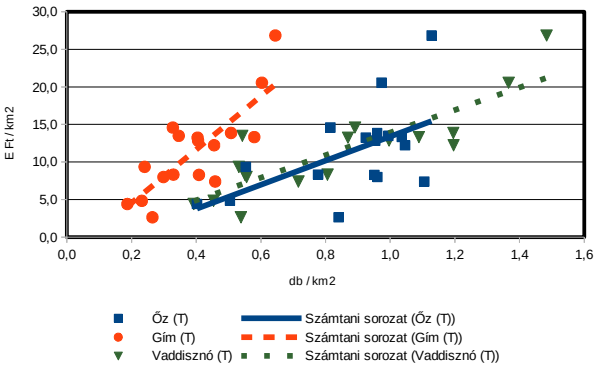
A gímszarvas hasznosítása és a fő bevételi elemek kapcsolata

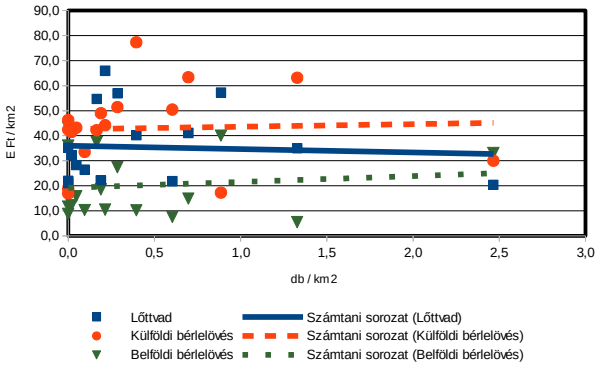
A vaddisznó hasznosítása és a fő bevételi elemek kapcsolata

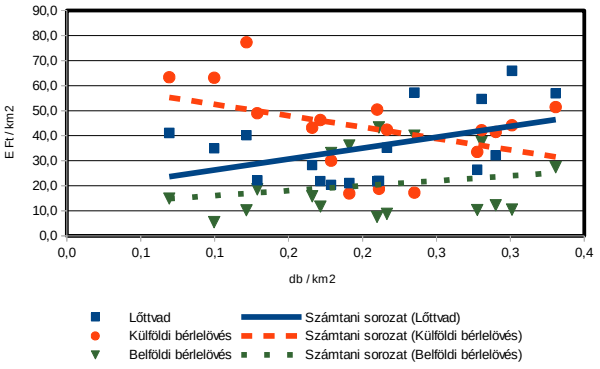
A térített mezőgazdasági kár és a 3 fő nagyvad terítéke közötti kapcsolat

A fácán hasznosítása és a fő bevételi elemek kapcsolata

A mezei nyúl hasznosítása és a fő bevételi elemek kapcsolata

A gímszarvas állománya, hasznosítása és minősége

A gímszarvas állománya, hasznosítása és minősége

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Kapos-tolnai vadgazdálkodási tájegység** (403) területén a gímszarvas jelentett létszáma 1998-2014 között változatlan (903 → 911 pld.; +0,9%), ezzel szemben a hasznosítás jelentős mértében emelkedett (165 → 650 pld.; +293,9%). Az értékelt időszakon belül a gímszarvas állomány jelentősen csökkent: 2002-től 2004-ig (850 → 437) a jelentett tehén állomány 50-75%-át terítékre hozták, majd tartva ezt az extrém hasznosítást, 2007-re a jelentett állomány majdnem megduplázódott (433 → 777).
- A terítéktérképek alapján látható, hogy a tájegységben 1 VGE kivételével (zárt kert) a teljes területen történt gímszarvas elejtés, a legnagyobb sűrűségben a keleti, Tolnai–hegyháti tájegységgel határos területeken. 2007-től 2014-ig a terítéksűrűség növekedése is megfigyelhető a tájegység több területén is.
- A tájegység erdősültségének (15626ha; 13,2%) mértéke, egyáltalán nem indokolja a gímszarvas tájegység szintű jelenlétét, hiszen az erdőterület döntő része zárt kert. A tájegység keleti részein mutatkozó magasabb terítéksűrűség a határvonaltól keletre, a szomszédos tájegységben található nagyobb kiterjedésű erdőségekkel magyarázható.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- Az 1998-2014 közötti időszak vonatkozásában az átlagos teljes hasznosítási arány 50,7% volt, de az utolsó öt év átlagában már 60,8%.
- A jelentett bikaállomány átlagos hasznosítási aránya 40,0%, ami az utolsó öt év átlagában 47,6% volt.
- A tehenek esetében a teljes időszakban átlagosan 52,5%, míg az utolsó öt év során átlagosan 66,5% volt.
- A borjak hasznosítása 1998 és 2014 között átlagosan 63,7%, az utolsó öt év átlagában pedig már 71,3% volt.
- A hasznosítási arányok egyértelműen azt mutatják, hogy a gímszarvas állomány erőteljes csökkentését kívánták elérni. A már extrém mértékűnek számító hasznosítás ellenére (a tehenek esetében az utolsó három évben átlagosan 73,8%) az állomány nem csökkent, csak stabilizálódott. A valóságot jellemző jelentett létszámok esetében az ilyen mértékű (valós) vadászati nyomás következtében már drasztikusan csökkennie kellett volna az állománynak.

A gímszarvas jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

- A gímszarvas terítéksűrűsége és a legfőbb bevételi forrásokból között csak a lőtt vadból származóval mutatható ki pozitív összefüggés, a belföldi- és külföldi bérlelövésből származó bevételek a szarvas terítékétől függetlenül alakulnak.
- A térített mezőgazdasági vadkár 1998 és 2014 között folyó értéken számítva hullámzóan, de nagyon jelentős mértékben növekedett (4 millió Ft → 24 millió Ft). Tulajdonképpen két külön időszakra osztható ez a növekedés, az egyik 1998 és 2006 között, a másik 2007 és 2014 között. A kifizetett mezőgazdasági vadkár és a gímszarvas terítéksűrűsége között kifejezett, pozitív irányú kapcsolat látható a tájegység egészét tekintve.
- A tájegységben a gímállomány sűrűségének csökkentése elkerülhetetlen, ellenkező esetben az általa okozott konfliktusok további fokozódása várható.

A gímszarvas állománya, hasznosítása és minősége

A gímszarvas trófeabírálati eredmények a vadgazdálkodási tájegységben

- A bírált trófeák száma a teljes időszak alatt emelkedett, ezzel párhuzamosan az érmes trófeák száma is. Az 1998 és 2014 között elbírált 2015 trófea közül összesen 539 lett érmes (26,3%). Arany 29, ezüst 170, és bronz 340. Az érmesek átlagos megoszlása: arany (5,4%), ezüst (31,5%), bronz (63,1%).
- A Kapos-tolnai vadgazdálkodási tájegység területéről bemutatott érmes agancsok arányát tekintve a vadgazdálkodási tájegységek rangsorában az alsó harmadban (30/52) helyezkedik el, azaz országosan a gyenge-közepes minőségű állományokhoz sorolható.
- A bírált trófeák többsége a korosztályi besorolás alapján fiatal (1435 pld.), jelentős része (553 pld.) középkorú volt, míg 27 trófeát az idős korosztályba soroltak. A bikahasznosítás korosztályi megoszlására a fiatalok dominanciája a jellemző, terítékben való részarányuk 61-79% közötti. A középkorúak 11-36% körüli részt tesznek ki, míg az idősek aránya 0-5% közötti.
- A bírált agancsok legfontosabb jellemzőit tekintve, az 1998-2014 közötti 17 év átlagában az átlagos szárhossz legnagyobb értéke 115,35 cm (13<), az átlagos szemághossz legnagyobb értéke 43,77 cm (12 év), az átlagos középághossz legnagyobb értéke 39,92 cm (13 év), a 24 órás agancstömeg legnagyobb értéke 8,69 kg (9 év), az átlagos ágszám legnagyobb értéke 14,50 db (13 év), az átlagos koszorúkörméret legnagyobb értéke 28,23 cm (13 év), az átlagos alsó szárkörméret legnagyobb értéke 17,05 cm (13<), az átlagos felső szárkörméret legnagyobb értéke 14,89 cm (11 év).
- A tájegységben élő gímbikák a legfontosabb paraméterek tekintetében a (9) 11-13 éves korukban teljesítenek (átlagosan) a legjobban. A 10 év felett a legtöbb jellemző tekintetében igen nagy a szórás, ami a kis agancsszámok és a teljesítmény maximumán való túljutás következménye is lehet.

A szabad területi gímszarvasállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **403**

Év	Jelentett				Hasznosított				Hasznosítási arány			
	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes
1998	297	340	266	**903**	45	58	62	**165**	15,2%	17,1%	23,3%	**18,3%**
1999	292	303	216	**811**	70	76	70	**216**	24,0%	25,1%	32,4%	**26,6%**
2000	268	283	184	**735**	80	98	62	**240**	29,9%	34,6%	33,7%	**32,7%**
2001	262	309	223	**794**	93	114	97	**304**	35,5%	36,9%	43,5%	**38,3%**
2002	295	331	224	**850**	97	172	166	**435**	32,9%	52,0%	74,1%	**51,2%**
2003	272	221	174	**667**	89	153	151	**393**	32,7%	69,2%	86,8%	**58,9%**
2004	182	147	108	**437**	84	109	111	**304**	46,2%	74,1%	102,8%	**69,6%**
2005	170	159	104	**433**	78	97	93	**268**	45,9%	61,0%	89,4%	**61,9%**
2006	168	150	115	**433**	82	89	84	**255**	48,8%	59,3%	73,0%	**58,9%**
2007	273	288	216	**777**	106	103	112	**321**	38,8%	35,8%	51,9%	**41,3%**
2008	288	313	234	**835**	133	136	133	**402**	46,2%	43,5%	56,8%	**48,1%**
2009	298	318	265	**881**	138	162	157	**457**	46,3%	50,9%	59,2%	**51,9%**
2010	317	333	278	**928**	118	157	127	**402**	37,2%	47,1%	45,7%	**43,3%**
2011	323	291	235	**849**	150	186	174	**510**	46,4%	63,9%	74,0%	**60,1%**
2012	364	306	257	**927**	163	232	210	**605**	44,8%	75,8%	81,7%	**65,3%**
2013	310	290	271	**871**	151	211	196	**558**	48,7%	72,8%	72,3%	**64,1%**
2014	333	304	274	**911**	202	221	227	**650**	60,7%	72,7%	82,8%	**71,4%**
Változás	12,1%	-10,6%	3,0%	0,9%	348,9%	281,0%	266,1%	293,9%	300,4%	326,2%	255,4%	290,5%

Ivararány (1 bikára vonatkoztatva) és szaporodási mutató

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bika	Tehén	Borjú	*Bjú/tehén*	Bika	Tehén	Borjú	*Bjú/tehén*
1998	1	1,14	0,90	***0,78***	1	1,29	1,38	***1,07***
1999	1	1,04	0,74	***0,71***	1	1,09	1,00	***0,92***
2000	1	1,06	0,69	***0,65***	1	1,23	0,78	***0,63***
2001	1	1,18	0,85	***0,72***	1	1,23	1,04	***0,85***
2002	1	1,12	0,76	***0,68***	1	1,77	1,71	***0,97***
2003	1	0,81	0,64	***0,79***	1	1,72	1,70	***0,99***
2004	1	0,81	0,59	***0,73***	1	1,30	1,32	***1,02***
2005	1	0,94	0,61	***0,65***	1	1,24	1,19	***0,96***
2006	1	0,89	0,68	***0,77***	1	1,09	1,02	***0,94***
2007	1	1,05	0,79	***0,75***	1	0,97	1,06	***1,09***
2008	1	1,09	0,81	***0,75***	1	1,02	1,00	***0,98***
2009	1	1,07	0,89	***0,83***	1	1,17	1,14	***0,97***
2010	1	1,05	0,88	***0,83***	1	1,33	1,08	***0,81***
2011	1	0,90	0,73	***0,81***	1	1,24	1,16	***0,94***
2012	1	0,84	0,71	***0,84***	1	1,42	1,29	***0,91***
2013	1	0,94	0,87	***0,93***	1	1,40	1,30	***0,93***
2014	1	0,91	0,82	***0,90***	1	1,09	1,12	***1,03***

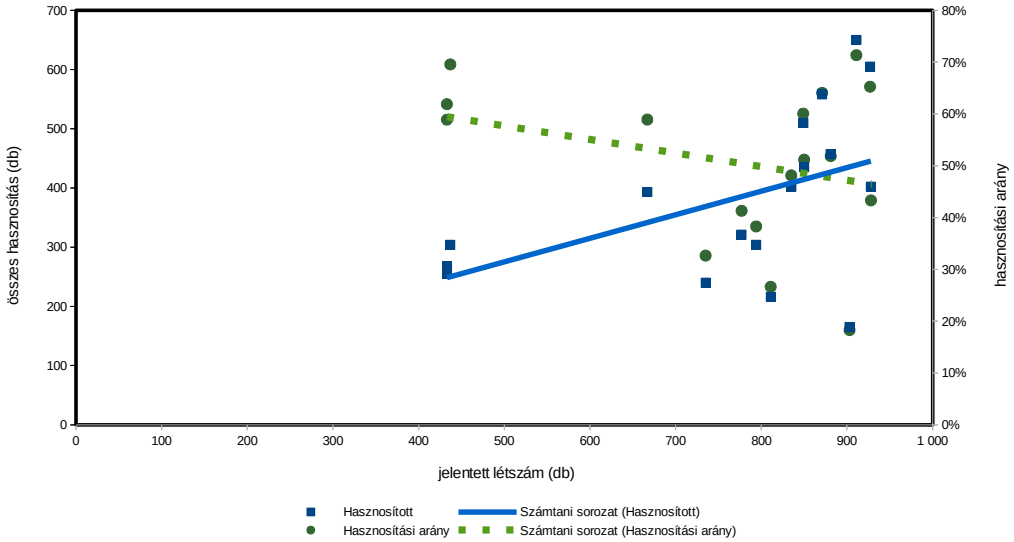
Ivararány (százalékos megoszlás)

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes
1998	32,9%	37,7%	29,5%	100%	27,3%	35,2%	37,6%	100%
1999	36,0%	37,4%	26,6%	100%	32,4%	35,2%	32,4%	100%
2000	36,5%	38,5%	25,0%	100%	33,3%	40,8%	25,8%	100%
2001	33,0%	38,9%	28,1%	100%	30,6%	37,5%	31,9%	100%
2002	34,7%	38,9%	26,4%	100%	22,3%	39,5%	38,2%	100%
2003	40,8%	33,1%	26,1%	100%	22,6%	38,9%	38,4%	100%
2004	41,6%	33,6%	24,7%	100%	27,6%	35,9%	36,5%	100%
2005	39,3%	36,7%	24,0%	100%	29,1%	36,2%	34,7%	100%
2006	38,8%	34,6%	26,6%	100%	32,2%	34,9%	32,9%	100%
2007	35,1%	37,1%	27,8%	100%	33,0%	32,1%	34,9%	100%
2008	34,5%	37,5%	28,0%	100%	33,1%	33,8%	33,1%	100%
2009	33,8%	36,1%	30,1%	100%	30,2%	35,4%	34,4%	100%
2010	34,2%	35,9%	30,0%	100%	29,4%	39,1%	31,6%	100%
2011	38,0%	34,3%	27,7%	100%	29,4%	36,5%	34,1%	100%
2012	39,3%	33,0%	27,7%	100%	26,9%	38,3%	34,7%	100%
2013	35,6%	33,3%	31,1%	100%	27,1%	37,8%	35,1%	100%
2014	36,6%	33,4%	30,1%	100%	31,1%	34,0%	34,9%	100%

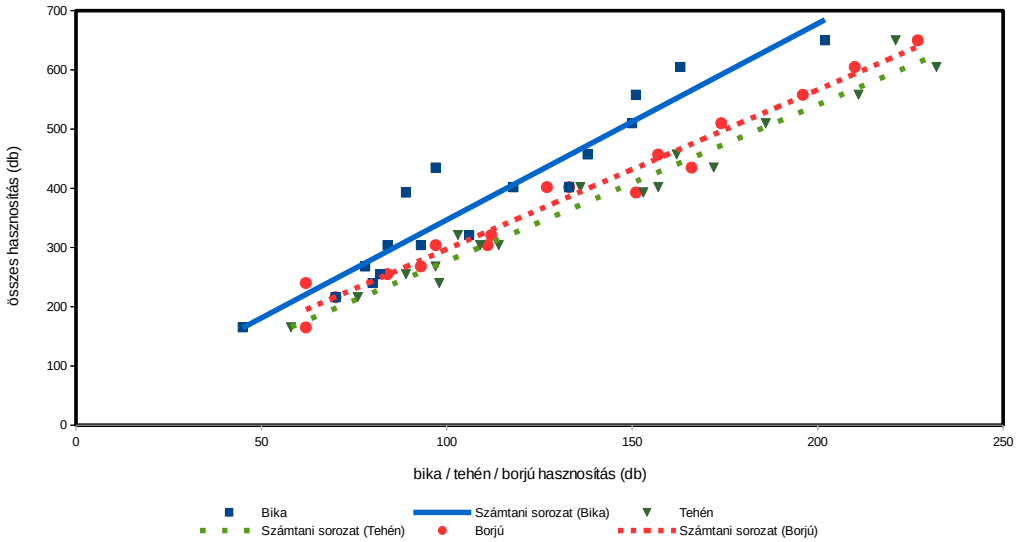
A gímszarvas hasznosításának összefüggései (1998-2014)

VGTE: **403**

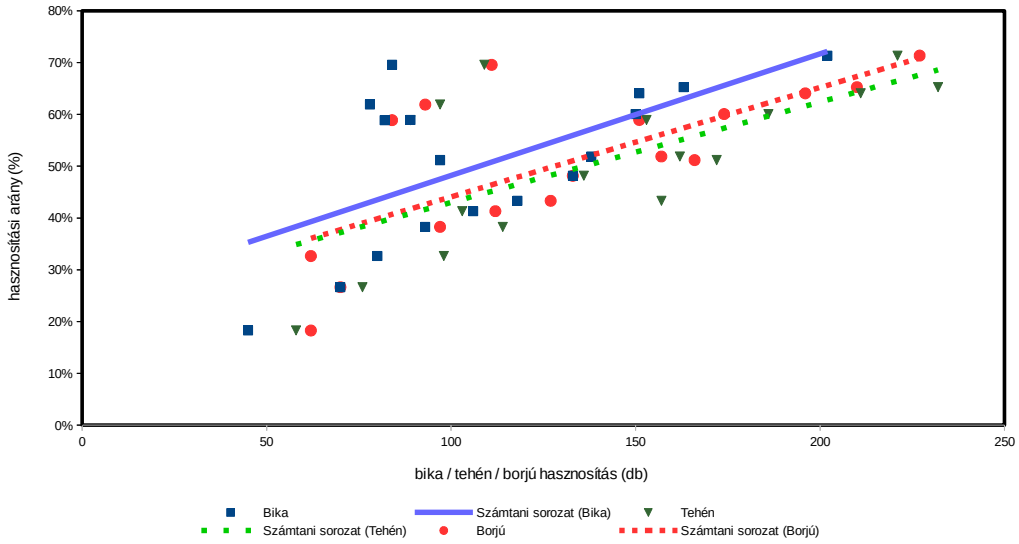
Gímszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései I.

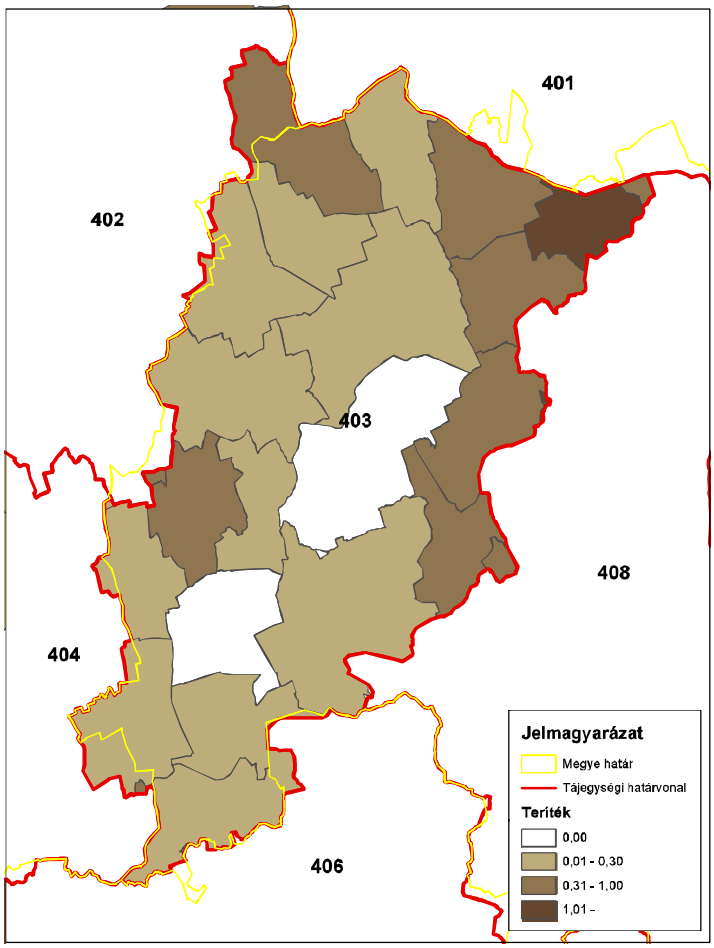
Gímszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései II.

Gímszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései III.

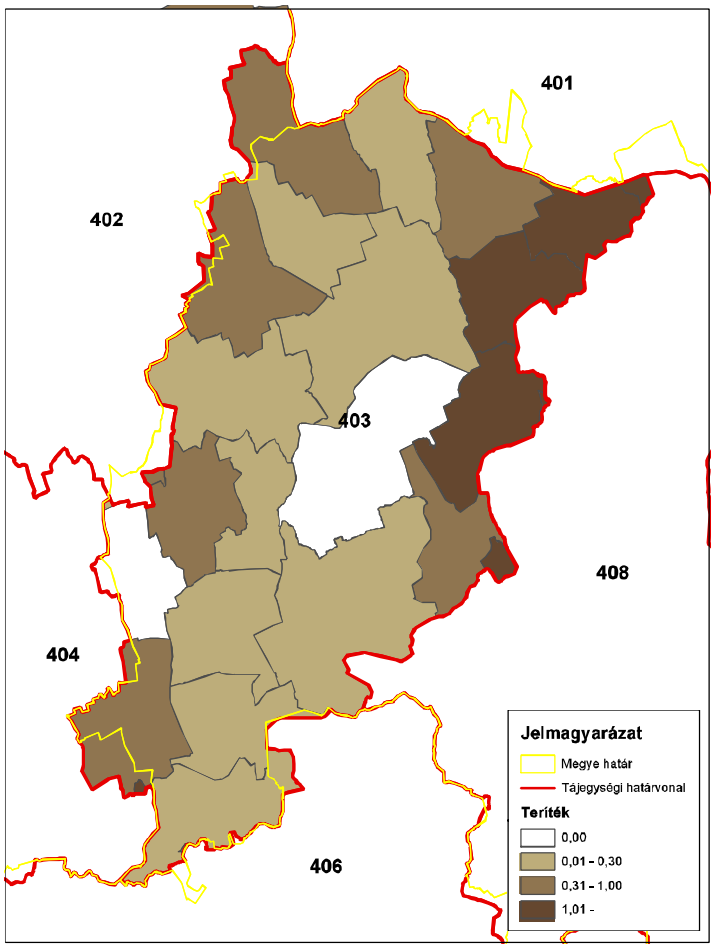

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2007

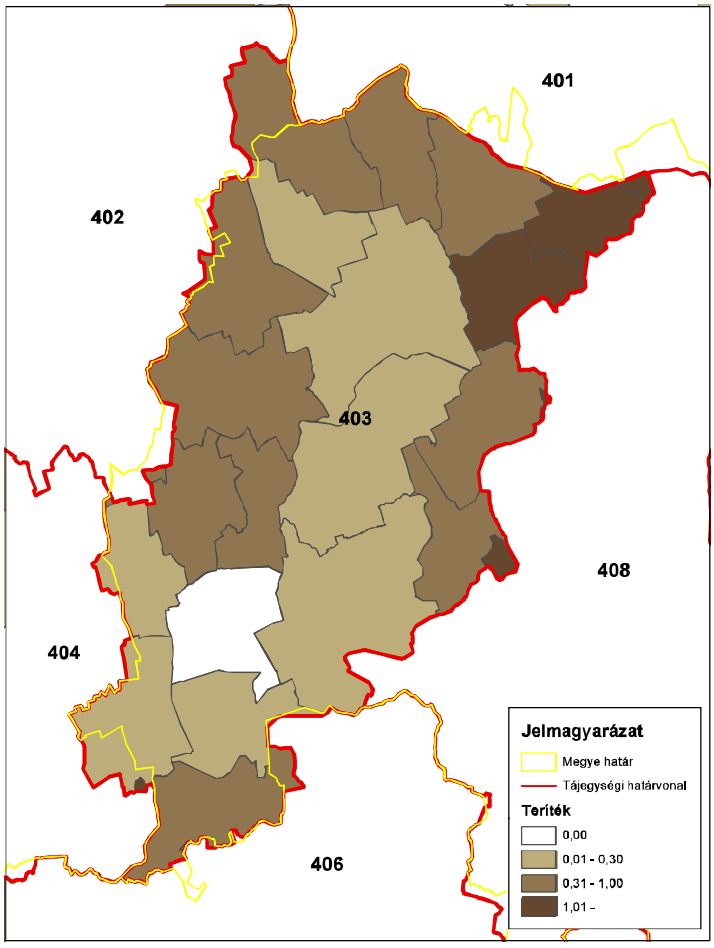
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2008

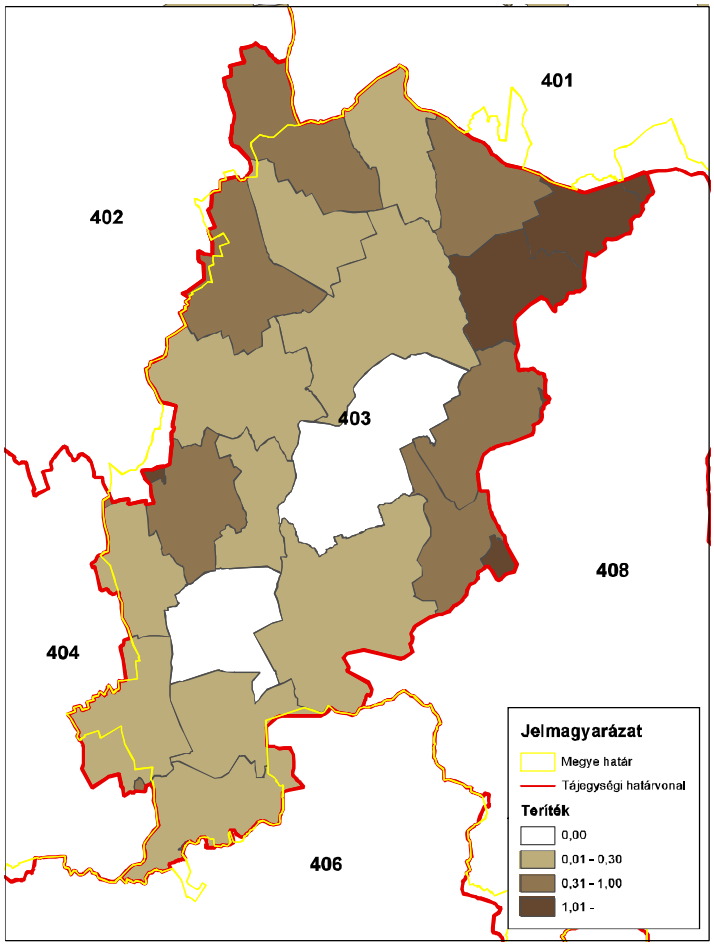
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2009

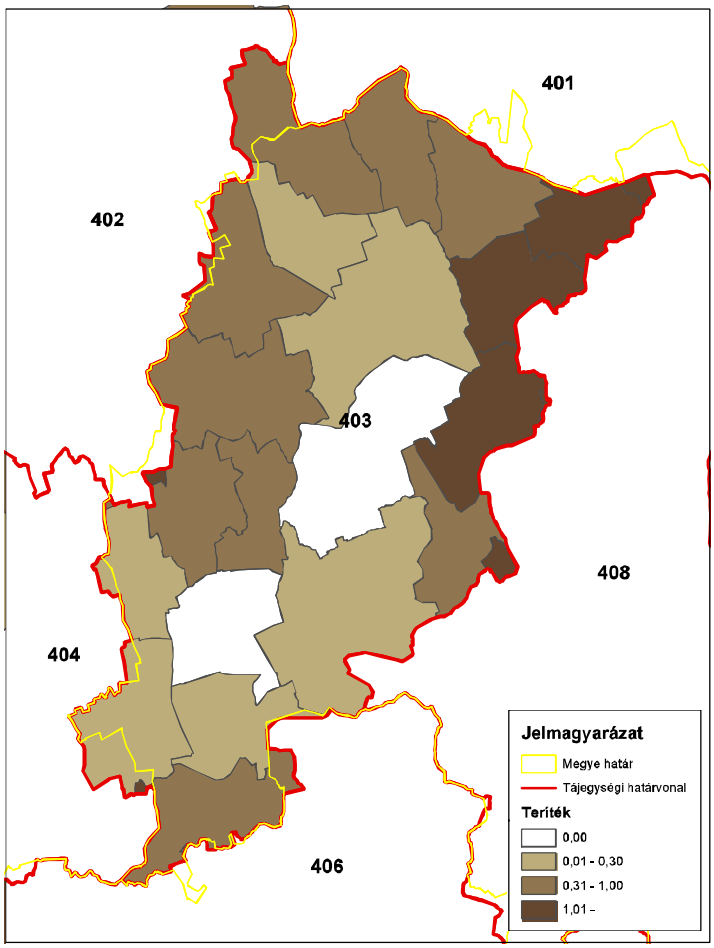
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2010

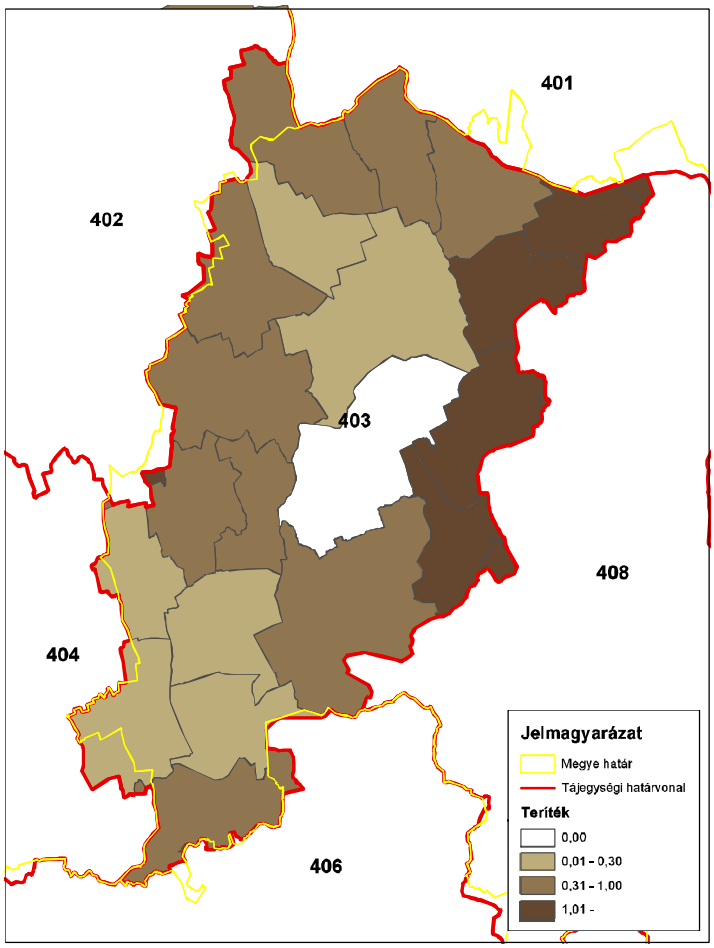
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2011

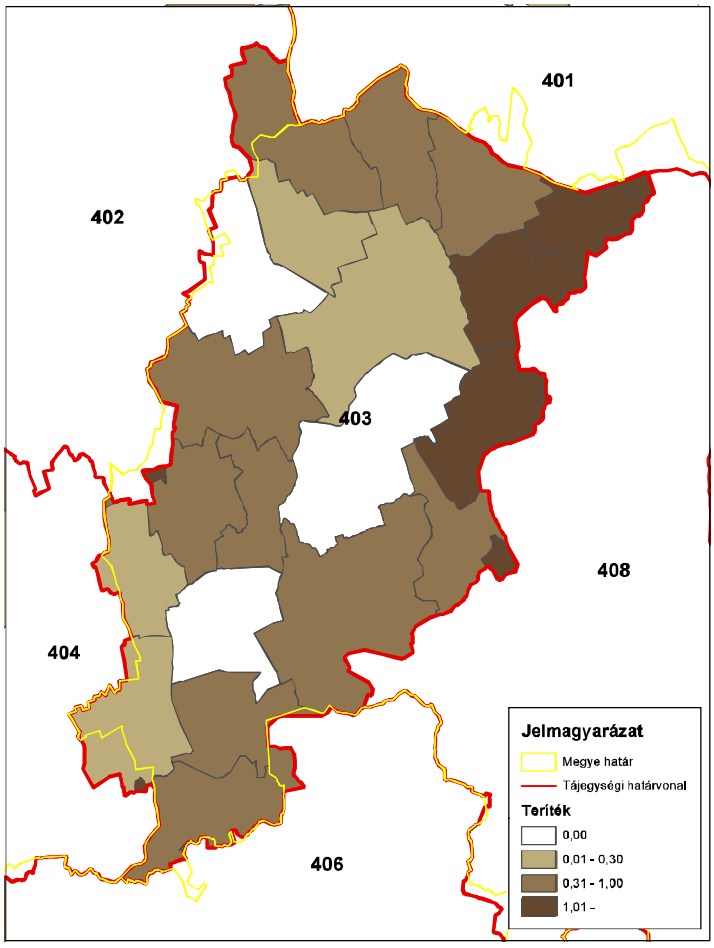
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2012

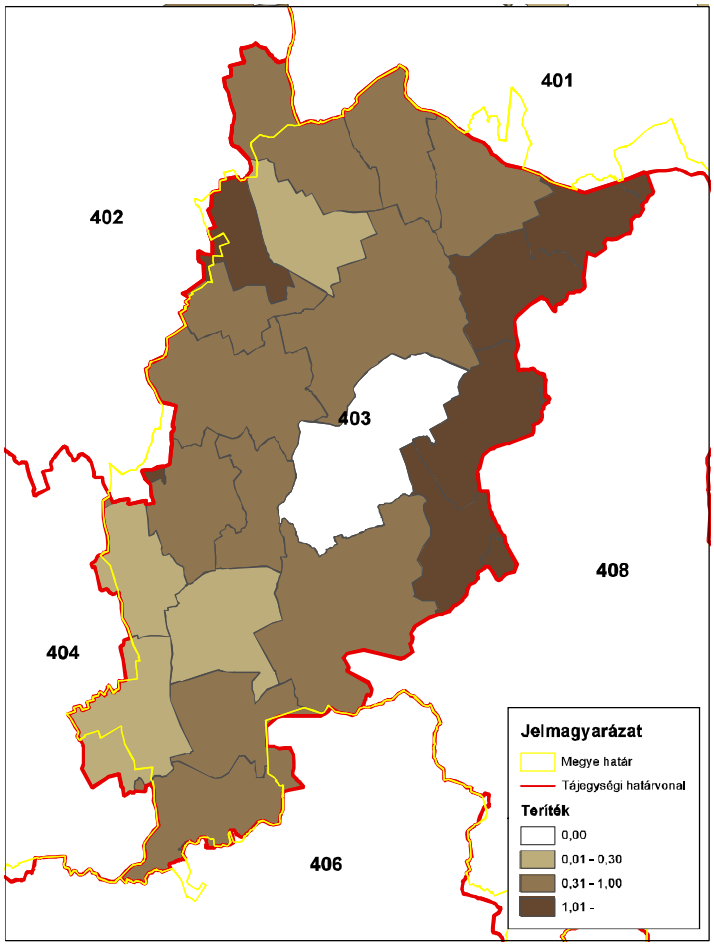
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2013

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2014

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

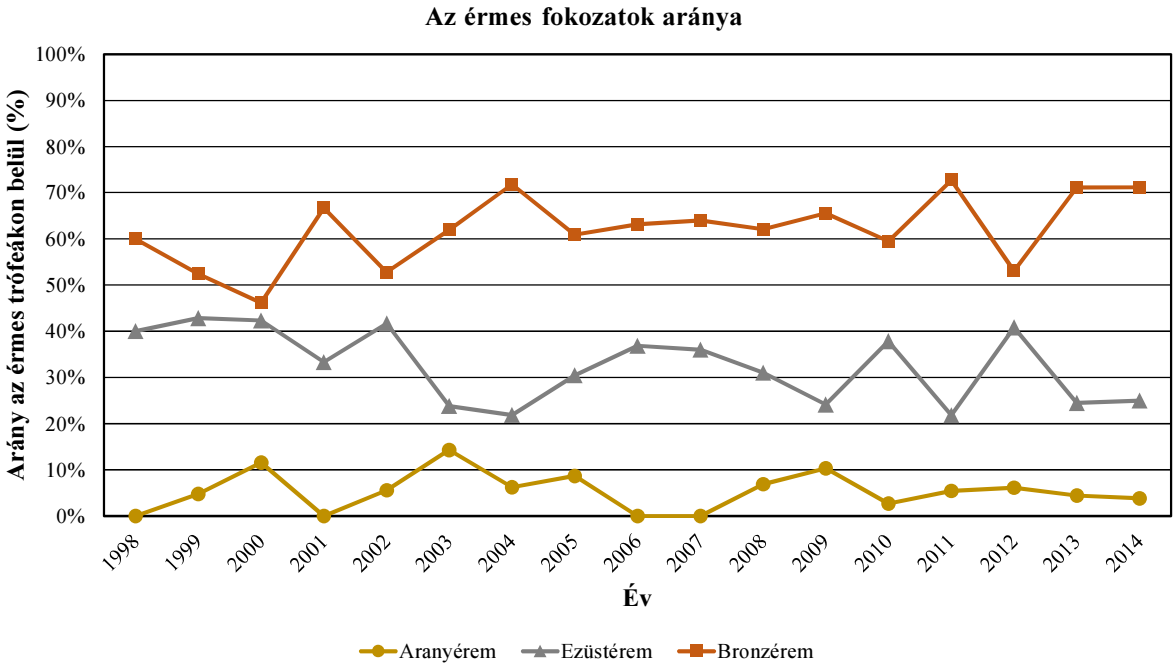
A 403. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

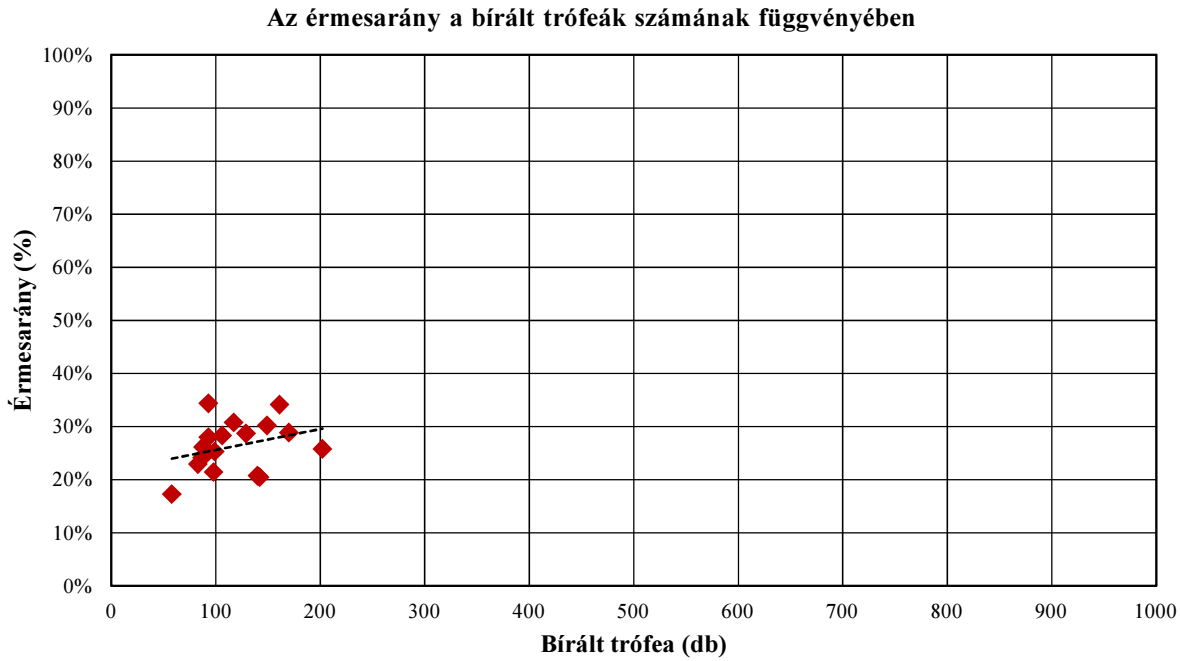
Az érmes trófeák adatainak évenkénti alakulása

Év	Összes bírált trófea (db)	Érmes trófea (db)	Érmesarány (%)	Aranyérem (db)	Ezüstérem (db)	Bronzérem (db)	Aranyérem (%)	Ezüstérem (%)	Bronzérem (%)
1998	58	10	17,2%		4	6	0,0%	40,0%	60,0%
1999	87	21	24,1%	1	9	11	4,8%	42,9%	52,4%
2000	93	26	28,0%	3	11	12	11,5%	42,3%	46,2%
2001	106	30	28,3%		10	20	0,0%	33,3%	66,7%
2002	117	36	30,8%	2	15	19	5,6%	41,7%	52,8%
2003	98	21	21,4%	3	5	13	14,3%	23,8%	61,9%
2004	93	32	34,4%	2	7	23	6,3%	21,9%	71,9%
2005	88	23	26,1%	2	7	14	8,7%	30,4%	60,9%
2006	83	19	22,9%		7	12	0,0%	36,8%	63,2%
2007	99	25	25,3%		9	16	0,0%	36,0%	64,0%
2008	140	29	20,7%	2	9	18	6,9%	31,0%	62,1%
2009	142	29	20,4%	3	7	19	10,3%	24,1%	65,5%
2010	129	37	28,7%	1	14	22	2,7%	37,8%	59,5%
2011	161	55	34,2%	3	12	40	5,5%	21,8%	72,7%
2012	170	49	28,8%	3	20	26	6,1%	40,8%	53,1%
2013	149	45	30,2%	2	11	32	4,4%	24,4%	71,1%
2014	202	52	25,7%	2	13	37	3,8%	25,0%	71,2%

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

A 403. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

A 403. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

A bírált trófeák száma korosztályonként és évenként

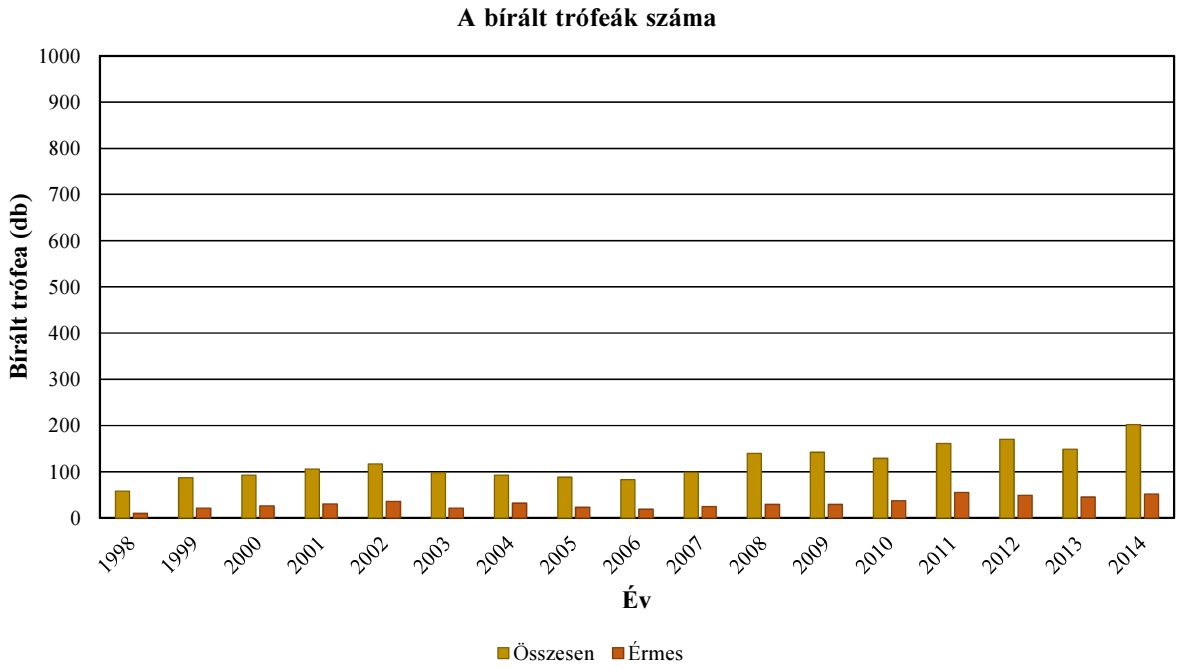
Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)																
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1		2	3	3	2	1	1	2		2	9	4	13	14	14	9	28
2	4	10	17	19	16	21	8	22	22	32	31	37	16	25	31	35	46
3	19	21	20	27	23	12	19	15	19	20	29	29	22	17	26	20	29
4	9	13	16	19	25	25	21	17	18	10	20	15	29	28	36	21	27
5	8	8	5	8	15	14	12	9	6	12	16	27	13	22	13	17	15
6	8	8	7	6	7	8	10	6	6	9	9	13	7	15	13	17	25
7	4	11	8	5	10	10	11	7	5	4	10	7	14	24	20	15	16
8	2	3	6	12	8	3	6	5	4	6	4	6	4	10	9	11	7
9	3	6	5	3	5	3	2	3	2	2	6	2	7	4	6	4	4
10	1	3	4	1	1			2		1	2	2	3		2		3
11		2	2	2	3	1	3		1		2			2			1
12					2					1							
13				1							1		1				1
13<											1						
Összesen	**58**	**87**	**93**	**106**	**117**	**98**	**93**	**88**	**83**	**99**	**140**	**142**	**129**	**161**	**170**	**149**	**202**

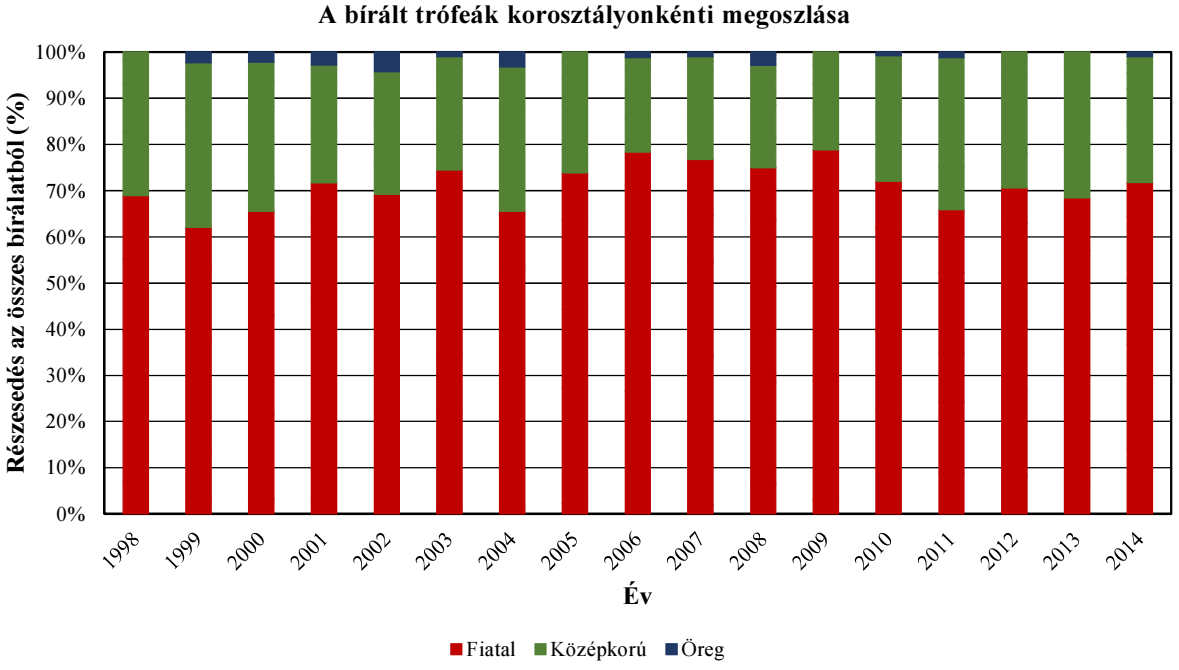
A bírált trófeák korosztályi megoszlása évenként

Becsült kor (év)	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1		2,3%	3,2%	2,8%	1,7%	1,0%	1,1%	2,3%		2,0%	6,4%	2,8%	10,1%	8,7%	8,2%	6,0%	13,9%
2	6,9%	11,5%	18,3%	17,9%	13,7%	21,4%	8,6%	25,0%	26,5%	32,3%	22,1%	26,1%	12,4%	15,5%	18,2%	23,5%	22,8%
3	32,8%	24,1%	21,5%	25,5%	19,7%	12,2%	20,4%	17,0%	22,9%	20,2%	20,7%	20,4%	17,1%	10,6%	15,3%	13,4%	14,4%
4	15,5%	14,9%	17,2%	17,9%	21,4%	25,5%	22,6%	19,3%	21,7%	10,1%	14,3%	10,6%	22,5%	17,4%	21,2%	14,1%	13,4%
5	13,8%	9,2%	5,4%	7,5%	12,8%	14,3%	12,9%	10,2%	7,2%	12,1%	11,4%	19,0%	10,1%	13,7%	7,6%	11,4%	7,4%
6	13,8%	9,2%	7,5%	5,7%	6,0%	8,2%	10,8%	6,8%	7,2%	9,1%	6,4%	9,2%	5,4%	9,3%	7,6%	11,4%	12,4%
7	6,9%	12,6%	8,6%	4,7%	8,5%	10,2%	11,8%	8,0%	6,0%	4,0%	7,1%	4,9%	10,9%	14,9%	11,8%	10,1%	7,9%
8	3,4%	3,4%	6,5%	11,3%	6,8%	3,1%	6,5%	5,7%	4,8%	6,1%	2,9%	4,2%	3,1%	6,2%	5,3%	7,4%	3,5%
9	5,2%	6,9%	5,4%	2,8%	4,3%	3,1%	2,2%	3,4%	2,4%	2,0%	4,3%	1,4%	5,4%	2,5%	3,5%	2,7%	2,0%
10	1,7%	3,4%	4,3%	0,9%	0,9%			2,3%		1,0%	1,4%	1,4%	2,3%		1,2%		1,5%
11		2,3%	2,2%	1,9%	2,6%	1,0%	3,2%		1,2%		1,4%			1,2%			0,5%
12					1,7%					1,0%							
13				0,9%							0,7%		0,8%				0,5%
13<											0,7%						
Összesen	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

A 403. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

A 403. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak átlagai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	107	34,25			1,50	3,61			
2	392	64,04	22,78	22,11	2,73	7,59	18,38	9,55	8,31
3	367	74,43	27,43	27,00	3,81	9,10	20,06	11,24	9,60
4	349	82,50	31,94	32,94	4,87	10,02	22,60	13,29	12,20
5	220	89,65	33,59	32,42	5,72	10,73	23,89	13,80	12,67
6	174	93,94	35,24	32,66	6,49	11,25	24,16	14,30	13,08
7	181	99,29	37,00	35,06	7,44	12,31	25,32	14,77	13,56
8	106	100,38	37,88	34,88	7,85	12,72	25,71	15,02	13,83
9	67	102,55	38,28	38,51	8,69	13,16	26,96	15,74	14,37
10	25	104,35	41,13	38,33	8,57	13,01	27,03	15,57	14,53
11	19	98,51	38,72	37,12	8,13	11,85	26,60	16,19	14,89
12	3	102,91	39,28	36,55	7,22	11,50	25,00	14,79	13,78
13	4	103,05	43,77	39,92	7,38	14,50	28,23	15,97	14,53
13<	1	115,35	31,65	33,65	7,92	11,00	28,20	17,05	14,05

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

A 403. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	107	16,13			1,18	2,00			
2	392	57,76	20,06	18,68	2,03	6,25	17,91	8,98	7,98
3	367	68,40	23,42	23,11	3,17	8,00	19,18	10,85	9,24
4	349	76,90	26,00	25,25	4,36	8,54	20,63	12,14	10,88
5	220	83,16	29,29	28,60	4,63	9,13	22,86	12,88	12,03
6	174	84,37	30,22	21,41	5,89	10,33	23,03	13,54	11,90
7	181	94,02	32,27	30,88	6,73	11,29	24,11	13,95	12,65
8	106	94,90	34,41	14,00	6,83	11,25	23,40	13,50	13,10
9	67	93,19	30,60	30,14	7,15	9,00	24,25	14,50	12,88
10	25	83,17	33,68	24,93	6,61	9,00	25,55	14,00	13,25
11	19	64,75	34,75	31,13	5,71	7,50	24,55	14,40	13,68
12	3	101,25	36,95	35,90	7,20	11,00	24,75	14,43	13,45
13	4	98,10	35,75	38,70	4,95	10,00	26,75	15,35	13,40
13<	1	115,35	31,65	33,65	7,92	11,00	28,20	17,05	14,05

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	107	49,40			1,96	6,29			
2	392	69,31	27,75	30,25	3,15	8,80	19,13	9,86	8,50
3	367	78,39	32,50	36,50	4,19	9,84	20,72	11,49	9,80
4	349	88,38	36,03	44,83	5,31	10,75	25,13	14,23	13,25
5	220	96,62	37,91	37,20	6,19	12,00	27,75	16,30	14,90
6	174	99,61	38,11	37,96	6,95	12,43	25,98	14,95	13,95
7	181	105,46	42,66	38,43	8,18	13,75	26,25	16,07	14,67
8	106	104,60	41,70	39,35	8,51	14,60	27,17	16,03	14,77
9	67	110,02	42,62	47,43	10,82	18,50	28,58	16,98	15,70
10	25	113,60	52,00	50,70	9,92	16,00	29,80	18,15	17,60
11	19	112,10	43,20	42,40	10,39	14,00	31,50	18,10	16,00
12	3	104,58	41,60	37,20	7,25	12,00	25,25	15,15	14,10
13	4	109,75	50,75	42,00	9,16	20,00	29,50	16,55	15,85
13<	1	115,35	31,65	33,65	7,92	11,00	28,20	17,05	14,05

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány (max-min)

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	107	33,27			0,79	4,29			
2	392	11,55	7,69	11,57	1,12	2,55	1,22	0,89	0,53
3	367	9,99	9,08	13,39	1,02	1,84	1,54	0,65	0,56
4	349	11,48	10,03	19,58	0,95	2,21	4,51	2,08	2,37
5	220	13,46	8,62	8,60	1,56	2,88	4,89	3,42	2,88
6	174	15,24	7,89	16,54	1,06	2,10	2,96	1,41	2,05
7	181	11,45	10,39	7,54	1,45	2,46	2,14	2,12	2,02
8	106	9,70	7,29	25,35	1,69	3,35	3,77	2,53	1,67
9	67	16,83	12,02	17,29	3,67	9,50	4,33	2,48	2,83
10	25	30,43	18,33	25,78	3,31	7,00	4,25	4,15	4,35
11	19	47,35	8,45	11,28	4,69	6,50	6,95	3,70	2,33
12	3	3,33	4,65	1,30	0,04	1,00	0,50	0,72	0,65
13	4	11,65	15,00	3,30	4,21	10,00	2,75	1,20	2,45
13<	1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány az átlag arányában (max-min)/átlag

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	107	97,2%			52,4%	118,6%			
2	392	18,0%	33,8%	52,3%	41,2%	33,7%	6,6%	9,3%	6,3%
3	367	13,4%	33,1%	49,6%	26,8%	20,2%	7,7%	5,8%	5,9%
4	349	13,9%	31,4%	59,4%	19,5%	22,1%	19,9%	15,7%	19,5%
5	220	15,0%	25,7%	26,5%	27,3%	26,8%	20,5%	24,8%	22,7%
6	174	16,2%	22,4%	50,6%	16,4%	18,6%	12,2%	9,9%	15,7%
7	181	11,5%	28,1%	21,5%	19,5%	20,0%	8,4%	14,3%	14,9%
8	106	9,7%	19,2%	72,7%	21,5%	26,3%	14,7%	16,9%	12,1%
9	67	16,4%	31,4%	44,9%	42,2%	72,2%	16,0%	15,7%	19,7%
10	25	29,2%	44,5%	67,2%	38,7%	53,8%	15,7%	26,6%	29,9%
11	19	48,1%	21,8%	30,4%	57,7%	54,9%	26,1%	22,8%	15,6%
12	3	3,2%	11,8%	3,6%	0,6%	8,7%	2,0%	4,9%	4,7%
13	4	11,3%	34,3%	8,3%	57,0%	69,0%	9,7%	7,5%	16,9%
13<	1	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

A 403. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	107	16,13			1,18	2,00			
2	392	57,76	20,06	18,68	2,03	6,25	17,91	8,98	7,98
3	367	68,40	23,42	23,11	3,17	8,00	19,18	10,85	9,24
4	349	76,90	26,00	25,25	4,36	8,54	20,63	12,14	10,88
5	220	83,16	29,29	28,60	4,63	9,13	22,86	12,88	12,03
6	174	84,37	30,22	21,41	5,89	10,33	23,03	13,54	11,90
7	181	94,02	32,27	30,88	6,73	11,29	24,11	13,95	12,65
8	106	94,90	34,41	14,00	6,83	11,25	23,40	13,50	13,10
9	67	93,19	30,60	30,14	7,15	9,00	24,25	14,50	12,88
10	25	83,17	33,68	24,93	6,61	9,00	25,55	14,00	13,25
11	19	64,75	34,75	31,13	5,71	7,50	24,55	14,40	13,68
12	3	101,25	36,95	35,90	7,20	11,00	24,75	14,43	13,45
13	4	98,10	35,75	38,70	4,95	10,00	26,75	15,35	13,40
13<	1	115,35	31,65	33,65	7,92	11,00	28,20	17,05	14,05

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	107	2005			2005	1999			
2	392	2002	2003	2002	1999	1998	2003	2004	2004
3	367	2003	2002	2002	1998	1998	2003	2003	2003
4	349	1999	2001	2004	1999	1999	2014	2003	2003
5	220	1999	2004	2002	1999	1999	2006	2006	2003
6	174	2003	2000	2002	1998	2005	1998	2003	2002
7	181	2009	2001	1999	2005	2005	2009	2003	2003
8	106	1998	2005	1998	2008	2008	1998	1998	1998
9	67	2002	2007	1999	2004	2004	2004	2004	2004
10	25	1999	2005	2012	1999	1999	1999	2001	2001
11	19	2006	2014	2000	2011	2011	2014	2014	2008
12	3	2007	2007	2002	2007	2002	2002	2002	2002
13	4	2008	2014	2014	2001	2001	2008	2014	2014
13<	1	2008	2008	2008	2008	2008	2008	2008	2008

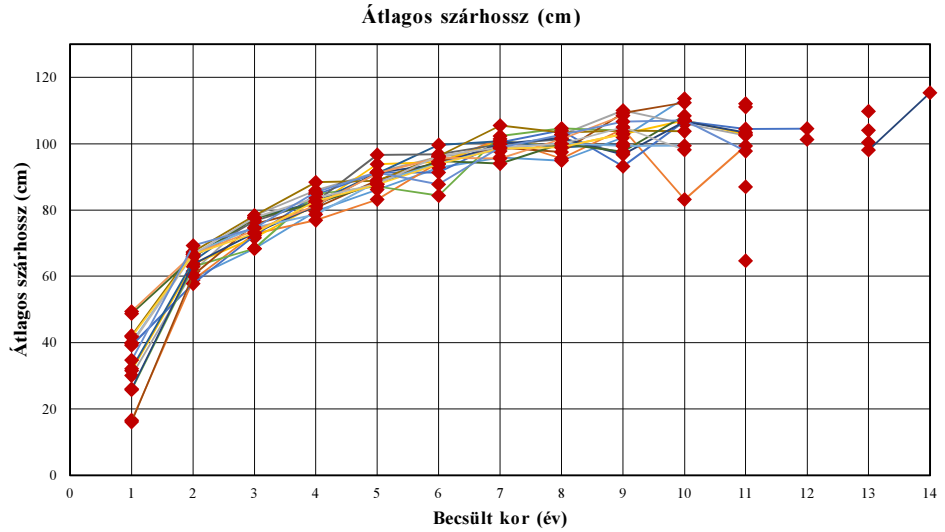
Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

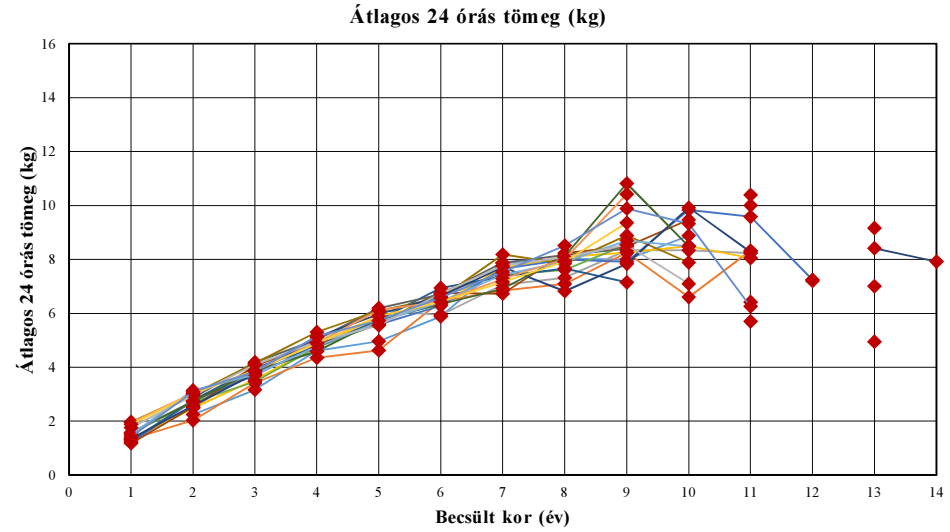
Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	107	49,40			1,96	6,29			
2	392	69,31	27,75	30,25	3,15	8,80	19,13	9,86	8,50
3	367	78,39	32,50	36,50	4,19	9,84	20,72	11,49	9,80
4	349	88,38	36,03	44,83	5,31	10,75	25,13	14,23	13,25
5	220	96,62	37,91	37,20	6,19	12,00	27,75	16,30	14,90
6	174	99,61	38,11	37,96	6,95	12,43	25,98	14,95	13,95
7	181	105,46	42,66	38,43	8,18	13,75	26,25	16,07	14,67
8	106	104,60	41,70	39,35	8,51	14,60	27,17	16,03	14,77
9	67	110,02	42,62	47,43	10,82	18,50	28,58	16,98	15,70
10	25	113,60	52,00	50,70	9,92	16,00	29,80	18,15	17,60
11	19	112,10	43,20	42,40	10,39	14,00	31,50	18,10	16,00
12	3	104,58	41,60	37,20	7,25	12,00	25,25	15,15	14,10
13	4	109,75	50,75	42,00	9,16	20,00	29,50	16,55	15,85
13<	1	115,35	31,65	33,65	7,92	11,00	28,20	17,05	14,05

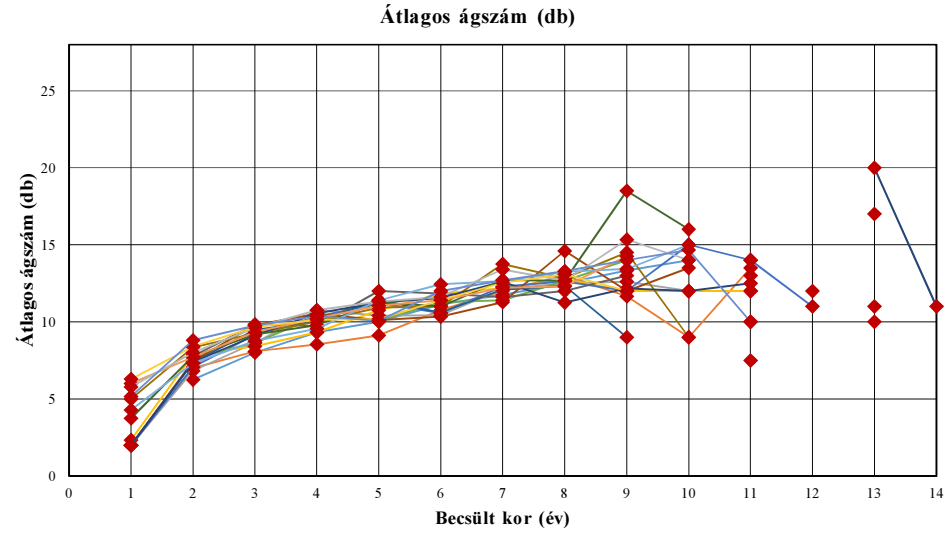
Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	107	2011			2007	2013			
2	392	2014	2001	2001	2010	2014	2004	2003	2002
3	367	2007	2001	2001	2006	2006	2002	2002	2002
4	349	2007	2013	2014	2007	2000	2000	2013	2010
5	220	2006	2006	2005	2006	2006	2000	2000	2000
6	174	2004	2007	2009	2004	2010	2005	1998	2005
7	181	2007	2005	2011	2007	2007	1998	1998	1998
8	106	2003	1998	2006	2014	2005	2006	2006	2006
9	67	2000	2003	2009	2009	2009	2009	2009	2011
10	25	1998	1999	2008	2008	2009	2008	2008	2008
11	19	2003	2003	1999	2004	2002	2003	2003	2003
12	3	2002	2002	2007	2002	2007	2007	2007	2007
13	4	2010	2010	2008	2014	2008	2014	2008	2008
13<	1	2008	2008	2008	2008	2008	2008	2008	2008

A 403. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

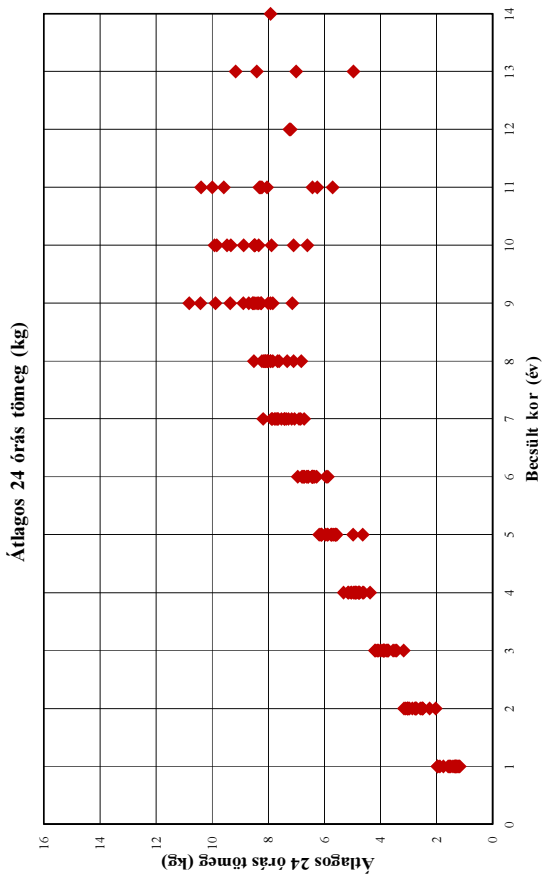

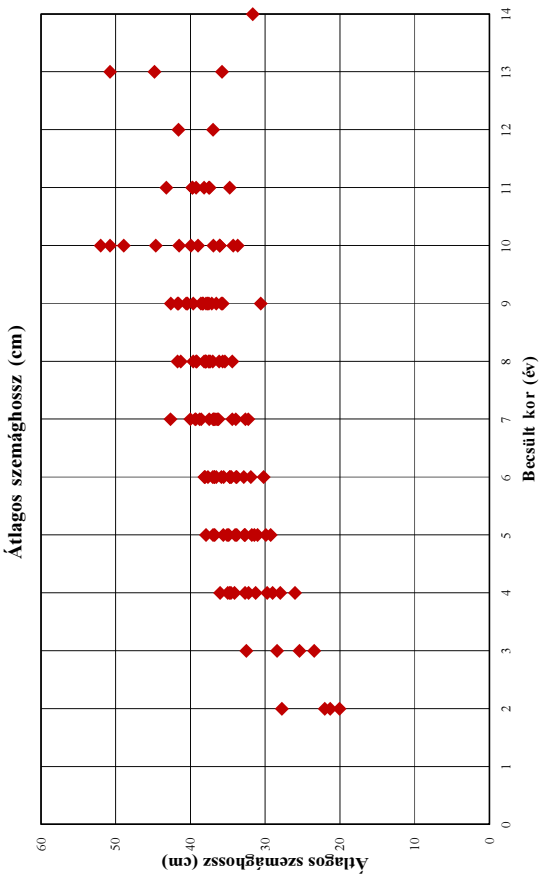

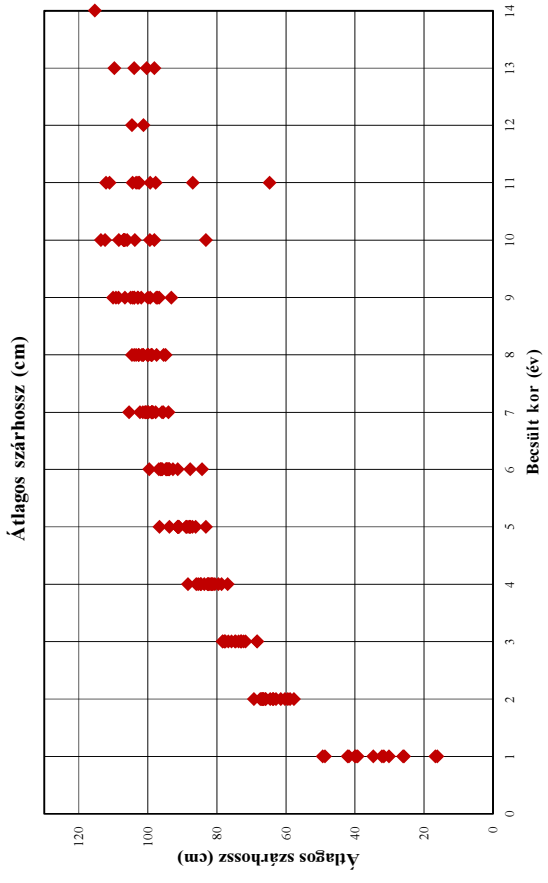

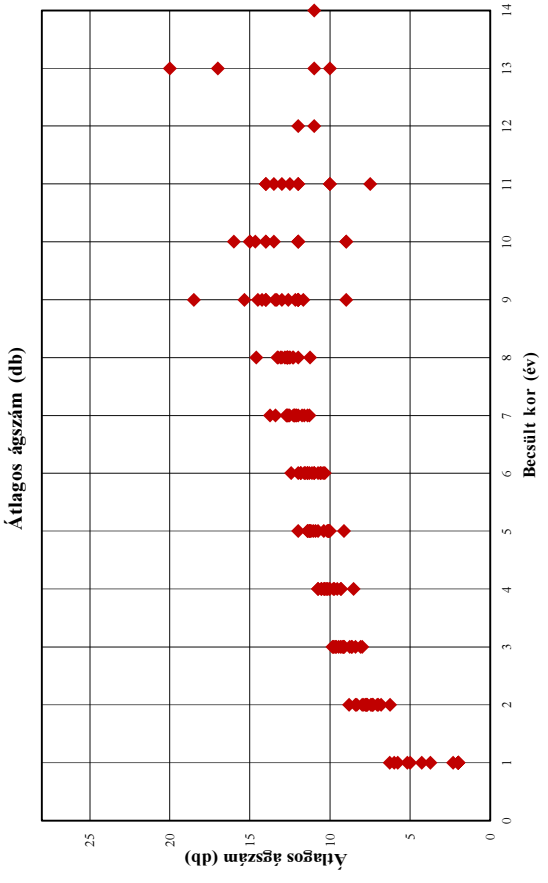
A 403. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)

Gímszarvas

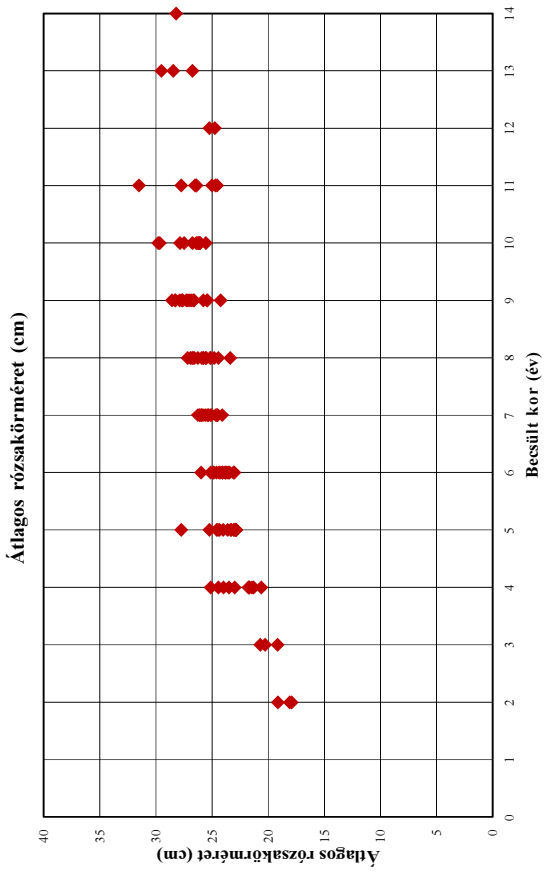

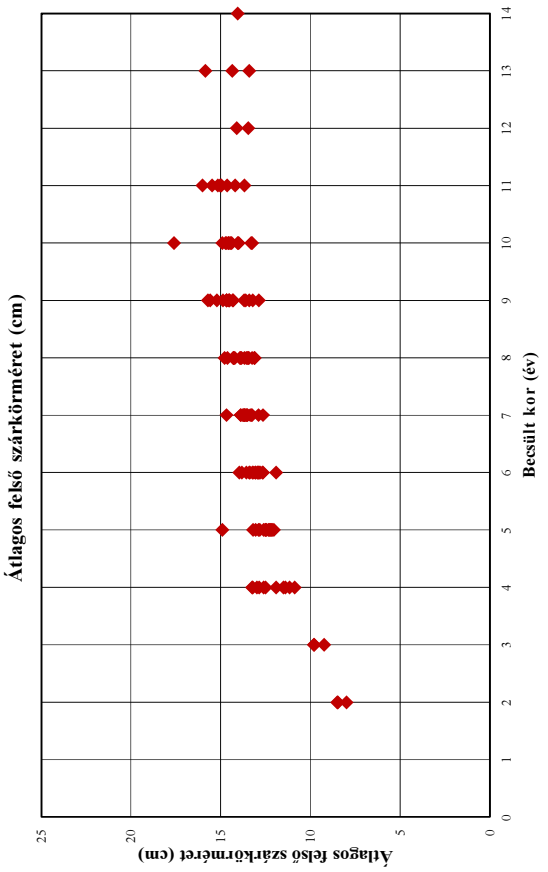

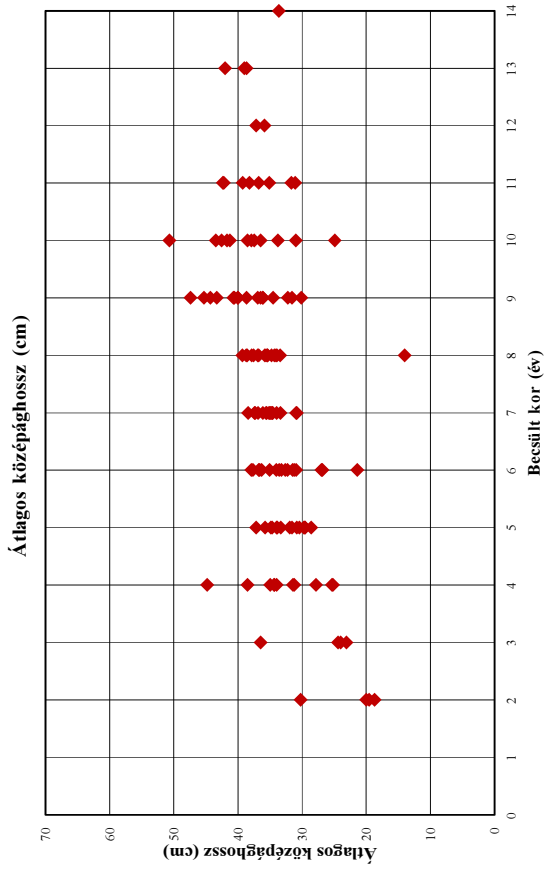

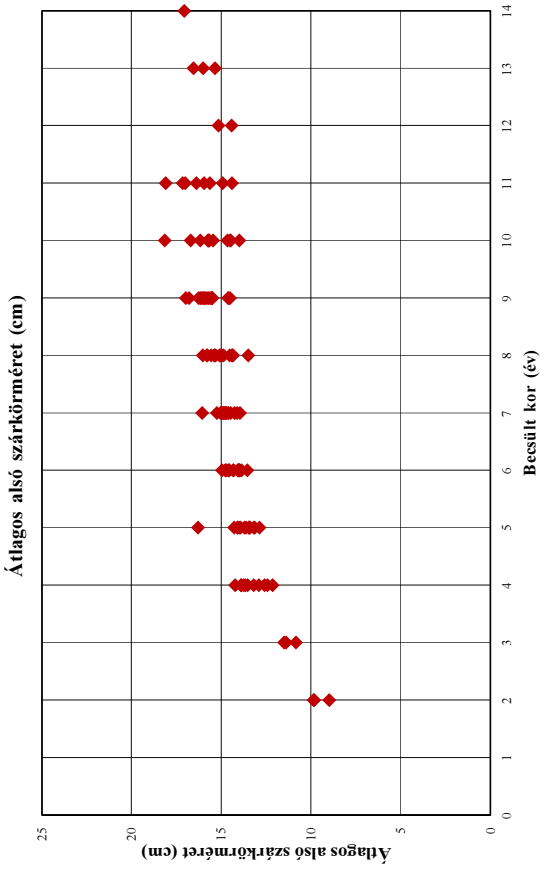
A 403. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)

Gímszarvas

A 403. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1998	1									
1998	2	4	59,44			2,24	6,25			
1998	3	19	68,41			3,17	8,00			
1998	4	9	79,64	35,00	34,00	4,62	9,33	24,00	13,20	11,50
1998	5	8	86,16			4,97	10,00			
1998	6	8	92,76	35,55	37,70	5,89	11,13	23,03	14,95	13,38
1998	7	4	95,88	37,47	36,88	7,85	11,75	26,25	16,07	14,67
1998	8	2	94,90	41,70	14,00	8,03	12,50	23,40	13,50	13,10
1998	9	3	101,87	38,60	36,15	8,00	13,33	25,45	14,58	13,40
1998	10	1	113,60	50,75	33,80	8,88	14,00	26,25	15,45	14,00
1998	11									
1998	12									
1998	13									
1998	13<									
1999	1	2	16,63			1,33	2,00			
1999	2	10	58,83			2,03	7,00			
1999	3	21	72,91			3,42	8,10			
1999	4	13	76,90			4,36	8,54			
1999	5	8	83,16			4,63	9,13			
1999	6	8	94,30	37,67	35,08	6,45	10,75	23,57	14,68	13,82
1999	7	11	101,44	33,92	30,88	6,85	12,00	25,81	14,27	13,34
1999	8	3	95,48	37,35	38,60	7,09	13,00	24,45	14,35	13,13
1999	9	6	104,45	37,51	30,14	8,25	11,67	27,89	16,25	14,54
1999	10	3	83,17	52,00	43,50	6,61	9,00	25,55	14,50	14,55
1999	11	2	99,35	37,45	42,40	8,33	13,50	26,40	16,38	15,03
1999	12									
1999	13									
1999	13<									
2000	1	3	30,08			1,30	2,00			
2000	2	17	61,56			2,50	6,82			
2000	3	20	78,33			3,89	8,65			
2000	4	16	85,92	34,55	34,33	5,04	10,75	25,13	13,87	12,48
2000	5	5	91,41	34,00	34,70	6,12	10,40	27,75	16,30	14,90
2000	6	7	96,07	30,22	27,02	5,94	10,43	25,13	14,57	12,63
2000	7	8	97,77	39,27	37,46	7,07	12,13	25,60	15,03	13,52
2000	8	6	102,68	35,39	34,09	7,32	12,50	25,15	14,35	13,42
2000	9	5	110,02	39,62	34,53	8,34	12,60	27,69	15,93	14,30
2000	10	4	106,00	39,00	42,58	8,34	12,00	26,23	15,75	14,55
2000	11	2	102,50	39,70	31,13	8,24	12,00	24,70	17,15	14,95
2000	12									
2000	13									
2000	13<									
2001	1	3	31,58			1,31	2,33			
2001	2	19	63,84	27,75	30,25	2,48	7,89			
2001	3	27	71,68	32,50	36,50	3,55	8,41			
2001	4	19	81,55	26,00		4,78	9,32			
2001	5	8	93,81	36,75	29,77	5,89	10,75	25,25	13,45	12,28
2001	6	6	94,48	33,81	30,96	6,39	11,83	24,08	14,04	12,67
2001	7	5	100,78	32,27	34,76	7,68	12,20	25,16	14,12	12,88
2001	8	12	99,05	37,01	35,40	8,10	12,75	25,78	15,10	13,83
2001	9	3	102,87	37,92	40,00	8,26	12,00	28,28	14,62	13,20
2001	10	1	107,00	34,25	31,00	8,50	12,00	27,50	14,00	13,25
2001	11	2	102,88	39,75	38,25	8,05	12,00	26,53	15,95	14,20
2001	12									
2001	13	1	100,35			4,95	10,00			
2001	13<									
2002	1	2	39,20			1,21	2,00			
2002	2	16	57,76	21,29	18,68	2,75	7,06	18,10	9,83	8,50
2002	3	23	72,28	23,42	23,11	3,71	9,17	20,72	11,49	9,80
2002	4	25	84,64	31,28	27,86	4,84	10,32	21,77	12,59	11,39
2002	5	15	91,29	29,88	28,60	5,59	11,20	23,63	13,15	12,23
2002	6	7	91,34	32,86	21,41	6,28	10,57	23,84	14,04	11,90
2002	7	10	100,37	36,58	33,41	7,65	12,30	26,14	14,60	13,50
2002	8	8	104,02	37,94	36,79	8,00	12,63	24,80	14,98	13,57
2002	9	5	93,19	35,70	38,68	7,92	12,00	26,63	15,90	14,68
2002	10	1	106,75	48,90	37,95	9,84	15,00	27,85	14,65	14,65
2002	11	3	104,42	38,17	42,25	9,58	14,00	25,02	15,63	14,63
2002	12	2	104,58	41,60	35,90	7,25	11,00	24,75	14,43	13,45
2002	13									
2002	13<									

A 403. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2003	1	1	25,75			1,54				
2003	2	21	62,95	20,06	20,01	2,70	7,67	17,91	9,86	8,46
2003	3	12	68,40	25,40	24,00	3,47	8,64	19,18	10,85	9,24
2003	4	25	84,81	29,00	25,40	4,74	10,36	21,67	12,14	10,88
2003	5	14	87,12	31,80	29,63	5,62	10,08	22,89	13,20	12,03
2003	6	8	84,37	36,99	26,84	6,81	11,29	24,08	13,54	12,85
2003	7	10	102,32	38,54	30,96	7,42	11,40	25,93	13,95	12,65
2003	8	3	104,60	37,92	35,85	7,62	12,67	26,27	14,98	13,25
2003	9	3	103,92	42,62	40,05	8,55	14,00	27,30	16,08	14,50
2003	10									
2003	11	1	112,10	43,20	36,80	10,00	13,00	31,50	18,10	16,00
2003	12									
2003	13									
2003	13<									
2004	1	1	32,15			1,26	2,00			
2004	2	8	64,54	22,03	19,51	2,77	7,38	19,13	8,98	7,98
2004	3	19	77,82	28,39	24,41	3,98	9,47	20,27	11,39	9,78
2004	4	21	82,34	27,96	25,25	4,74	10,05	21,31	12,42	11,15
2004	5	12	91,01	29,29	33,90	5,77	11,42	23,06	13,45	12,18
2004	6	10	99,61	35,86	31,26	6,95	10,60	23,45	14,34	13,07
2004	7	11	100,72	34,38	35,18	7,36	12,09	26,05	14,83	13,55
2004	8	6	98,85	39,25	34,81	7,67	12,33	25,59	15,38	14,29
2004	9	2	99,95	37,13	36,15	7,15	9,00	24,25	14,50	12,88
2004	10									
2004	11	3	111,05	37,50	39,27	10,39	14,00	27,73	17,02	15,47
2004	12									
2004	13									
2004	13<									
2005	1	2	16,13			1,18	2,00			
2005	2	22	60,35			2,52	7,45			
2005	3	15	75,80			4,06	9,79			
2005	4	17	80,64	34,10	35,00	4,87	10,53	21,45	13,65	13,20
2005	5	9	88,96	35,10	37,20	5,62	10,11	24,03	14,10	12,45
2005	6	6	94,59	38,05	32,63	6,77	10,33	25,98	14,57	13,95
2005	7	7	98,86	42,66	34,98	6,73	11,29	24,55	14,88	13,61
2005	8	5	97,44	34,41	33,95	8,24	14,60	25,53	15,32	14,61
2005	9	3	109,22	40,38	45,33	8,48	12,00	27,63	15,63	14,65
2005	10	2	112,38	33,68	36,50	9,48	13,50	26,13	15,68	14,38
2005	11									
2005	12									
2005	13									
2005	13<									
2006	1									
2006	2	22	66,05			2,86	7,77			
2006	3	19	76,73			4,19	9,84			
2006	4	18	82,52	32,68	31,45	5,03	9,72	23,50	13,75	12,60
2006	5	6	96,62	37,91	30,87	6,19	12,00	22,86	12,88	12,12
2006	6	6	96,83	31,94	32,29	6,71	11,83	24,28	14,08	12,93
2006	7	5	99,84	39,36	34,00	7,88	11,60	25,92	14,95	13,72
2006	8	4	101,36	41,27	39,35	8,17	12,00	27,17	16,03	14,77
2006	9	2	97,23	41,60	32,25	8,41	13,00	26,60	15,50	13,60
2006	10									
2006	11	1	64,75			6,42	10,00			
2006	12									
2006	13									
2006	13<									
2007	1	2	42,08			1,96	5,00			
2007	2	32	67,42			3,01	8,34			
2007	3	20	78,39			4,15	9,25			
2007	4	10	88,38			5,31	10,00			
2007	5	12	88,85	34,86	35,80	6,10	10,92	23,29	14,08	12,88
2007	6	9	96,26	38,11	36,63	6,58	11,00	24,39	13,87	12,89
2007	7	4	105,46	39,99	36,15	8,18	13,75	25,36	14,86	13,66
2007	8	6	103,40	36,17	34,34	7,84	12,83	25,79	14,40	13,48
2007	9	2	103,95	30,60	31,58	8,90	14,50	28,25	16,18	14,50
2007	10	1	103,75	41,50	37,50	7,89	9,00	29,65	16,70	14,05
2007	11									
2007	12	1	101,25	36,95	37,20	7,20	12,00	25,25	15,15	14,10
2007	13									
2007	13<									

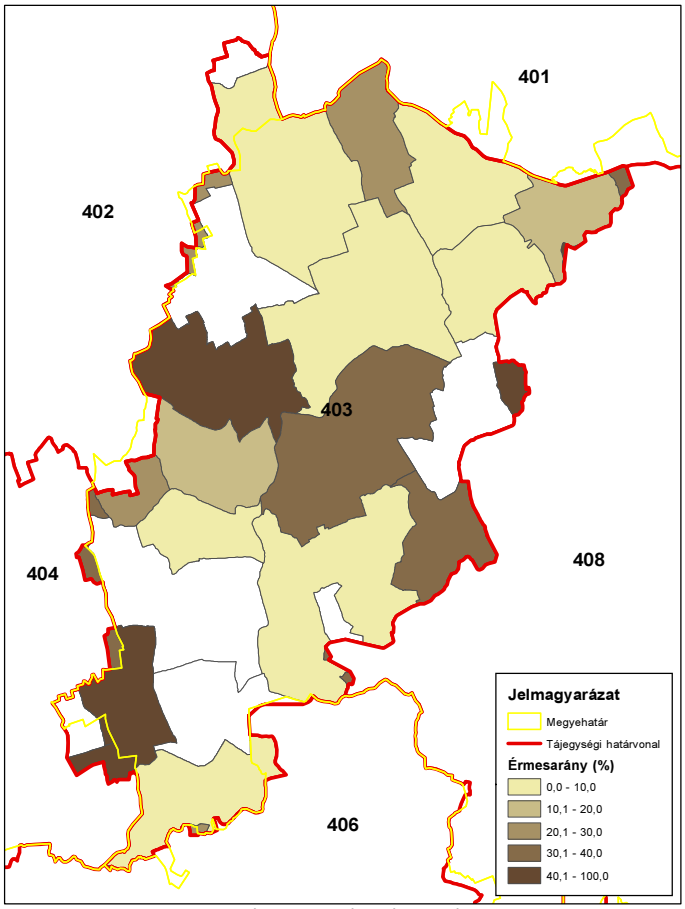
A 403. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2008	1	9	26,05			1,35	2,00			
2008	2	31	63,69			2,57	7,39			
2008	3	29	73,10			3,77	9,11			
2008	4	20	81,22			5,12	10,55			
2008	5	16	91,33	31,03	31,61	5,98	11,25	24,35	13,41	12,33
2008	6	9	93,79	36,78	36,78	6,63	11,56	23,11	14,78	13,56
2008	7	10	99,92	38,75	37,35	7,72	12,60	24,58	14,61	13,24
2008	8	4	101,70	39,62	35,47	6,83	11,25	25,13	14,53	13,47
2008	9	6	96,73	37,68	36,50	7,84	12,17	26,80	15,79	14,86
2008	10	2	106,65	44,60	50,70	9,92	12,00	29,80	18,15	17,60
2008	11	2	103,38	39,25	35,15	8,28	12,50	26,40	14,93	13,68
2008	12									
2008	13	1	98,10	44,80	42,00	8,41	20,00	26,75	16,55	15,85
2008	13<	1	115,35	31,65	33,65	7,92	11,00	28,20	17,05	14,05
2009	1	4	48,73			1,58	3,75			
2009	2	37	65,84			2,73	7,76			
2009	3	29	77,57			3,87	9,17			
2009	4	15	82,04			4,59	9,79			
2009	5	27	87,89	32,68	33,99	5,76	11,26	24,59	13,93	12,60
2009	6	13	94,77	34,76	37,96	6,34	11,00	23,68	13,98	12,80
2009	7	7	94,02	32,65	34,61	6,91	12,71	24,11	14,74	13,66
2009	8	6	99,97	37,93	37,58	8,13	12,67	26,57	15,56	13,88
2009	9	2	97,60	36,55	47,43	10,82	18,50	28,58	16,98	15,58
2009	10	2	108,40	36,08	38,55	8,48	16,00	26,10	16,18	14,90
2009	11									
2009	12									
2009	13									
2009	13<									
2010	1	13	39,92			1,49	4,29			
2010	2	16	67,10			3,15	7,31			
2010	3	22	74,75			3,74	8,76			
2010	4	29	78,70	29,75	31,25	4,78	9,55	23,00	13,90	13,25
2010	5	13	88,44	36,96	31,97	5,67	11,38	24,46	13,99	12,82
2010	6	7	94,06	36,82	31,50	6,43	12,43	24,83	14,33	13,07
2010	7	14	98,60	36,36	35,65	7,43	12,64	25,03	14,73	13,69
2010	8	4	100,14	35,66	37,90	7,92	13,25	26,70	15,40	14,28
2010	9	7	99,32	35,86	36,94	8,70	13,43	25,79	15,51	13,69
2010	10	3	99,40	36,92	41,25	8,48	15,00	26,42	15,68	14,45
2010	11									
2010	12									
2010	13	1	109,75	50,75	39,05	7,01	11,00	28,45	16,00	14,35
2010	13<									
2011	1	14	49,40			1,96	6,00			
2011	2	25	66,76			3,04	7,72			
2011	3	17	73,78			3,87	9,35			
2011	4	28	81,45	34,75	38,53	4,91	10,21	21,70	12,90	12,85
2011	5	22	91,10	31,46	34,87	6,12	11,05	23,08	14,28	13,18
2011	6	15	95,79	33,90	33,23	6,43	11,40	23,82	13,97	13,20
2011	7	24	95,54	36,22	38,43	7,28	12,21	24,66	15,03	13,76
2011	8	10	101,40	39,12	33,48	8,02	12,30	25,91	15,79	14,22
2011	9	4	108,50	38,29	44,30	10,42	14,25	27,15	16,80	15,70
2011	10									
2011	11	2	86,98			5,71	7,50			
2011	12									
2011	13									
2011	13<									
2012	1	14	39,63			1,76	5,78			
2012	2	31	66,64			2,96	8,00			
2012	3	26	77,73			4,10	9,62			
2012	4	36	83,72			4,95	10,75			
2012	5	13	87,86	33,80	33,37	5,56	11,31	22,88	13,62	12,52
2012	6	13	96,37	36,55	34,04	6,73	11,62	24,87	14,57	13,23
2012	7	20	98,95	36,80	35,04	7,78	13,40	25,33	15,24	13,89
2012	8	9	99,93	38,16	36,97	8,08	12,67	26,93	15,78	13,92
2012	9	6	104,96	40,58	40,73	8,54	15,33	25,44	15,55	14,68
2012	10	2	98,13	36,05	24,93	7,10	14,00	26,08	14,48	13,30
2012	11									
2012	12									
2012	13									
2012	13<									

A 403. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

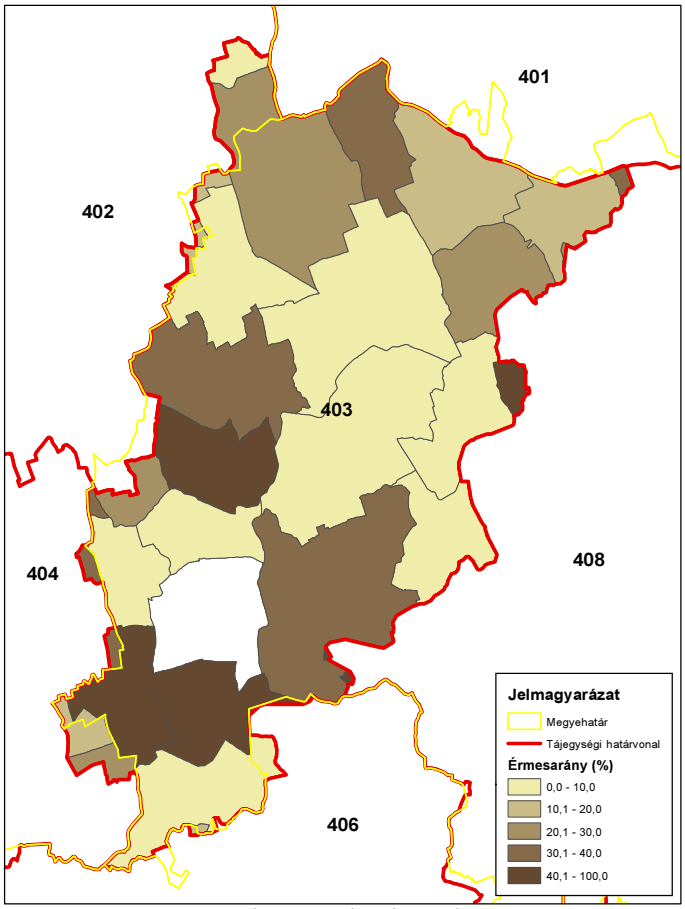
Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2013	1	9	41,72			1,88	6,29			
2013	2	35	66,60			3,03	8,40			
2013	3	20	73,02			3,89	9,65			
2013	4	21	82,71	36,03	34,43	4,89	10,14	24,45	14,23	12,98
2013	5	17	87,69	35,61	29,55	5,90	10,18	23,34	13,71	13,05
2013	6	17	93,87	34,53	36,33	6,43	11,41	24,60	14,75	13,40
2013	7	15	98,59	36,98	35,54	7,16	12,53	24,49	14,74	13,86
2013	8	11	98,89	37,59	38,72	7,92	13,09	25,15	15,03	14,25
2013	9	4	102,96	41,70	40,58	9,36	12,00	26,96	15,70	14,34
2013	10									
2013	11									
2013	12									
2013	13									
2013	13<									
2014	1	28	34,67			1,41	5,17			
2014	2	46	69,31			3,10	8,80			
2014	3	29	74,56			3,84	9,76			
2014	4	27	85,40	32,23	44,83	5,15	10,37	20,63	13,53	11,90
2014	5	15	91,29	32,76	30,45	5,74	10,07	22,90	13,40	12,50
2014	6	25	87,73	34,71	33,62	6,59	12,00	24,07	13,99	12,95
2014	7	16	98,86	36,87	34,67	7,54	12,69	25,42	14,47	13,29
2014	8	7	102,64	37,49	35,67	8,51	13,29	26,76	14,87	13,67
2014	9	4	106,64	38,37	43,35	9,89	14,00	27,62	16,02	15,20
2014	10	3	107,02	39,90	41,73	9,33	14,67	26,75	15,68	14,73
2014	11	1	97,75	34,75	31,70	6,26	10,00	24,55	14,40	15,15
2014	12									
2014	13	1	104,00	35,75	38,70	9,16	17,00	29,50	15,35	13,40
2014	13<									

Gímszarvas érmesarány (%) 1998

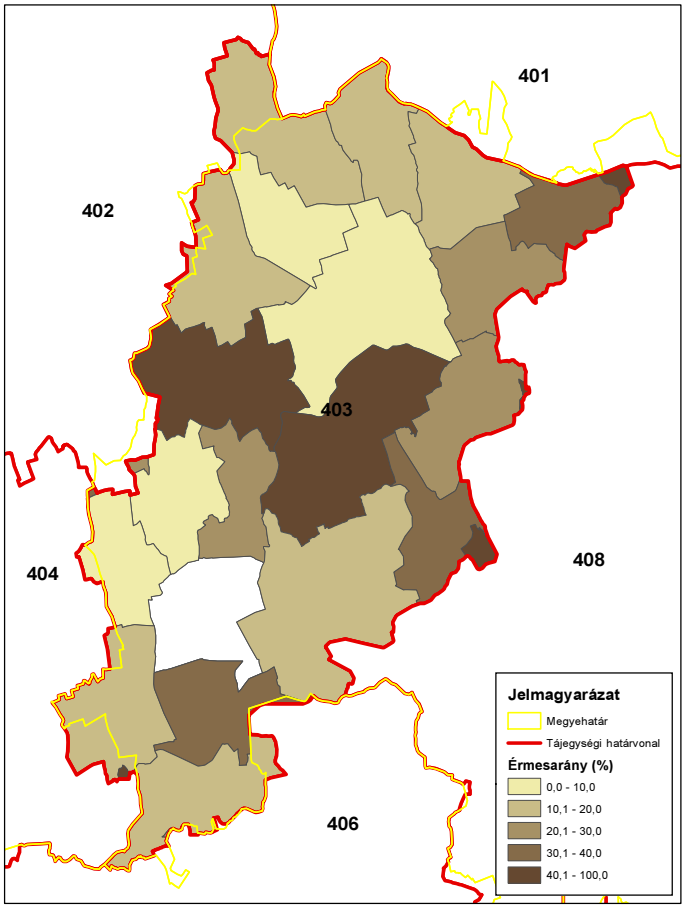
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas érmesarány (%) 2003

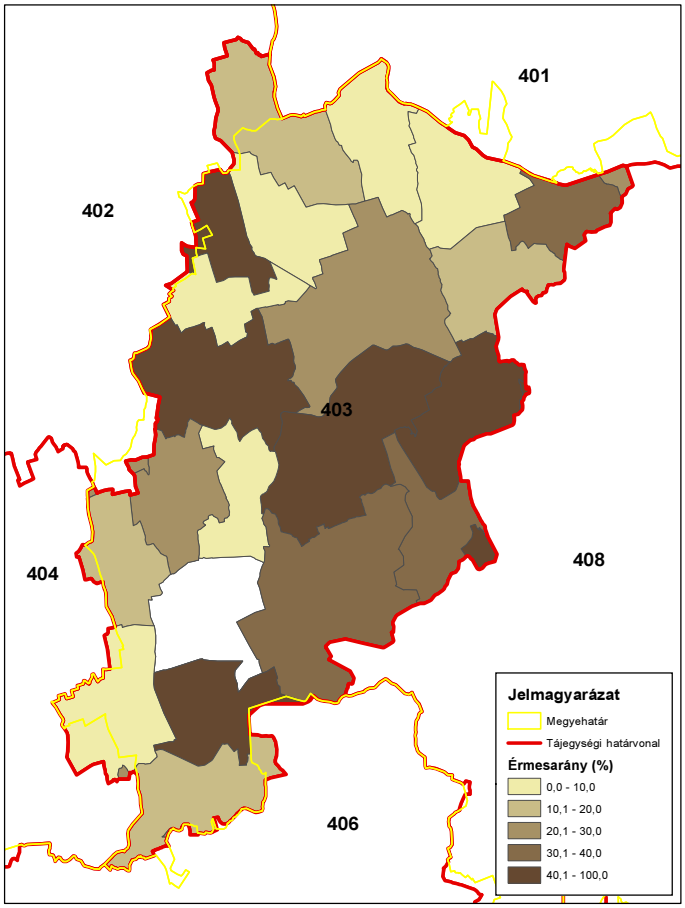
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas érmesarány (%) 2008

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas érmesarány (%) 2014

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A dámszarvas állománya, hasznosítása és minősége

A dámszarvas állománya, hasznosítása és minősége

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A dámszarvas jelentett létszáma a **Kapos-tolnai vadgazdálkodási tájegység (403)** területén csökkent, majd növekedett, és végül az utolsó 4 évben állandósultak (620→389→900-1000 pld; **+56%**). A lelövések hasonló pályán mozogtak de erősebben nőttek (99→ 316→739 **+647%**). Enyhe csökkenés 2010 után jelentkezett, amikor a hasznosítási arány 58-76% volt az adatok alapján.
- A jelentett létszám csaknem teljes egészében kertben él, de a szabad területi arány emelkedett (15→30%).
- A dámszarvas a terítékadatok alapján a vadgazdálkodási tájegység felében fordul elő és az állomány a szomszédos tájegységekben folytatódik (404, 406, 408). Különlegesség, hogy a tájegység leghíresebb állománya, a Gyulaji területen élő dám a térképen nem jelenik meg, mivel az egész terület évtizedek óta bekerített vadaskertként működik. A dámszarvas az utóbbi évtizedben a vadgazdálkodási tájegység olyan részeit is „belakta", ahol a számára szükséges erdőterületek, erdősültség nincs meg. A magas lelövések eredményeként a tájegység jelentős részén a teríték sűrűsége >0.3 db/km^2.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- Hasznosítási aránya jelentősen nőtt (10%→30-40%). Kérdés, hogy a 2010 utáni évek 58-76% hasznosítási arányai mennyire valósak, mivel a jelentett állomány csökkenése ehhez a mértékhez képest nem jelentős.
- A hasznosítás összetétele az értékelt időszakban átalakult. Az utolsó években a bika:tehén:borjú arány hozzávetőleg kiegyenlítődött. A hasznosítás mértéke és összetétele alapvetően az állomány csökkenését segíthette, mert a nőivart és borjakat nem védték. Az adatok megbízhatósága itt is felmerül, mivel ha a nőivar és a szaporulat tartósan nagyobb mértékben kerül kivételre, akkor az ivararány előbb-utóbb el kellene torzuljon.
- A magas hasznosítási arányok mellett is csupán stabilizálódó jelentett állomány azt jelezheti, hogy a szabad területi dámszarvas állomány nagyobb is lehet. Ebből következően a nagyon magas hasznosítási arányok csupán látszólagosak voltak.

A dámszarvas jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

- A dámszarvasnak a **Kapos-tolnai** vadgazdálkodási tájegységben a gímszarvashoz és a vaddisznóhoz hasonló nagyságú az állománya és a vadgazdálkodási jelentősége.

A dámszarvas állománya, hasznosítása és minősége

- A Kapos-tolnai vadgazdálkodási tájegység területén a dámszarvas állománya a létszám alapján nagy jelentőségű, az állomány minősége kiemelkedő.
- A vadgazdálkodási tájegység területén nőtt a vaddisznó, a gímszarvas és az őz létszáma. Ezek mellett a dámszarvas további, helyi növekedése nehezen kezelhető.
- A dámszarvas tájegységi kezelését a többi csülkös vadhoz viszonyított értéke és/vagy szerepe határozza meg, valamint a dámszarvas élőhelyén érvényesülő erdő- és mezőgazdasági érdekek és tűrőképesség. A tájegységben a térített mezőgazdasági vadkártérítés az elmúlt években 12-27 millió Ft/év között alakult.

A dámszarvas trófeabírálati eredmények a vadgazdálkodási tájegységben

- A bírált trófeák csaknem egésze a gyulaji dámoskert területéről származik, ezért az agancsok értékeléséhez a trófeabírálati adatbázis a szabad élő állományra nézve inkább csak tájékoztató jellegű forrás lehet.
- A trófeabírálati adatok alapján a vadgazdálkodási tájegységek felső negyedébe tartozik.
- A bírált agancsok száma növekedett (186→356 db), ezek közül átlagosan 40% ± 10% volt az érmes (59-110 db). A érmeseken belül az arany, ezüst és bronz érmesek aránya az utolsó néhány évben meglehetősen kiegyenlített volt. Ez azt jelzi, hogy a legjobb idősebb bikákat igyekeznek a legjobb korukban elejteni.
- Az átlagos szárhossz 7-11 éves kor körül éri el a csúcsát, az átlagos lapátsúly 9-10 év kor között éri el a maximumát. A 10-11 éves korcsoport szóródása rendkívül nagy.

A szabad területi dámszarvasállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **403**

Év	Jelentett				Hasznosított				Hasznosítási arány			
	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes
1998	138	298	184	**620**	18	36	45	**99**	13,0%	12,1%	24,5%	**16,0%**
1999	189	229	178	**596**	24	49	47	**120**	12,7%	21,4%	26,4%	**20,1%**
2000	107	188	125	**420**	29	44	36	**109**	27,1%	23,4%	28,8%	**26,0%**
2001	122	191	142	**455**	30	56	63	**149**	24,6%	29,3%	44,4%	**32,7%**
2002	139	204	125	**468**	39	114	73	**226**	28,1%	55,9%	58,4%	**48,3%**
2003	143	194	118	**455**	37	84	86	**207**	25,9%	43,3%	72,9%	**45,5%**
2004	116	176	109	**401**	33	79	80	**192**	28,4%	44,9%	73,4%	**47,9%**
2005	106	178	105	**389**	29	56	61	**146**	27,4%	31,5%	58,1%	**37,5%**
2006	99	177	121	**397**	29	51	67	**147**	29,3%	28,8%	55,4%	**37,0%**
2007	197	306	205	**708**	65	95	103	**263**	33,0%	31,0%	50,2%	**37,1%**
2008	245	362	261	**868**	76	112	128	**316**	31,0%	30,9%	49,0%	**36,4%**
2009	254	365	276	**895**	194	357	309	**860**	76,4%	97,8%	112,0%	**96,1%**
2010	304	421	326	**1 051**	82	117	140	**339**	27,0%	27,8%	42,9%	**32,3%**
2011	279	390	294	**963**	86	156	171	**413**	30,8%	40,0%	58,2%	**42,9%**
2012	300	397	307	**1 004**	129	237	216	**582**	43,0%	59,7%	70,4%	**58,0%**
2013	243	360	300	**903**	100	203	235	**538**	41,2%	56,4%	78,3%	**59,6%**
2014	255	385	325	**965**	137	299	303	**739**	53,7%	77,7%	93,2%	**76,6%**
Változás	84,8%	29,2%	76,6%	55,6%	661,1%	730,6%	573,3%	646,5%	311,9%	542,9%	281,2%	379,6%

Ivararány (1 bikára vonatkoztatva) és szaporodási mutató

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bika	Tehén	Borjú	*Bjú/tehén*	Bika	Tehén	Borjú	*Bjú/tehén*
1998	1	2,16	1,33	***0,62***	1	2,00	2,50	***1,25***
1999	1	1,21	0,94	***0,78***	1	2,04	1,96	***0,96***
2000	1	1,76	1,17	***0,66***	1	1,52	1,24	***0,82***
2001	1	1,57	1,16	***0,74***	1	1,87	2,10	***1,13***
2002	1	1,47	0,90	***0,61***	1	2,92	1,87	***0,64***
2003	1	1,36	0,83	***0,61***	1	2,27	2,32	***1,02***
2004	1	1,52	0,94	***0,62***	1	2,39	2,42	***1,01***
2005	1	1,68	0,99	***0,59***	1	1,93	2,10	***1,09***
2006	1	1,79	1,22	***0,68***	1	1,76	2,31	***1,31***
2007	1	1,55	1,04	***0,67***	1	1,46	1,58	***1,08***
2008	1	1,48	1,07	***0,72***	1	1,47	1,68	***1,14***
2009	1	1,44	1,09	***0,76***	1	1,84	1,59	***0,87***
2010	1	1,38	1,07	***0,77***	1	1,43	1,71	***1,20***
2011	1	1,40	1,05	***0,75***	1	1,81	1,99	***1,10***
2012	1	1,32	1,02	***0,77***	1	1,84	1,67	***0,91***
2013	1	1,48	1,23	***0,83***	1	2,03	2,35	***1,16***
2014	1	1,51	1,27	***0,84***	1	2,18	2,21	***1,01***

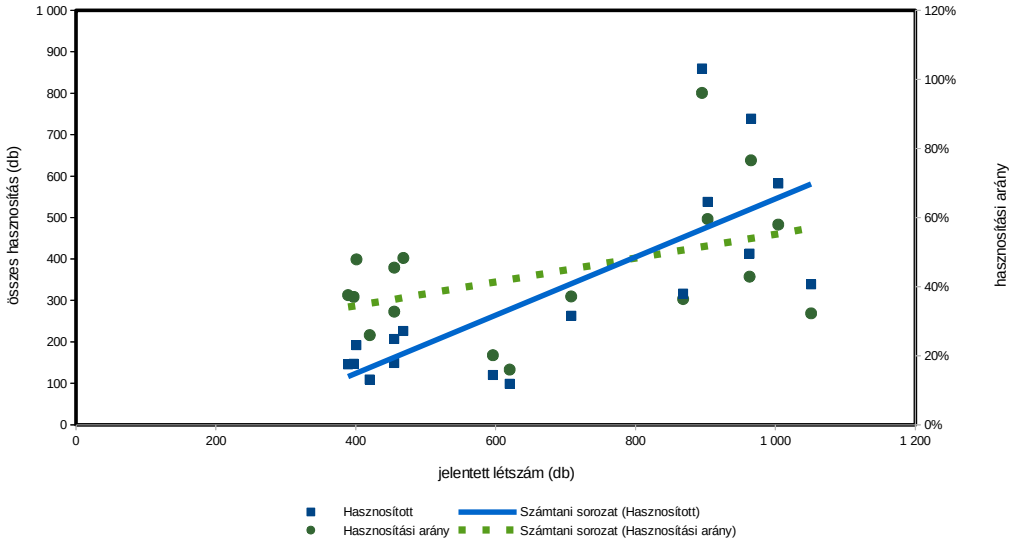
Ivararány (százalékos megoszlás)

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes
1998	22,3%	48,1%	29,7%	100%	18,2%	36,4%	45,5%	100%
1999	31,7%	38,4%	29,9%	100%	20,0%	40,8%	39,2%	100%
2000	25,5%	44,8%	29,8%	100%	26,6%	40,4%	33,0%	100%
2001	26,8%	42,0%	31,2%	100%	20,1%	37,6%	42,3%	100%
2002	29,7%	43,6%	26,7%	100%	17,3%	50,4%	32,3%	100%
2003	31,4%	42,6%	25,9%	100%	17,9%	40,6%	41,5%	100%
2004	28,9%	43,9%	27,2%	100%	17,2%	41,1%	41,7%	100%
2005	27,2%	45,8%	27,0%	100%	19,9%	38,4%	41,8%	100%
2006	24,9%	44,6%	30,5%	100%	19,7%	34,7%	45,6%	100%
2007	27,8%	43,2%	29,0%	100%	24,7%	36,1%	39,2%	100%
2008	28,2%	41,7%	30,1%	100%	24,1%	35,4%	40,5%	100%
2009	28,4%	40,8%	30,8%	100%	22,6%	41,5%	35,9%	100%
2010	28,9%	40,1%	31,0%	100%	24,2%	34,5%	41,3%	100%
2011	29,0%	40,5%	30,5%	100%	20,8%	37,8%	41,4%	100%
2012	29,9%	39,5%	30,6%	100%	22,2%	40,7%	37,1%	100%
2013	26,9%	39,9%	33,2%	100%	18,6%	37,7%	43,7%	100%
2014	26,4%	39,9%	33,7%	100%	18,5%	40,5%	41,0%	100%

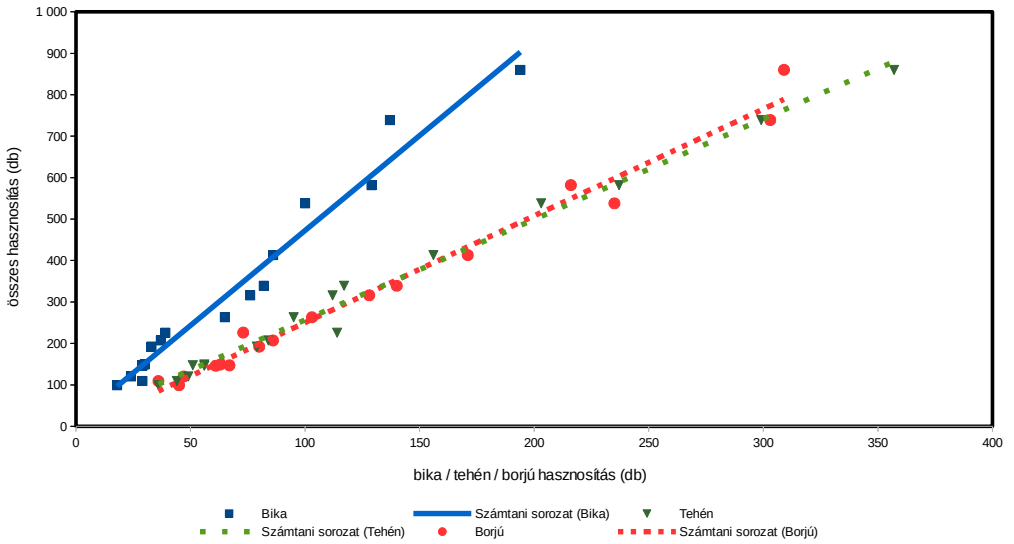
A dámszarvas hasznosításának összefüggései (1998-2014)

VGTE: **403**

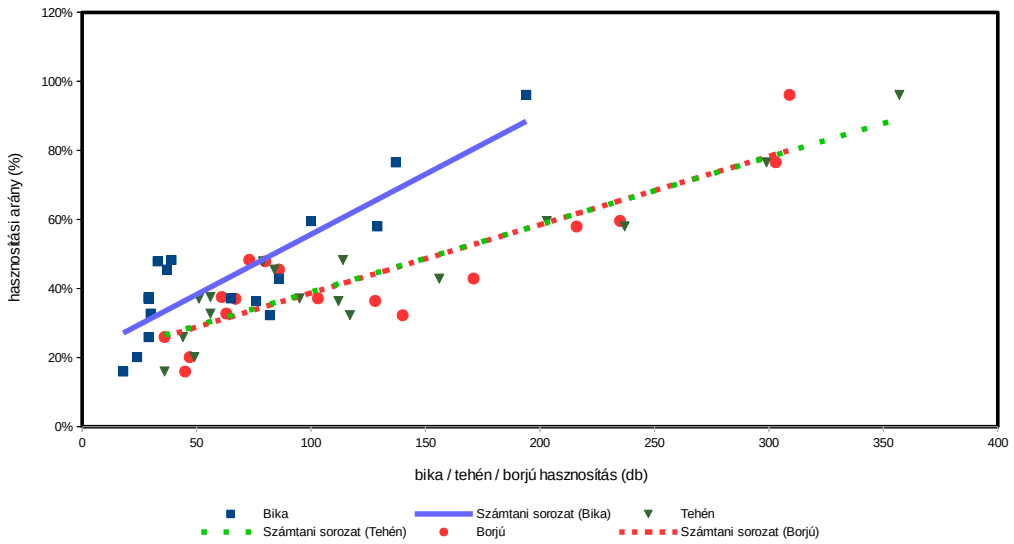
Dámszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései I.

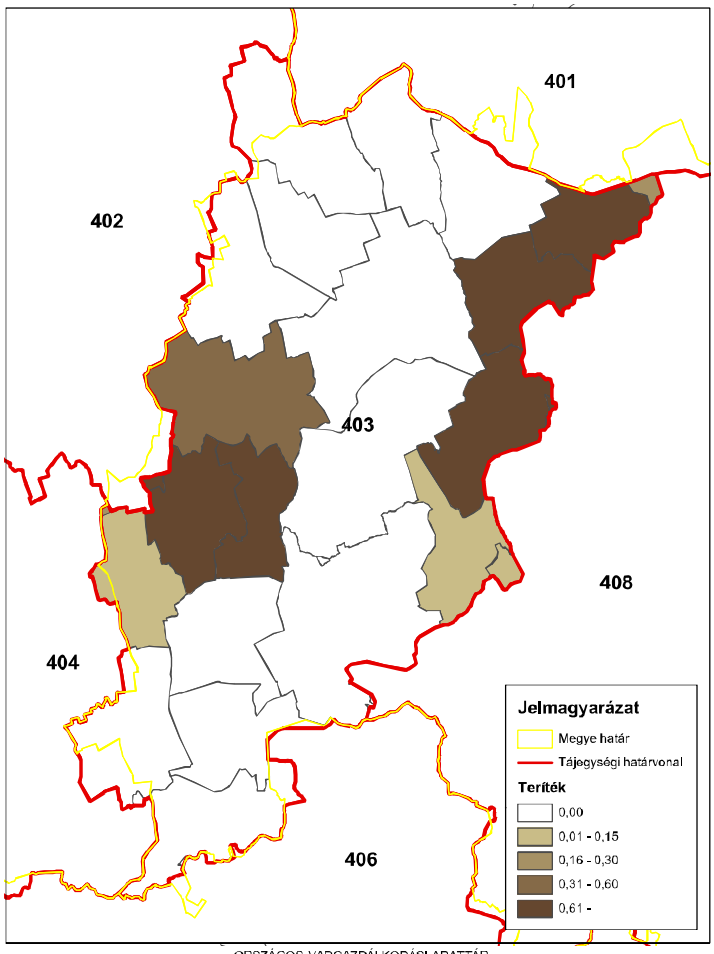
Dámszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései II.

Dámszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései III.

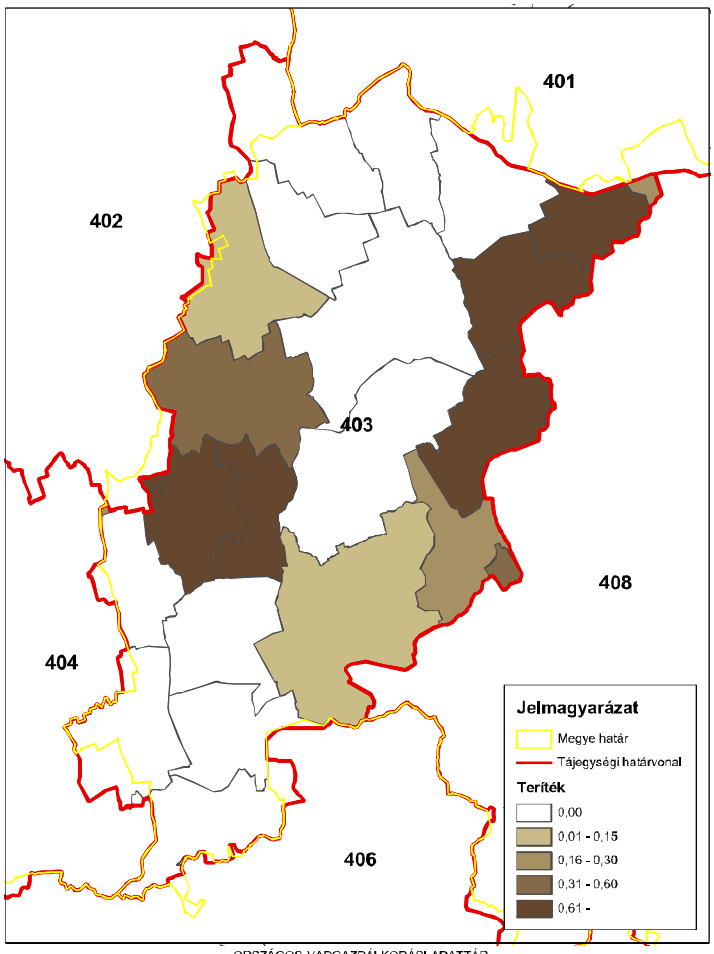

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2007

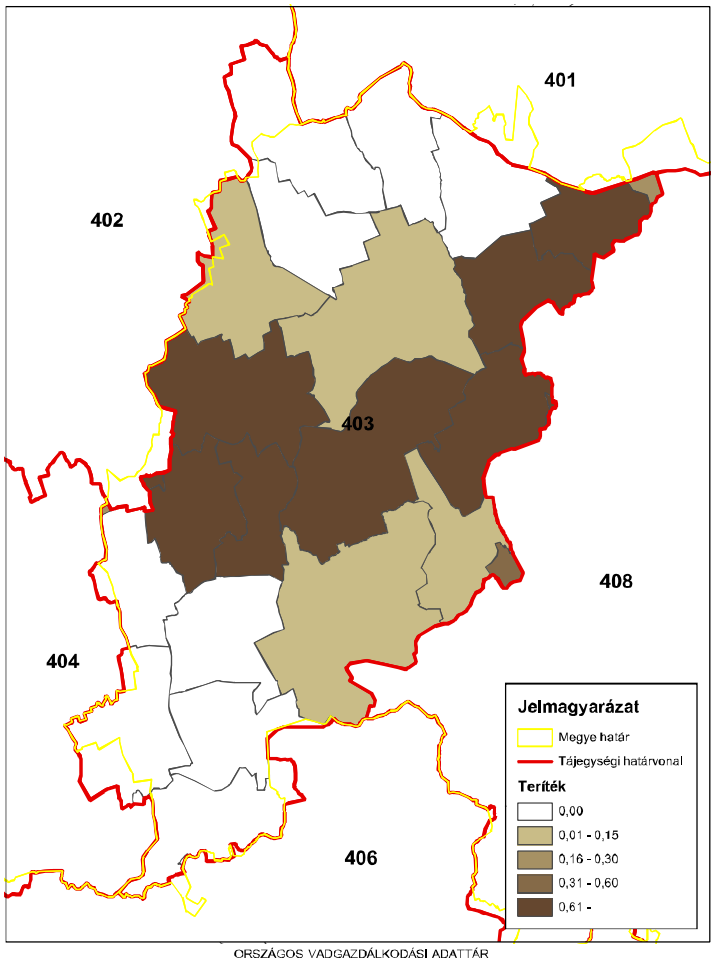
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2008

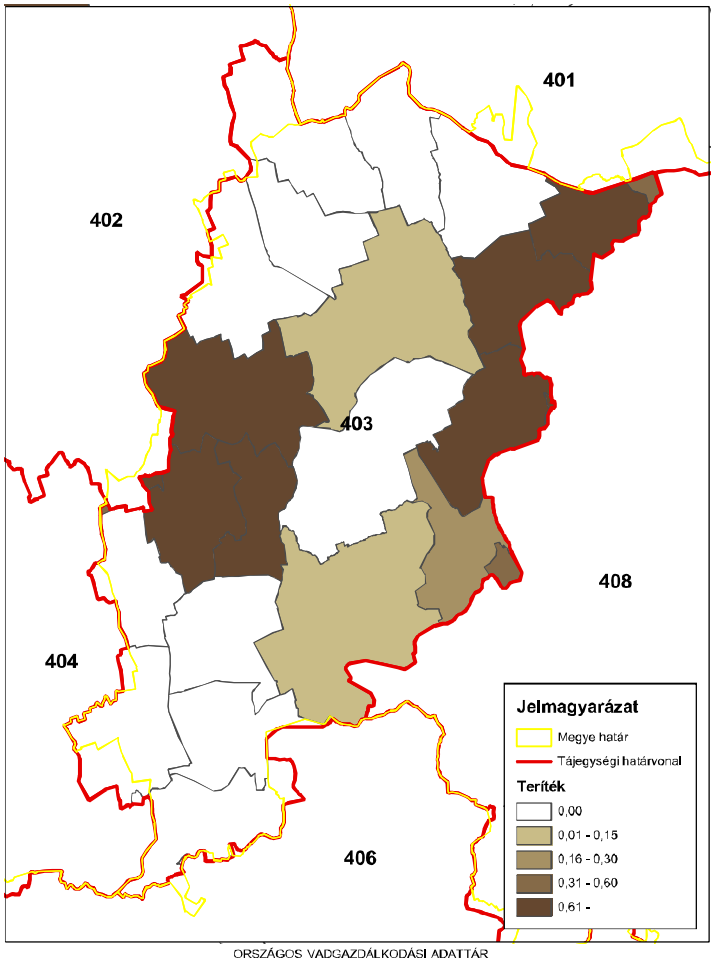
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2009

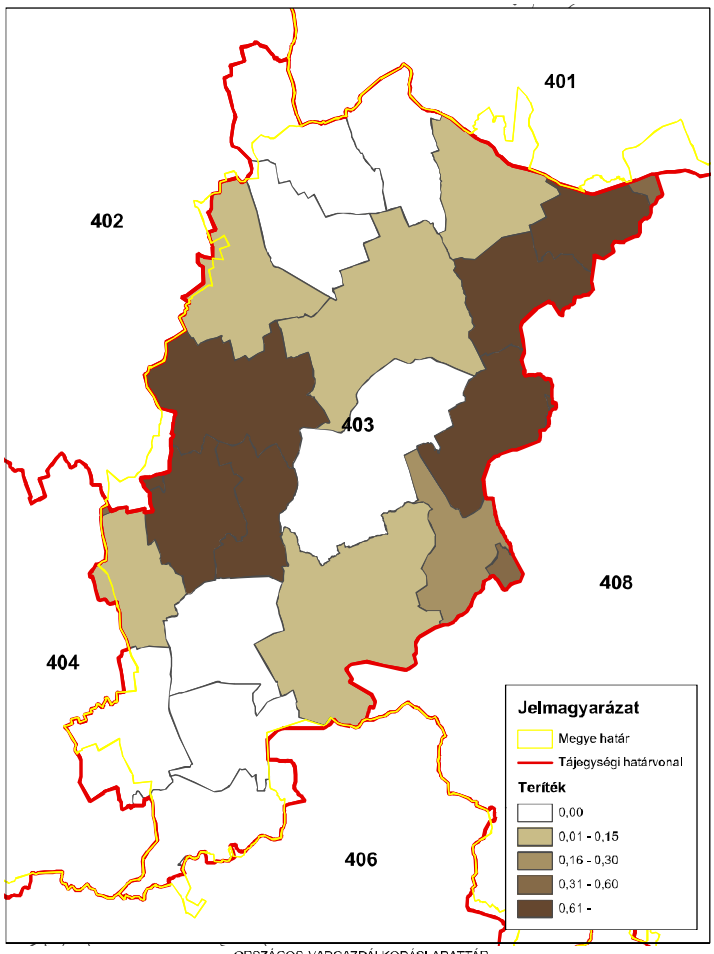
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2010

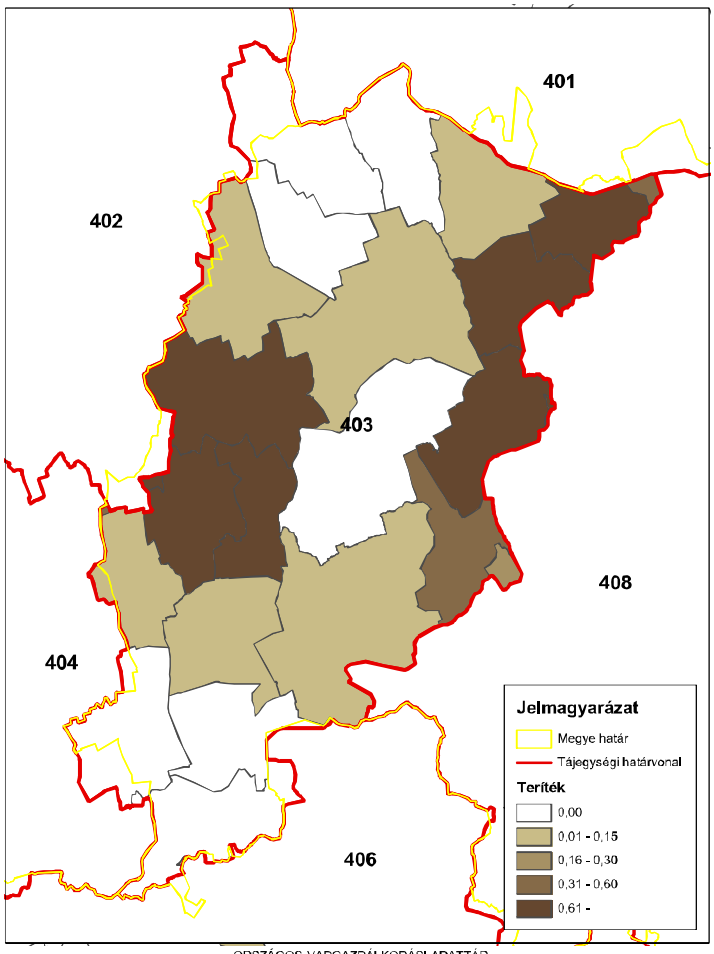
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2011

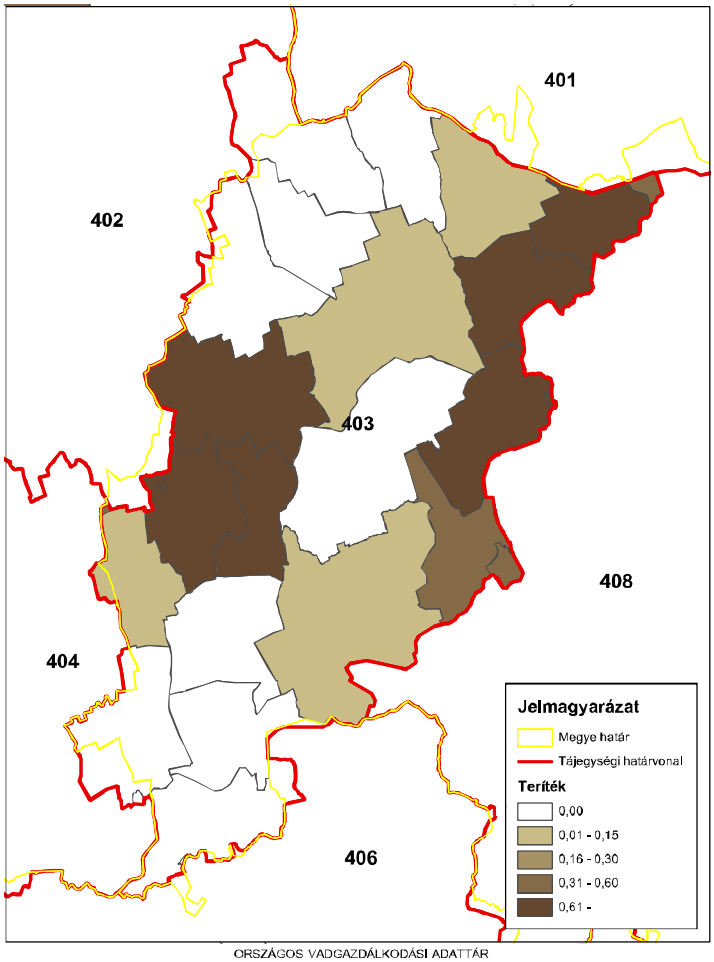
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2012

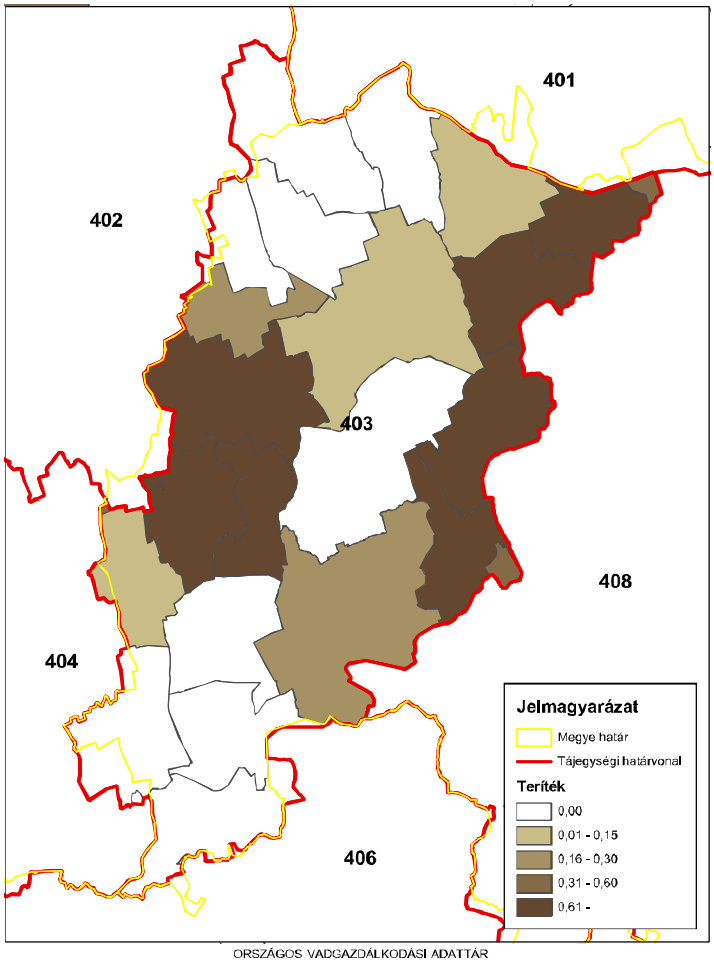
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2013

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2014

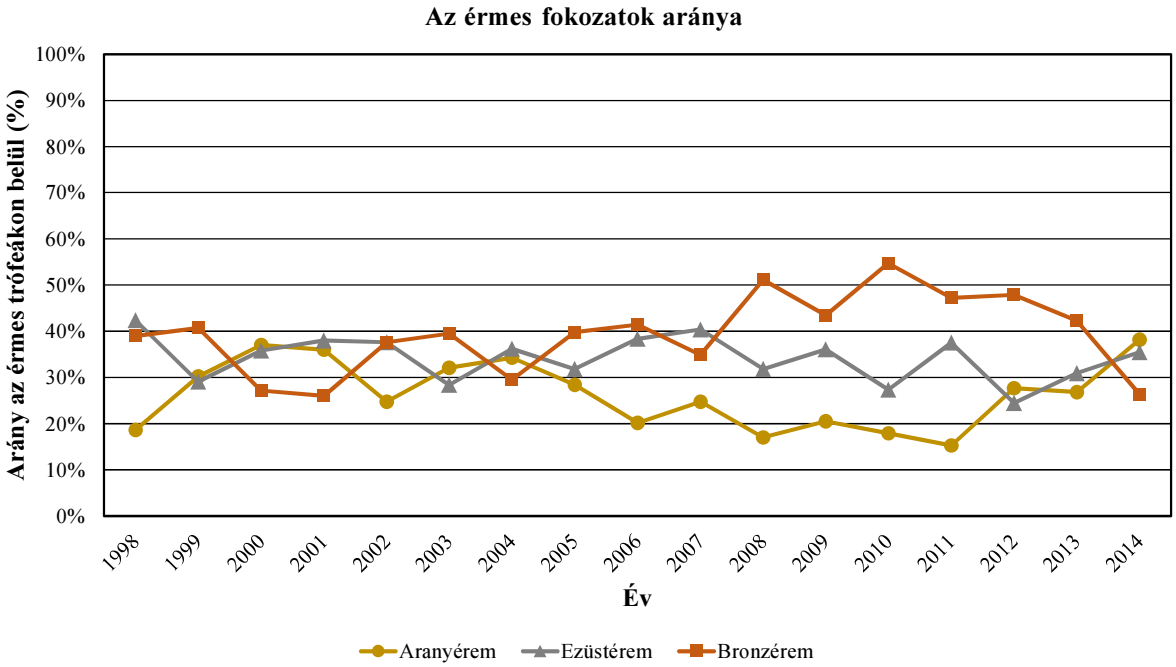
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

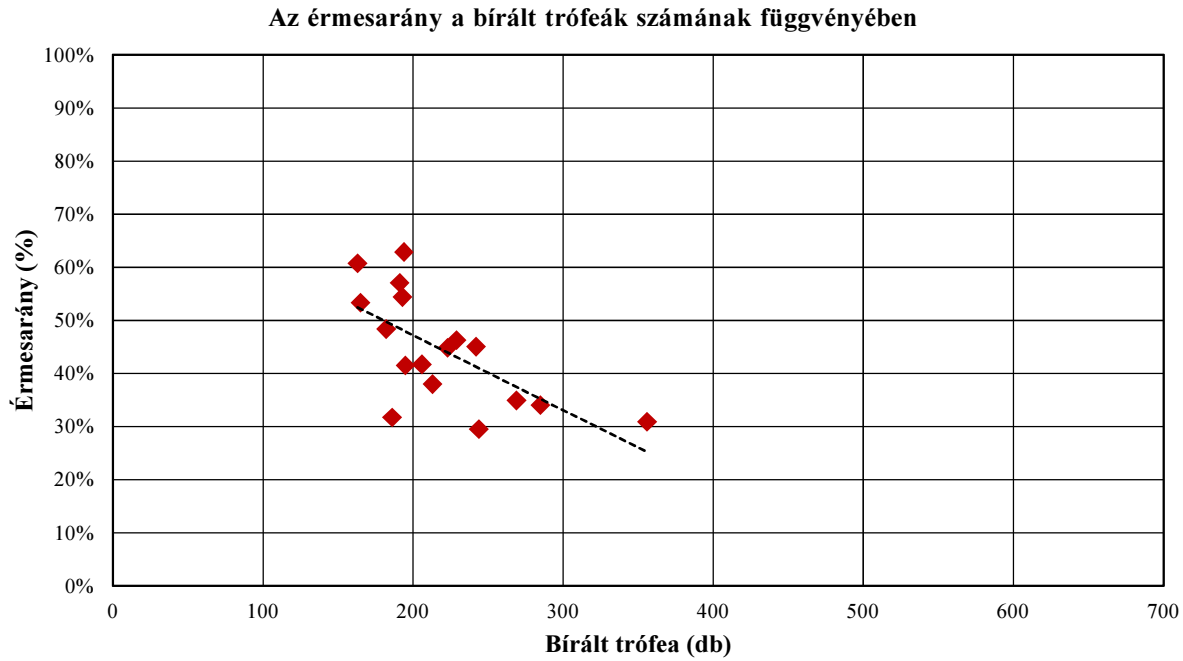
A 403. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Az érmes trófeák adatainak évenkénti alakulása

Év	Összes bírált trófea (db)	Érmes trófea (db)	Érmesarány (%)	Aranyérem (db)	Ezüstérem (db)	Bronzérem (db)	Aranyérem (%)	Ezüstérem (%)	Bronzérem (%)
1998	186	59	31,7%	11	25	23	18,6%	42,4%	39,0%
1999	206	86	41,7%	26	25	35	30,2%	29,1%	40,7%
2000	213	81	38,0%	30	29	22	37,0%	35,8%	27,2%
2001	223	100	44,8%	36	38	26	36,0%	38,0%	26,0%
2002	242	109	45,0%	27	41	41	24,8%	37,6%	37,6%
2003	195	81	41,5%	26	23	32	32,1%	28,4%	39,5%
2004	193	105	54,4%	36	38	31	34,3%	36,2%	29,5%
2005	165	88	53,3%	25	28	35	28,4%	31,8%	39,8%
2006	163	99	60,7%	20	38	41	20,2%	38,4%	41,4%
2007	191	109	57,1%	27	44	38	24,8%	40,4%	34,9%
2008	182	88	48,4%	15	28	45	17,0%	31,8%	51,1%
2009	194	122	62,9%	25	44	53	20,5%	36,1%	43,4%
2010	229	106	46,3%	19	29	58	17,9%	27,4%	54,7%
2011	244	72	29,5%	11	27	34	15,3%	37,5%	47,2%
2012	269	94	34,9%	26	23	45	27,7%	24,5%	47,9%
2013	285	97	34,0%	26	30	41	26,8%	30,9%	42,3%
2014	356	110	30,9%	42	39	29	38,2%	35,5%	26,4%

A 403. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

A 403. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

A bírált trófeák száma korosztályonként és évenként

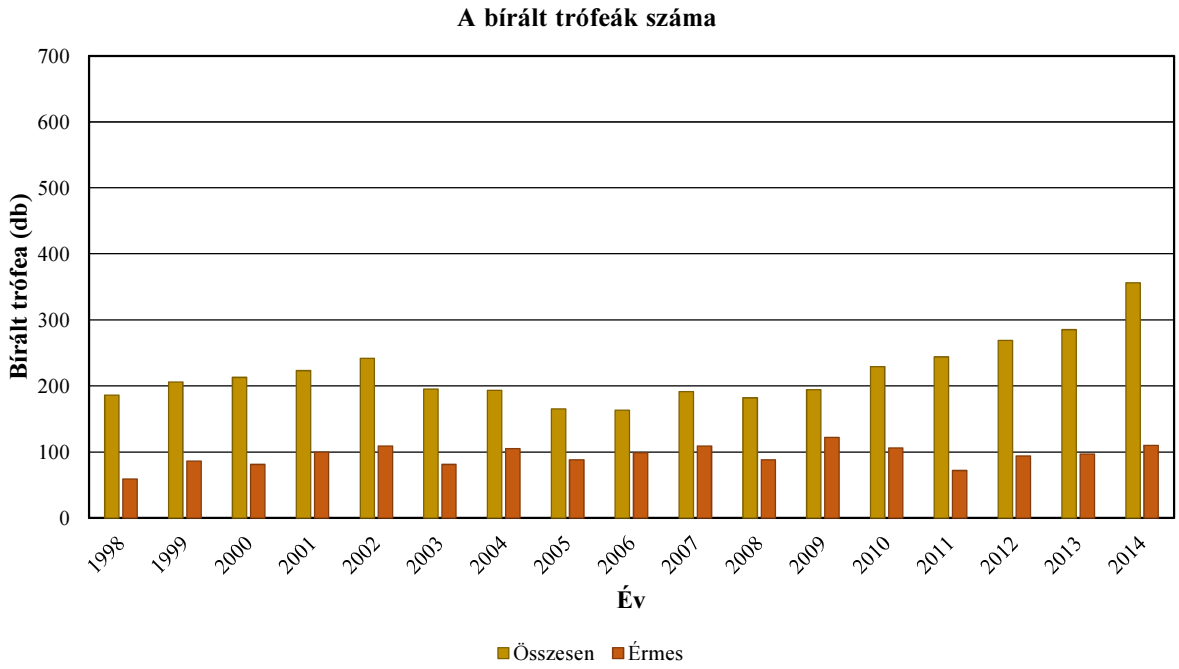
Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)																
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1	10	21	30	25	28	16	3	2	1	4	4	5	31	9	10	6	80
2	4	11	25	15	17	5	2	3	1	5	11	5	10	5	9	12	40
3	14	23	4	14	17	10	11	5	7	8	17	13	3	13	15	17	18
4	22	10	15	20	17	9	10	10	6	11	5	8	6	28	29	27	20
5	21	17	18	14	17	19	14	14	8	19	11	9	17	26	19	31	20
6	18	22	9	15	22	18	10	15	8	11	17	14	27	24	42	50	27
7	18	16	20	20	34	36	24	17	25	17	20	27	66	43	31	63	50
8	19	35	34	32	36	40	43	44	37	39	28	32	34	30	44	45	47
9	38	37	33	23	36	27	48	34	33	41	39	32	28	33	38	23	26
10	10	9	12	20	11	9	20	17	22	18	19	17	3	16	17	7	18
11	10	3	7	22	4	5	7	4	10	16	7	23	4	9	6	3	6
12	2	2	4	1	3	1	1		4		2	7		6	6	1	2
13				1						1	1	1		2	3		1
13<			2	1					1	1	1	1					1
Összesen	**186**	**206**	**213**	**223**	**242**	**195**	**193**	**165**	**163**	**191**	**182**	**194**	**229**	**244**	**269**	**285**	**356**

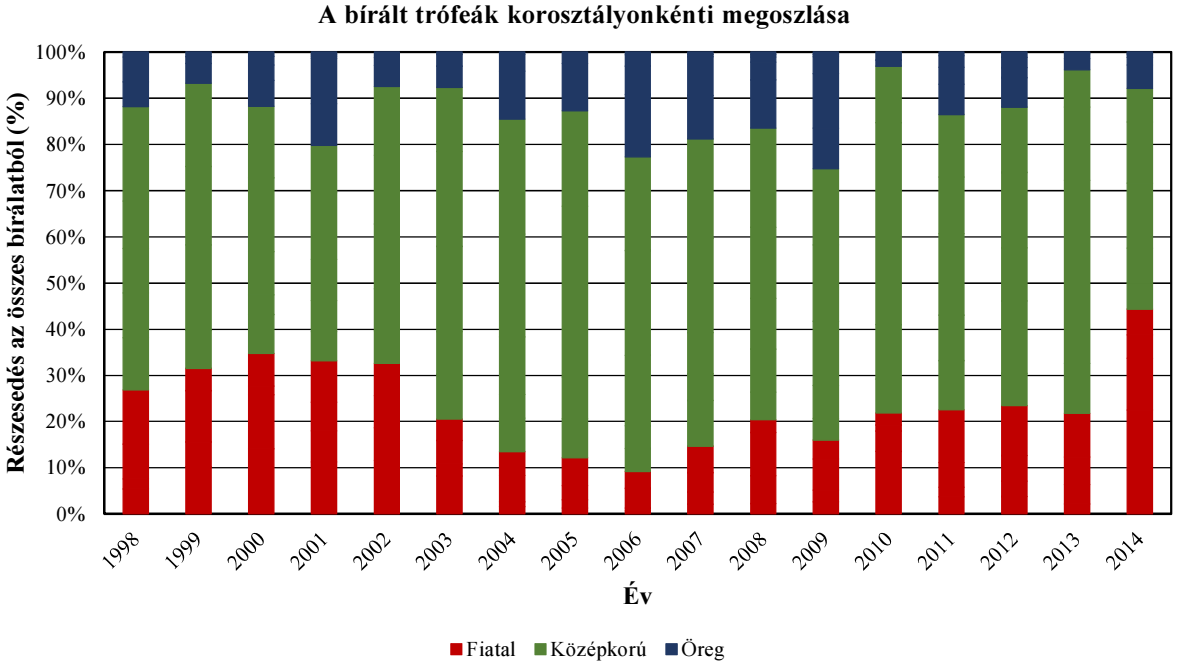
A bírált trófeák korosztályi megoszlása évenként

Becsült kor (év)	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1	5,4%	10,2%	14,1%	11,2%	11,6%	8,2%	1,6%	1,2%	0,6%	2,1%	2,2%	2,6%	13,5%	3,7%	3,7%	2,1%	22,5%
2	2,2%	5,3%	11,7%	6,7%	7,0%	2,6%	1,0%	1,8%	0,6%	2,6%	6,0%	2,6%	4,4%	2,0%	3,3%	4,2%	11,2%
3	7,5%	11,2%	1,9%	6,3%	7,0%	5,1%	5,7%	3,0%	4,3%	4,2%	9,3%	6,7%	1,3%	5,3%	5,6%	6,0%	5,1%
4	11,8%	4,9%	7,0%	9,0%	7,0%	4,6%	5,2%	6,1%	3,7%	5,8%	2,7%	4,1%	2,6%	11,5%	10,8%	9,5%	5,6%
5	11,3%	8,3%	8,5%	6,3%	7,0%	9,7%	7,3%	8,5%	4,9%	9,9%	6,0%	4,6%	7,4%	10,7%	7,1%	10,9%	5,6%
6	9,7%	10,7%	4,2%	6,7%	9,1%	9,2%	5,2%	9,1%	4,9%	5,8%	9,3%	7,2%	11,8%	9,8%	15,6%	17,5%	7,6%
7	9,7%	7,8%	9,4%	9,0%	14,0%	18,5%	12,4%	10,3%	15,3%	8,9%	11,0%	13,9%	28,8%	17,6%	11,5%	22,1%	14,0%
8	10,2%	17,0%	16,0%	14,3%	14,9%	20,5%	22,3%	26,7%	22,7%	20,4%	15,4%	16,5%	14,8%	12,3%	16,4%	15,8%	13,2%
9	20,4%	18,0%	15,5%	10,3%	14,9%	13,8%	24,9%	20,6%	20,2%	21,5%	21,4%	16,5%	12,2%	13,5%	14,1%	8,1%	7,3%
10	5,4%	4,4%	5,6%	9,0%	4,5%	4,6%	10,4%	10,3%	13,5%	9,4%	10,4%	8,8%	1,3%	6,6%	6,3%	2,5%	5,1%
11	5,4%	1,5%	3,3%	9,9%	1,7%	2,6%	3,6%	2,4%	6,1%	8,4%	3,8%	11,9%	1,7%	3,7%	2,2%	1,1%	1,7%
12	1,1%	1,0%	1,9%	0,4%	1,2%	0,5%	0,5%		2,5%		1,1%	3,6%		2,5%	2,2%	0,4%	0,6%
13				0,4%						0,5%	0,5%	0,5%		0,8%	1,1%		0,3%
13<			0,9%	0,4%					0,6%	0,5%	0,5%	0,5%					0,3%
Összesen	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

A 403. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

A 403. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak átlagai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	285	10,88				0,53			
2	180	34,46				1,24			
3	209	45,07	17,10	34,95	12,50	1,77	16,40	9,15	9,30
4	253	52,02	19,39	35,82	13,99	2,29	17,34	9,56	9,77
5	294	55,28	19,09	33,81	14,12	2,54	17,74	9,83	10,51
6	349	59,20	19,54	35,27	14,40	2,88	17,92	9,99	10,59
7	527	62,10	20,13	37,30	15,07	3,09	17,84	10,08	10,77
8	619	64,85	20,04	38,64	15,76	3,32	17,87	10,22	10,92
9	569	65,43	20,73	39,34	16,00	3,40	18,18	10,43	11,21
10	245	66,05	20,73	39,68	16,02	3,47	18,22	10,38	11,24
11	146	63,70	20,13	38,28	15,70	3,27	18,20	10,50	11,23
12	42	61,83	20,21	38,70	14,80	3,00	18,99	10,33	11,53
13	10	60,25	20,73	37,35	14,41	2,95	18,90	10,84	11,53
13<	8	64,24	19,31	38,94	15,81	2,93	17,90	10,01	10,51

A 403. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szeméghossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	285	4,50				0,28			
2	180	20,06				0,74			
3	209	37,79	17,10	34,95	12,50	1,49	16,40	9,15	9,30
4	253	45,13	15,75	35,23	12,50	2,04	16,00	8,95	9,15
5	294	48,79	13,85	29,78	12,50	2,20	15,55	8,95	9,50
6	349	54,48	17,09	31,39	10,80	2,60	16,66	9,43	9,68
7	527	58,63	18,63	34,63	13,93	2,85	17,20	9,35	10,22
8	619	61,20	17,79	36,00	15,06	2,91	17,00	9,74	10,28
9	569	60,09	19,18	37,28	15,10	3,16	17,48	10,03	10,74
10	245	62,70	19,12	36,85	15,06	3,16	17,49	9,94	10,67
11	146	57,58	16,08	34,35	13,98	2,27	17,00	10,00	10,42
12	42	26,85	17,23	33,25	12,73	1,11	17,30	9,73	10,55
13	10	44,30	17,80	34,50	12,95	1,90	17,05	10,45	10,70
13<	8	58,00	16,25	32,00	13,90	2,30	16,75	9,65	10,25

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szeméghossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	285	21,48				0,83			
2	180	45,75				1,56			
3	209	48,80	17,10	34,95	12,50	2,01	16,40	9,15	9,30
4	253	58,45	21,30	36,70	15,10	2,85	18,03	10,08	10,28
5	294	60,16	22,25	41,00	16,32	3,01	19,95	10,60	13,95
6	349	63,27	23,85	37,64	16,05	3,15	19,45	10,51	12,15
7	527	64,71	22,74	39,58	16,29	3,42	18,56	10,43	11,46
8	619	67,92	22,33	40,56	16,47	3,87	19,34	10,77	11,89
9	569	69,40	22,59	41,34	17,42	4,09	19,68	10,86	12,20
10	245	68,70	22,56	42,23	17,14	4,09	19,63	11,14	12,34
11	146	68,25	23,65	42,13	17,22	4,08	19,93	11,05	12,83
12	42	71,85	23,15	42,75	17,25	3,85	22,65	11,55	13,90
13	10	69,85	25,75	39,70	17,40	4,32	22,90	11,30	13,20
13<	8	74,05	24,55	45,25	19,30	3,68	19,35	10,45	10,85

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány (max-min)

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szeméghossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	285	16,98				0,55			
2	180	25,69				0,81			
3	209	11,01	0,00	0,00	0,00	0,52	0,00	0,00	0,00
4	253	13,32	5,55	1,48	2,60	0,82	2,03	1,13	1,13
5	294	11,37	8,40	11,23	3,82	0,81	4,40	1,65	4,45
6	349	8,79	6,76	6,25	5,25	0,55	2,79	1,09	2,48
7	527	6,08	4,11	4,95	2,36	0,58	1,36	1,07	1,24
8	619	6,72	4,54	4,55	1,41	0,96	2,34	1,02	1,61
9	569	9,31	3,41	4,06	2,31	0,93	2,20	0,83	1,46
10	245	6,00	3,44	5,38	2,08	0,93	2,14	1,20	1,67
11	146	10,67	7,58	7,77	3,25	1,81	2,93	1,05	2,41
12	42	45,00	5,93	9,50	4,53	2,74	5,35	1,83	3,35
13	10	25,55	7,95	5,20	4,45	2,42	5,85	0,85	2,50
13<	8	16,05	8,30	13,25	5,40	1,39	2,60	0,80	0,60

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány az átlag arányában (max-min)/átlag

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szeméghossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	285	156,0%				102,7%			
2	180	74,6%				65,5%			
3	209	24,4%	0,0%	0,0%	0,0%	29,3%	0,0%	0,0%	0,0%
4	253	25,6%	28,6%	4,1%	18,6%	35,7%	11,7%	11,8%	11,5%
5	294	20,6%	44,0%	33,2%	27,0%	31,8%	24,8%	16,8%	42,3%
6	349	14,8%	34,6%	17,7%	36,5%	19,1%	15,6%	10,9%	23,4%
7	527	9,8%	20,4%	13,3%	15,7%	18,6%	7,6%	10,7%	11,5%
8	619	10,4%	22,7%	11,8%	9,0%	29,0%	13,1%	10,0%	14,7%
9	569	14,2%	16,4%	10,3%	14,5%	27,3%	12,1%	8,0%	13,0%
10	245	9,1%	16,6%	13,5%	13,0%	26,8%	11,8%	11,6%	14,8%
11	146	16,7%	37,6%	20,3%	20,7%	55,4%	16,1%	10,0%	21,5%
12	42	72,8%	29,3%	24,5%	30,6%	91,2%	28,2%	17,7%	29,1%
13	10	42,4%	38,4%	13,9%	30,9%	82,1%	31,0%	7,8%	21,7%
13<	8	25,0%	43,0%	34,0%	34,2%	47,3%	14,5%	8,0%	5,7%

A 403. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szeméghossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	285	4,50				0,28			
2	180	20,06				0,74			
3	209	37,79	17,10	34,95	12,50	1,49	16,40	9,15	9,30
4	253	45,13	15,75	35,23	12,50	2,04	16,00	8,95	9,15
5	294	48,79	13,85	29,78	12,50	2,20	15,55	8,95	9,50
6	349	54,48	17,09	31,39	10,80	2,60	16,66	9,43	9,68
7	527	58,63	18,63	34,63	13,93	2,85	17,20	9,35	10,22
8	619	61,20	17,79	36,00	15,06	2,91	17,00	9,74	10,28
9	569	60,09	19,18	37,28	15,10	3,16	17,48	10,03	10,74
10	245	62,70	19,12	36,85	15,06	3,16	17,49	9,94	10,67
11	146	57,58	16,08	34,35	13,98	2,27	17,00	10,00	10,42
12	42	26,85	17,23	33,25	12,73	1,11	17,30	9,73	10,55
13	10	44,30	17,80	34,50	12,95	1,90	17,05	10,45	10,70
13<	8	58,00	16,25	32,00	13,90	2,30	16,75	9,65	10,25

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szeméghossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	285	2006				2002			
2	180	2007				2002			
3	209	2007	1999	1999	1999	2003	1999	1999	1999
4	253	2008	1998	2009	1998	1998	1998	2005	2005
5	294	2011	2006	2013	2001	2011	2005	2009	2009
6	349	2011	2005	2012	2011	2011	2004	2000	2000
7	527	2008	2000	2011	1999	2008	2004	2005	2008
8	619	1998	2001	1998	1998	2008	2008	2008	2008
9	569	2012	2002	1998	2009	2011	2004	2004	2008
10	245	2009	2002	2013	2009	2009	1998	2009	2009
11	146	2014	2011	2013	2010	2013	2013	2008	2009
12	42	2013	2012	1999	2012	2013	2014	1998	2003
13	10	2012	2008	2008	2001	2012	2009	2001	2008
13<	8	2000	2001	2008	2007	2000	2008	2008	2007

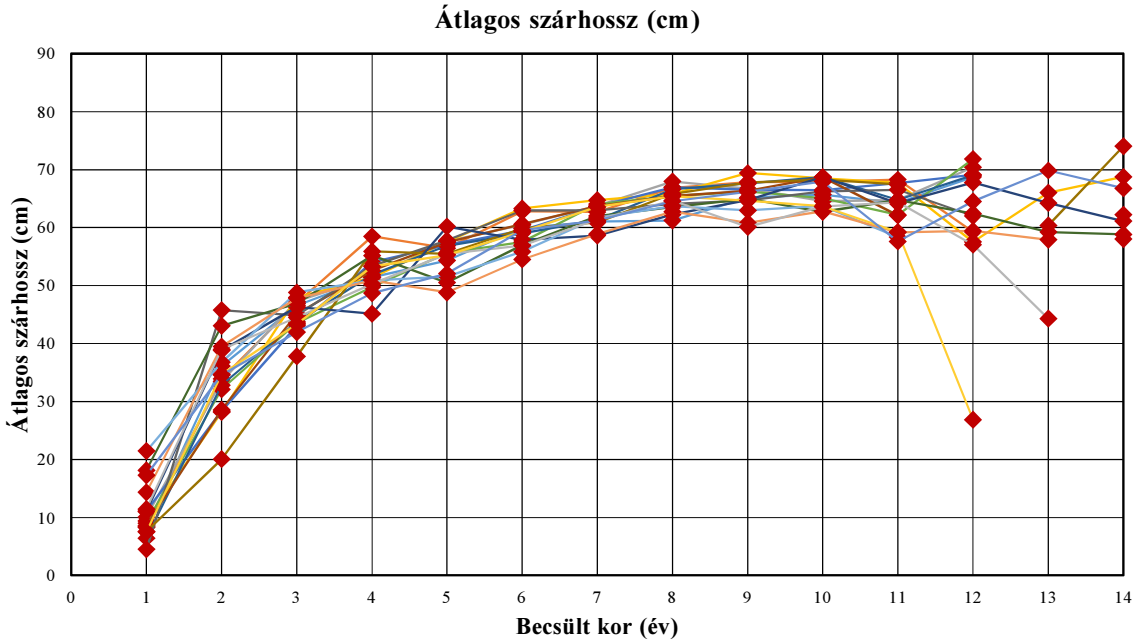
Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

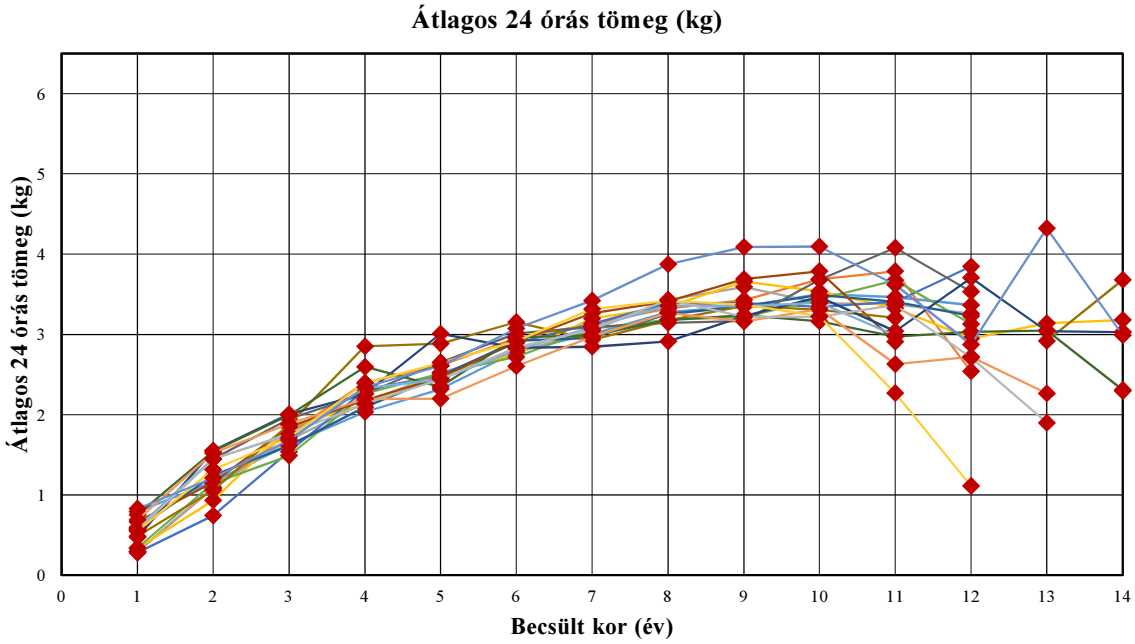
Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szeméghossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	285	21,48				0,83			
2	180	45,75				1,56			
3	209	48,80	17,10	34,95	12,50	2,01	16,40	9,15	9,30
4	253	58,45	21,30	36,70	15,10	2,85	18,03	10,08	10,28
5	294	60,16	22,25	41,00	16,32	3,01	19,95	10,60	13,95
6	349	63,27	23,85	37,64	16,05	3,15	19,45	10,51	12,15
7	527	64,71	22,74	39,58	16,29	3,42	18,56	10,43	11,46
8	619	67,92	22,33	40,56	16,47	3,87	19,34	10,77	11,89
9	569	69,40	22,59	41,34	17,42	4,09	19,68	10,86	12,20
10	245	68,70	22,56	42,23	17,14	4,09	19,63	11,14	12,34
11	146	68,25	23,65	42,13	17,22	4,08	19,93	11,05	12,83
12	42	71,85	23,15	42,75	17,25	3,85	22,65	11,55	13,90
13	10	69,85	25,75	39,70	17,40	4,32	22,90	11,30	13,20
13<	8	74,05	24,55	45,25	19,30	3,68	19,35	10,45	10,85

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szeméghossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	285	2010				2014			
2	180	2006				2008			
3	209	2010	1999	1999	1999	2008	1999	1999	1999
4	253	1999	2009	1998	2005	2007	2007	2007	2007
5	294	2008	2001	2009	2008	2008	2007	2001	2001
6	349	2001	2011	2008	2006	2007	2007	2007	2011
7	527	2001	2014	2007	2006	2014	2014	2014	2014
8	619	2000	2014	2009	2014	2014	2014	2014	2014
9	569	2001	2013	2009	2014	2014	2014	2014	2014
10	245	2008	2014	2008	2014	2014	2014	2014	2014
11	146	1999	2013	2009	2007	2006	2003	2003	2003
12	42	2003	1999	2014	2008	2002	2008	2008	2008
13	10	2014	2014	2014	2009	2014	2014	2008	2014
13<	8	2007	2008	2007	2008	2007	2007	2007	2006

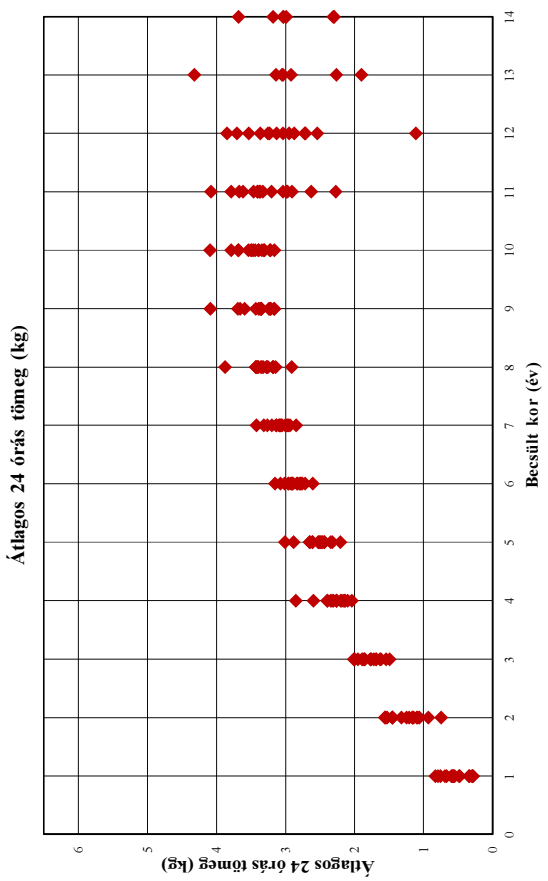
A 403. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

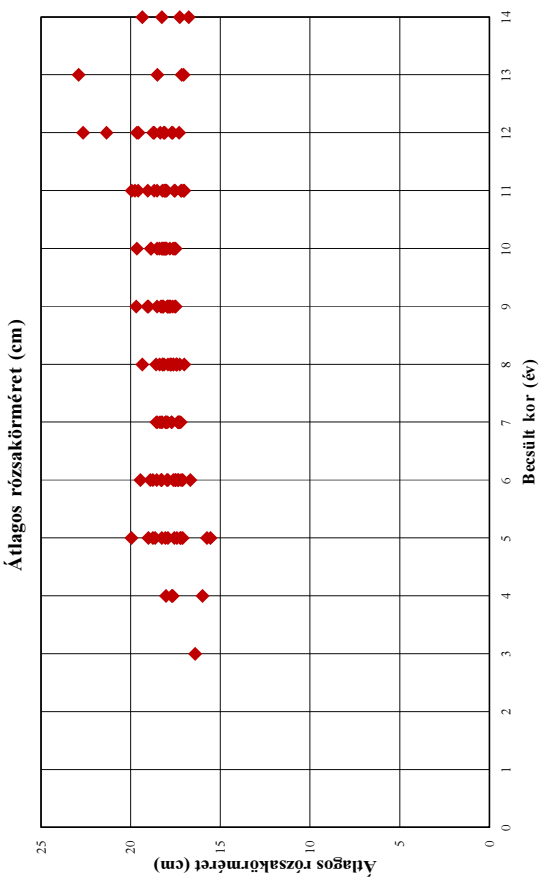

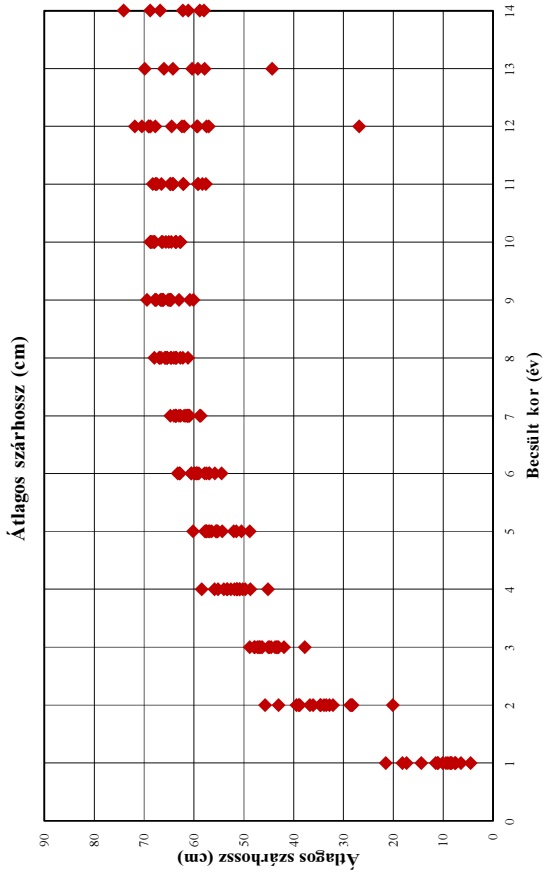

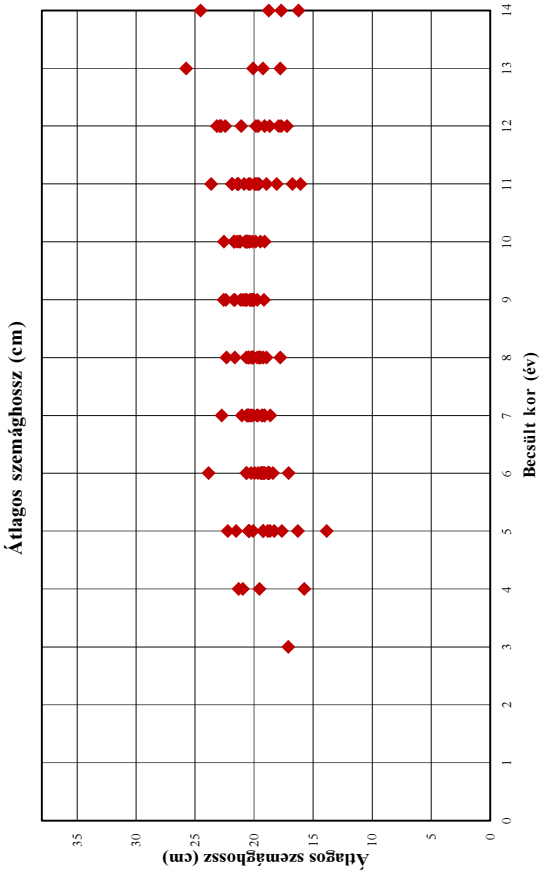
A 403. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)

Dámszarvas

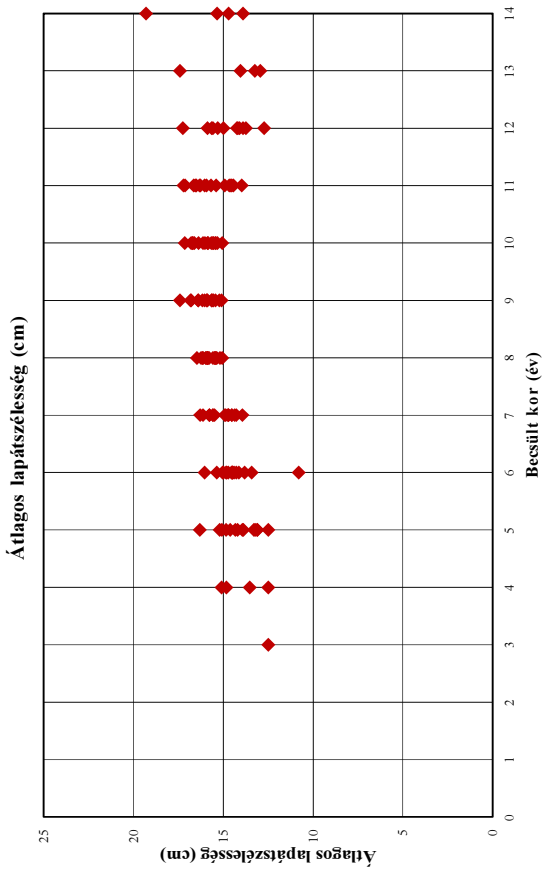

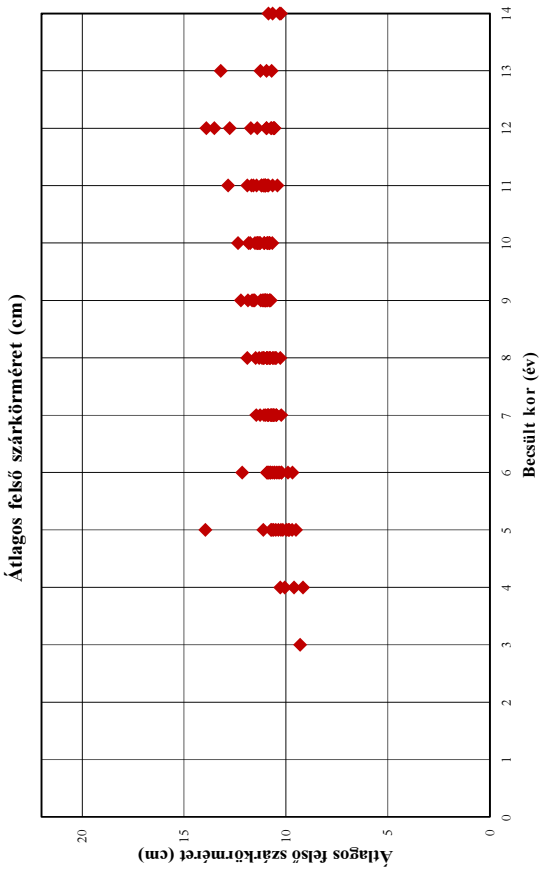

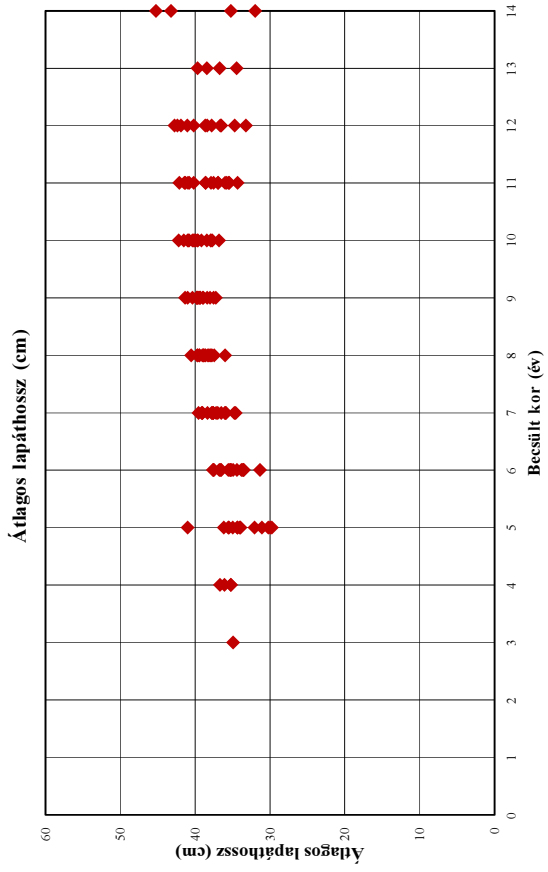

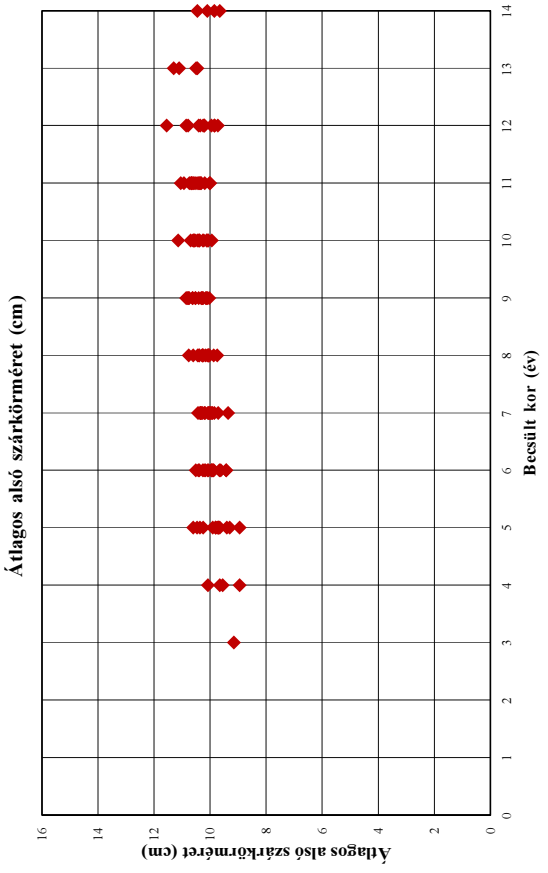
A 403. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)

Dámszarvas

A 403. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1998	1	10	8,30				0,79			
1998	2	4	36,10				1,16			
1998	3	14	46,53				1,63			
1998	4	22	51,41	15,75	36,70	12,50	2,04	16,00	9,55	9,60
1998	5	21	54,30	19,21	34,05	13,10	2,32	17,22	9,90	10,37
1998	6	18	59,90	20,63	36,61	14,51	2,79	17,19	9,95	10,33
1998	7	18	61,01	19,11	37,62	14,71	3,01	17,71	10,18	10,46
1998	8	19	61,20	20,16	36,00	15,06	3,28	17,76	10,06	10,48
1998	9	38	65,15	20,08	37,28	15,59	3,35	17,93	10,11	10,91
1998	10	10	65,66	19,47	37,76	15,57	3,50	17,49	10,07	10,91
1998	11	10	64,24	21,41	36,98	15,68	3,47	18,13	10,58	11,59
1998	12	2	68,70	17,93	37,83	15,58	3,37	17,70	9,73	10,73
1998	13									
1998	13<									
1999	1	21	8,45				0,29			
1999	2	11	33,93				1,08			
1999	3	23	46,97	17,10	34,95	12,50	1,77	16,40	9,15	9,30
1999	4	10	58,45				2,40			
1999	5	17	56,43	20,08	35,62	13,30	2,61	17,42	9,80	11,10
1999	6	22	62,77	19,31	37,51	13,42	2,95	17,63	9,89	10,56
1999	7	16	62,66	19,14	37,81	13,93	3,13	18,29	10,33	10,91
1999	8	35	66,83	18,96	38,92	15,45	3,32	17,62	10,28	10,83
1999	9	37	67,82	20,09	39,77	15,21	3,43	18,21	10,40	11,11
1999	10	9	67,87	21,71	39,98	15,41	3,69	18,52	10,69	11,74
1999	11	3	68,25	19,87	40,97	16,50	3,79	18,68	10,65	11,43
1999	12	2	59,25	23,15	33,25	14,10	2,54	18,15	10,20	12,75
1999	13									
1999	13<									
2000	1	30	10,09				0,29			
2000	2	25	33,48				1,09			
2000	3	4	47,25				1,69			
2000	4	15	51,46				2,15			
2000	5	18	57,58	20,48	34,38	14,63	2,53	17,20	9,65	9,83
2000	6	9	60,48	18,41	33,69	14,85	2,77	17,33	9,43	9,68
2000	7	20	63,71	18,63	38,36	15,58	3,05	17,70	10,33	10,66
2000	8	34	67,92	20,13	38,32	15,86	3,43	18,57	10,27	10,93
2000	9	33	66,69	20,00	39,72	16,40	3,59	19,05	10,75	11,87
2000	10	12	64,52	20,40	39,73	16,61	3,39	18,40	10,12	10,82
2000	11	7	64,71	18,96	37,90	15,93	3,38	19,03	10,46	11,10
2000	12	4	70,41	21,09	40,19	15,31	3,26	18,69	9,84	10,59
2000	13									
2000	13<	2	58,00				2,30			
2001	1	25	9,45				0,33			
2001	2	15	28,17				0,93			
2001	3	14	47,92				1,85			
2001	4	20	51,35				2,13			
2001	5	14	57,55	22,25	30,00	12,50	2,51	18,25	10,60	13,95
2001	6	15	63,27	18,77	37,54	15,00	2,76	17,51	10,06	10,23
2001	7	20	64,71	20,49	37,23	14,52	3,20	18,04	10,27	10,53
2001	8	32	65,76	17,79	39,70	15,94	3,34	18,20	10,40	11,08
2001	9	23	69,40	20,77	41,03	16,17	3,66	18,51	10,62	11,01
2001	10	20	68,46	20,54	40,21	16,13	3,54	18,27	10,40	11,26
2001	11	22	67,67	19,96	41,45	16,56	3,33	17,98	10,36	11,01
2001	12	1	57,50				2,95			
2001	13	1	66,00	19,25	36,75	12,95	3,14	18,50	10,45	11,25
2001	13<	1	68,75	16,25	43,25	15,35	3,18	18,25	10,10	10,65
2002	1	28	11,11				0,28			
2002	2	17	28,36				0,74			
2002	3	17	43,06				1,54			
2002	4	17	54,00				2,31			
2002	5	17	57,01	18,85	31,10	13,13	2,50	17,91	10,36	10,60
2002	6	22	59,50	18,82	34,96	14,72	2,90	17,52	9,88	10,46
2002	7	34	63,62	20,63	37,01	14,37	3,13	17,93	9,94	10,61
2002	8	36	66,93	20,19	39,07	15,42	3,39	18,13	10,25	11,11
2002	9	36	66,51	19,18	40,38	15,92	3,39	17,85	10,29	11,01
2002	10	11	66,44	19,12	39,67	15,56	3,35	17,82	10,06	11,05
2002	11	4	67,64	18,10	41,30	14,58	3,41	18,22	10,32	11,20
2002	12	3	69,07	19,83	41,07	14,18	3,85	18,73	10,78	11,72
2002	13									
2002	13<									

A 403. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2003	1	16	9,05				0,34			
2003	2	5	32,12				1,14			
2003	3	10	43,52				1,49			
2003	4	9	49,74				2,26			
2003	5	19	55,64				2,52			
2003	6	18	57,49	19,68	33,85	14,27	2,72	17,97	9,67	10,38
2003	7	36	64,01	19,69	37,62	14,92	3,07	17,98	10,20	10,85
2003	8	40	65,40	20,48	38,91	15,79	3,19	17,80	10,05	10,78
2003	9	27	66,19	20,62	38,04	15,65	3,21	17,95	10,27	11,02
2003	10	9	65,07	20,76	40,14	15,34	3,44	18,16	10,60	11,51
2003	11	5	62,16	21,85	37,57	16,27	3,67	19,93	11,05	12,83
2003	12	1	71,85	22,80	41,90	13,90	3,13	18,10	10,40	10,55
2003	13									
2003	13<									
2004	1	3	6,45				0,58			
2004	2	2	32,83				1,25			
2004	3	11	43,74				1,61			
2004	4	10	51,87				2,10			
2004	5	14	56,85	17,65	35,00	13,88	2,48	17,10	9,40	9,88
2004	6	10	58,99	18,70	35,31	15,36	2,92	16,66	9,43	9,89
2004	7	24	61,28	21,03	36,02	15,49	2,96	17,20	10,02	10,71
2004	8	43	66,57	20,24	39,75	15,89	3,25	17,43	10,05	10,78
2004	9	48	67,56	20,20	39,64	16,05	3,35	17,48	10,03	10,79
2004	10	20	68,68	20,15	41,01	16,02	3,49	18,08	10,45	11,27
2004	11	7	64,74	19,71	38,64	16,32	3,41	18,07	10,61	10,86
2004	12	1	69,00	17,70	36,65	15,00	3,23	19,65	10,25	10,70
2004	13									
2004	13<									
2005	1	2	8,60				0,67			
2005	2	3	28,58				1,16			
2005	3	5	45,10				1,85			
2005	4	10	52,57	19,55	36,10	15,10	2,18	17,70	8,95	9,15
2005	5	14	57,42	18,30	34,40	15,20	2,47	15,55	9,30	9,70
2005	6	15	60,56	17,09	34,43	14,50	2,91	17,10	9,61	10,21
2005	7	17	63,65	19,75	37,73	15,57	3,27	17,28	9,35	10,87
2005	8	44	65,40	20,47	38,72	16,14	3,41	17,25	10,16	10,93
2005	9	34	66,33	20,65	39,79	15,89	3,69	18,25	10,80	11,57
2005	10	17	68,69	21,18	40,83	16,71	3,79	17,98	10,54	11,41
2005	11	4	62,08	16,75	35,82	15,40	2,91	17,15	10,18	10,88
2005	12									
2005	13									
2005	13<									
2006	1	1	4,50				0,57			
2006	2	1	45,75				1,45			
2006	3	7	44,83				1,95			
2006	4	6	53,35				2,26			
2006	5	8	57,78	13,85	34,00	14,20	2,65	19,00	10,25	10,50
2006	6	8	62,91	18,83	36,82	16,05	3,01	18,55	10,42	10,57
2006	7	25	62,96	19,36	39,13	16,29	3,09	17,37	9,71	10,60
2006	8	37	64,04	20,64	39,43	15,98	3,14	17,46	9,86	10,59
2006	9	33	64,63	20,36	39,43	15,64	3,17	17,65	10,25	11,23
2006	10	22	66,24	21,67	38,45	15,45	3,68	18,86	10,39	11,39
2006	11	10	66,50	21,89	38,64	16,66	4,08	19,58	10,93	11,89
2006	12	4	61,96	18,68	36,55	15,88	3,53	19,55	10,35	10,95
2006	13									
2006	13<	1	62,20	18,75	35,25	14,70	3,03	17,25	9,85	10,85
2007	1	4	7,63				0,49			
2007	2	5	20,06				1,06			
2007	3	8	37,79				1,88			
2007	4	11	55,88	20,95	35,25	13,53	2,85	18,03	10,08	10,28
2007	5	19	55,44	21,52	35,52	15,08	2,89	19,95	10,47	10,68
2007	6	11	59,83	19,95	35,59	14,55	3,15	19,45	10,51	10,93
2007	7	17	60,86	20,59	39,58	16,13	2,93	18,50	9,98	11,26
2007	8	39	65,79	19,58	38,63	16,15	3,18	17,62	10,02	10,65
2007	9	41	67,74	21,17	39,78	16,40	3,35	17,91	10,09	10,81
2007	10	18	68,22	19,87	39,18	15,86	3,31	18,05	10,10	10,79
2007	11	16	67,42	21,36	40,82	17,22	3,21	18,52	10,34	10,99
2007	12									
2007	13	1	60,35				2,92			
2007	13<	1	74,05	17,70	45,25	13,90	3,68	19,35	10,45	10,25

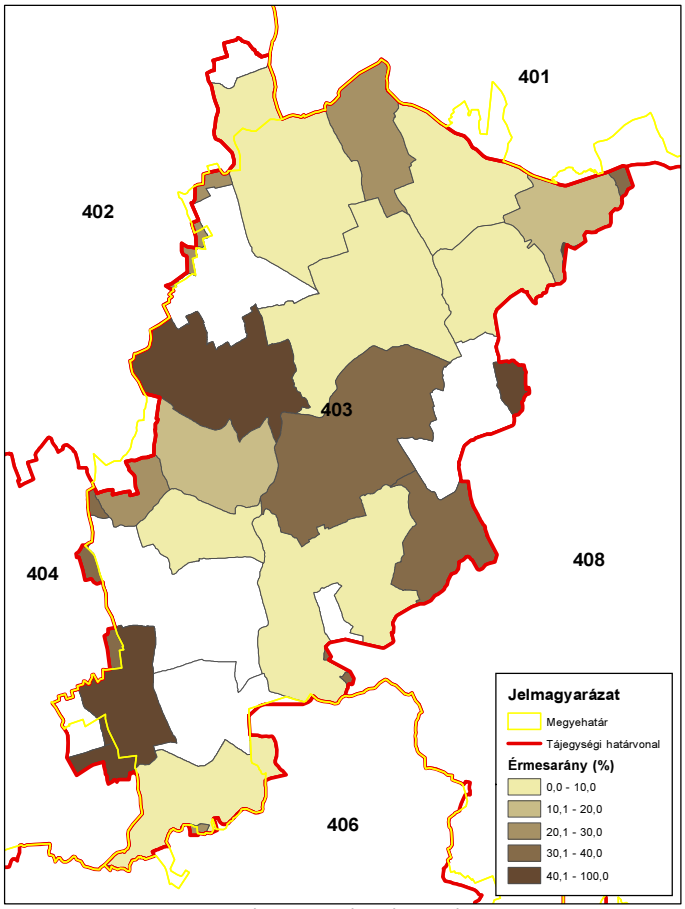
A 403. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2008	1	4	11,05				0,48			
2008	2	11	38,81				1,56			
2008	3	17	46,28				2,01			
2008	4	5	45,13				2,26			
2008	5	11	60,16	20,42	36,22	16,32	3,01	18,75	9,80	10,23
2008	6	17	57,85	19,13	37,64	14,50	2,83	18,28	10,09	10,81
2008	7	20	58,63	19,29	39,06	14,53	2,85	17,35	9,91	10,22
2008	8	28	62,23	19,23	37,78	15,36	2,91	17,00	9,74	10,28
2008	9	39	64,72	19,73	38,93	15,44	3,23	17,82	10,16	10,74
2008	10	19	68,70	20,55	42,23	16,38	3,47	18,07	10,22	10,91
2008	11	7	64,14	20,33	40,21	14,44	3,04	17,57	10,00	10,66
2008	12	2	67,73	19,65	42,40	17,25	3,71	22,65	11,55	13,90
2008	13	1	64,20	17,80	34,50	14,05	3,04	17,15	11,30	10,70
2008	13<	1	61,10	24,55	32,00	19,30	3,03	16,75	9,65	10,30
2009	1	5	18,16				0,75			
2009	2	5	43,06				1,55			
2009	3	13	46,87				2,00			
2009	4	8	55,15	21,30	35,23	14,83	2,60	17,65	9,65	10,05
2009	5	9	50,49	18,65	41,00	14,85	2,35	15,75	8,95	9,50
2009	6	14	56,96	19,47	36,55	14,14	2,96	18,76	10,38	10,76
2009	7	27	61,98	20,49	39,05	14,75	2,99	17,30	9,84	10,45
2009	8	32	63,49	19,54	40,56	15,19	3,18	17,41	10,10	10,52
2009	9	32	64,94	20,95	41,34	15,10	3,24	18,16	10,31	11,05
2009	10	17	62,70	20,38	40,37	15,06	3,16	17,63	9,94	10,67
2009	11	23	64,71	19,57	42,13	14,91	2,97	17,19	10,02	10,42
2009	12	7	62,40	19,13	38,41	14,25	3,03	17,64	10,22	11,41
2009	13	1	59,20	20,10	38,45	17,40	3,05	17,05	10,50	10,95
2009	13<	1	58,80				2,31			
2010	1	31	21,48				0,59			
2010	2	10	36,75				1,45			
2010	3	3	48,80				1,75			
2010	4	6	50,84				2,33			
2010	5	17	51,53	19,25	32,08	13,23	2,44	18,05	9,75	10,73
2010	6	27	55,81	19,21	35,20	14,41	2,80	17,40	10,17	10,66
2010	7	66	61,67	20,10	36,03	14,86	3,09	17,30	10,05	10,71
2010	8	34	63,66	19,44	38,03	15,58	3,36	17,73	10,60	11,49
2010	9	28	62,96	21,64	38,41	16,79	3,35	17,78	10,62	11,53
2010	10	3	63,70	20,75	41,53	16,70	3,40	18,85	10,38	11,83
2010	11	4	58,33	20,48	35,55	13,98	2,99	17,05	10,68	11,05
2010	12									
2010	13									
2010	13<									
2011	1	9	14,37				0,69			
2011	2	5	39,46				1,53			
2011	3	13	47,79				1,89			
2011	4	28	50,88				2,20			
2011	5	26	48,79				2,20			
2011	6	24	54,48	23,85	33,55	10,80	2,60	18,90	9,95	12,15
2011	7	43	58,86	20,53	34,63	14,28	2,97	18,06	10,07	10,75
2011	8	30	62,72	19,73	39,48	15,49	3,27	17,91	10,26	10,91
2011	9	33	60,79	21,73	39,37	15,55	3,16	17,52	10,52	10,94
2011	10	16	62,77	20,67	37,94	15,66	3,32	18,13	10,55	11,36
2011	11	9	59,15	16,08	35,45	14,68	2,63	17,53	10,53	11,08
2011	12	6	59,38	22,90	38,65	13,75	2,72	21,35	10,85	13,50
2011	13	2	57,88				2,27			
2011	13<									
2012	1	10	11,49				0,56			
2012	2	9	39,01				1,45			
2012	3	15	44,50				1,76			
2012	4	29	50,25				2,14			
2012	5	19	55,45	16,30	30,25	13,95	2,44	17,55	9,70	10,15
2012	6	42	56,88	19,36	31,39	13,83	2,84	17,92	9,92	10,86
2012	7	31	61,39	20,24	35,90	14,73	3,07	18,37	10,33	11,08
2012	8	44	64,63	21,64	37,89	15,86	3,43	18,23	10,39	11,30
2012	9	38	60,09	20,28	37,54	15,92	3,22	18,30	10,52	11,15
2012	10	17	63,60	21,26	37,93	15,89	3,22	18,22	10,60	11,07
2012	11	6	64,33	21,36	36,04	14,54	3,37	18,06	10,40	11,19
2012	12	6	57,03	17,23	34,73	12,73	2,71	18,35	9,85	10,95
2012	13	3	44,30				1,90			
2012	13<									

A 403. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

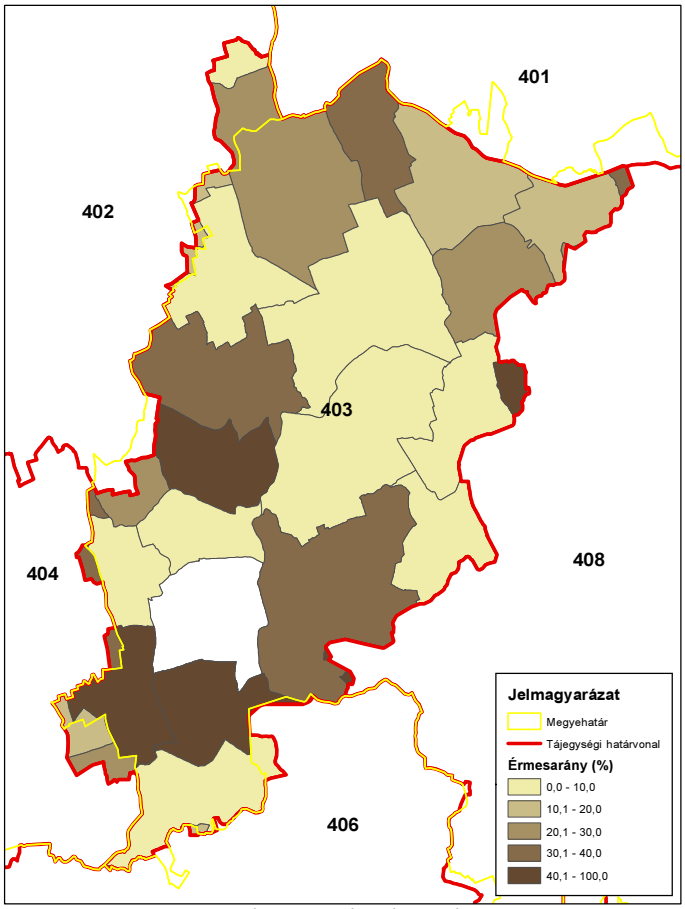
Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2013	1	6	7,51				0,55			
2013	2	12	34,69				1,32			
2013	3	17	43,33				1,72			
2013	4	27	53,28				2,40			
2013	5	31	55,25	20,45	29,78	14,33	2,65	18,63	9,70	9,98
2013	6	50	59,26	20,67	33,54	14,82	2,92	18,29	10,22	10,90
2013	7	63	63,55	20,33	36,53	15,78	3,31	18,23	10,36	11,00
2013	8	45	65,39	20,08	37,47	16,25	3,42	18,37	10,44	11,17
2013	9	23	64,62	22,59	38,99	16,83	3,37	19,00	10,76	11,66
2013	10	7	63,63	21,46	36,85	16,79	3,23	17,57	10,26	10,80
2013	11	3	59,22	23,65	34,35	16,05	2,27	17,00	10,65	11,00
2013	12	1	26,85				1,11			
2013	13									
2013	13<									
2014	1	80	17,30				0,83			
2014	2	40	34,60				1,21			
2014	3	18	41,94				1,69			
2014	4	20	48,69				2,35			
2014	5	20	52,05				2,61			
2014	6	27	59,54	20,24	35,36	15,04	3,07	18,28	10,26	10,74
2014	7	50	61,21	22,74	34,77	15,77	3,42	18,56	10,43	11,46
2014	8	47	64,52	22,33	38,21	16,47	3,87	19,34	10,77	11,89
2014	9	26	66,12	22,41	39,35	17,42	4,09	19,68	10,86	12,20
2014	10	18	67,92	22,56	40,85	17,14	4,09	19,63	11,14	12,34
2014	11	6	57,58	20,85	36,97	17,13	3,62	19,75	10,74	11,69
2014	12	2	64,50	22,45	42,75	15,65	2,88	17,30	9,95	10,60
2014	13	1	69,85	25,75	39,70	13,25	4,32	22,90	11,10	13,20
2014	13<	1	66,75				2,99			

Gímszarvas érmesarány (%) 1998

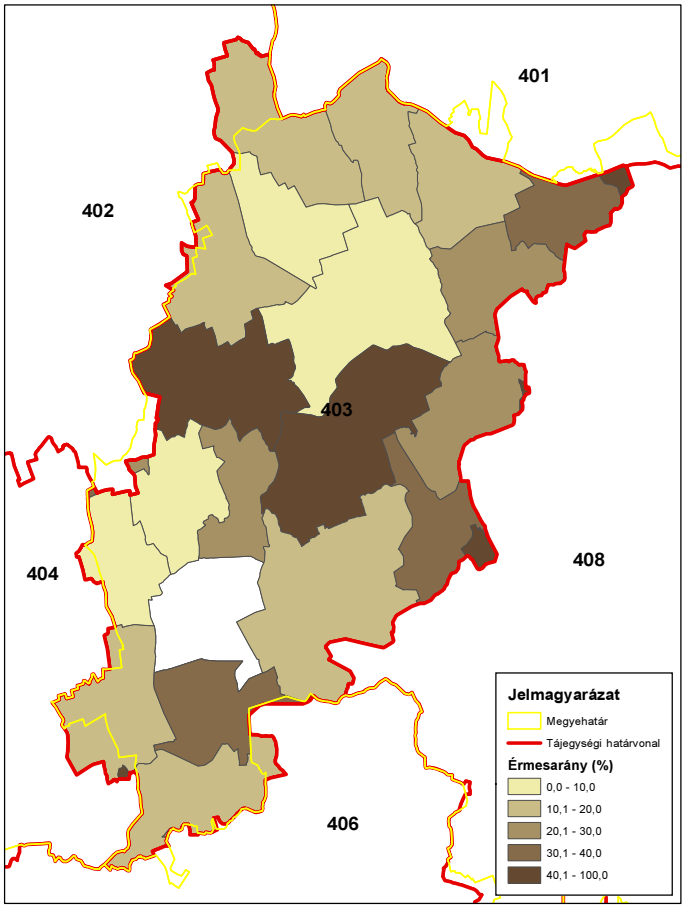
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas érmesarány (%) 2003

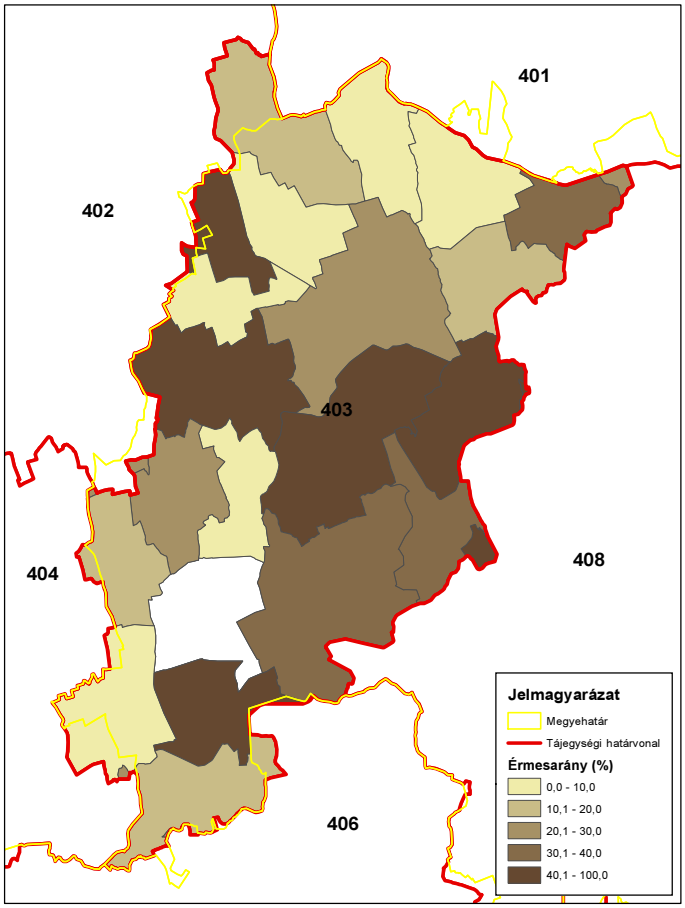
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas érmesarány (%) 2008

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas érmesarány (%) 2014

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Az őz állománya, hasznosítása és minősége

Az őz állománya, hasznosítása és minősége

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Kapos-tolnai vadgazdálkodási tájegység (403)** területén az őz jelentett létszáma 1998-2014 közt lassan nőtt (5100 → 5800; a jelentett létszám **+12%** növekedése mutatható ki). Az őz hasznosítása néhány év alatt jelentősen nőtt, majd 900-1100 között hullámzott (426 → 1207 pld, **+183% emelkedés**).
- A 2007-2014 közötti terítéktérképeken nyomon követhető, ahogy a lelövések vadgazdálkodási tájegységen belül fokozatosan növekedtek.
- A vadgazdálkodási tájegységben a jelentett őzállomány szinte alig nőtt. A hasznosítás növekedése nagyságrenddel nagyobb volt, mégis egyensúlyi helyzet látszott kialakulni. Az adatok alapján a vadgazdálkodási tájegységben hosszú távon 1200-1600 őz hasznosítása is fenntartható lehet.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- Az őz hasznosítási aránya alacsony szintről indult (8-12%) és az egész értékelt időszakban zömében 18-20% között alakult. Figyelembe véve az őz biológiai képességeit és a tapasztalatokat a 25-35% közötti hasznosítási szint biztonságosan tartható lehet, ha a suta- és gidalelövés is egyensúlyban marad. A tájegységi adatok alapján a suták hasznosítási aránya (13-16%) sokkal alacsonyabb a bakoknál (21-25%).
- Az őz lelövések összetétele lényegében az egész időszakban eltért az 1 : 1 : 1 aránytól (1 : 0.7-0.8 : 0.6-0.8). Ennek megfelelően a bakok (38-43%), a suták (25-35%) és a gidák (22-28%) terítéken belüli aránya folyamatosan eltért egymástól. Ez a különbség kiegyensúlyozható és ennek révén a suta- és gidalelövés növelhető.
- A suta- és gidalelövés fontosságát az ábrák is alátámasztják: a számszerű hasznosítás és a hasznosítási arány növekedése is szorosan függ a suta- és a gidalelövés növekedésétől. A bakok, a suták és a gidák pontjai és trendvonalai párhuzamosak, de eltérő sávokban mozognak.
- A vadgazdálkodási tájegység adatai alapján a teríték növelése lehetséges. Az őzállomány hasznosítása a vadgazdálkodási tájegységben a biológiai lehetőségeket valószínűleg nem használja ki. A nagyobb hasznosítás azért is indokolt, mert a nagyobb sűrűségű állományokban előbb-utóbb megjelennek azok a sűrűségfüggő hatások (testsúly, kondíció, agancsméretek csökkenése), amik az állomány teljesítményét visszavetik.

Az őz jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

- Az őz a gímszarvas, a dámszarvas és a vaddisznó utáni közepes jelentőségű nagyvadja a tájegységnek. A lőtt vad értékesítés és az őzteríték kapcsolata ugyan pozitív, de a pontok szóródása óriási. A külföldi és a belföldi bérlelövés és az őzteríték érdemi kapcsolata nem mutatható ki.
- A vadgazdálkodási tájegységben a térített mezőgazdasági (4-6X) és erdei vadkárok is nőttek az értékelt időszakban, és nagyságrendjük miatt igen jelentősek is. A

Az őz állománya, hasznosítása és minősége

károk alakulására az őznek kis hatása lehet.

Az őz trófeabírálati eredmények a vadgazdálkodási tájegységben

- A Kapos-tolnai vadgazdálkodási tájegység területéről bemutatott érmes agancsok aránya alapján a VGTE az alsó negyedben található, azaz országosan a gyenge minőségűek közé tartozik (36/52). Az érmesek aránya 1-9% között hullámzott (3-42 db). Az bakok lelövésének növekedése (210→470) az érmesek arányát nem befolyásolta. A vadgazdálkodási tájegységben 0-7 db aranyérmes bak esett évente, 1-15 db ezüstérmes és 1-22 db bronzérmes agancsú bak esett. Összességében 3-42 db érmes bakot lőttek évente. Az állományban a trófeák minősége többségében gyenge közepes, érmes bakok szórványosan kerülnek terítékre.
- A tájegységen belül az érmesek arányának területi eloszlása az idő folyamán nem sokat változott, a 0-5% közötti érmes arány a jellemző.
- A vadgazdálkodási tájegységben a "fiatal" korcsoport részesedése 15→30%, a „középkorú" bakok aránya 40-65%, és az „öreg" bakok aránya 20-30% között mozgott. A korcsoportok arányai a Kapos-tolnai vadgazdálkodási tájegységben valamelyest megváltoztak a fiatalabb korcsoportok javára.
- A bírált agancsok legfontosabb jellemzőit nézve, az 1998-2014 közötti 17 év átlagában az átlagos szárhossz legnagyobb értéke 21.68 cm (6 év), a 24 órás agancssúly legnagyobb értéke 336.90 gramm (7 év). Az átlaghoz képest a legrosszabb év (20.51 cm (6 év) / 315.14 gramm (7 év)) és a legjobb év (22.64 cm (6 év) / 364.50 gramm (7 év)). Az átlagok minden korosztályban erős szóródást mutatnak.
- Az egyes éveknek az agancsépítésre gyakorolt hatása a legnagyobb a legfiatalabb és a legidősebb korcsoportban (50-100% a szárhosszban, és 60-100% a súlyban), míg viszonylag kisebb a középkorú csoportokban (10% szárhossz és 12-19% agancssúly). Ez a változékonyság tükröződik a szárhosszok és az átlagos agancssúlyok kor függvényében való alakulását szemléltető diagramokon is.
- A Kapos-tolnai vadgazdálkodási tájegységben közepes minőségű őzállomány él, ami országosan az átlag feletti negyedbe tartozik. Az őzbakok agancsainak szárhossza (átlagosan) már a 4 éves korban megközelíti a legnagyobb értékeket, és ezt követően az 5-8 éves korban azonos szinten marad. Az átlagos 24 órás agancssúly 5-7 éves kor között van a maximumon; utána csökkenni és erősen szóródni kezdenek az átlagok. Az elejtések megítélésekor figyelembe kell venni, hogy az egyes évek átlagai között is igen nagyok a különbségek és a leggyengébb és a legjobb agancsnövesztésű év között sokszor nagy eltérés mutatható ki. Az agancsnövekedést az „átlagos" évek közepes értékei alapján, és nem a kiugró értékek, a „jó" évek eredményei alapján lehet megítélni.

A szabad területi őzállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **403**

Év	Jelentett				Hasznosított				Hasznosítási arány			
	Bak	Suta	Gida	Összes	Bak	Suta	Gida	Összes	Bak	Suta	Gida	Összes
1998	1 516	2 256	1 370	**5 142**	208	107	111	**426**	13,7%	4,7%	8,1%	**8,3%**
1999	1 463	1 953	1 337	**4 753**	242	155	146	**543**	16,5%	7,9%	10,9%	**11,4%**
2000	1 480	1 997	1 251	**4 728**	248	178	152	**578**	16,8%	8,9%	12,2%	**12,2%**
2001	1 699	2 338	1 555	**5 592**	302	304	161	**767**	17,8%	13,0%	10,4%	**13,7%**
2002	1 812	2 540	1 652	**6 004**	429	316	316	**1 061**	23,7%	12,4%	19,1%	**17,7%**
2003	1 660	2 149	1 314	**5 123**	378	313	264	**955**	22,8%	14,6%	20,1%	**18,6%**
2004	1 552	2 052	1 376	**4 980**	363	317	282	**962**	23,4%	15,4%	20,5%	**19,3%**
2005	1 515	1 965	1 352	**4 832**	389	335	226	**950**	25,7%	17,0%	16,7%	**19,7%**
2006	1 465	1 926	1 305	**4 696**	367	254	231	**852**	25,1%	13,2%	17,7%	**18,1%**
2007	1 666	2 232	1 450	**5 348**	329	281	260	**870**	19,7%	12,6%	17,9%	**16,3%**
2008	1 631	2 173	1 476	**5 280**	394	321	273	**988**	24,2%	14,8%	18,5%	**18,7%**
2009	1 667	2 306	1 542	**5 515**	401	462	250	**1 113**	24,1%	20,0%	16,2%	**20,2%**
2010	1 765	2 244	1 623	**5 632**	421	344	219	**984**	23,9%	15,3%	13,5%	**17,5%**
2011	1 720	2 213	1 330	**5 263**	391	359	249	**999**	22,7%	16,2%	18,7%	**19,0%**
2012	1 730	2 251	1 601	**5 582**	410	350	256	**1 016**	23,7%	15,5%	16,0%	**18,2%**
2013	1 796	2 316	1 576	**5 688**	397	386	251	**1 034**	22,1%	16,7%	15,9%	**18,2%**
2014	1 867	2 315	1 598	**5 780**	465	421	321	**1 207**	24,9%	18,2%	20,1%	**20,9%**
Változás	23,2%	2,6%	16,6%	12,4%	123,6%	293,5%	189,2%	183,3%	81,5%	283,4%	147,9%	152,1%

Ivararány (1 bakra vonatkoztatva) és szaporodási mutató

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bak	Suta	Gida	*Gida/suta*	Bak	Suta	Gida	*Gida/suta*
1998	1	1,49	0,90	***0,61***	1	0,51	0,53	***1,04***
1999	1	1,33	0,91	***0,68***	1	0,64	0,60	***0,94***
2000	1	1,35	0,85	***0,63***	1	0,72	0,61	***0,85***
2001	1	1,38	0,92	***0,67***	1	1,01	0,53	***0,53***
2002	1	1,40	0,91	***0,65***	1	0,74	0,74	***1,00***
2003	1	1,29	0,79	***0,61***	1	0,83	0,70	***0,84***
2004	1	1,32	0,89	***0,67***	1	0,87	0,78	***0,89***
2005	1	1,30	0,89	***0,69***	1	0,86	0,58	***0,67***
2006	1	1,31	0,89	***0,68***	1	0,69	0,63	***0,91***
2007	1	1,34	0,87	***0,65***	1	0,85	0,79	***0,93***
2008	1	1,33	0,90	***0,68***	1	0,81	0,69	***0,85***
2009	1	1,38	0,93	***0,67***	1	1,15	0,62	***0,54***
2010	1	1,27	0,92	***0,72***	1	0,82	0,52	***0,64***
2011	1	1,29	0,77	***0,60***	1	0,92	0,64	***0,69***
2012	1	1,30	0,93	***0,71***	1	0,85	0,62	***0,73***
2013	1	1,29	0,88	***0,68***	1	0,97	0,63	***0,65***
2014	1	1,24	0,86	***0,69***	1	0,91	0,69	***0,76***

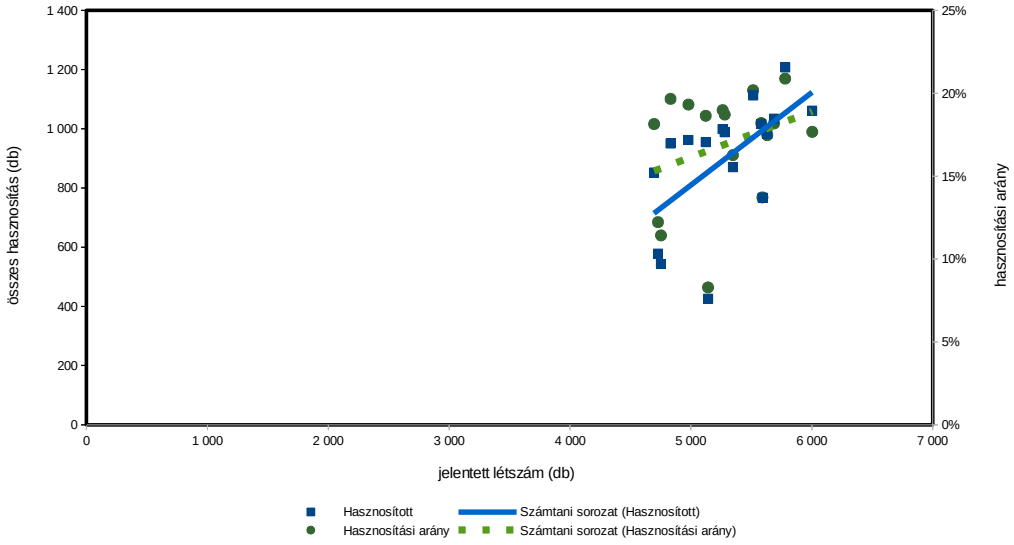
Ivararány (százalékos megoszlás)

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bak	Suta	Gida	Összes	Bak	Suta	Gida	Összes
1998	29,5%	43,9%	26,6%	100%	48,8%	25,1%	26,1%	100%
1999	30,8%	41,1%	28,1%	100%	44,6%	28,5%	26,9%	100%
2000	31,3%	42,2%	26,5%	100%	42,9%	30,8%	26,3%	100%
2001	30,4%	41,8%	27,8%	100%	39,4%	39,6%	21,0%	100%
2002	30,2%	42,3%	27,5%	100%	40,4%	29,8%	29,8%	100%
2003	32,4%	41,9%	25,6%	100%	39,6%	32,8%	27,6%	100%
2004	31,2%	41,2%	27,6%	100%	37,7%	33,0%	29,3%	100%
2005	31,4%	40,7%	28,0%	100%	40,9%	35,3%	23,8%	100%
2006	31,2%	41,0%	27,8%	100%	43,1%	29,8%	27,1%	100%
2007	31,2%	41,7%	27,1%	100%	37,8%	32,3%	29,9%	100%
2008	30,9%	41,2%	28,0%	100%	39,9%	32,5%	27,6%	100%
2009	30,2%	41,8%	28,0%	100%	36,0%	41,5%	22,5%	100%
2010	31,3%	39,8%	28,8%	100%	42,8%	35,0%	22,3%	100%
2011	32,7%	42,0%	25,3%	100%	39,1%	35,9%	24,9%	100%
2012	31,0%	40,3%	28,7%	100%	40,4%	34,4%	25,2%	100%
2013	31,6%	40,7%	27,7%	100%	38,4%	37,3%	24,3%	100%
2014	32,3%	40,1%	27,6%	100%	38,5%	34,9%	26,6%	100%

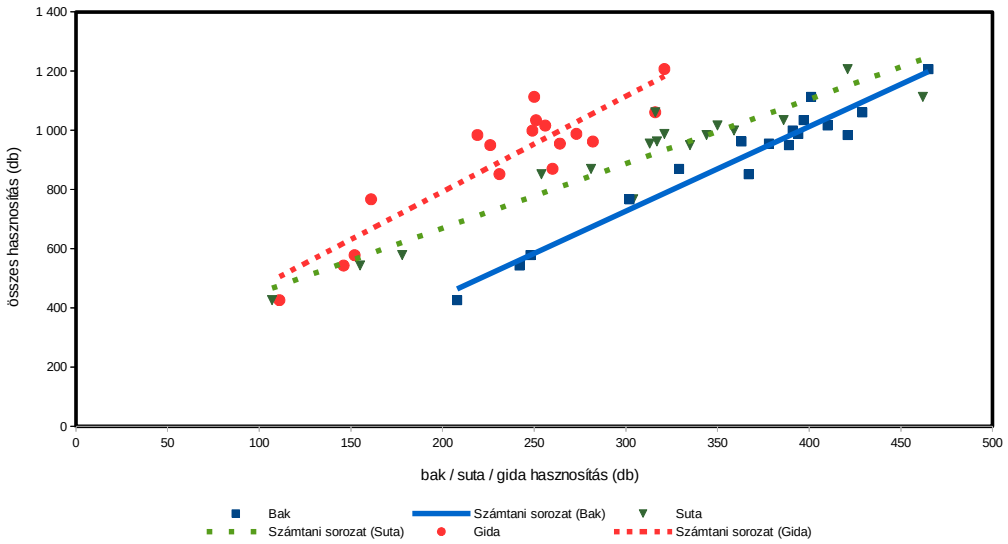
Az őz hasznosításának összefüggései (1998-2014)

VGTE: **403**

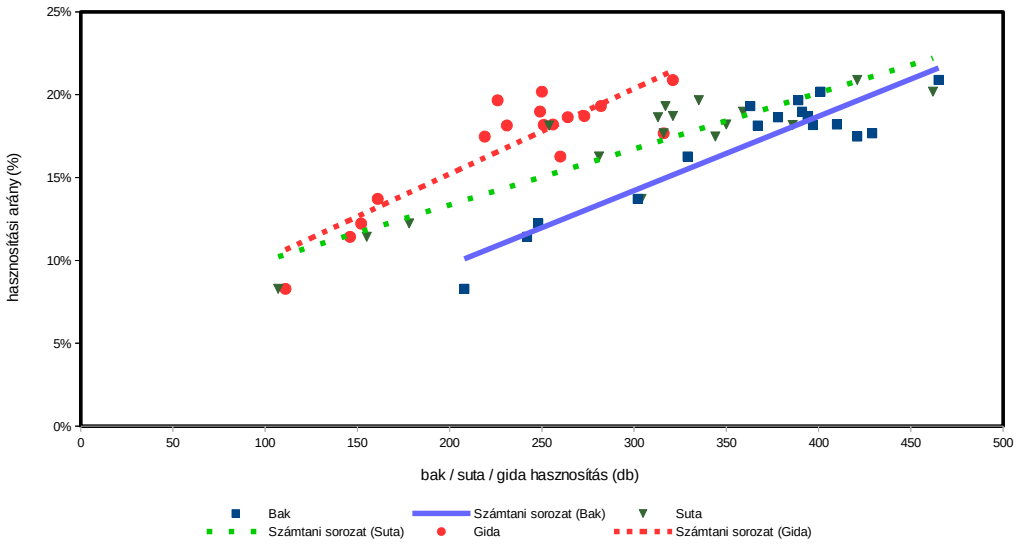
Őz szabad területi hasznosítás összefüggései I.

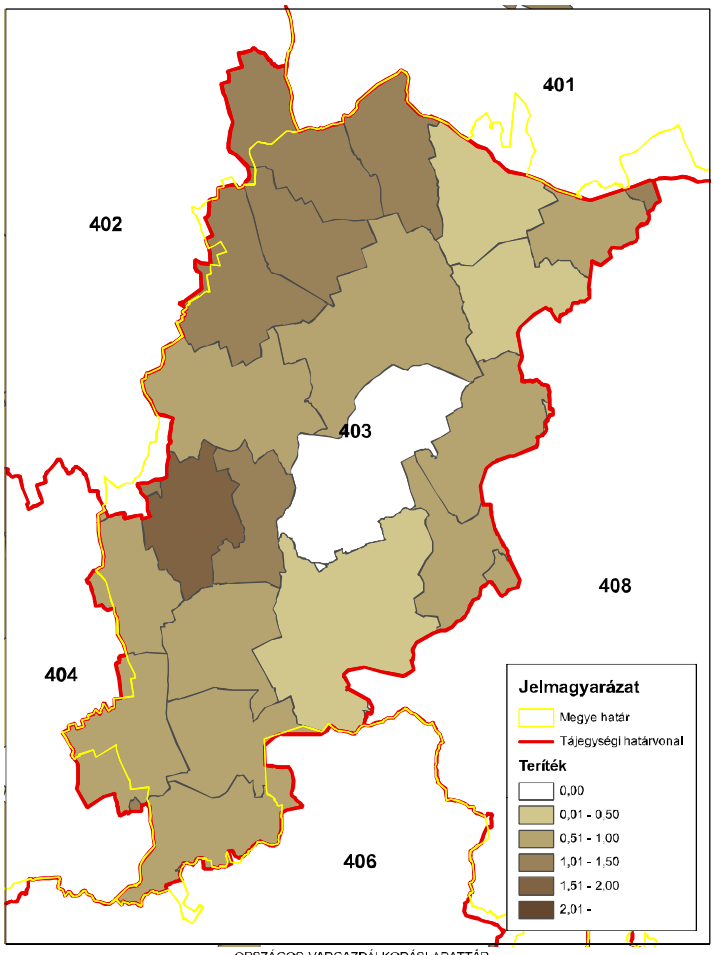
Őz szabad területi hasznosítás összefüggései II.

Őz szabad területi hasznosítás összefüggései III.

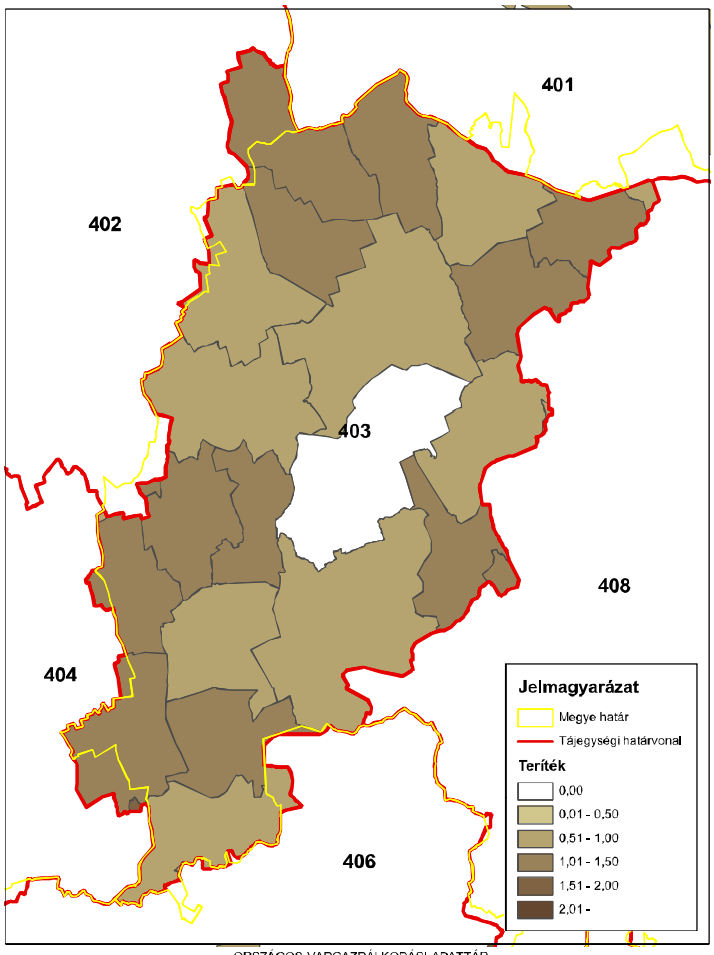

Őz (teríték - db/km^2) 2007

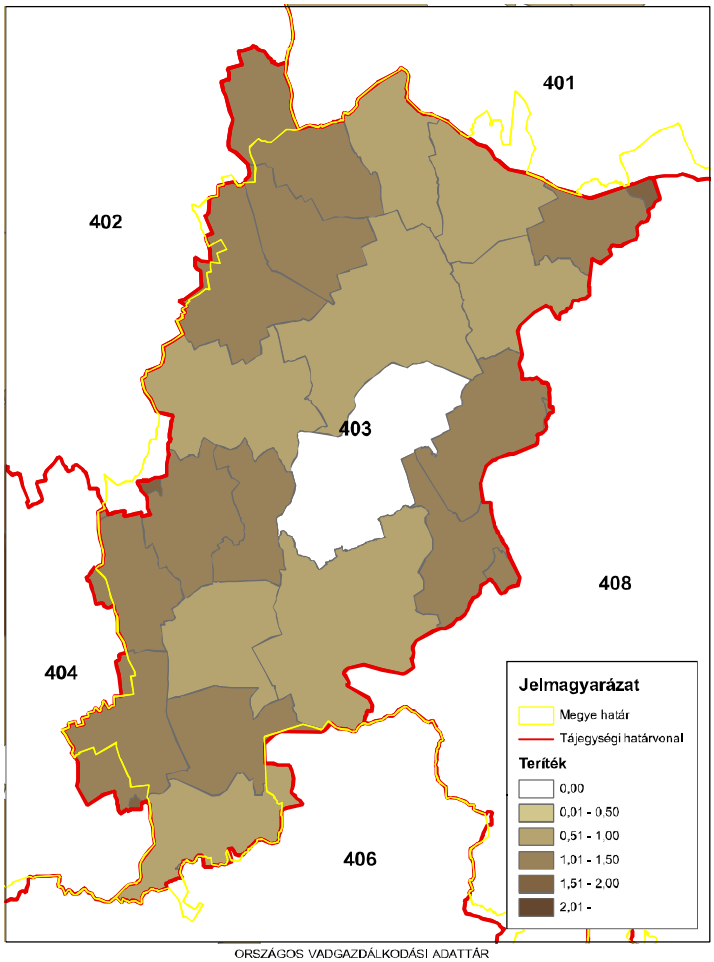
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2008

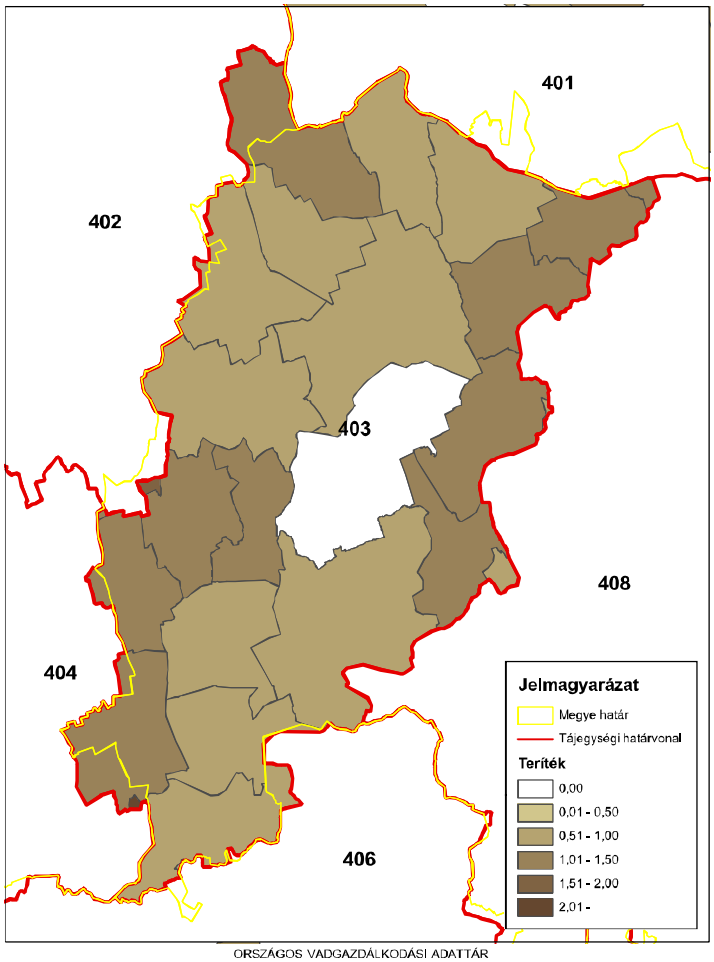
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2009

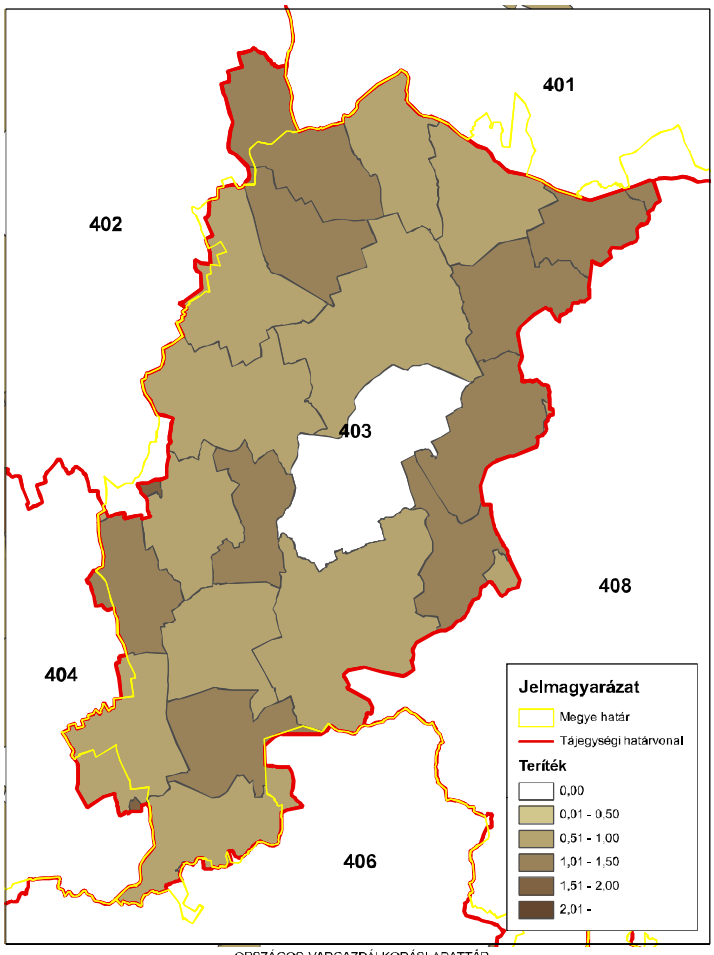
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2010

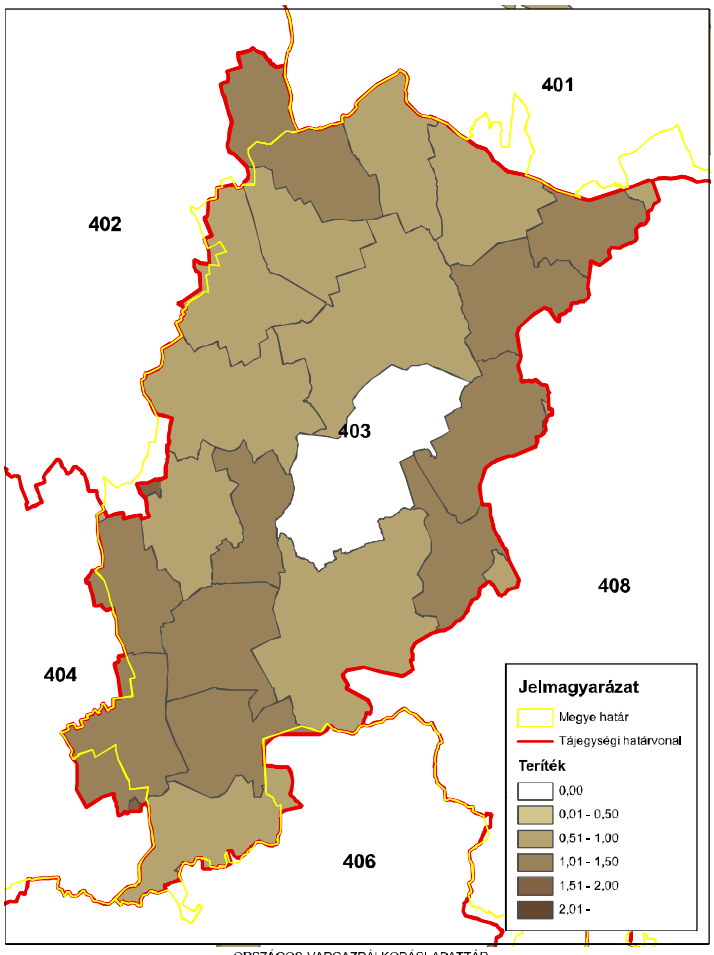
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2011

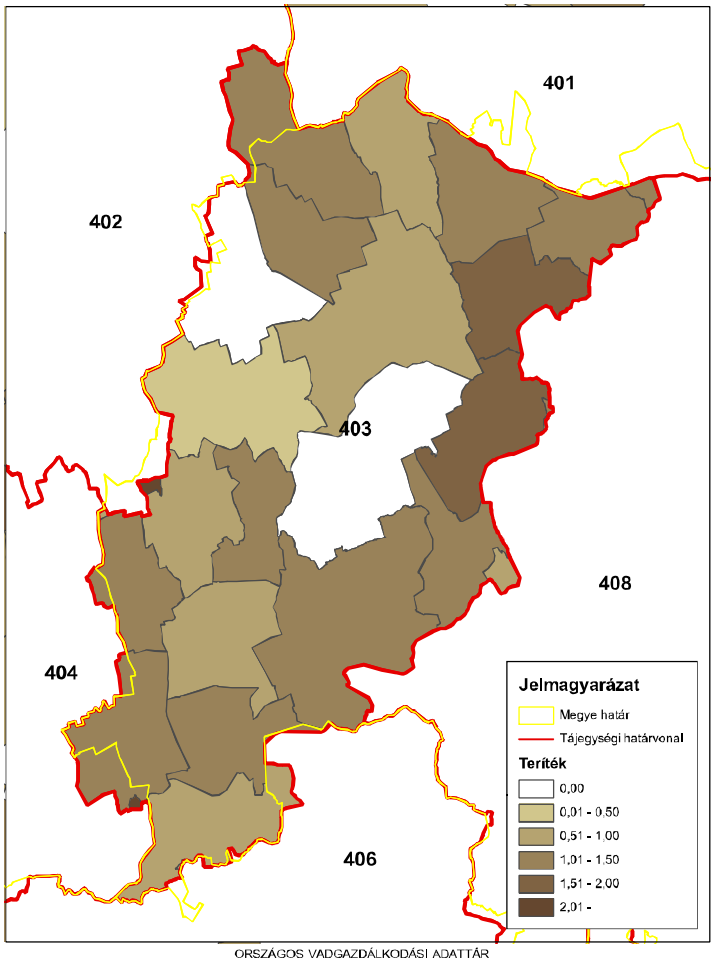
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2012

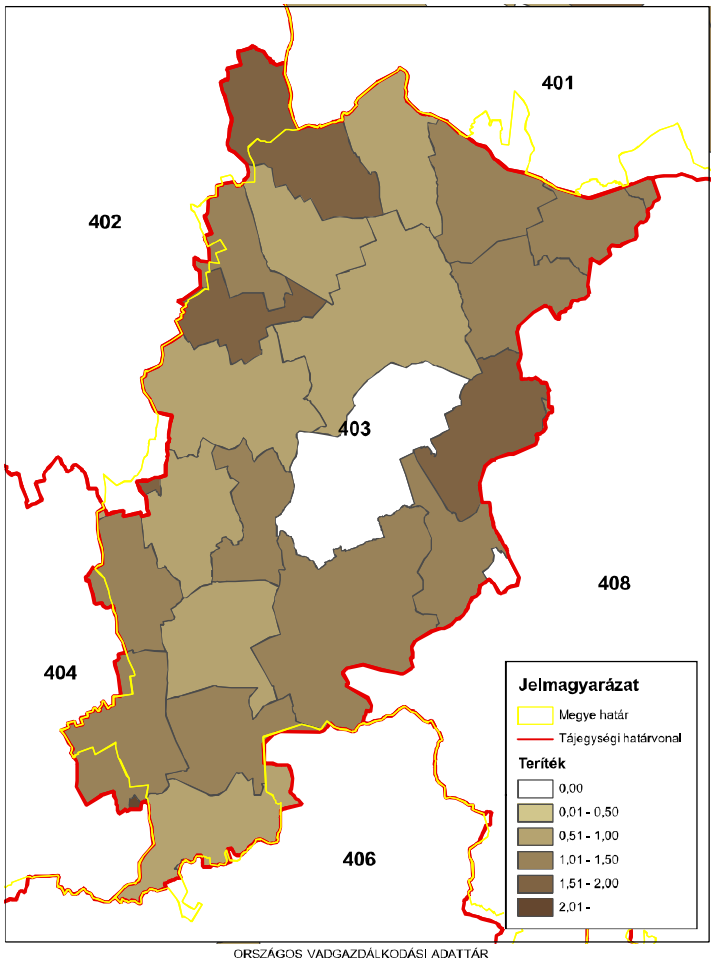
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2013

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2014

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

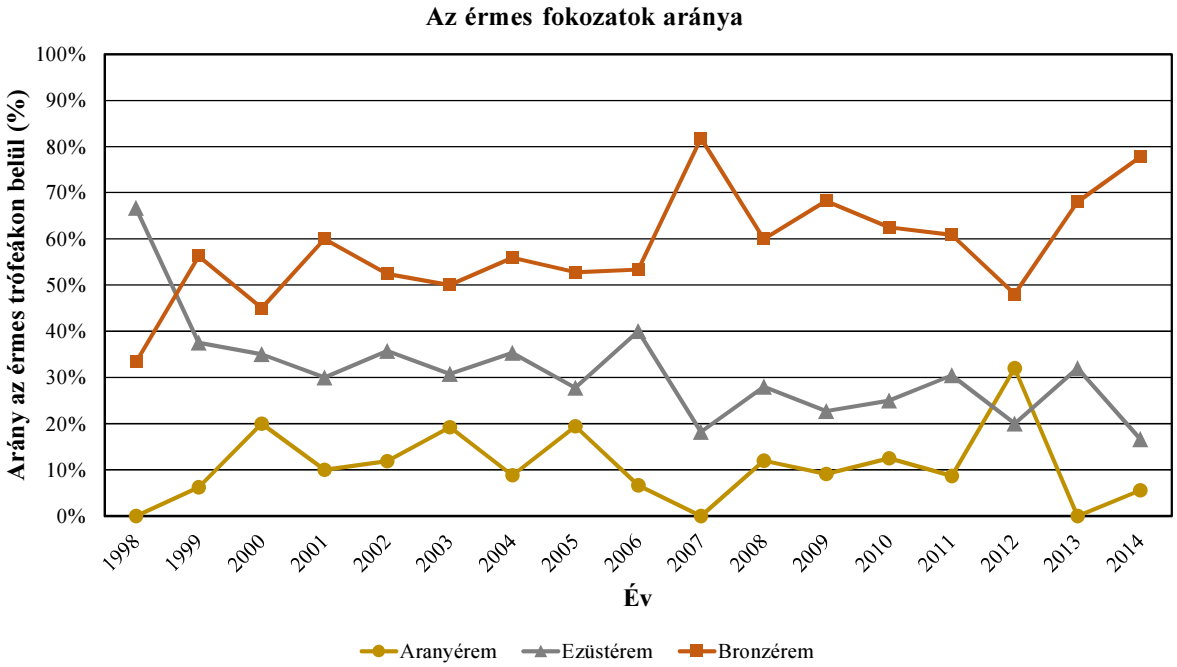
A 403. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

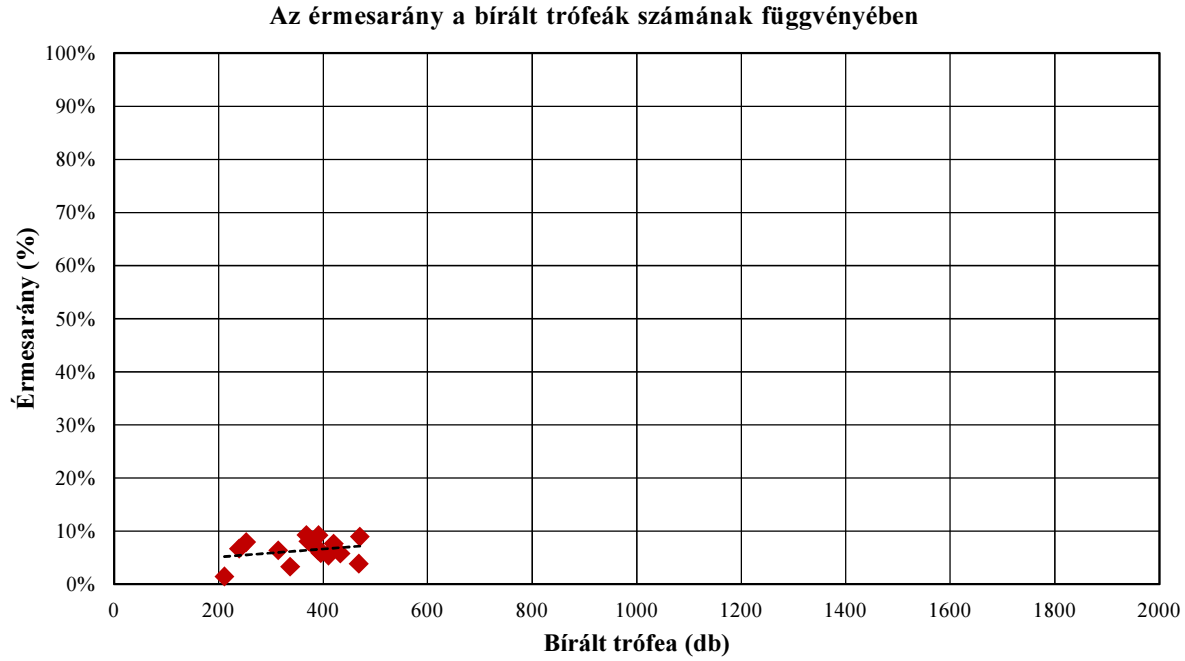
Az érmes trófeák adatainak évenkénti alakulása

Év	Összes bírált trófea (db)	Érmes trófea (db)	Érmesarány (%)	Aranyérem (db)	Ezüstérem (db)	Bronzérem (db)	Aranyérem (%)	Ezüstérem (%)	Bronzérem (%)
1998	211	3	1,4%		2	1	0,0%	66,7%	33,3%
1999	239	16	6,7%	1	6	9	6,3%	37,5%	56,3%
2000	253	20	7,9%	4	7	9	20,0%	35,0%	45,0%
2001	314	20	6,4%	2	6	12	10,0%	30,0%	60,0%
2002	470	42	8,9%	5	15	22	11,9%	35,7%	52,4%
2003	390	26	6,7%	5	8	13	19,2%	30,8%	50,0%
2004	368	34	9,2%	3	12	19	8,8%	35,3%	55,9%
2005	391	36	9,2%	7	10	19	19,4%	27,8%	52,8%
2006	372	30	8,1%	2	12	16	6,7%	40,0%	53,3%
2007	337	11	3,3%		2	9	0,0%	18,2%	81,8%
2008	390	25	6,4%	3	7	15	12,0%	28,0%	60,0%
2009	410	22	5,4%	2	5	15	9,1%	22,7%	68,2%
2010	420	32	7,6%	4	8	20	12,5%	25,0%	62,5%
2011	395	23	5,8%	2	7	14	8,7%	30,4%	60,9%
2012	414	25	6,0%	8	5	12	32,0%	20,0%	48,0%
2013	433	25	5,8%		8	17	0,0%	32,0%	68,0%
2014	468	18	3,8%	1	3	14	5,6%	16,7%	77,8%

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

A 403. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

A 403. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

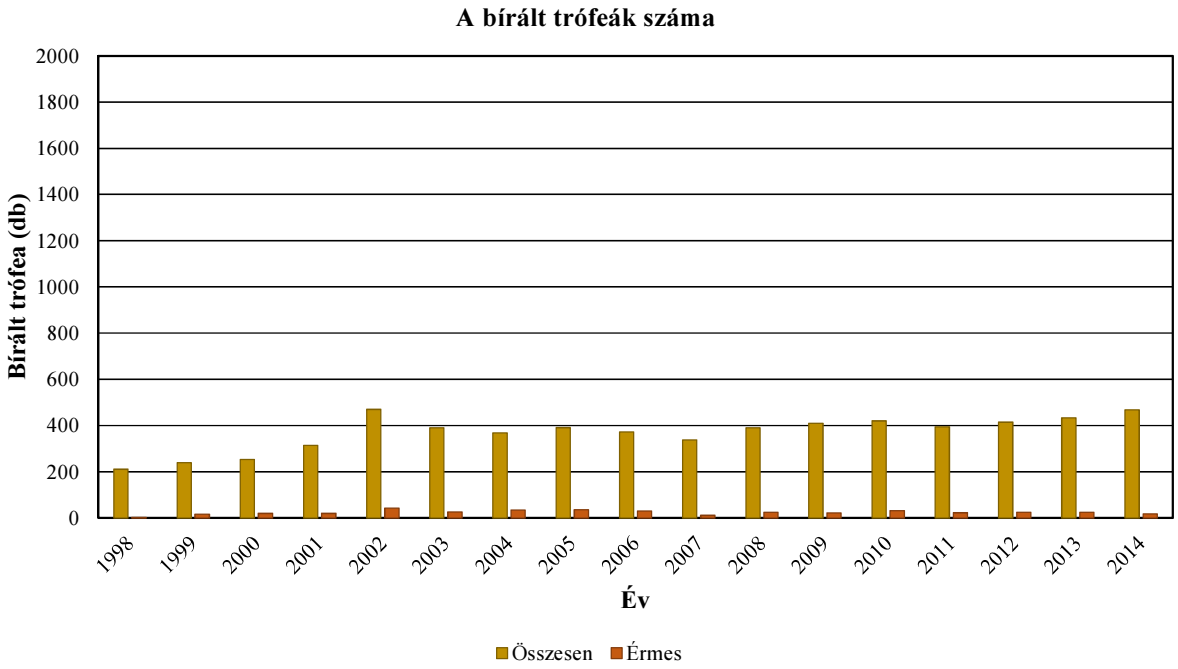
A bírált trófeák száma korosztályonként és évenként

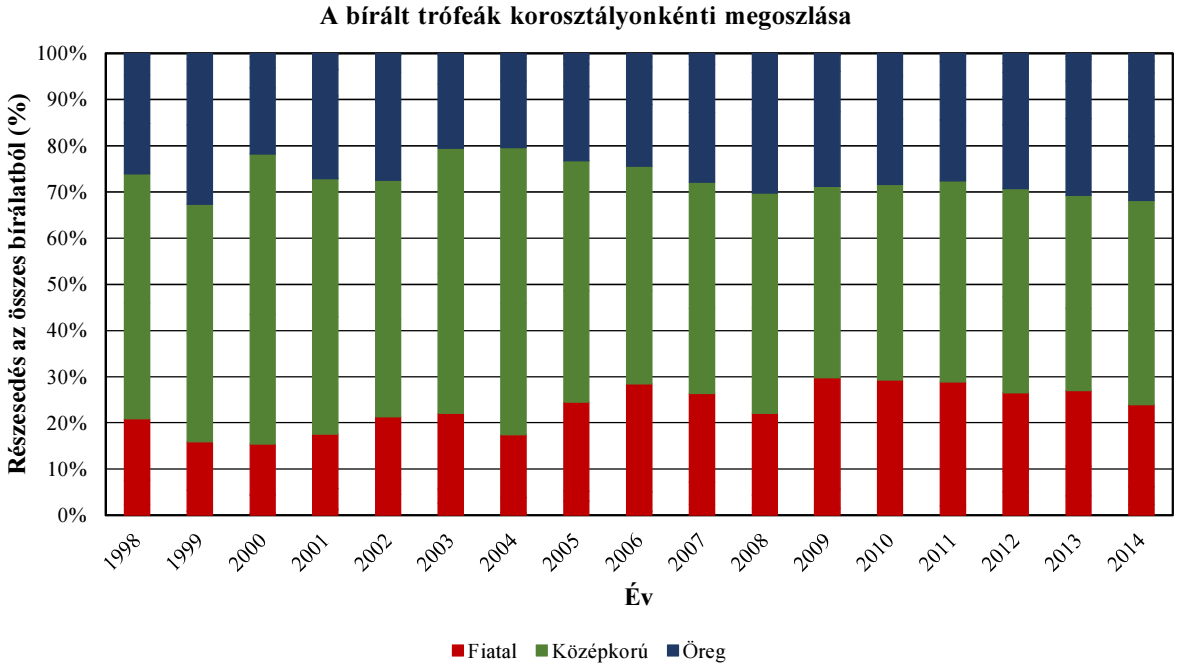
Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)																
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1	5	2	1	4	21	10	2	12	3	8	6	6	7	8	21	18	11
2	11	11	10	14	16	12	12	8	16	16	11	17	22	31	18	28	18
3	28	25	28	37	63	64	50	76	87	65	69	99	94	75	71	71	83
4	53	56	71	80	99	118	105	94	75	62	89	80	74	76	86	77	82
5	59	67	88	94	142	106	124	110	100	92	97	90	104	96	97	106	125
6	23	41	36	56	79	54	53	63	50	51	71	66	59	52	57	72	65
7	22	21	11	18	31	24	18	19	30	35	31	36	39	30	25	35	40
8	8	13	6	10	17	2	3	5	8	6	11	14	15	20	22	20	24
9	1	3	2	1	2			2	3	1	3	2	5	5	8	3	12
9<	1						1	2		1	2		1	2	9	3	8
Összesen	**211**	**239**	**253**	**314**	**470**	**390**	**368**	**391**	**372**	**337**	**390**	**410**	**420**	**395**	**414**	**433**	**468**

A bírált trófeák korosztályi megoszlása évenként

Becsült kor (év)	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1	2,4%	0,8%	0,4%	1,3%	4,5%	2,6%	0,5%	3,1%	0,8%	2,4%	1,5%	1,5%	1,7%	2,0%	5,1%	4,2%	2,4%
2	5,2%	4,6%	4,0%	4,5%	3,4%	3,1%	3,3%	2,0%	4,3%	4,7%	2,8%	4,1%	5,2%	7,8%	4,3%	6,5%	3,8%
3	13,3%	10,5%	11,1%	11,8%	13,4%	16,4%	13,6%	19,4%	23,4%	19,3%	17,7%	24,1%	22,4%	19,0%	17,1%	16,4%	17,7%
4	25,1%	23,4%	28,1%	25,5%	21,1%	30,3%	28,5%	24,0%	20,2%	18,4%	22,8%	19,5%	17,6%	19,2%	20,8%	17,8%	17,5%
5	28,0%	28,0%	34,8%	29,9%	30,2%	27,2%	33,7%	28,1%	26,9%	27,3%	24,9%	22,0%	24,8%	24,3%	23,4%	24,5%	26,7%
6	10,9%	17,2%	14,2%	17,8%	16,8%	13,8%	14,4%	16,1%	13,4%	15,1%	18,2%	16,1%	14,0%	13,2%	13,8%	16,6%	13,9%
7	10,4%	8,8%	4,3%	5,7%	6,6%	6,2%	4,9%	4,9%	8,1%	10,4%	7,9%	8,8%	9,3%	7,6%	6,0%	8,1%	8,5%
8	3,8%	5,4%	2,4%	3,2%	3,6%	0,5%	0,8%	1,3%	2,2%	1,8%	2,8%	3,4%	3,6%	5,1%	5,3%	4,6%	5,1%
9	0,5%	1,3%	0,8%	0,3%	0,4%			0,5%	0,8%	0,3%	0,8%	0,5%	1,2%	1,3%	1,9%	0,7%	2,6%
9<	0,5%						0,3%	0,5%		0,3%	0,5%		0,2%	0,5%	2,2%	0,7%	1,7%
Összesen	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

A 403. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

A 403. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

Az egyes jellemzők éves átlagainak átlagai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	145	8,86	91,94
2	271	13,92	151,00
3	1085	19,13	242,31
4	1377	20,70	283,97
5	1697	21,59	318,34
6	948	21,68	329,84
7	465	21,60	336,90
8	204	20,57	314,05
9	53	19,85	299,85
9<	30	18,79	281,55

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	145	5,50	39,00
2	271	9,77	102,68
3	1085	17,74	216,04
4	1377	19,69	258,23
5	1697	20,22	298,58
6	948	20,51	291,13
7	465	20,41	315,14
8	204	19,25	229,50
9	53	17,17	181,50
9<	30	17,27	200,00

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	145	15,15	148,50
2	271	17,28	201,86
3	1085	20,33	273,54
4	1377	21,63	300,45
5	1697	22,53	340,80
6	948	22,64	354,62
7	465	22,56	364,50
8	204	22,08	355,23
9	53	23,70	438,00
9<	30	22,15	395,00

A 403. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	145	5,50	39,00
2	271	9,77	102,68
3	1085	17,74	216,04
4	1377	19,69	258,23
5	1697	20,22	298,58
6	948	20,51	291,13
7	465	20,41	315,14
8	204	19,25	229,50
9	53	17,17	181,50
9<	30	17,27	200,00

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	145	2014	2000
2	271	2010	2010
3	1085	1998	1998
4	1377	1998	1998
5	1697	2014	1998
6	948	2014	1998
7	465	2007	1998
8	204	2002	2003
9	53	2013	2002
9<	30	2014	1998

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	145	15,15	148,50
2	271	17,28	201,86
3	1085	20,33	273,54
4	1377	21,63	300,45
5	1697	22,53	340,80
6	948	22,64	354,62
7	465	22,56	364,50
8	204	22,08	355,23
9	53	23,70	438,00
9<	30	22,15	395,00

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	145	2004	2001
2	271	2001	2001
3	1085	2005	2000
4	1377	2006	2006
5	1697	2004	2002
6	948	2005	2005
7	465	2004	2001
8	204	2012	2012
9	53	2007	2007
9<	30	2007	2004

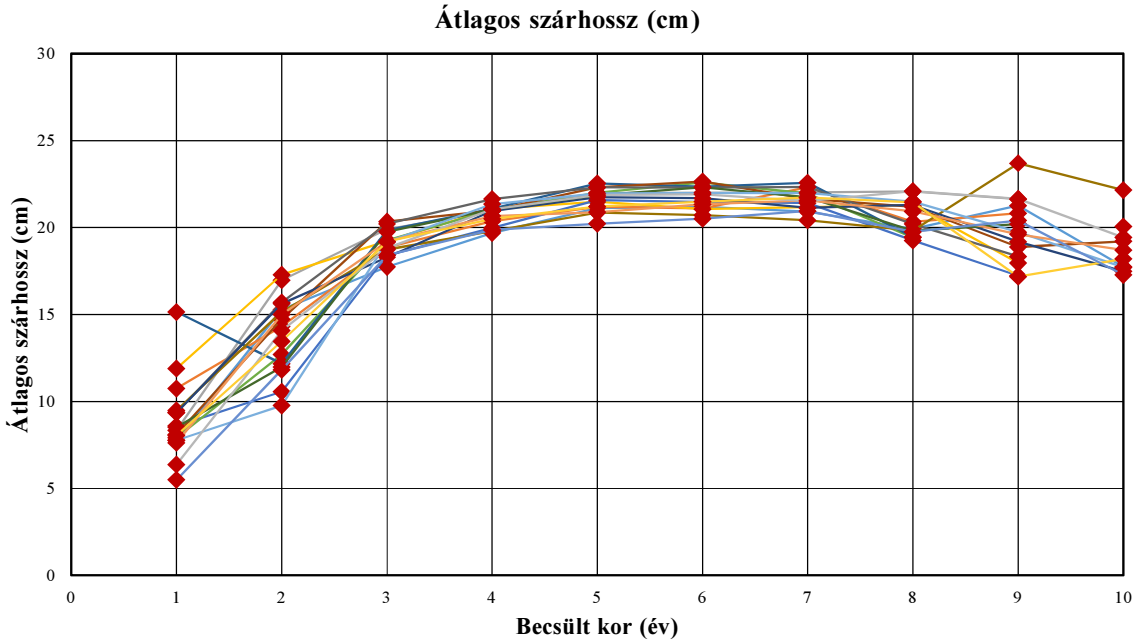
A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány (max-min)

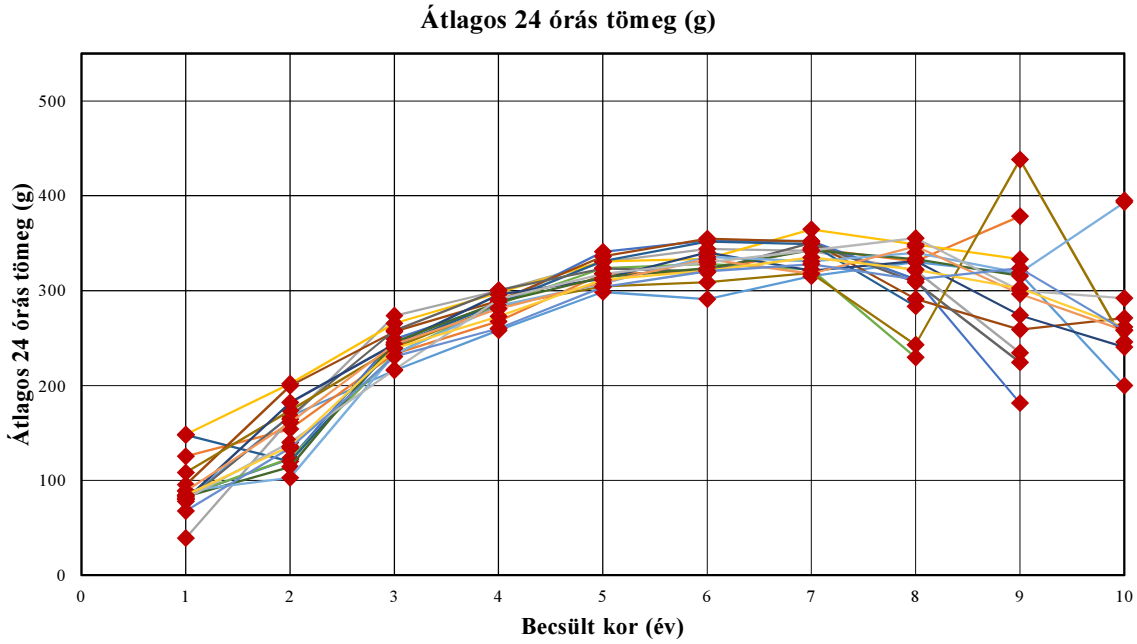
Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	145	9,65	109,50
2	271	7,52	99,18
3	1085	2,59	57,50
4	1377	1,94	42,23
5	1697	2,31	42,22
6	948	2,13	63,49
7	465	2,15	49,36
8	204	2,83	125,73
9	53	6,53	256,50
9<	30	4,88	195,00

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány az átlag arányában (max-min)/átlag

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	145	108,9%	119,1%
2	271	54,0%	65,7%
3	1085	13,5%	23,7%
4	1377	9,4%	14,9%
5	1697	10,7%	13,3%
6	948	9,8%	19,2%
7	465	10,0%	14,7%
8	204	13,8%	40,0%
9	53	32,9%	85,5%
9<	30	26,0%	69,3%

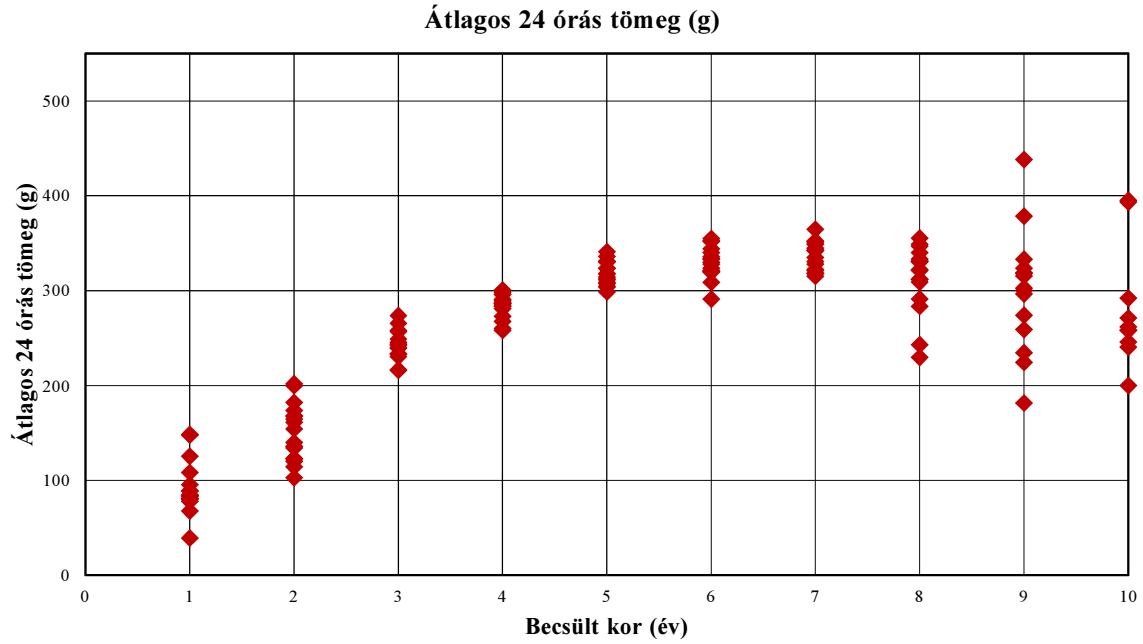
A 403. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

A 403. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

A 403. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1998	1	5	7,77	80,20
1998	2	11	15,28	167,64
1998	3	28	17,74	216,04
1998	4	53	19,69	258,23
1998	5	59	21,12	298,58
1998	6	23	21,18	291,13
1998	7	22	20,91	315,14
1998	8	8	19,93	330,00
1998	9	1	21,25	318,00
1998	9<	1	17,75	200,00
1999	1	2	10,75	125,50
1999	2	11	14,31	154,18
1999	3	25	18,85	233,52
1999	4	56	20,35	267,55
1999	5	67	21,19	317,73
1999	6	41	21,09	319,34
1999	7	21	22,31	344,62
1999	8	13	20,32	330,92
1999	9	3	20,82	378,33
1999	9<	0	0,00	0,00
2000	1	1	8,35	39,00
2000	2	10	16,97	164,70
2000	3	28	19,91	273,54
2000	4	71	20,94	299,90
2000	5	88	21,97	330,01
2000	6	36	21,98	343,83
2000	7	11	22,01	342,00
2000	8	6	22,08	321,33
2000	9	2	21,63	234,50
2000	9<	0	0,00	0,00
2001	1	4	11,90	148,50
2001	2	14	17,28	201,86
2001	3	37	19,21	265,49
2001	4	80	21,05	297,71
2001	5	94	21,47	330,68
2001	6	56	21,06	333,48
2001	7	18	21,16	364,50
2001	8	10	21,30	348,70
2001	9	1	17,95	333,00
2001	9<	0	0,00	0,00
2002	1	21	8,59	83,81
2002	2	16	10,56	122,63
2002	3	63	18,39	248,83
2002	4	99	19,97	285,97
2002	5	142	21,56	340,80
2002	6	79	21,45	352,57
2002	7	31	21,40	352,13
2002	8	17	19,25	311,88
2002	9	2	17,23	181,50
2002	9<	0	0,00	0,00

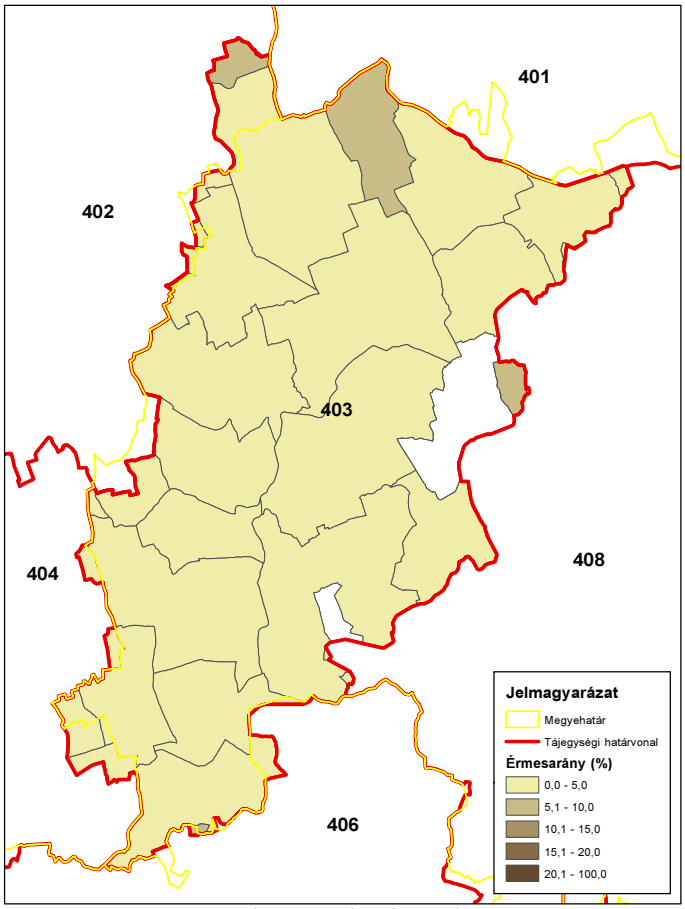
Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
2003	1	10	7,92	84,00
2003	2	12	12,70	123,42
2003	3	64	19,27	233,03
2003	4	118	21,00	285,92
2003	5	106	21,99	323,46
2003	6	54	22,58	328,04
2003	7	24	21,95	322,29
2003	8	2	19,43	229,50
2003	9	0	0,00	0,00
2003	9<	0	0,00	0,00
2004	1	2	15,15	148,00
2004	2	12	12,18	120,17
2004	3	50	19,84	242,10
2004	4	105	21,07	286,75
2004	5	124	22,53	331,11
2004	6	53	22,33	351,74
2004	7	18	22,56	348,94
2004	8	3	19,45	283,33
2004	9	0	0,00	0,00
2004	9<	1	20,05	395,00
2005	1	12	8,11	95,33
2005	2	8	14,73	199,75
2005	3	76	20,33	256,89
2005	4	94	20,97	289,28
2005	5	110	22,31	336,10
2005	6	63	22,64	354,62
2005	7	19	21,64	351,74
2005	8	5	21,19	291,20
2005	9	2	18,88	259,00
2005	9<	2	19,20	271,00
2006	1	3	9,38	77,67
2006	2	16	15,69	168,00
2006	3	87	20,21	257,95
2006	4	75	21,63	300,45
2006	5	100	22,30	323,30
2006	6	50	22,29	320,30
2006	7	30	22,32	350,30
2006	8	8	20,20	308,88
2006	9	3	18,33	224,33
2006	9<	0	0,00	0,00
2007	1	8	9,49	108,38
2007	2	16	15,15	173,75
2007	3	65	18,73	239,88
2007	4	62	19,78	283,76
2007	5	92	20,86	304,37
2007	6	51	20,70	308,80
2007	7	35	20,41	318,60
2007	8	6	19,82	243,00
2007	9	1	23,70	438,00
2007	9<	1	22,15	246,00

A 403. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
2008	1	6	9,37	79,83
2008	2	11	15,62	182,18
2008	3	69	18,29	243,41
2008	4	89	20,96	295,67
2008	5	97	21,74	312,40
2008	6	71	21,67	340,13
2008	7	31	21,13	321,00
2008	8	11	21,29	331,27
2008	9	3	19,18	274,00
2008	9<	2	17,48	240,50
2009	1	6	8,53	82,67
2009	2	17	11,99	114,24
2009	3	99	19,75	245,79
2009	4	80	21,04	287,71
2009	5	90	21,85	314,29
2009	6	66	22,30	323,48
2009	7	36	21,74	342,69
2009	8	14	19,80	333,07
2009	9	2	20,20	315,50
2009	9<	0	0,00	0,00
2010	1	7	7,77	88,86
2010	2	22	9,77	102,68
2010	3	94	19,16	232,98
2010	4	74	21,34	283,69
2010	5	104	21,94	307,40
2010	6	59	21,98	335,58
2010	7	39	21,98	330,62
2010	8	15	21,49	339,80
2010	9	5	19,73	318,80
2010	9<	1	17,70	393,00
2011	1	8	7,63	88,63
2011	2	31	15,00	161,26
2011	3	75	19,19	243,47
2011	4	76	20,66	280,96
2011	5	96	20,88	308,75
2011	6	52	21,33	332,98
2011	7	30	21,55	317,77
2011	8	20	20,93	346,70
2011	9	5	19,61	296,40
2011	9<	2	18,70	258,00
2012	1	21	6,38	80,62
2012	2	18	14,08	140,06
2012	3	71	18,81	216,69
2012	4	86	21,05	290,91
2012	5	97	21,86	317,65
2012	6	57	21,90	329,79
2012	7	25	21,52	342,28
2012	8	22	22,08	355,23
2012	9	8	21,64	300,13
2012	9<	9	19,42	292,00

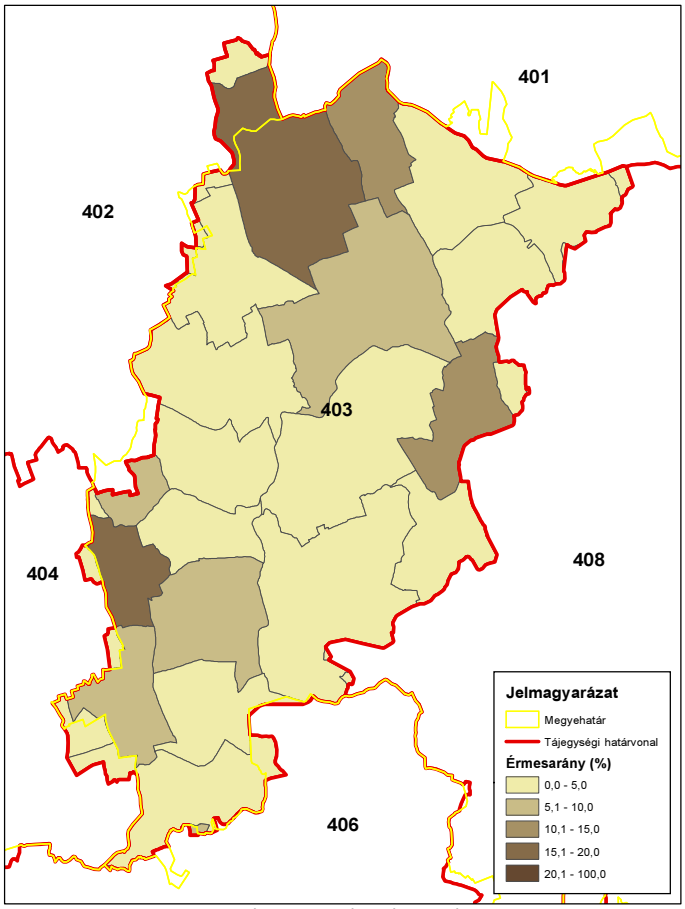
Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
2013	1	18	8,06	84,33
2013	2	28	13,46	136,11
2013	3	71	19,19	239,14
2013	4	77	20,49	272,75
2013	5	106	21,21	311,36
2013	6	72	21,49	321,08
2013	7	35	21,72	334,97
2013	8	20	21,45	322,05
2013	9	3	17,17	302,67
2013	9<	3	18,20	261,67
2014	1	11	5,50	67,64
2014	2	18	11,83	134,33
2014	3	83	18,40	230,47
2014	4	82	19,87	260,20
2014	5	125	20,22	303,75
2014	6	65	20,51	320,42
2014	7	40	20,94	327,70
2014	8	24	19,75	312,00
2014	9	12	20,39	323,58
2014	9<	8	17,27	258,38

Őz érmesarány (%) 1998

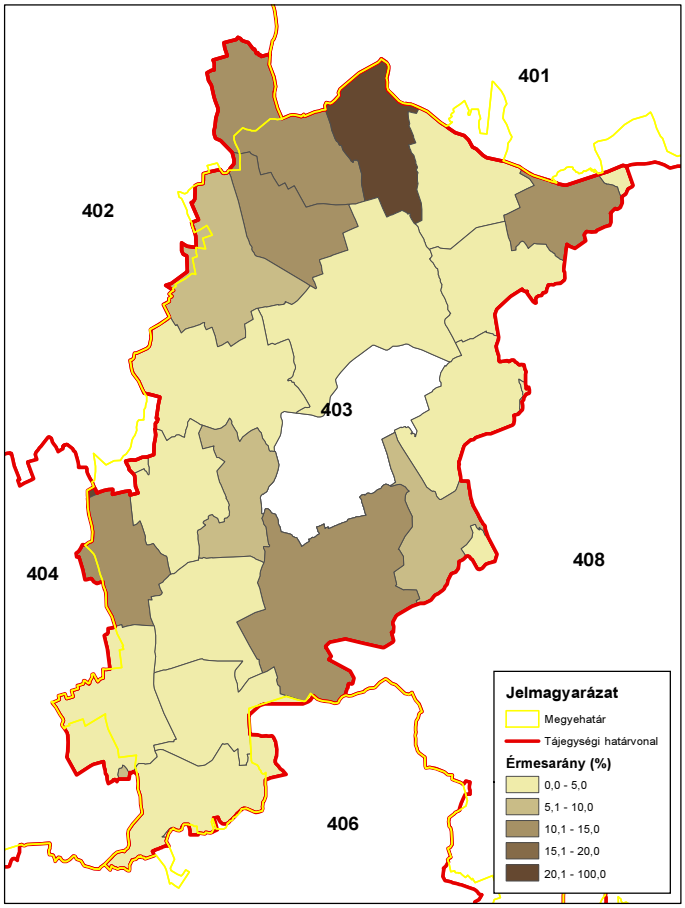
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz érmesarány (%) 2003

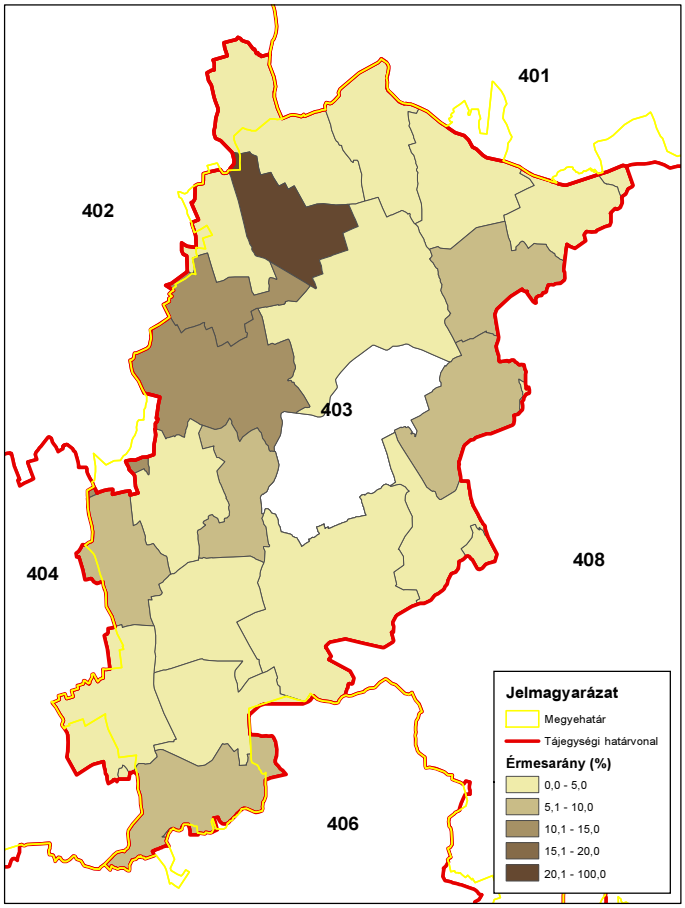
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz érmesarány (%) 2008

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz érmesarány (%) 2014

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A muflon állománya, hasznosítása és minősége

A muflon állománya, hasznosítása és minősége

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A muflon a **Kapos-tolnai vadgazdálkodási tájegységben** (403) nem fordul elő.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- A muflon a vadgazdálkodási tájegységben nem fordul elő.

A muflon jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

- A muflon a vadgazdálkodási tájegységben nem fordul elő.

A muflon trófeabírálati eredmények a vadgazdálkodási tájegységben

- A muflon a vadgazdálkodási tájegységben nem fordul elő.

A szabad területi muflonállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **403**

Év	Jelentett				Hasznosított				Hasznosítási arány			
	Kos	Jerke	Bárány	Összes	Kos	Jerke	Bárány	Összes	Kos	Jerke	Bárány	Összes
1998	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
1999	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2000	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2001	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2002	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2003	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2004	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2005	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2006	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2007	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2008	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2009	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2010	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2011	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2012	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2013	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2014	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**

Változás - - - - - - - - - - - -

Ivararány (1 kosra vonatkoztatva) és szaporodási mutató

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Kos	Jerke	Bárány	*Bárány/jerke*	Kos	Jerke	Bárány	*Bárány/jerke*
1998	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
1999	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2000	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2001	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2002	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2003	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2004	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2005	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2006	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2007	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2008	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2009	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2010	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2011	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2012	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2013	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2014	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**

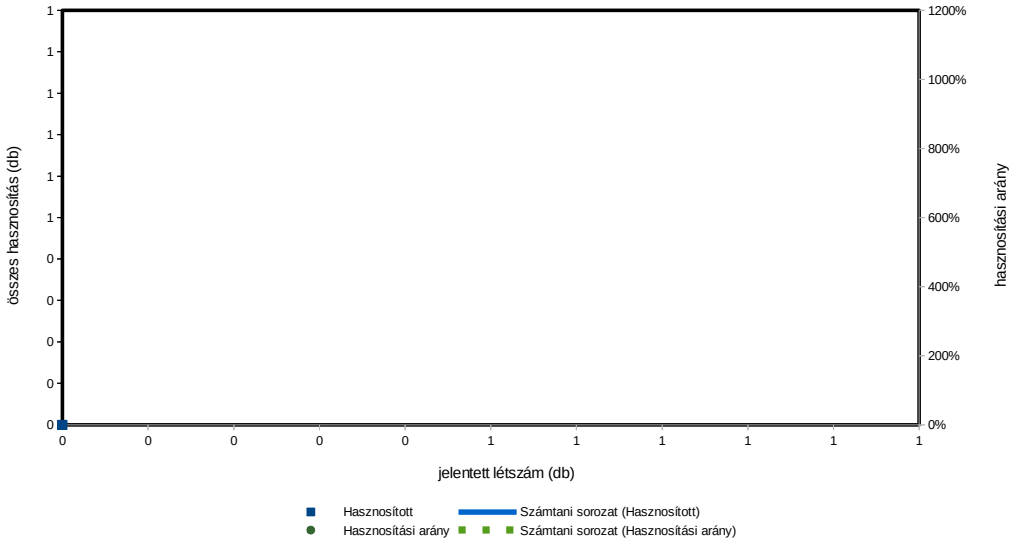
Ivararány (százalékos megoszlás)

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Kos	Jerke	Bárány	Összes	Kos	Jerke	Bárány	Összes
1998	-	-	-	-	-	-	-	-
1999	-	-	-	-	-	-	-	-
2000	-	-	-	-	-	-	-	-
2001	-	-	-	-	-	-	-	-
2002	-	-	-	-	-	-	-	-
2003	-	-	-	-	-	-	-	-
2004	-	-	-	-	-	-	-	-
2005	-	-	-	-	-	-	-	-
2006	-	-	-	-	-	-	-	-
2007	-	-	-	-	-	-	-	-
2008	-	-	-	-	-	-	-	-
2009	-	-	-	-	-	-	-	-
2010	-	-	-	-	-	-	-	-
2011	-	-	-	-	-	-	-	-
2012	-	-	-	-	-	-	-	-
2013	-	-	-	-	-	-	-	-
2014	-	-	-	-	-	-	-	-

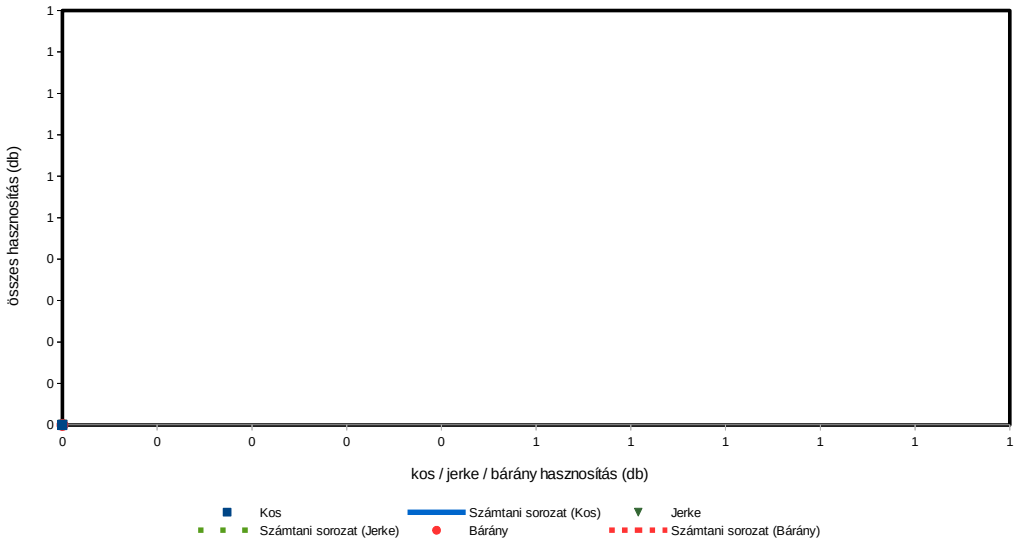
A muflon hasznosításának összefüggései (1998-2014)

VGTE: **403**

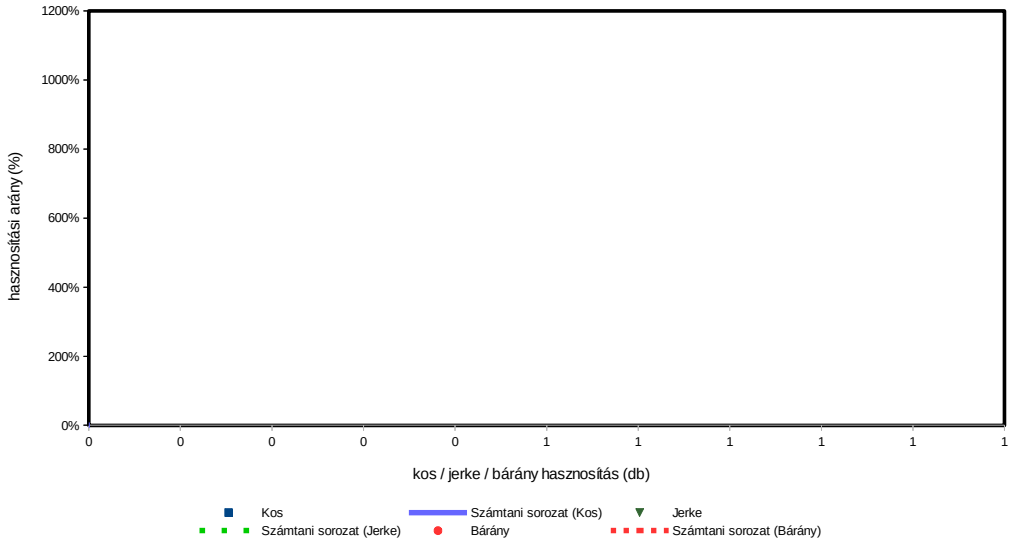
Muflon szabad területi hasznosítás összefüggései I.

Muflon szabad területi hasznosítás összefüggései II.

Muflon szabad területi hasznosítás összefüggései III.

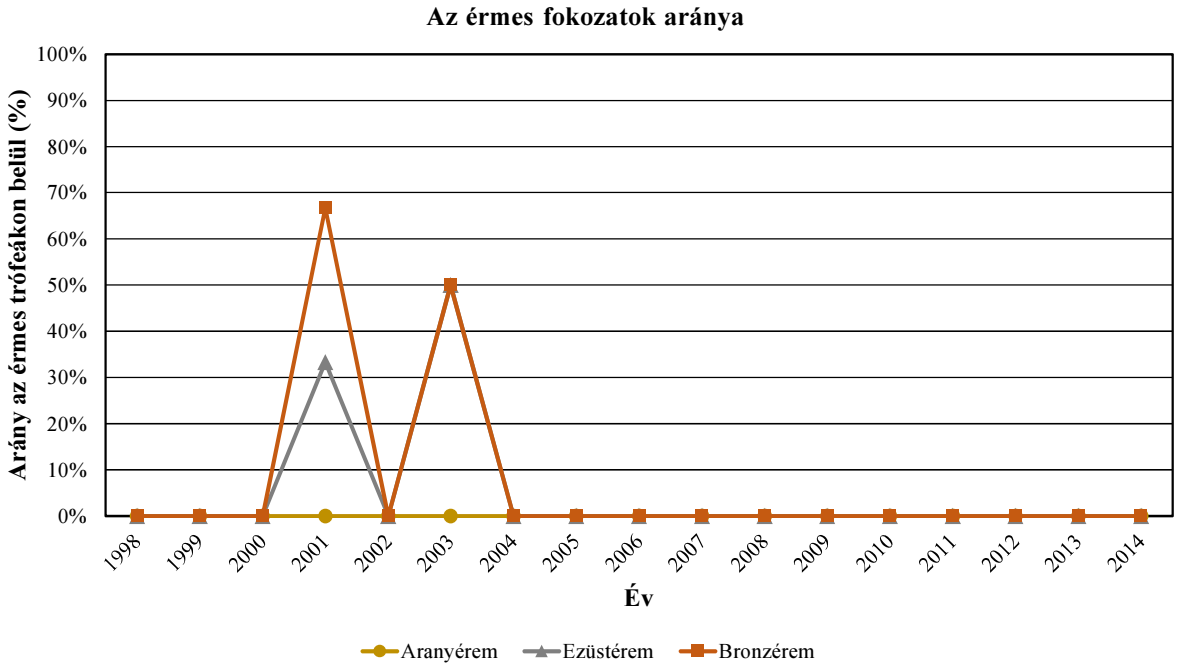

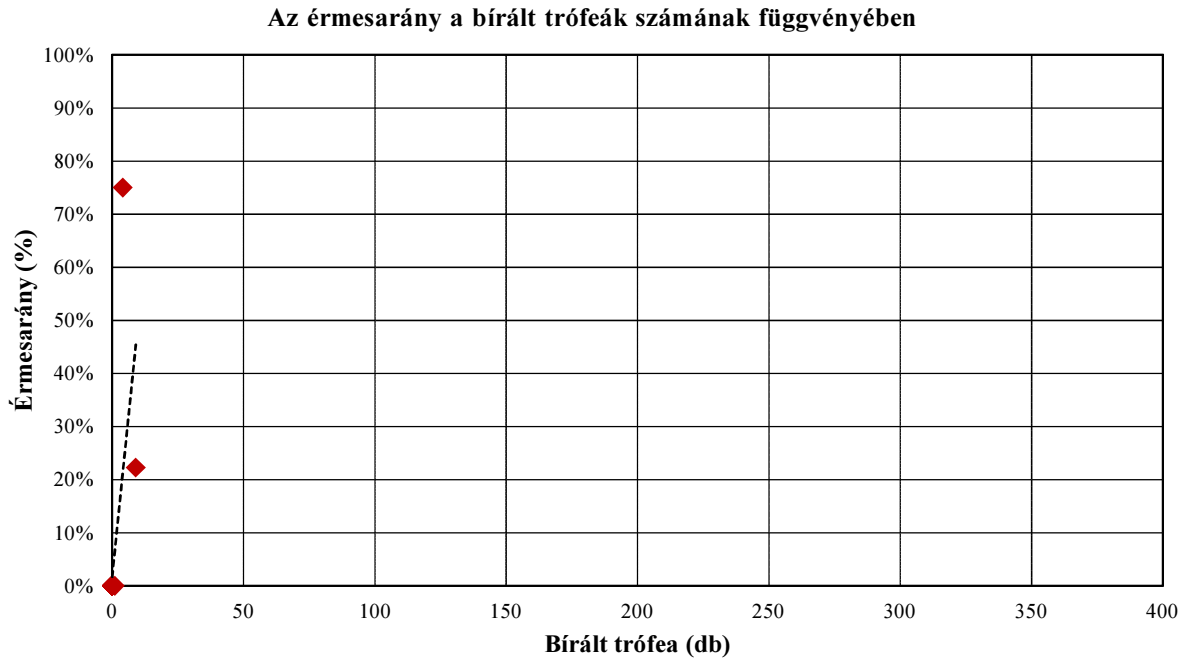
A 403. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

Az érmes trófeák adatainak évenkénti alakulása

Év	Összes bírált trófea (db)	Érmes trófea (db)	Érmesarány (%)	Aranyérem (db)	Ezüstérem (db)	Bronzérem (db)	Aranyérem (%)	Ezüstérem (%)	Bronzérem (%)
1998	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
1999	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2000	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2001	4	3	75,0%		1	2	0,0%	33,3%	66,7%
2002	1	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2003	9	2	22,2%		1	1	0,0%	50,0%	50,0%
2004	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2005	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2006	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2007	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2008	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2009	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2010	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2011	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2012	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2013	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2014	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%

A 403. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

A 403. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

A bírált trófeák száma korosztályonként és évenként

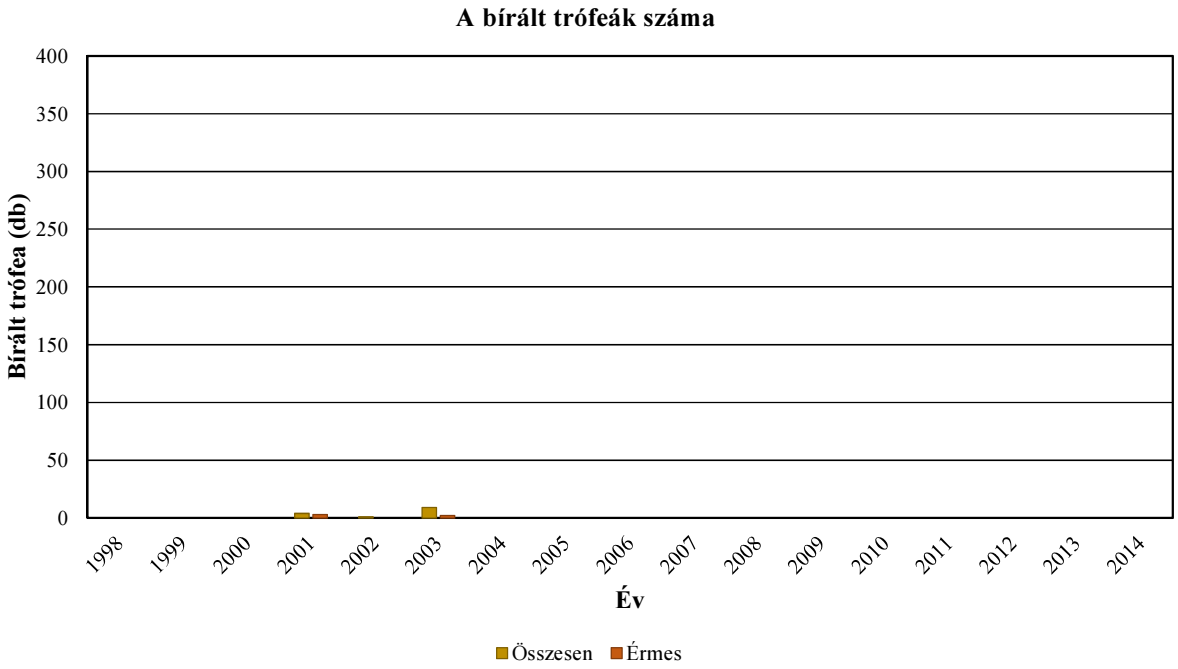
Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)																
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1																	
2					1												
3				1		3											
4				3		3											
5						2											
6						1											
7																	
8																	
8<																	
Összesen	**0**	**0**	**0**	**4**	**1**	**9**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

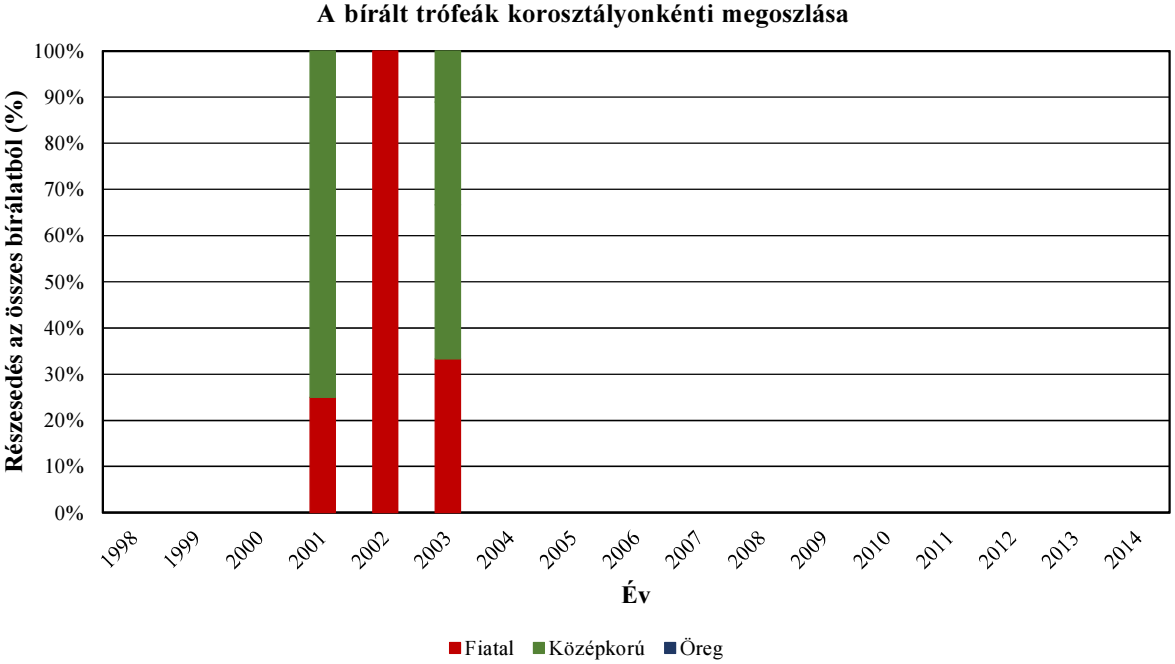
A bírált trófeák korosztályi megoszlása évenként

Becsült kor (év)	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1																	
2					100,0%												
3				25,0%		33,3%											
4				75,0%		33,3%											
5						22,2%											
6						11,1%											
7																	
8																	
8<																	
Összesen	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

A 403. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

A 403. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

Az egyes jellemzők éves átlagainak átlagai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1						
2	1	36,75				
3	4	47,39				
4	6	64,84	25,45	22,73	16,02	46,92
5	2	66,13	22,40	20,85	16,45	46,00
6	1	80,35	24,30	22,75	17,25	45,00
7						
8						
8<						

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

A 403. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1						
2	1	36,75				
3	4	45,00				
4	6	57,45	25,45	22,73	16,02	43,00
5	2	66,13	22,40	20,85	16,45	46,00
6	1	80,35	24,30	22,75	17,25	45,00
7						
8						
8<						

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1						
2	1	36,75				
3	4	49,78				
4	6	72,23	25,45	22,73	16,02	50,83
5	2	66,13	22,40	20,85	16,45	46,00
6	1	80,35	24,30	22,75	17,25	45,00
7						
8						
8<						

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány (max-min)

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1						
2	1	0,00				
3	4	4,78				
4	6	14,78	0,00	0,00	0,00	7,83
5	2	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
6	1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7						
8						
8<						

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány az átlag arányában (max-min)/átlag

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1						
2	1	0,0%				
3	4	10,1%				
4	6	22,8%	0,0%	0,0%	0,0%	16,7%
5	2	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
6	1	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
7						
8						
8<						

A 403. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1						
2	1	36,75				
3	4	45,00				
4	6	57,45	25,45	22,73	16,02	43,00
5	2	66,13	22,40	20,85	16,45	46,00
6	1	80,35	24,30	22,75	17,25	45,00
7						
8						
8<						

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1						
2	1	2002				
3	4	2001				
4	6	2003	2001	2001	2001	2003
5	2	2003	2003	2003	2003	2003
6	1	2003	2003	2003	2003	2003
7						
8						
8<						

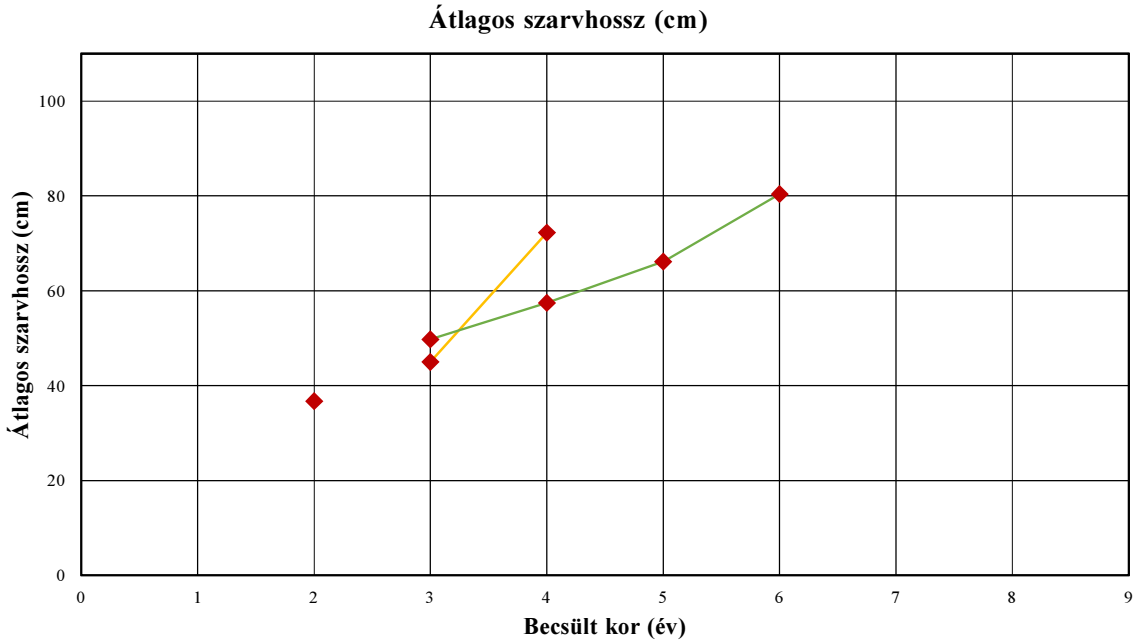
Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

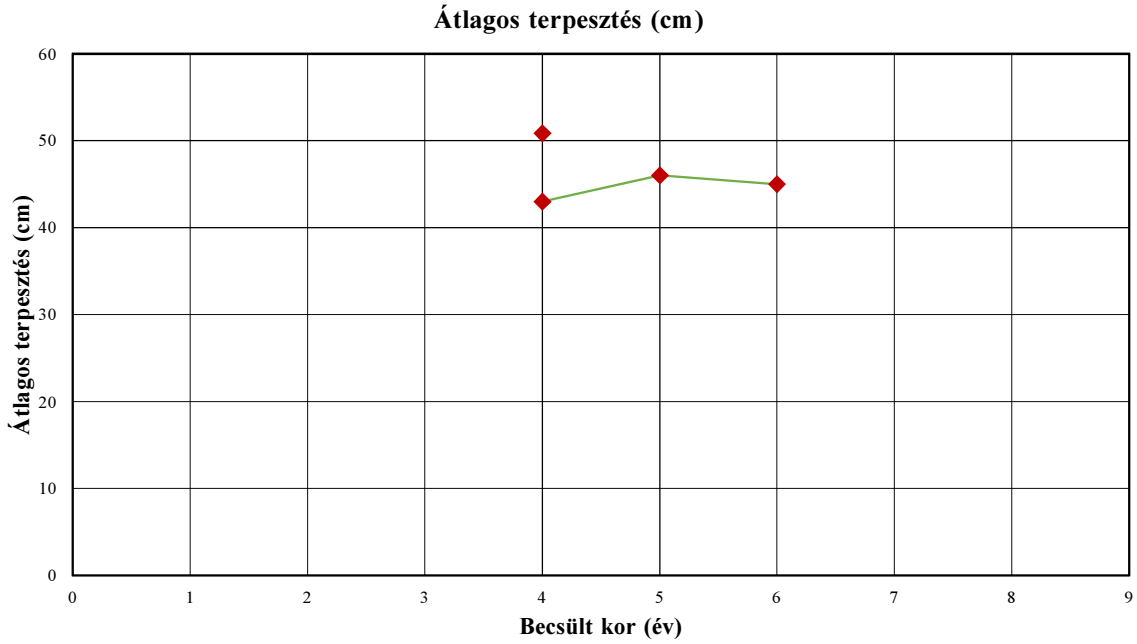
Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1						
2	1	36,75				
3	4	49,78				
4	6	72,23	25,45	22,73	16,02	50,83
5	2	66,13	22,40	20,85	16,45	46,00
6	1	80,35	24,30	22,75	17,25	45,00
7						
8						
8<						

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumát adó év

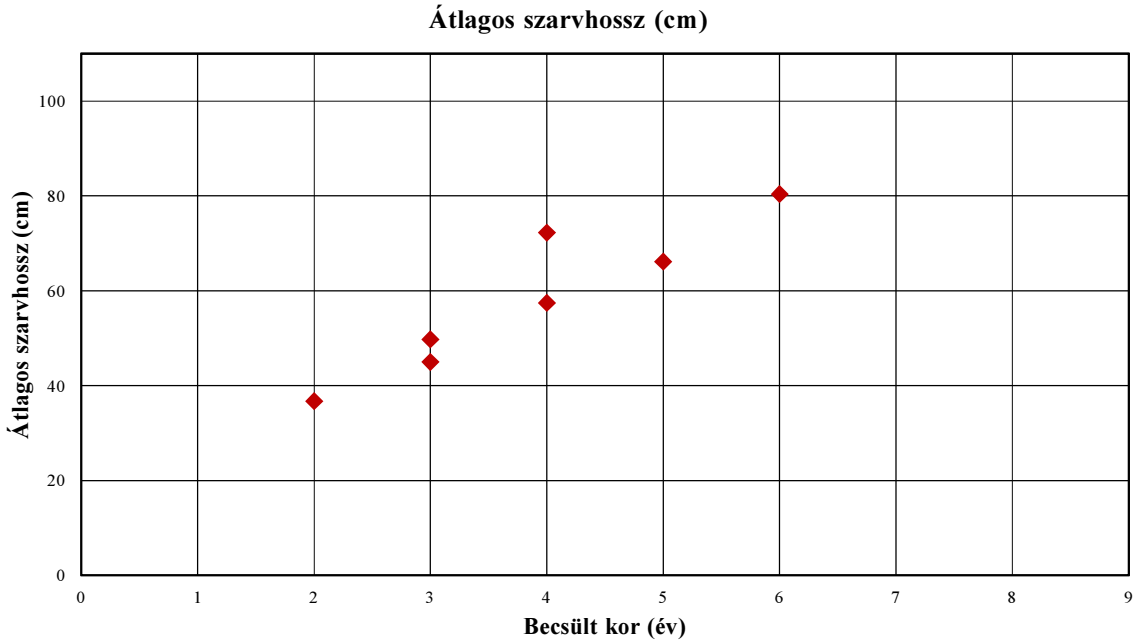
Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1						
2	1	2002				
3	4	2003				
4	6	2001	2001	2001	2001	2001
5	2	2003	2003	2003	2003	2003
6	1	2003	2003	2003	2003	2003
7						
8						
8<						

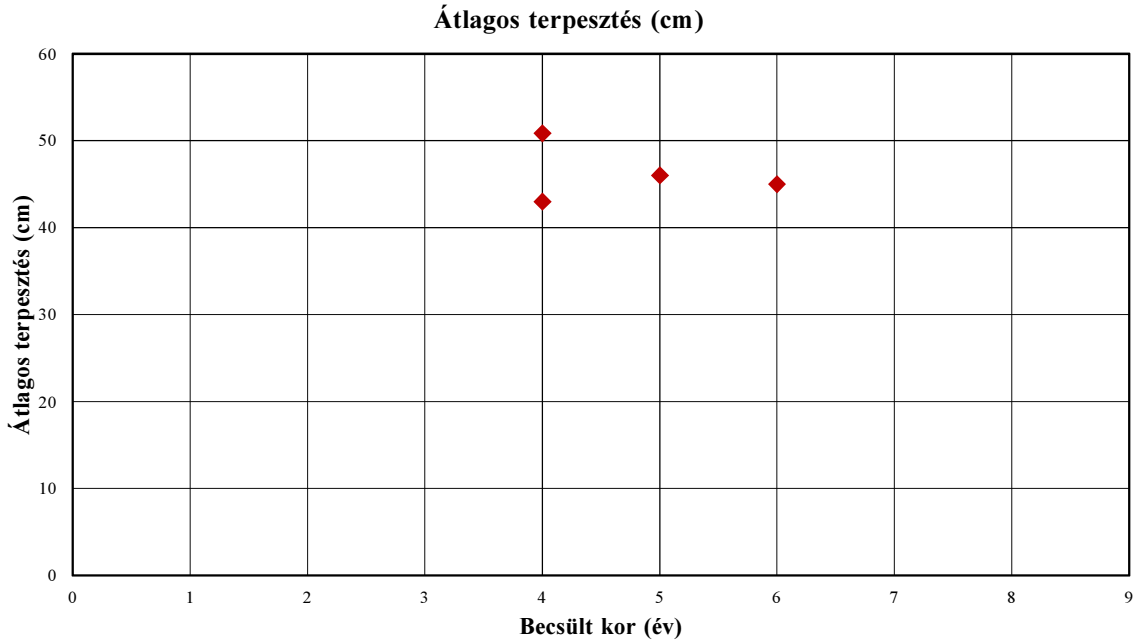
A 403. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

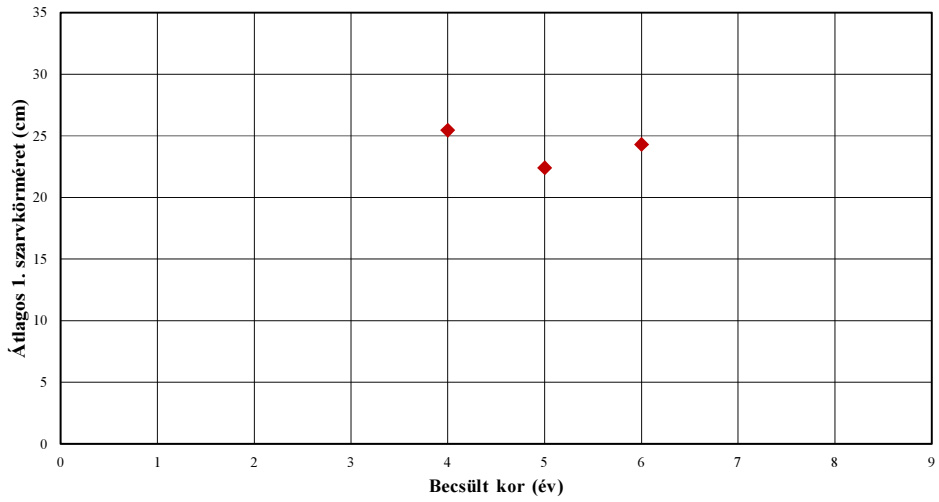
A 403. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

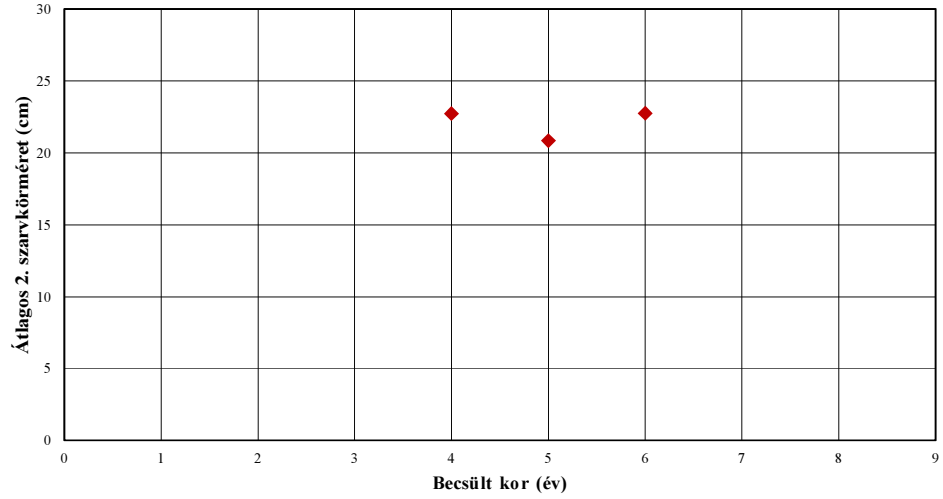

A 403. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

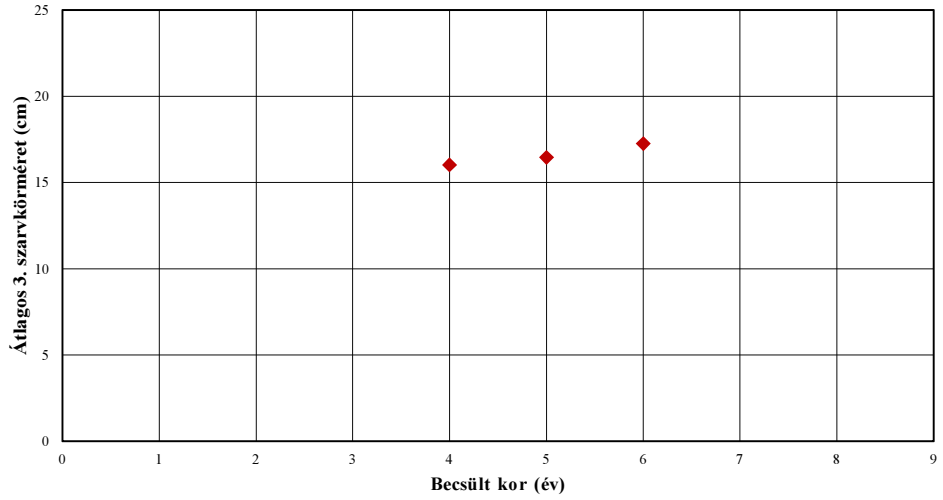
Átlagos 1. szarvkörméret (cm)

Átlagos 2. szarvkörméret (cm)

Átlagos 3. szarvkörméret (cm)

A 403. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1998	1						
1998	2						
1998	3						
1998	4						
1998	5						
1998	6						
1998	7						
1998	8						
1998	8<						
1999	1						
1999	2						
1999	3						
1999	4						
1999	5						
1999	6						
1999	7						
1999	8						
1999	8<						
2000	1						
2000	2						
2000	3						
2000	4						
2000	5						
2000	6						
2000	7						
2000	8						
2000	8<						
2001	1						
2001	2						
2001	3	1	45,00				
2001	4	3	72,23	25,45	22,73	16,02	50,83
2001	5						
2001	6						
2001	7						
2001	8						
2001	8<						
2002	1						
2002	2	1	36,75				
2002	3						
2002	4						
2002	5						
2002	6						
2002	7						
2002	8						
2002	8<						
2003	1						
2003	2						
2003	3	3	49,78				
2003	4	3	57,45				43,00
2003	5	2	66,13	22,40	20,85	16,45	46,00
2003	6	1	80,35	24,30	22,75	17,25	45,00
2003	7						
2003	8						
2003	8<						

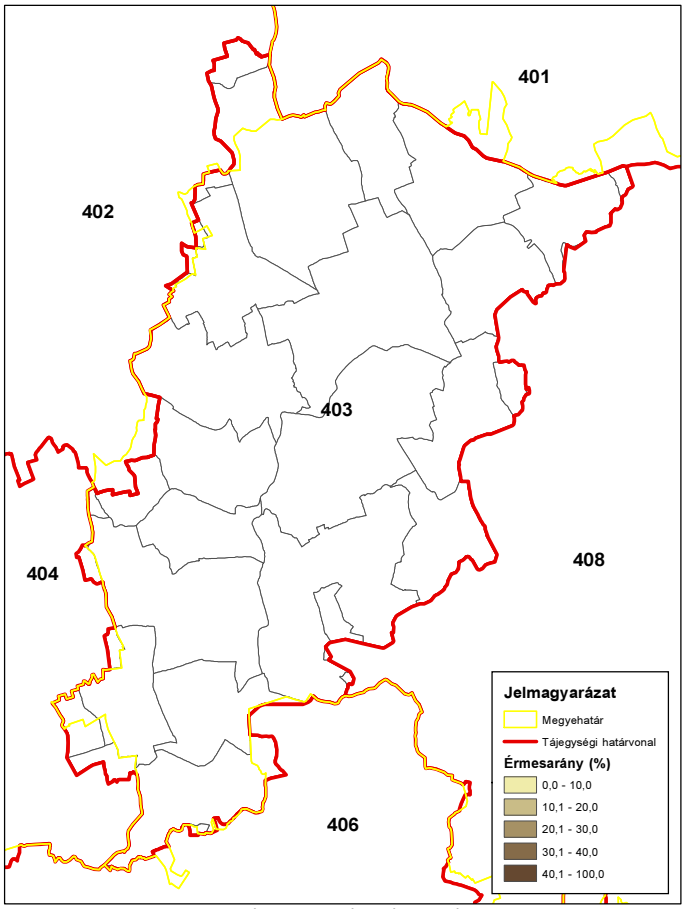
A 403. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
2004	1						
2004	2						
2004	3						
2004	4						
2004	5						
2004	6						
2004	7						
2004	8						
2004	8<						
2005	1						
2005	2						
2005	3						
2005	4						
2005	5						
2005	6						
2005	7						
2005	8						
2005	8<						
2006	1						
2006	2						
2006	3						
2006	4						
2006	5						
2006	6						
2006	7						
2006	8						
2006	8<						
2007	1						
2007	2						
2007	3						
2007	4						
2007	5						
2007	6						
2007	7						
2007	8						
2007	8<						
2008	1						
2008	2						
2008	3						
2008	4						
2008	5						
2008	6						
2008	7						
2008	8						
2008	8<						
2009	1						
2009	2						
2009	3						
2009	4						
2009	5						
2009	6						
2009	7						
2009	8						
2009	8<						

A 403. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

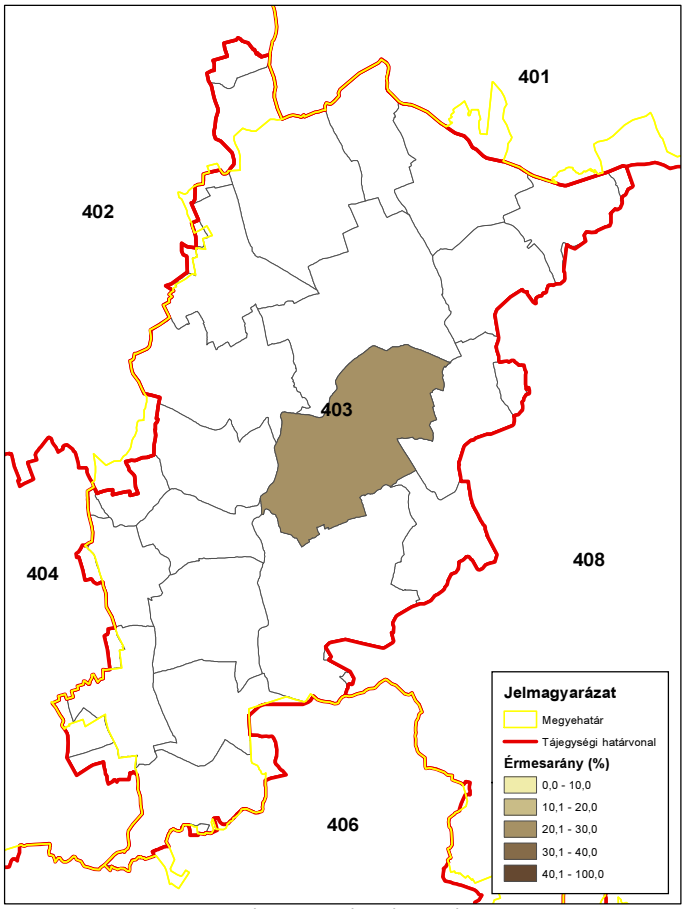
Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
2010	1						
2010	2						
2010	3						
2010	4						
2010	5						
2010	6						
2010	7						
2010	8						
2010	8<						
2011	1						
2011	2						
2011	3						
2011	4						
2011	5						
2011	6						
2011	7						
2011	8						
2011	8<						
2012	1						
2012	2						
2012	3						
2012	4						
2012	5						
2012	6						
2012	7						
2012	8						
2012	8<						
2013	1						
2013	2						
2013	3						
2013	4						
2013	5						
2013	6						
2013	7						
2013	8						
2013	8<						
2014	1						
2014	2						
2014	3						
2014	4						
2014	5						
2014	6						
2014	7						
2014	8						
2014	8<						

Muflon érmesarány (%) 1998

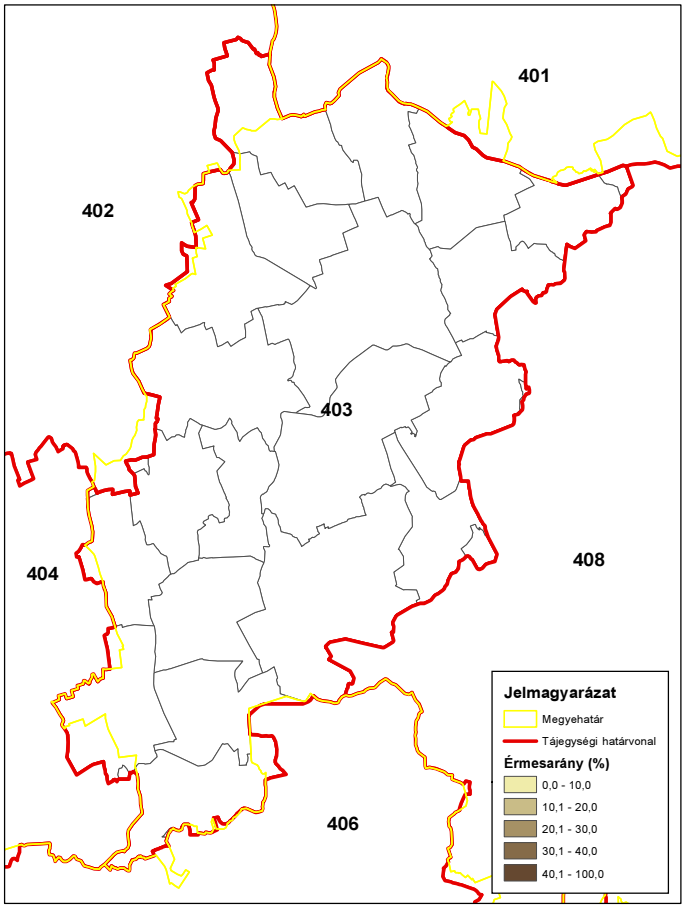
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Muflon érmesarány (%) 2003

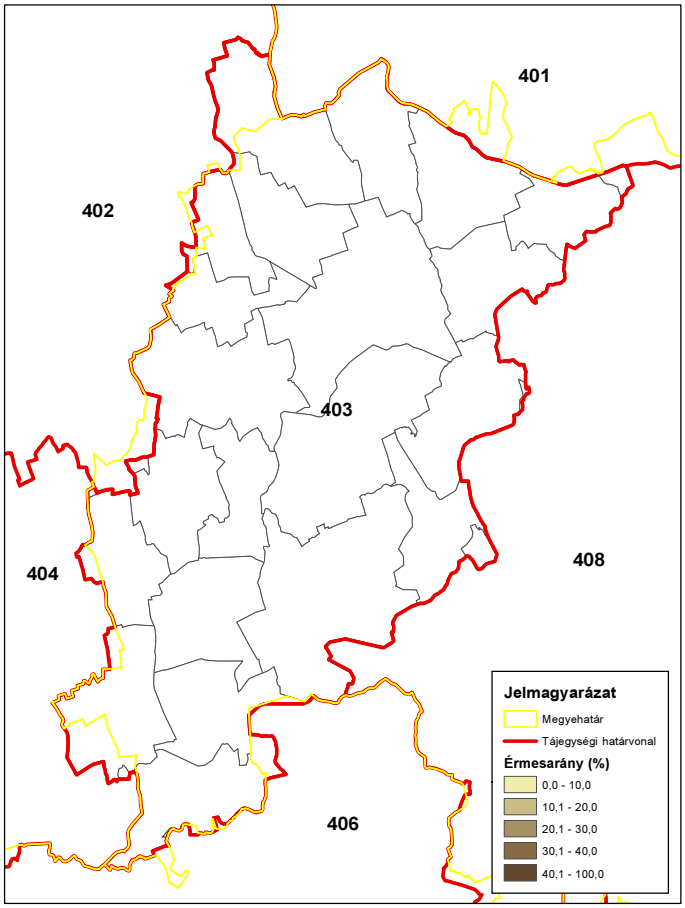
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Muflon érmesarány (%) 2008

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Muflon érmesarány (%) 2014

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A vaddisznó állománya és hasznosítása

A vaddisznó állománya és hasznosítása

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Kapos-tolnai vadgazdálkodási tájegységben (403)** a vaddisznó szabad területi jelentett létszáma 1998-2014 között először nőtt, majd csökkent (691→1007→ 781 pld; **+13%**). A teríték ennél erősebben nőtt (374→1370→1688 pld; **+351%**). A hasznosítási arány 2001 óta 150-200%, de előtte mindig a 100% alatt maradt, azaz az állomány növekedésének megállításához nem volt elegendő.
- A **Kapos-tolnai vadgazdálkodási tájegység** 2007-2014 közötti térképein jól nyomon követhető a vaddisznó lelövések növekedése a vadgazdálkodási egységek szintjén. Ennek eredményként a vadgazdálkodási tájegység többségében a teríték az 1-2 db/km^2 közötti sűrűségű.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- Hasznosítási aránya nőtt, de mértéke a 2003-ig túl alacsony maradt (50-90%). A grafikonok alapján a kan, koca és malac lelövések elválnak a süldő lelövésektől és annál sokkal szűkebb sávban mozogtak. Jól látszik továbbá, hogy a malac lelövések mértéke alacsony.
- A hasznosítás összetételét tekintve a tájegységben a kanokhoz viszonyítva (20-25%) kevesebb kocát lőttek (15-21%) és a süldő és malac lelövés általában 46-63% volt. Az előbbiből önmagában nézve nagyon alacsony a malacok részesedése a terítékből (8-15%) Az adatok arra utalnak, hogy a kocák lelövéseken belüli ekkora aránya mellett a szaporulat lövése (süldő+malac) nem elegendő a vaddisznó állománynövekedésének megakadályozására. Állomány szabályozási tartalék a malacok nagyobb mértékű lövésében lenne.
- Figyelembe véve a térített mezőgazdasági károk óriás növekedését (≈5X és 27 M Ft/év) a vaddisznó állományának további növekedése elviselhetetlen teher. Az eddigi hasznosítási gyakorlat nem volt eredményes, ezért a vaddisznólétszám csökkentése érdekében a lelövéseket a jövőben is magasan kell tartani és a koca- és malac kilövések minél magasabb arányát kell elérni.

A vaddisznó jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Kapos-tolnai vadgazdálkodási tájegységben** a jövőben is súlyos problémát jelenhet a térített mezőgazdasági károk nagyságrendje és ennek a vaddisznóval való kapcsolódása.
- A jelenlegi vadkárhelyzet is kiélezett, de az állomány jelentős csökkentésének elmaradása további súlyos kockázatokat jelent. A mezőgazdasági vadkárok térítése előbb-utóbb ellehetetlenítheti az érintett vadgazdálkodókat.

A szabad területi vaddisznóállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **403**

Év	Jelentett				Hasznosított					Hasznosítási arány			
	Kan	Koca	Süldő	Összes	Kan	Koca	Süldő	Malac	Összes	Kan	Koca	Süldő	Összes
1998	145	241	305	**691**	95	77	163	39	**374**	65,5%	32,0%	53,4%	**54,1%**
1999	127	206	348	**681**	106	92	174	50	**422**	83,5%	44,7%	50,0%	**62,0%**
2000	124	221	329	**674**	189	109	212	42	**552**	152,4%	49,3%	64,4%	**81,9%**
2001	171	247	390	**808**	210	161	338	76	**785**	122,8%	65,2%	86,7%	**97,2%**
2002	178	278	461	**917**	181	152	316	81	**730**	101,7%	54,7%	68,5%	**79,6%**
2003	86	141	277	**504**	129	94	233	80	**536**	150,0%	66,7%	84,1%	**106,3%**
2004	84	130	226	**440**	172	85	218	57	**532**	204,8%	65,4%	96,5%	**120,9%**
2005	81	129	223	**433**	164	113	205	84	**566**	202,5%	87,6%	91,9%	**130,7%**
2006	83	125	203	**411**	172	92	192	91	**547**	207,2%	73,6%	94,6%	**133,1%**
2007	145	218	500	**863**	230	171	402	137	**940**	158,6%	78,4%	80,4%	**108,9%**
2008	185	266	525	**976**	234	152	523	129	**1 038**	126,5%	57,1%	99,6%	**106,4%**
2009	191	265	551	**1 007**	283	244	581	262	**1 370**	148,2%	92,1%	105,4%	**136,0%**
2010	184	262	519	**965**	226	165	439	115	**945**	122,8%	63,0%	84,6%	**97,9%**
2011	161	212	457	**830**	318	234	552	190	**1 294**	197,5%	110,4%	120,8%	**155,9%**
2012	147	195	403	**745**	356	314	611	238	**1 519**	242,2%	161,0%	151,6%	**203,9%**
2013	146	228	435	**809**	245	265	447	142	**1 099**	167,8%	116,2%	102,8%	**135,8%**
2014	156	219	406	**781**	448	355	607	278	**1 688**	287,2%	162,1%	149,5%	**216,1%**
Változás	7,6%	-9,1%	33,1%	13,0%	371,6%	361,0%	272,4%	612,8%	351,3%	338,3%	407,4%	179,8%	299,3%

Ivararány (1 kanra vonatkoztatva) és szaporodási mutató

Év	Jelentett				Hasznosított						
	Kan	Koca	Süldő	*Süldő/koca*	Kan	Koca	Süldő	Malac	*Süldő/koca*	*Malac/koca*	*(M+S)/koca*
1998	1	1,66	2,10	***1,27***	1	0,81	1,72	0,41	***2,12***	***0,51***	***2,62***
1999	1	1,62	2,74	***1,69***	1	0,87	1,64	0,47	***1,89***	***0,54***	***2,43***
2000	1	1,78	2,65	***1,49***	1	0,58	1,12	0,22	***1,94***	***0,39***	***2,33***
2001	1	1,44	2,28	***1,58***	1	0,77	1,61	0,36	***2,10***	***0,47***	***2,57***
2002	1	1,56	2,59	***1,66***	1	0,84	1,75	0,45	***2,08***	***0,53***	***2,61***
2003	1	1,64	3,22	***1,96***	1	0,73	1,81	0,62	***2,48***	***0,85***	***3,33***
2004	1	1,55	2,69	***1,74***	1	0,49	1,27	0,33	***2,56***	***0,67***	***3,24***
2005	1	1,59	2,75	***1,73***	1	0,69	1,25	0,51	***1,81***	***0,74***	***2,56***
2006	1	1,51	2,45	***1,62***	1	0,53	1,12	0,53	***2,09***	***0,99***	***3,08***
2007	1	1,50	3,45	***2,29***	1	0,74	1,75	0,60	***2,35***	***0,80***	***3,15***
2008	1	1,44	2,84	***1,97***	1	0,65	2,24	0,55	***3,44***	***0,85***	***4,29***
2009	1	1,39	2,88	***2,08***	1	0,86	2,05	0,93	***2,38***	***1,07***	***3,45***
2010	1	1,42	2,82	***1,98***	1	0,73	1,94	0,51	***2,66***	***0,70***	***3,36***
2011	1	1,32	2,84	***2,16***	1	0,74	1,74	0,60	***2,36***	***0,81***	***3,17***
2012	1	1,33	2,74	***2,07***	1	0,88	1,72	0,67	***1,95***	***0,76***	***2,70***
2013	1	1,56	2,98	***1,91***	1	1,08	1,82	0,58	***1,69***	***0,54***	***2,22***
2014	1	1,40	2,60	***1,85***	1	0,79	1,35	0,62	***1,71***	***0,78***	***2,49***

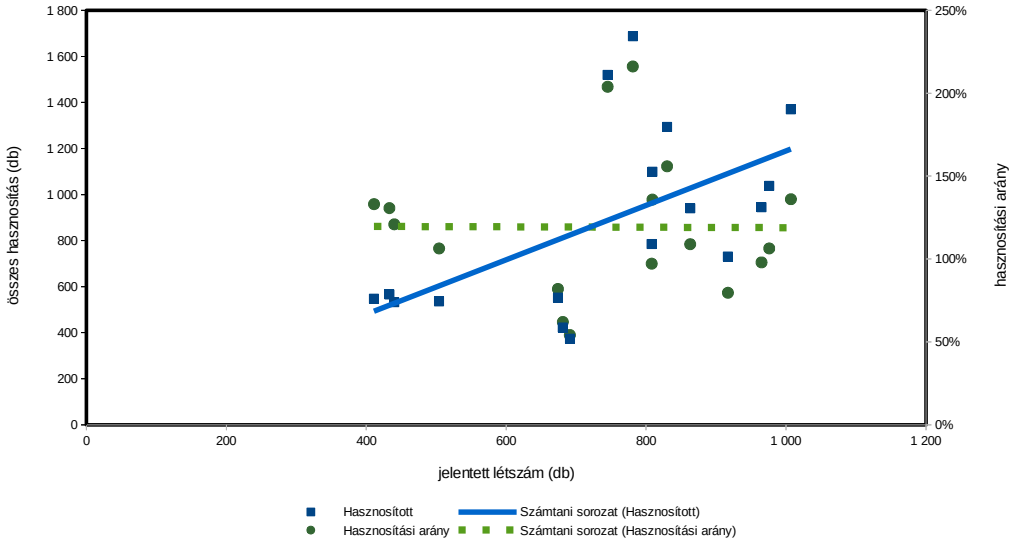
Ivararány (százalékos megoszlás)

Év	Jelentett				Hasznosított					Kan / (kan+koca)	Süldő+malac
	Kan	Koca	Süldő	Összes	Kan	Koca	Süldő	Malac	Összes		
1998	21,0%	34,9%	44,1%	100%	25,4%	20,6%	43,6%	10,4%	100%	**55,2%**	**54,0%**
1999	18,6%	30,2%	51,1%	100%	25,1%	21,8%	41,2%	11,8%	100%	**53,5%**	**53,1%**
2000	18,4%	32,8%	48,8%	100%	34,2%	19,7%	38,4%	7,6%	100%	**63,4%**	**46,0%**
2001	21,2%	30,6%	48,3%	100%	26,8%	20,5%	43,1%	9,7%	100%	**56,6%**	**52,7%**
2002	19,4%	30,3%	50,3%	100%	24,8%	20,8%	43,3%	11,1%	100%	**54,4%**	**54,4%**
2003	17,1%	28,0%	55,0%	100%	24,1%	17,5%	43,5%	14,9%	100%	**57,8%**	**58,4%**
2004	19,1%	29,5%	51,4%	100%	32,3%	16,0%	41,0%	10,7%	100%	**66,9%**	**51,7%**
2005	18,7%	29,8%	51,5%	100%	29,0%	20,0%	36,2%	14,8%	100%	**59,2%**	**51,1%**
2006	20,2%	30,4%	49,4%	100%	31,4%	16,8%	35,1%	16,6%	100%	**65,2%**	**51,7%**
2007	16,8%	25,3%	57,9%	100%	24,5%	18,2%	42,8%	14,6%	100%	**57,4%**	**57,3%**
2008	19,0%	27,3%	53,8%	100%	22,5%	14,6%	50,4%	12,4%	100%	**60,6%**	**62,8%**
2009	19,0%	26,3%	54,7%	100%	20,7%	17,8%	42,4%	19,1%	100%	**53,7%**	**61,5%**
2010	19,1%	27,2%	53,8%	100%	23,9%	17,5%	46,5%	12,2%	100%	**57,8%**	**58,6%**
2011	19,4%	25,5%	55,1%	100%	24,6%	18,1%	42,7%	14,7%	100%	**57,6%**	**57,3%**
2012	19,7%	26,2%	54,1%	100%	23,4%	20,7%	40,2%	15,7%	100%	**53,1%**	**55,9%**
2013	18,0%	28,2%	53,8%	100%	22,3%	24,1%	40,7%	12,9%	100%	**48,0%**	**53,6%**
2014	20,0%	28,0%	52,0%	100%	26,5%	21,0%	36,0%	16,5%	100%	**55,8%**	**52,4%**

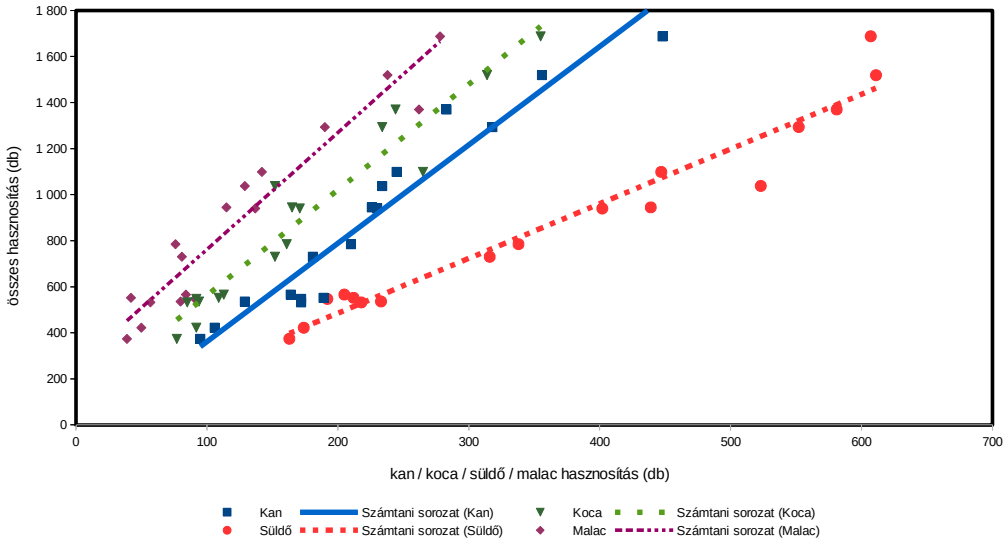
A vaddisznó hasznosításának összefüggései (1998-2014)

VGTE: **403**

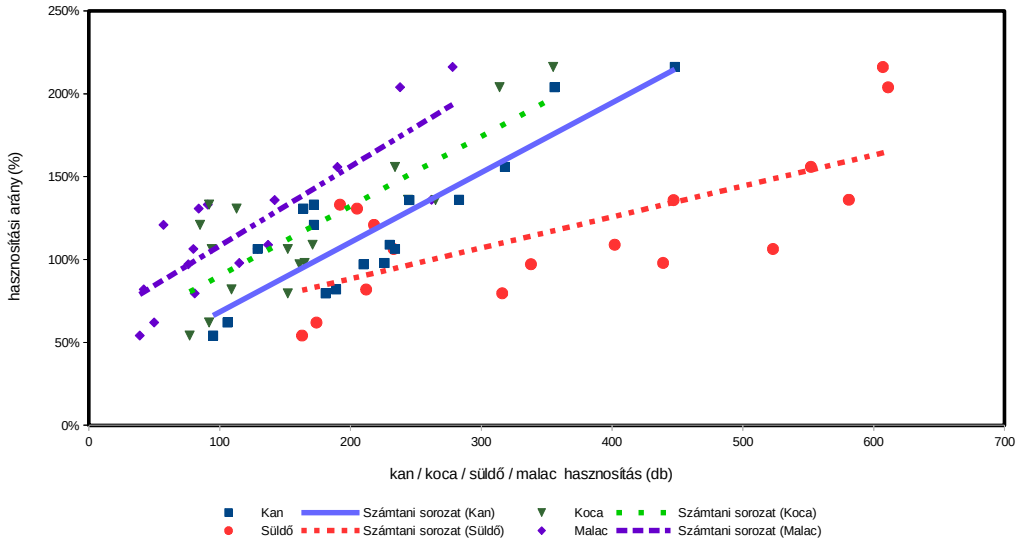
Vaddisznó szabad területi hasznosítás összefüggései I.

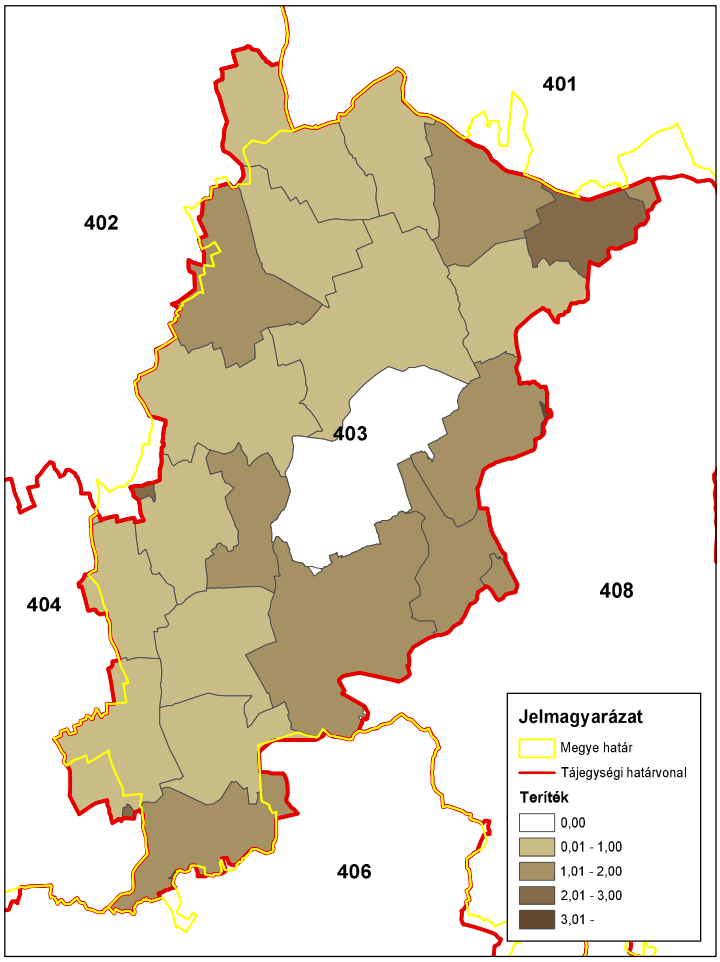
Vaddisznó szabad területi hasznosítás összefüggései II.

Vaddisznó szabad területi hasznosítás összefüggései III.

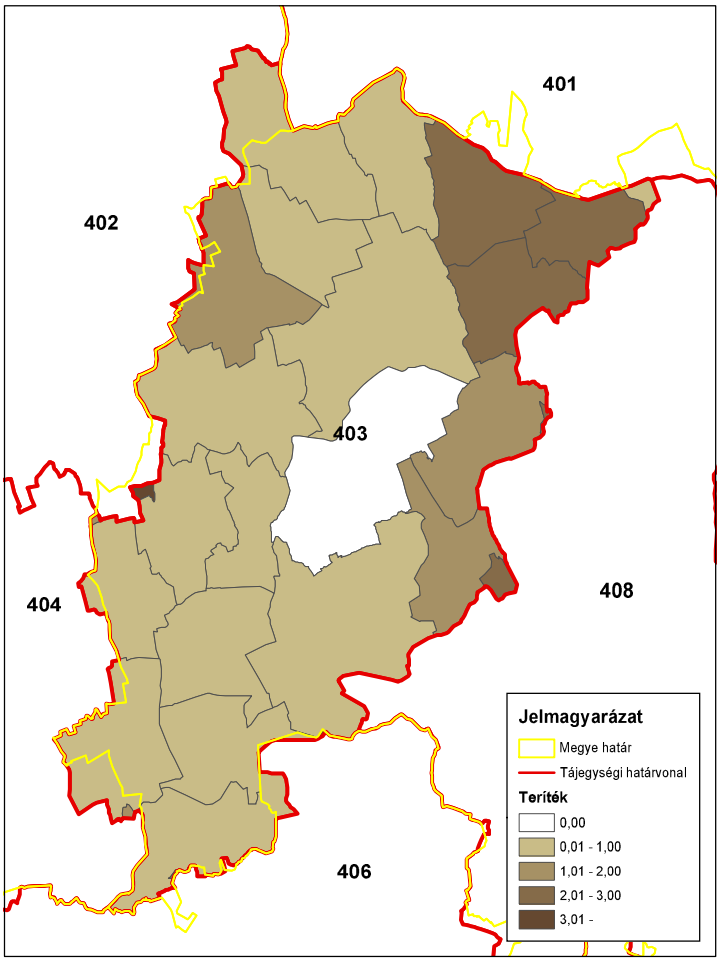

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2007

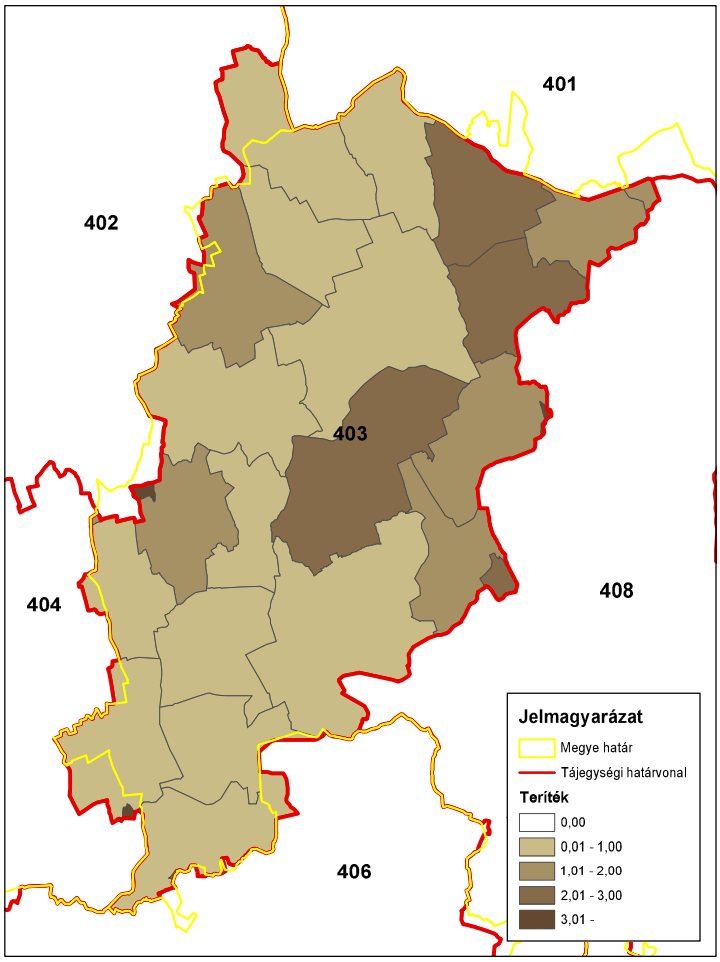
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2008

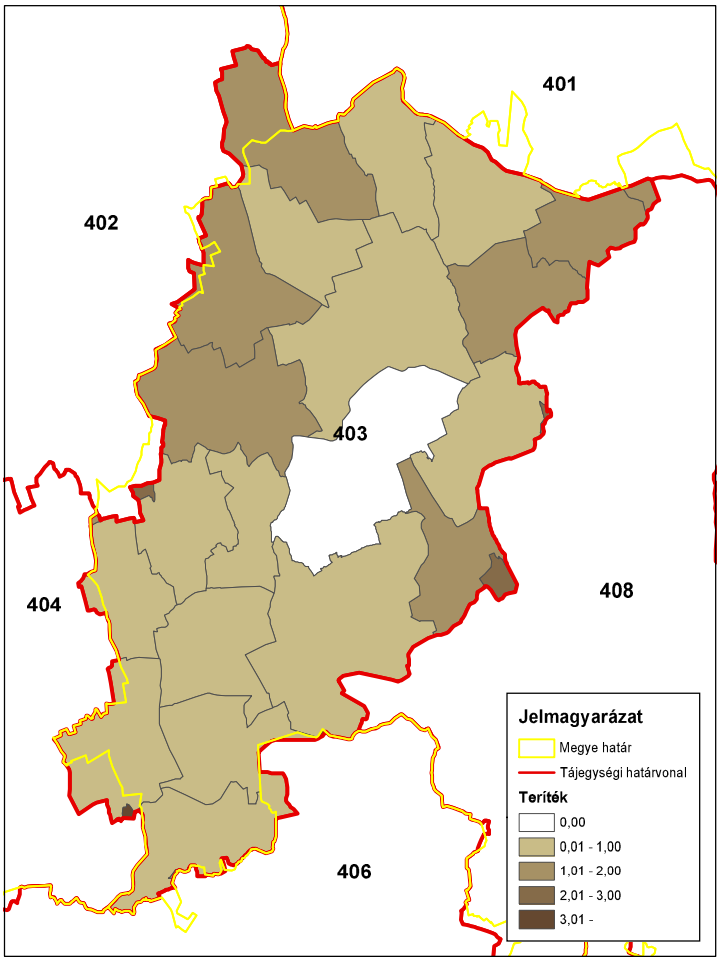
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2009

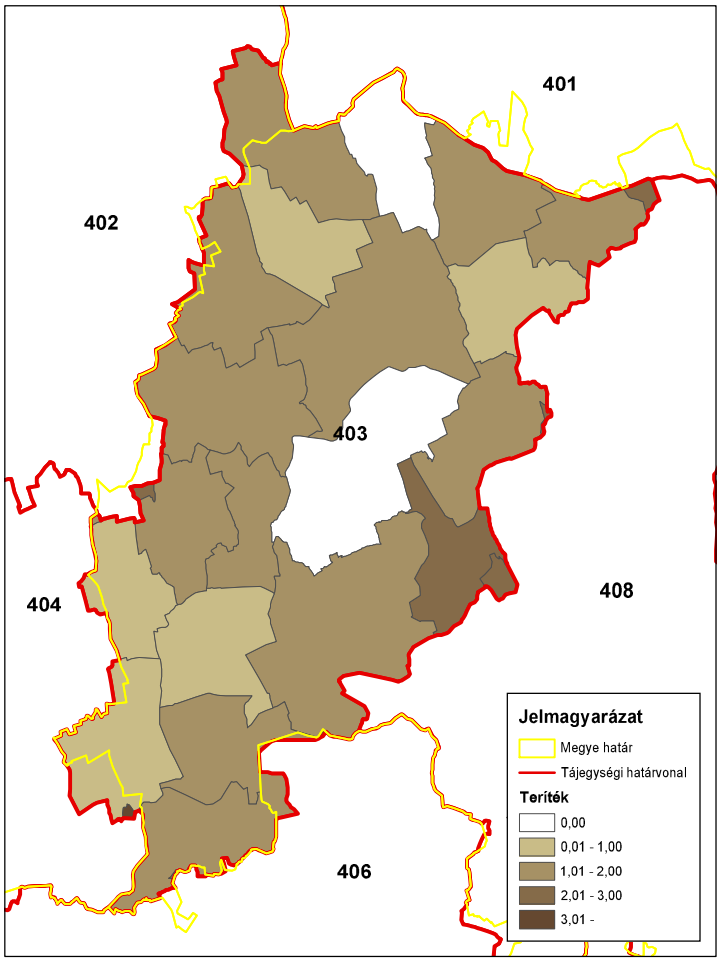
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2010

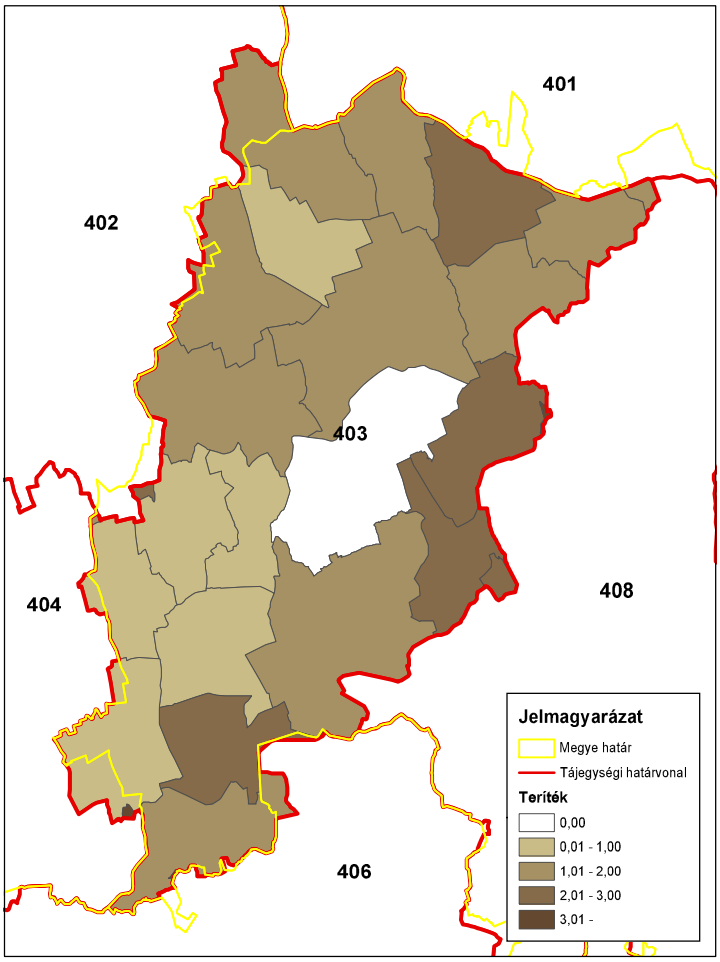
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2011

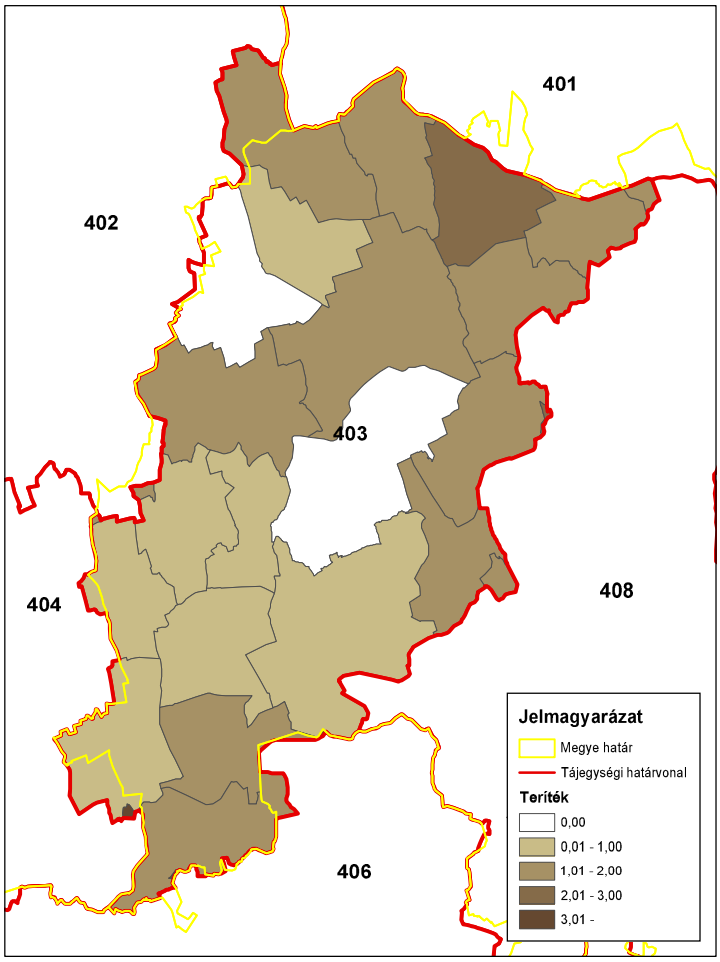
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2012

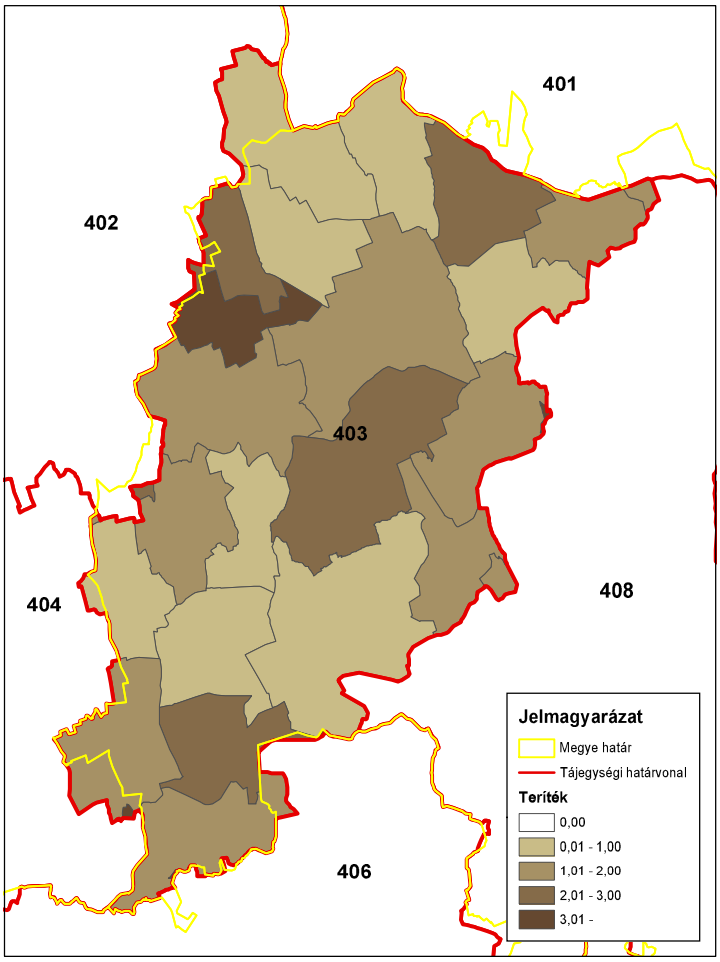
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2013

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2014

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A 403. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Vaddisznó

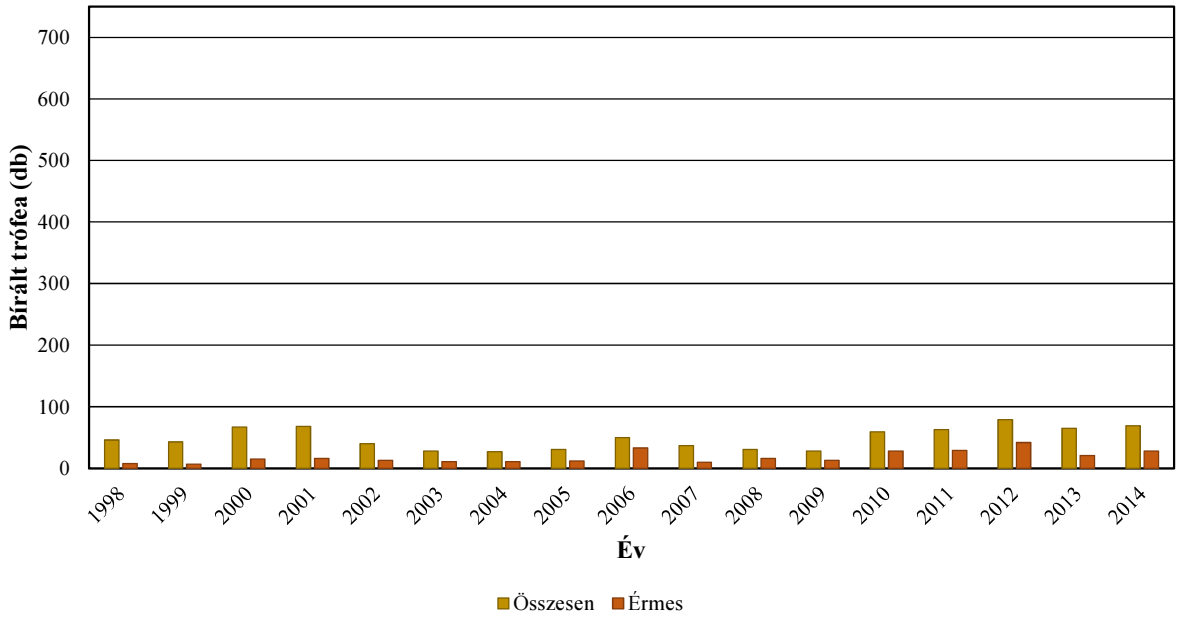
Az érmes trófeák adatainak évenkénti alakulása

Év	Összes bírált trófea (db)	Érmes trófea (db)	Érmesarány (%)	Aranyérem (db)	Ezüstérem (db)	Bronzérem (db)	Aranyérem (%)	Ezüstérem (%)	Bronzérem (%)
1998	46	8	17,4%		4	4	0,0%	50,0%	50,0%
1999	43	7	16,3%		2	5	0,0%	28,6%	71,4%
2000	67	15	22,4%	2	2	11	13,3%	13,3%	73,3%
2001	68	16	23,5%	2	5	9	12,5%	31,3%	56,3%
2002	40	13	32,5%	2	2	9	15,4%	15,4%	69,2%
2003	28	11	39,3%		2	9	0,0%	18,2%	81,8%
2004	27	11	40,7%	2	3	6	18,2%	27,3%	54,5%
2005	31	12	38,7%	1	1	10	8,3%	8,3%	83,3%
2006	50	33	66,0%	5	6	22	15,2%	18,2%	66,7%
2007	37	10	27,0%	2	1	7	20,0%	10,0%	70,0%
2008	31	16	51,6%		5	11	0,0%	31,3%	68,8%
2009	28	13	46,4%		4	9	0,0%	30,8%	69,2%
2010	59	28	47,5%	4	6	18	14,3%	21,4%	64,3%
2011	63	29	46,0%	3	9	17	10,3%	31,0%	58,6%
2012	79	42	53,2%	8	10	24	19,0%	23,8%	57,1%
2013	65	21	32,3%	3	4	14	14,3%	19,0%	66,7%
2014	69	28	40,6%	7	7	14	25,0%	25,0%	50,0%

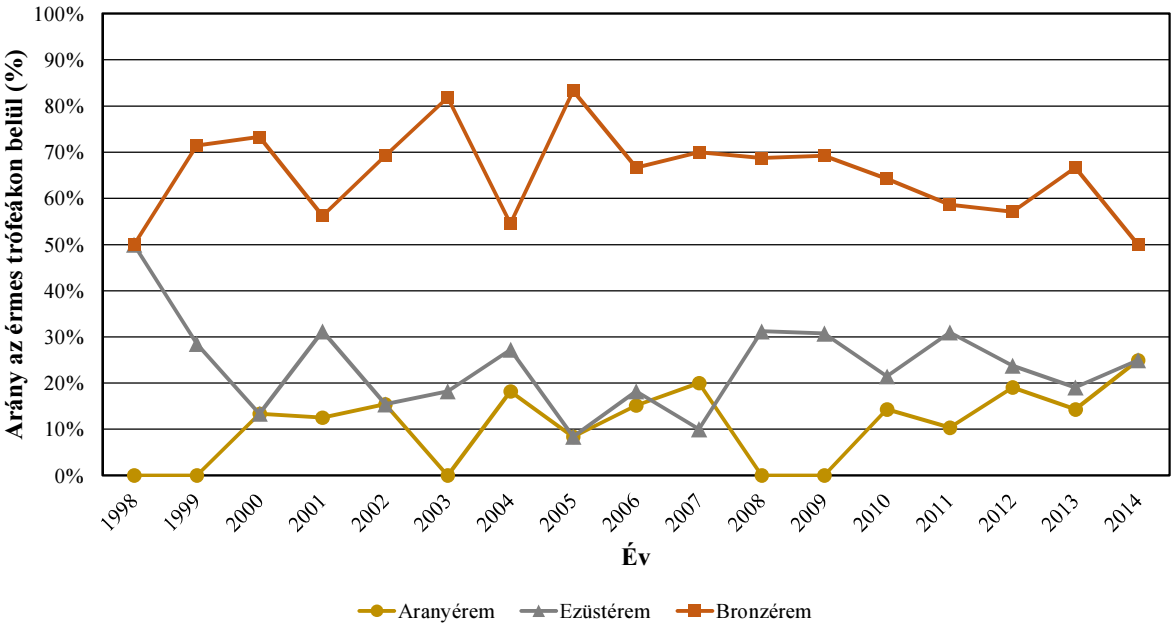
Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

A 403. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Vaddisznó

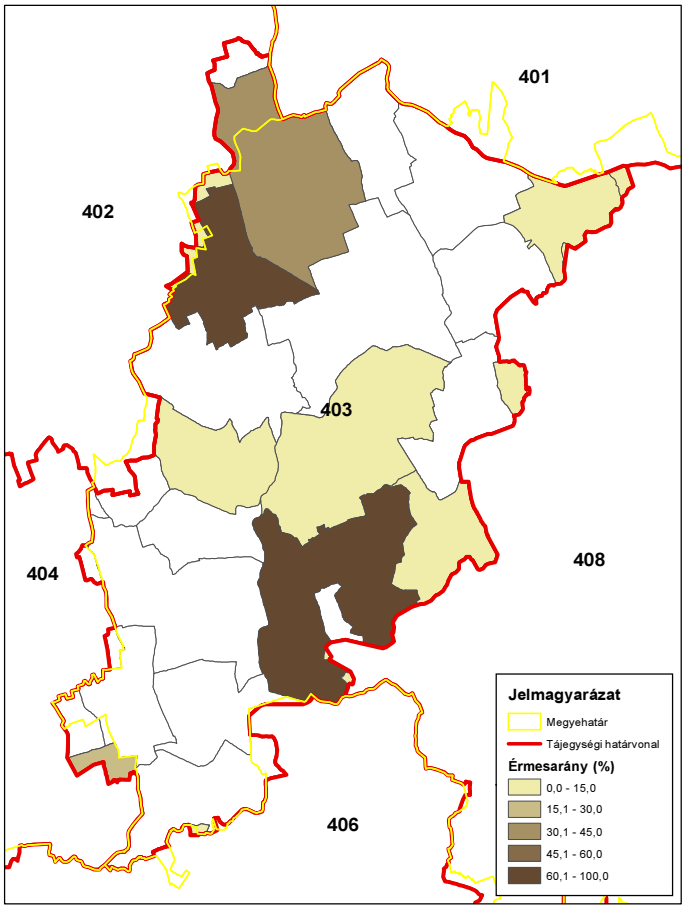
A bírált trófeák száma

Az érmes fokozatok aránya

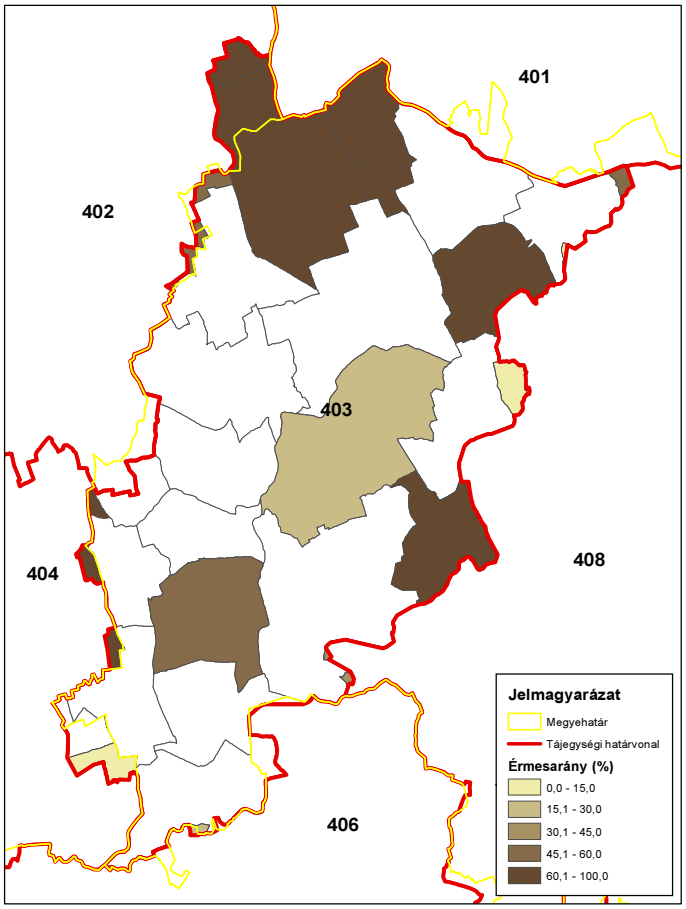

Vaddisznó érmesarány (%) 1998

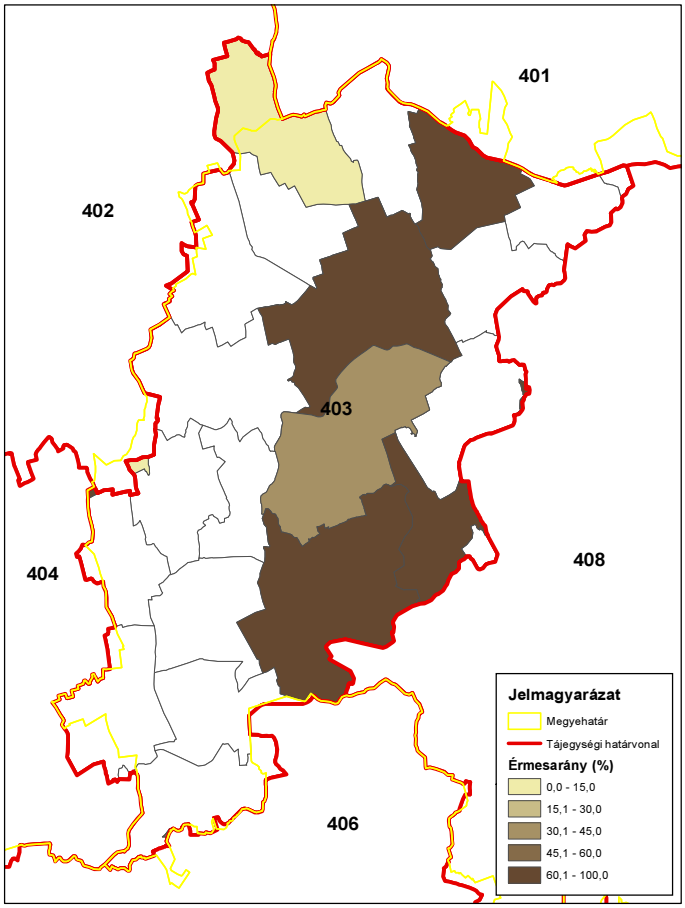
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó érmesarány (%) 2003

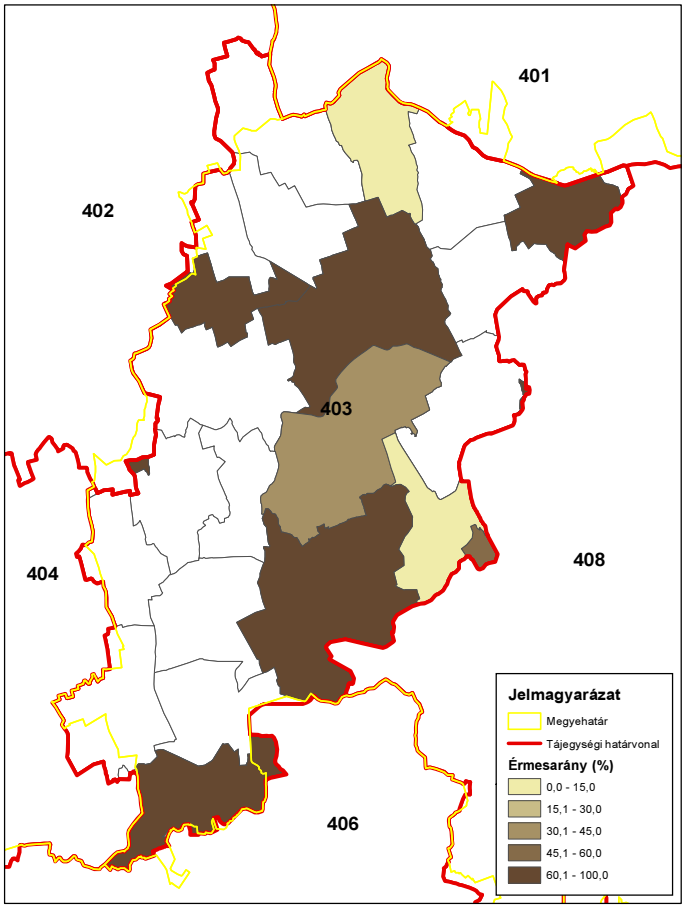
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó érmesarány (%) 2008

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó érmesarány (%) 2014

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A mezei nyúl állománya és hasznosítása

A mezei nyúl állománya és hasznosítása

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Kapos-tolnai vadgazdálkodási tájegység (403)** területén a mezei nyúl létszáma 1998-2014 között enyhén nőtt az előző tervezési időszakban (3→4 ezer), majd stagnált. A lelövések is enyhén növekedtek (240→330 pld). Élő befogás nem volt a tájegységben.
- Az adatok alapján a nyúl állomány jelentett létszáma és a hasznosítás között látható egy erős összefüggés. A jelentett populációnak körülbelül megfelelően alakult a hasznosított mennyiség.
- A lelövések és a befogások egymáshoz viszonyított aránya jól alakult a tájegységben, hogy csak lelövéssel hasznosítják a mezei nyúl populációt. Ez kedvező lehet a további állomány alakulás szempontjából.
- A tájegység nyugati felén többet hasznosítanak a mezei nyúl populációból, ez a trend megmaradt végig az időszak folyamán.
- Összességében a nyúl hasznosításának változása összhangban volt a létszám változásával, lehetne többet hasznosítani még lelövések útján, ahogy azt az alacsony hasznosítási arányból láthatjuk. Ehhez tervszerűbben kellene átgondolni a mezei nyúl hasznosítást.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- A hasznosítási arány nagyjából stabil volt (8,5% → 8%), de eközben 2007-ig volt egy enyhe csökkenés, majd utána növekedés következett.
- A hasznosítás összetételében látható, hogy csak lelövéssel hasznosították az állományt, ami kedvező lehet a populáció növekedése szempontjából.

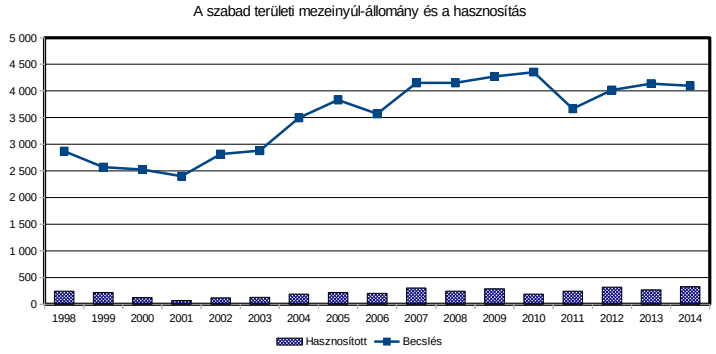
A mezei nyúl jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

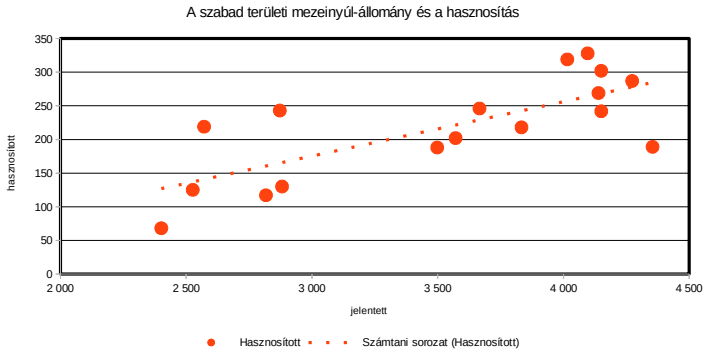
- A Kapos-tolnai vadgazdálkodási tájegység az ország gyengébb mezei nyulas térségei közé tartozik a teríték nagysága alapján. A mezei nyúl nem fontos tényezője az eredményes vadgazdálkodásnak. A külföldi bérvadászatból származó bevételek csökkennek a mezei nyúl terítékkel, vagyis ezek a vadászok nem a nyúlért érkeznek ide. Ugyanakkor a lőttvad értékesítés alapján akár fontosabb tényező is lehetne a nyúl a tájegységben. A mezei nyúl állománya ráadásul növekvő, ahogy a hasznosítása is. A vadgazdálkodók a jelentett állománynak megfelelően hasznosítják a populációt, a fácán hasznosítással azonban nem mutat összefüggést a mezei nyúl terítéke, azaz az apróvad gazdálkodás véletlenszerűen történik a gazdálkodók körében a tájegységben. Ezért érdemes lenne a tervszerűséget erősíteni. A jelentős és növekvő vaddisznó, illetve a ragadozó állomány azonban komolyan akadályozhatja a mezei nyúl állomány növekedését. A nyúl gazdálkodás terén nem éri meg nagyon komoly befektetést végezni, de néhány beavatkozás hasznos lehet a mezei nyúl szempontjából is.

A szabad területi mezeinyúl-állomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **403**

Év	Becslés	Hasznosított			Arányok		
		Lelövés	Befogás	Összes	Lelövés	Befogás	Hasznosítás
1998	2 872	243	0	**243**	100,0%	0,0%	**8,5%**
1999	2 571	219	0	**219**	100,0%	0,0%	**8,5%**
2000	2 526	125	0	**125**	100,0%	0,0%	**4,9%**
2001	2 401	68	0	**68**	100,0%	0,0%	**2,8%**
2002	2 817	117	0	**117**	100,0%	0,0%	**4,2%**
2003	2 881	130	0	**130**	100,0%	0,0%	**4,5%**
2004	3 498	188	0	**188**	100,0%	0,0%	**5,4%**
2005	3 833	218	0	**218**	100,0%	0,0%	**5,7%**
2006	3 571	202	0	**202**	100,0%	0,0%	**5,7%**
2007	4 150	302	0	**302**	100,0%	0,0%	**7,3%**
2008	4 150	242	0	**242**	100,0%	0,0%	**5,8%**
2009	4 273	287	0	**287**	100,0%	0,0%	**6,7%**
2010	4 354	189	0	**189**	100,0%	0,0%	**4,3%**
2011	3 666	246	0	**246**	100,0%	0,0%	**6,7%**
2012	4 015	319	0	**319**	100,0%	0,0%	**7,9%**
2013	4 139	269	0	**269**	100,0%	0,0%	**6,5%**
2014	4 096	328	0	**328**	100,0%	0,0%	**8,0%**
Változás	42,6%	35,0%	-	35,0%	0,0%	-	-5,4%
Minimum	2 401	68	0	68	100,0%	0,0%	2,8%
Maximum	4 354	328	0	328	100,0%	0,0%	8,5%

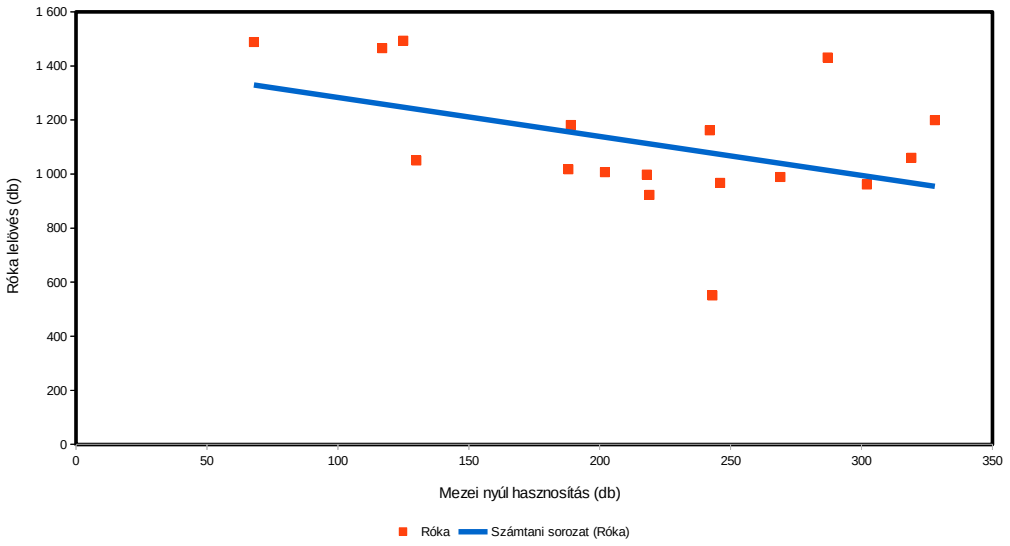

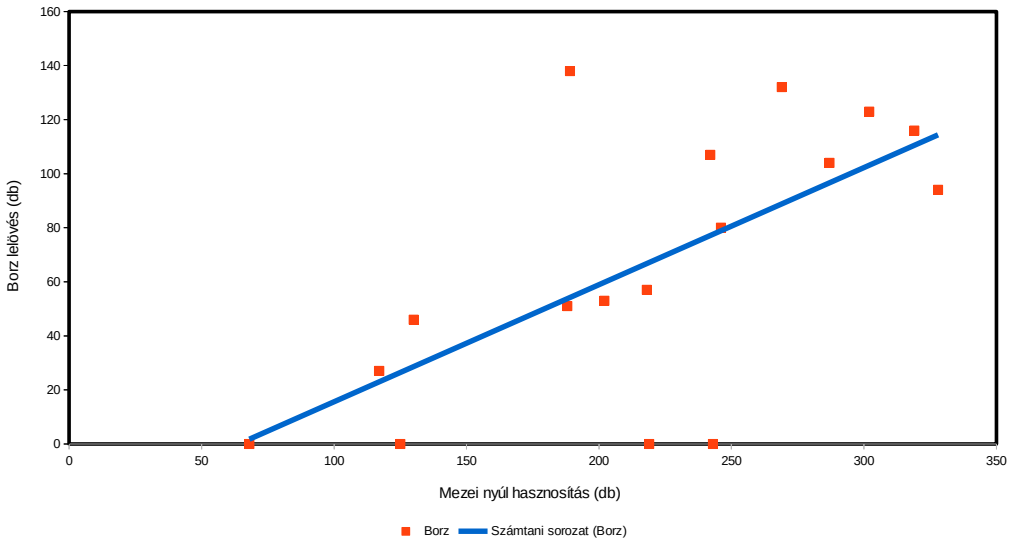
A mezei nyúl hasznosítás és a róka, borz és vaddisznó lelövés kapcsolata (1998-2014)

VGTE: **403**

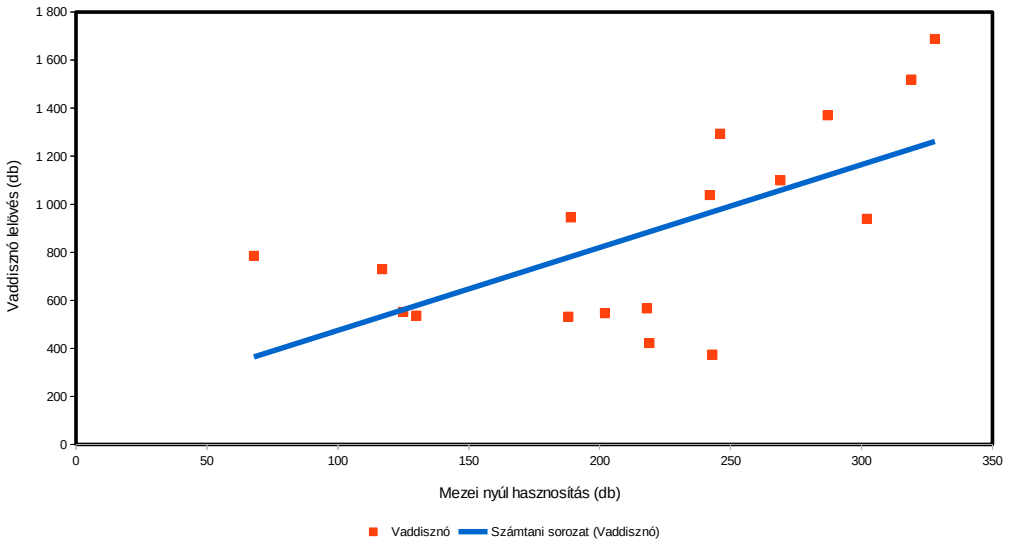
Mezei nyúl - róka kapcsolata

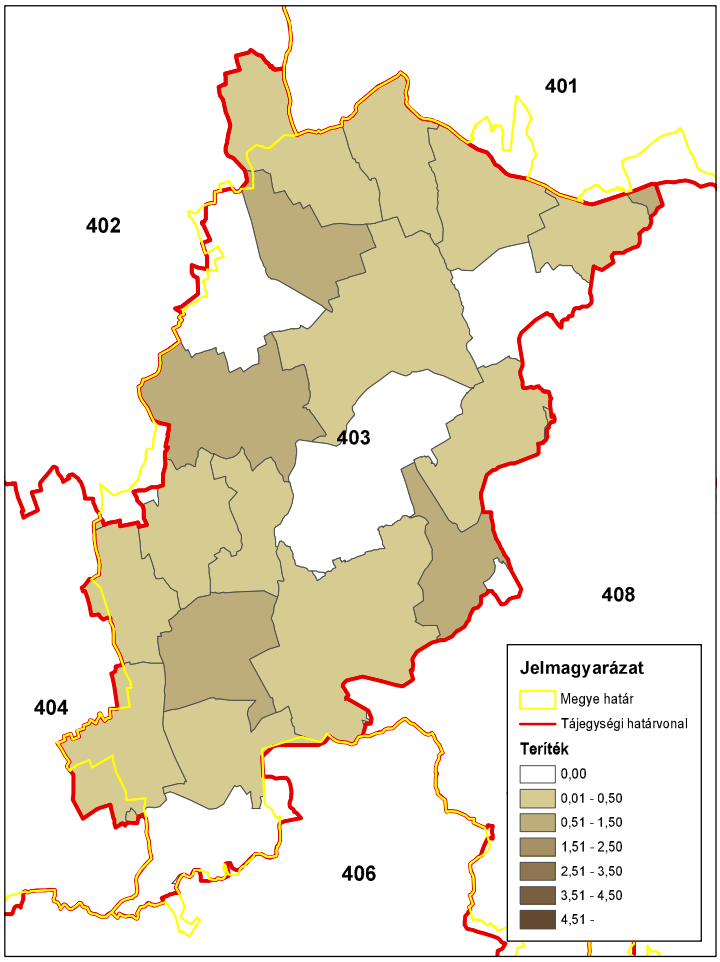
Mezei nyúl - borz kapcsolata

Mezei nyúl - vaddisznó kapcsolata

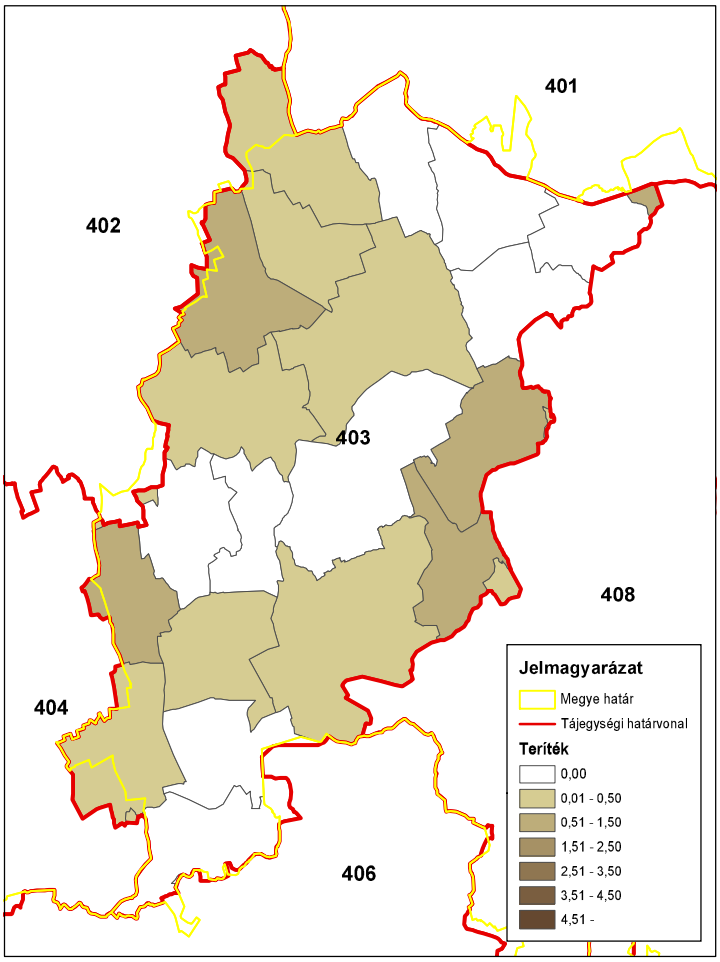

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2007

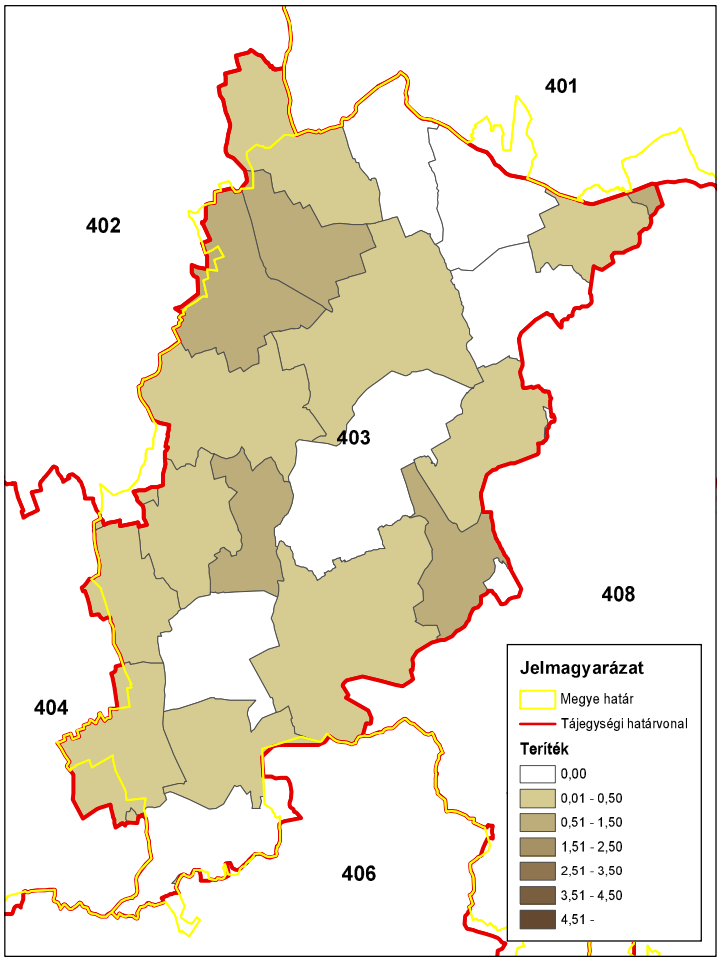
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2008

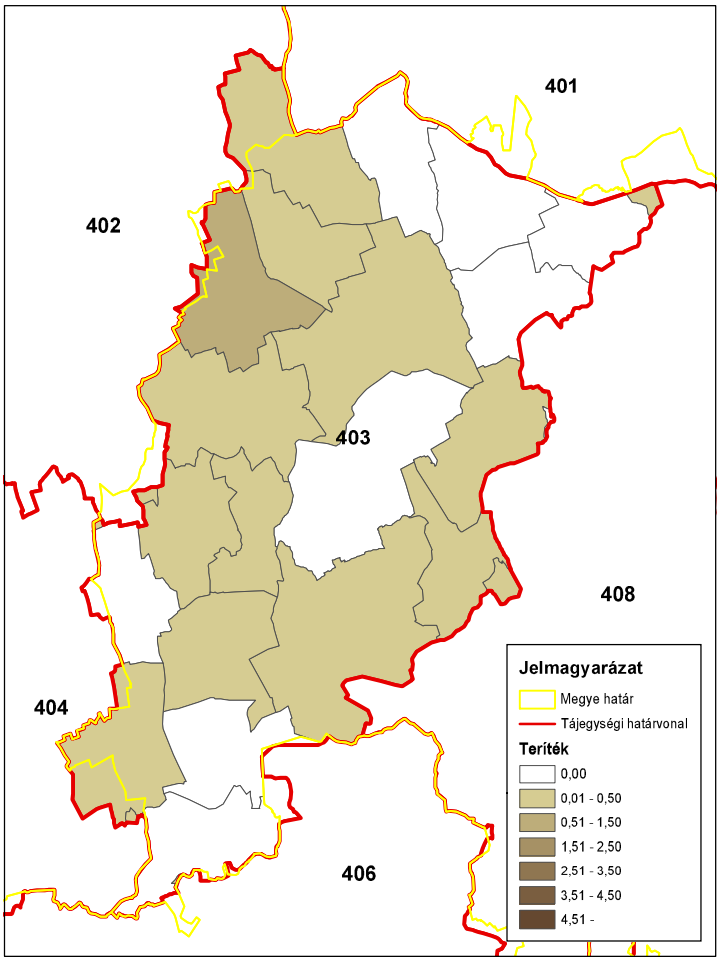
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2009

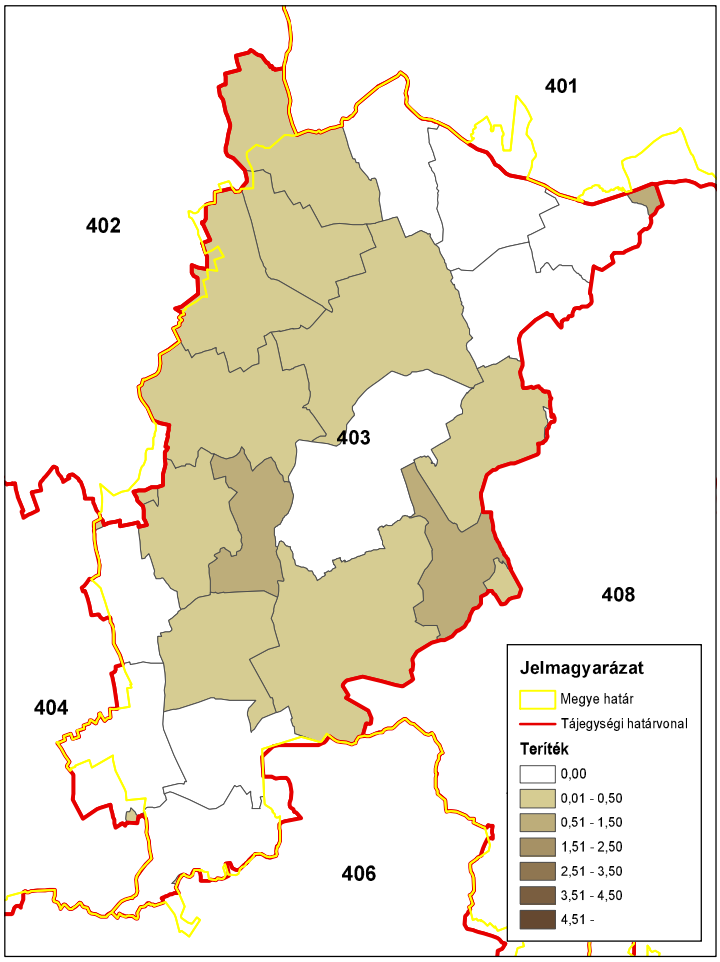
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2010

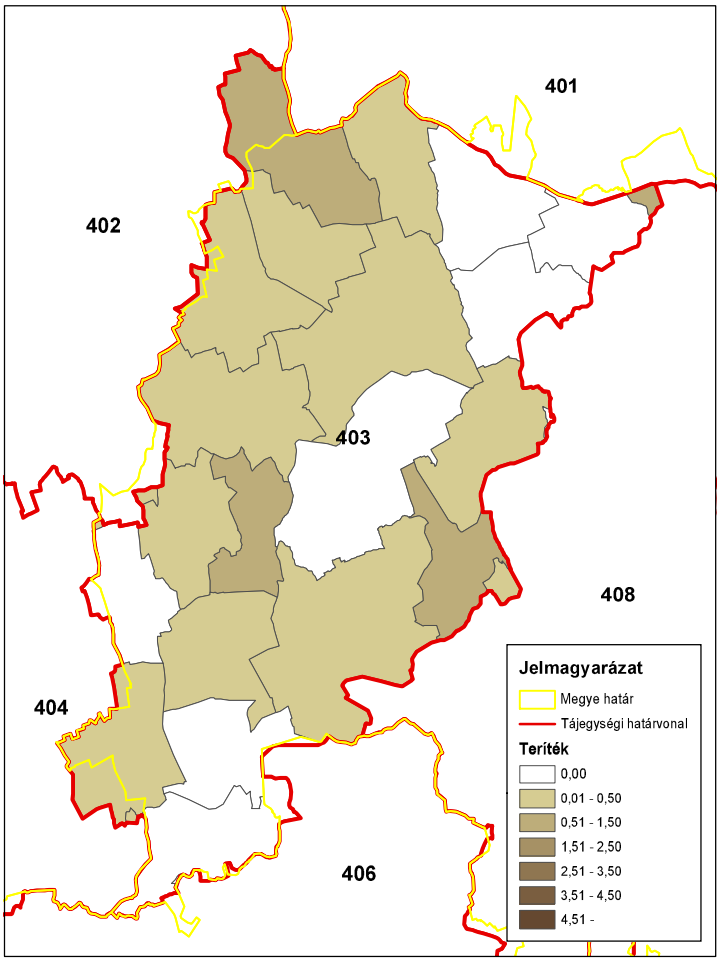
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2011

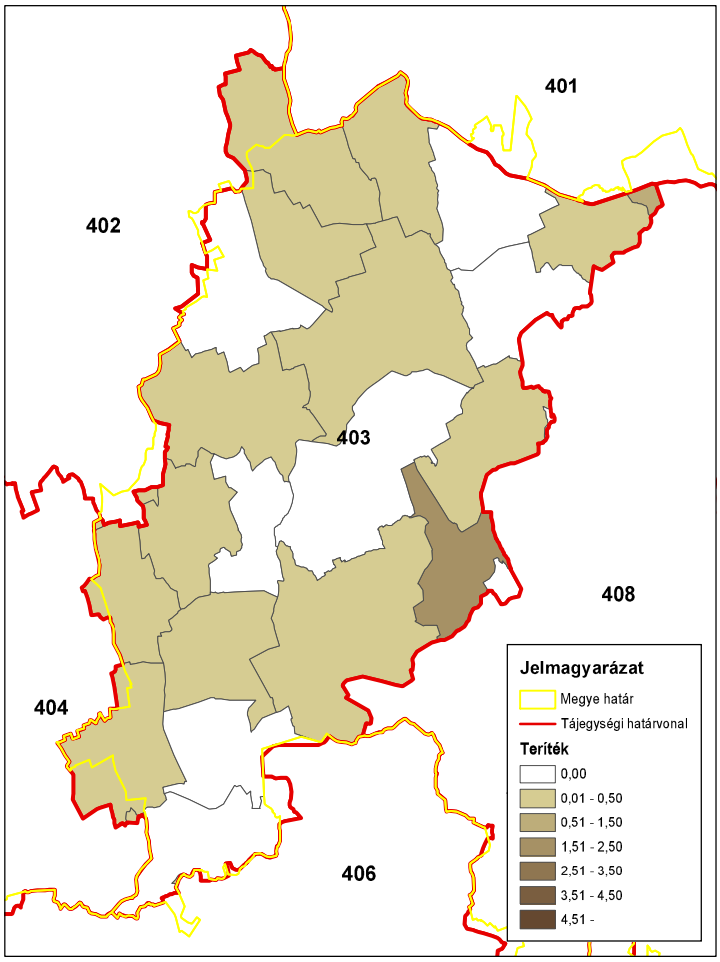
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2012

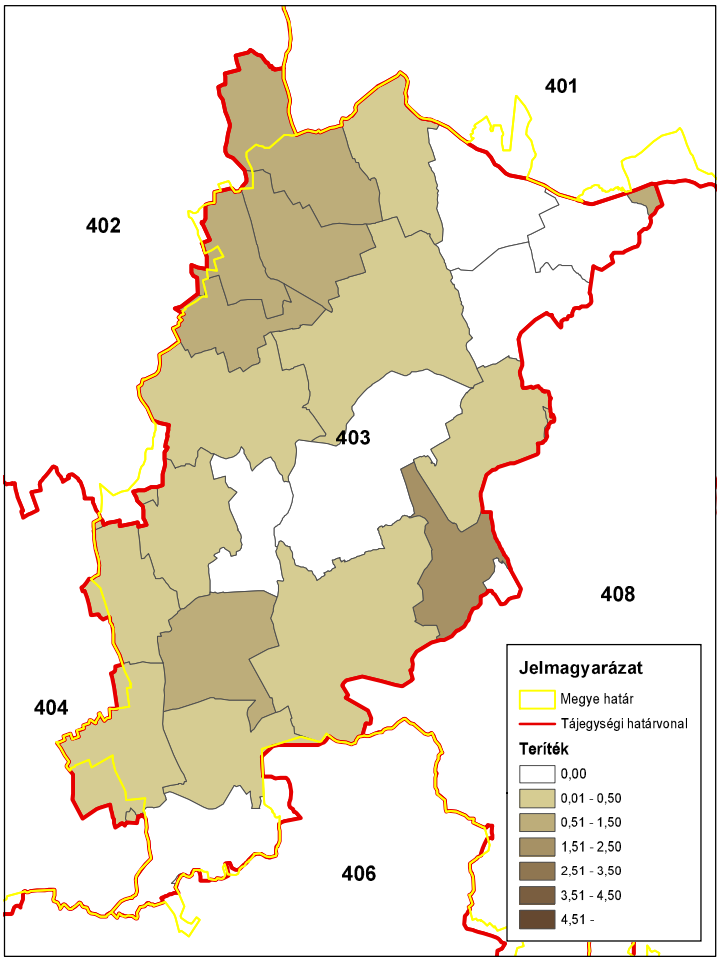
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2013

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2014

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A fácán állománya és hasznosítása

A fácán állománya és hasznosítása

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Kapos-Tolnai** vadgazdálkodási tájegységben a fácán jelentett létszáma az 1998-2014 közötti időszakban az első ciklusban jelentősen emelkedett, majd a másodikban a kezdeti szintre csökkent (összességében 6 ezer - 10.5 ezer; -9.5%-os csökkenés a két szélső év alapján).
- A vadgazdálkodási tájegységben a kibocsátott fácánok száma az első ciklusban az első években tetőzött (max. 3.75 ezer), majd 2004-2008 között megszűnt a kibocsátás, majd a második tervezési időszak második felében néhány száz egyedes kibocsátások történtek (100-700) (összességében 0 - 3.75 ezer; a szélső évek alapján -43.4%-os csökkenés).
- A teríték kisebb ingadozásokkal szinten maradt, kivéve a 2010-es évi visszaesést (681 db) (azt leszámítva 1.3 ezer - 2.3 ezer).
- A 2007-2014 közötti terítéktérképeken látható a terítéksűrűség mintázatának éves változása; észrevehető az erősebb hasznosítási értékek eltűnése az északi, és megjelenése a délebbi területeken.
- A **Kapos-Tolnai** vadgazdálkodási tájegységben az elmúlt két tervezési időszak során a fácán állománya az első ciklusban emelkedett, majd jelentősen csökkent, a kibocsátás szintén jelentősen visszaesett, míg a teríték viszonylagosan állandó szinten maradt. Mindezek alapján a fácán vadászati-vadgazdálkodási jelentősége visszaszorul.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- A jelentett állományhoz viszonyított hasznosítás viszonylag stabil értéken maradt (16.3-23.5%), az 1999. évi 29.3%-os kiugró maximumot, ill. a 2010-es 7.2%-os minimumot kivéve. A kibocsátáshoz viszonyított hasznosítás extrém változásokat mutatott (50.9-10595%).
- A kibocsátott fácánok 30%-os megtérülését feltételezve a szabadterületi állományra gyakorolt vadászati nyomás a 17 év első ciklusában egyértelműen növekedett (14.3% → 22.6%), majd a második ciklusban szinten maradt egy 2010-es kilógó visszaeséssel (7.1%). A kibocsátás a második tervezési időszakra történő jelentős visszaesésével a megtérülése érdekében a szabadterületi állomány túlhasznosításának veszélye növekedett, azonban a relatív alacsony teríték miatt ez nem történt meg szükségszerűen. Mindennek igazolására tényleges megtérülési és felnevelt szaporulat adatok lennének szükségesek.

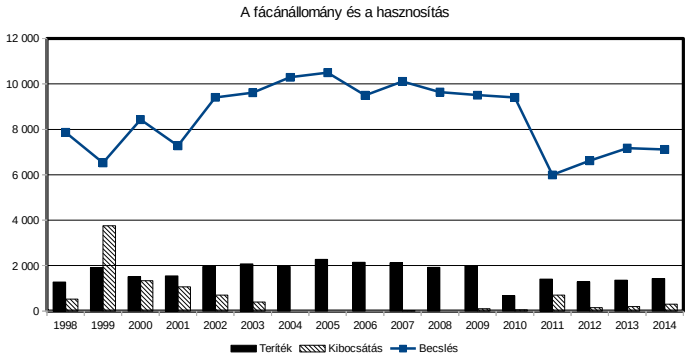
A fácán jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

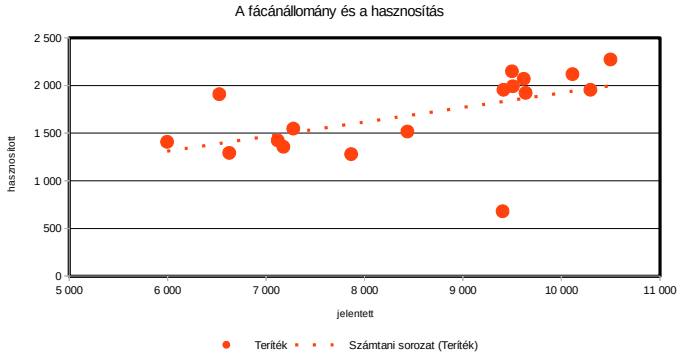
- A VGTE a fácán szempontjából az 52 vadgazdálkodási tájegység rangsorának a jelentett létszám (26/52) szerint az átlag feletti negyedében, a teríték (39/52) szerint az átlag alatti negyedében található. A fácán kibocsátás az első ciklusban bekövetkező megszűnése a szabadterületi állomány csökkenésével is járt a második ciklusban. Mindeközben a terítéket szinten tartották. A kibocsátás és a szabadterületi állomány hasznosításának jövőbeli intenzitása dönti majd el, hogy a későbbiekben a jelenlegi szint fennmarad-e vagy a további lassú csökkenés történik.

A fácánállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **403**

Év	Becslés	Kibocsátás	Teríték	Hasznosítási mutatók		
				Teríték/Becslés	Teríték/kibocsátás	T-Hasznosítás
1998	7 864	530	1 280	16,3%	241,5%	**14,3%**
1999	6 524	3 750	1 909	29,3%	50,9%	**12,0%**
2000	8 435	1 330	1 517	18,0%	114,1%	**13,3%**
2001	7 276	1 060	1 548	21,3%	146,0%	**16,9%**
2002	9 411	700	1 955	20,8%	279,3%	**18,5%**
2003	9 617	400	2 070	21,5%	517,5%	**20,3%**
2004	10 294	0	1 955	19,0%	-	**19,0%**
2005	10 498	0	2 273	21,7%	-	**21,7%**
2006	9 497	0	2 149	22,6%	-	**22,6%**
2007	10 112	20	2 119	21,0%	10595,0%	**20,9%**
2008	9 636	0	1 923	20,0%	-	**20,0%**
2009	9 506	100	1 992	21,0%	1992,0%	**20,6%**
2010	9 402	60	681	7,2%	1135,0%	**7,1%**
2011	5 994	700	1 409	23,5%	201,3%	**20,0%**
2012	6 625	150	1 293	19,5%	862,0%	**18,8%**
2013	7 175	200	1 357	18,9%	678,5%	**18,1%**
2014	7 118	300	1 424	20,0%	474,7%	**18,7%**
Változás	-9,5%	-43,4%	11,3%	22,9%	96,5%	31,5%
Minimum	5 994	0	681	7,2%	50,9%	7,1%
Maximum	10 498	3 750	2 273	29,3%	10595,0%	22,6%

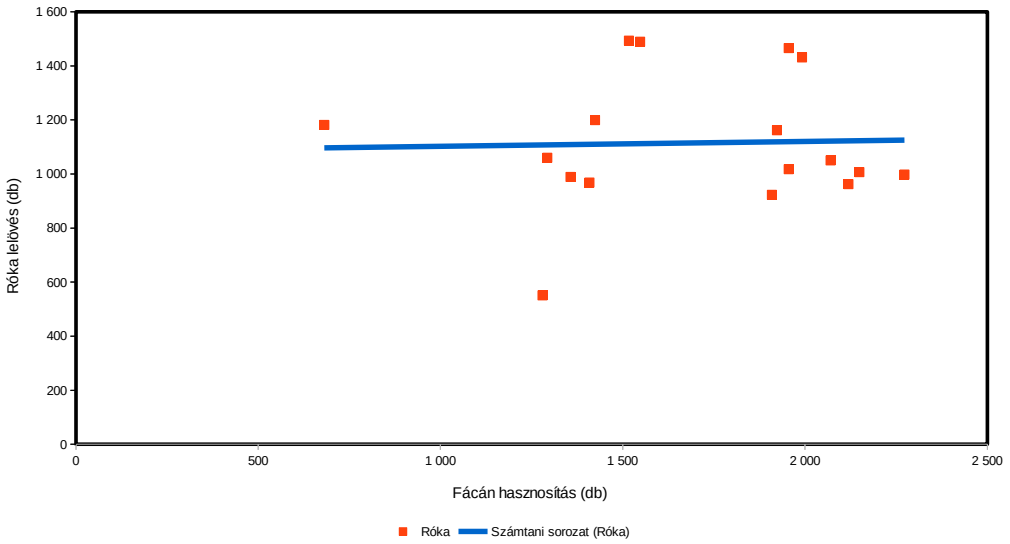

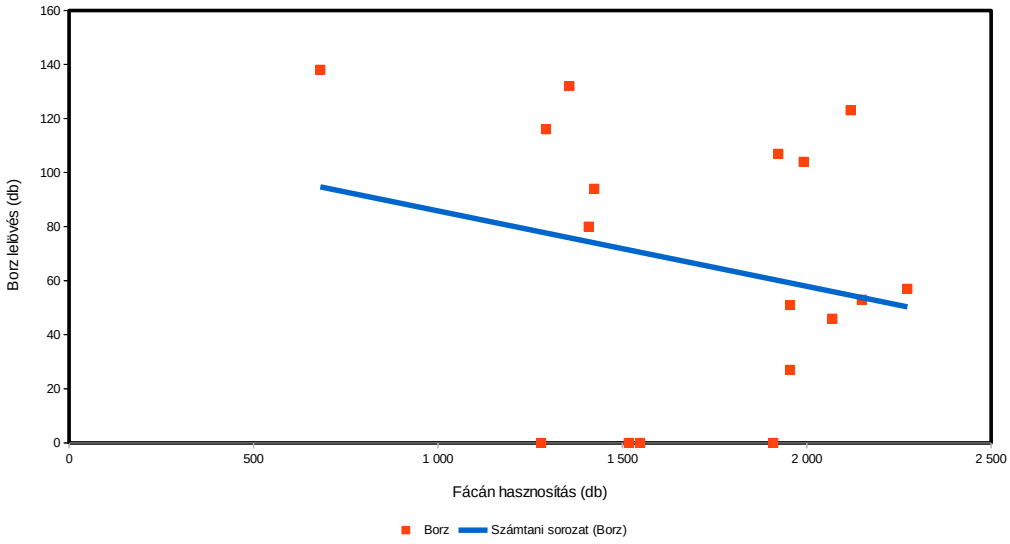
A fácán hasznosítás és a róka, borz és vaddisznó lelövés kapcsolata (1998-2014)

VGTE: **403**

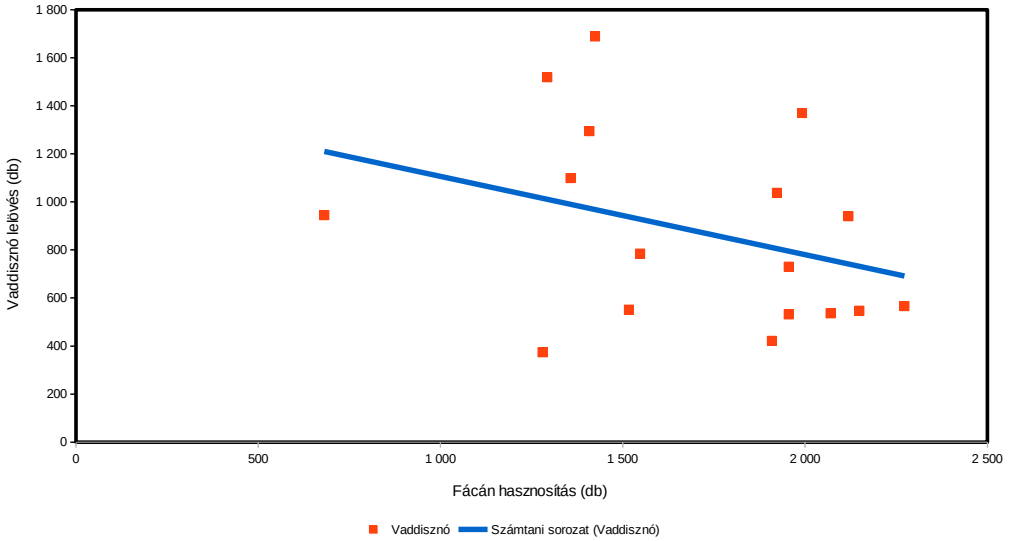
Fácán - róka kapcsolata

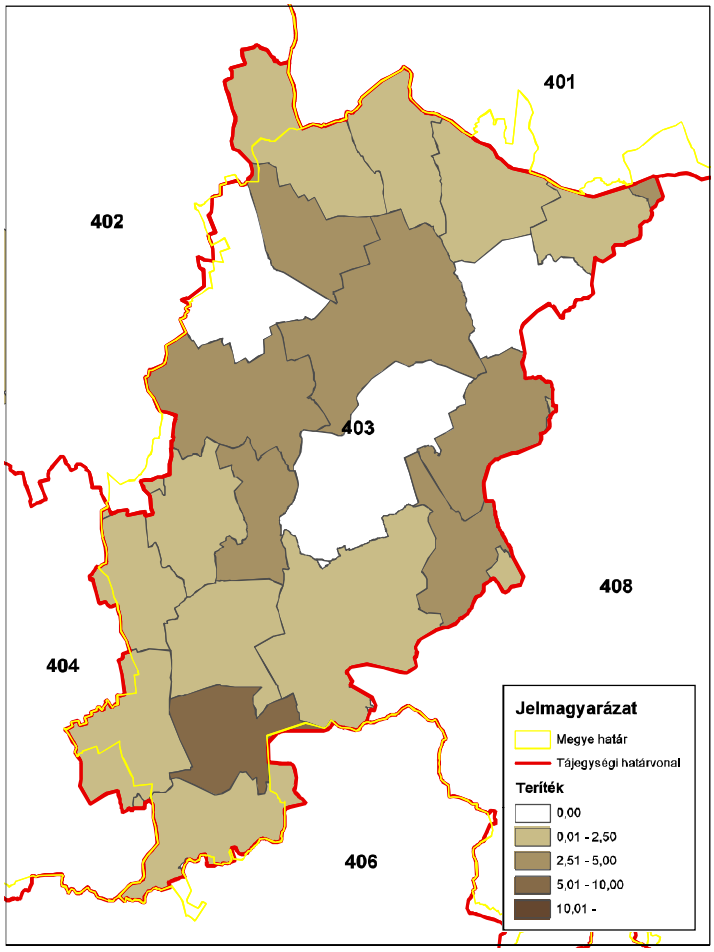
Fácán - borz kapcsolata

Fácán - vaddisznó kapcsolata

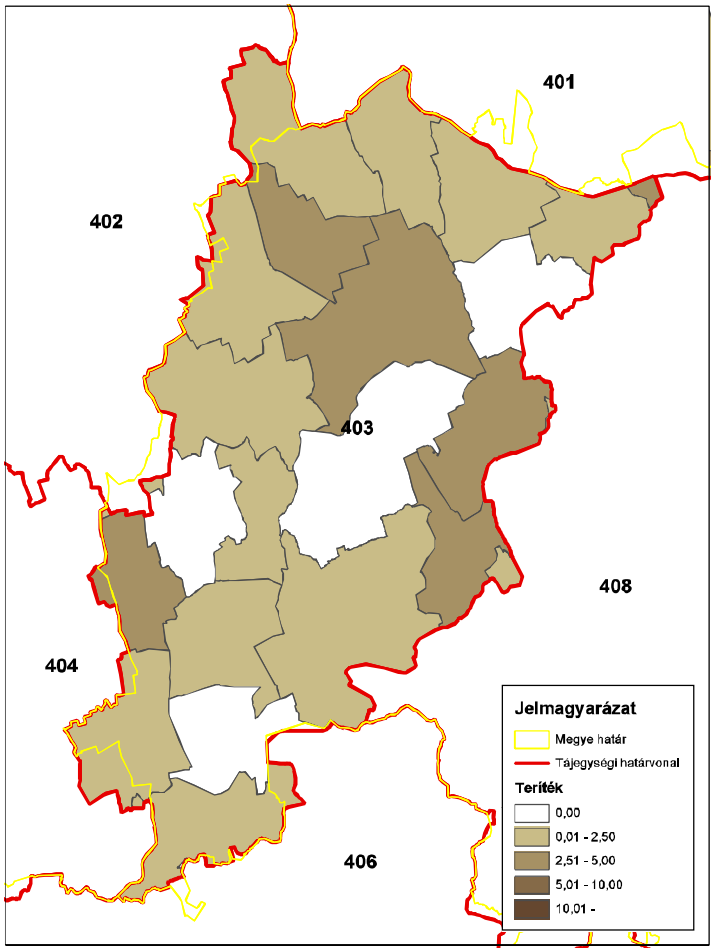

Fácán (teríték - db/km²) 2007

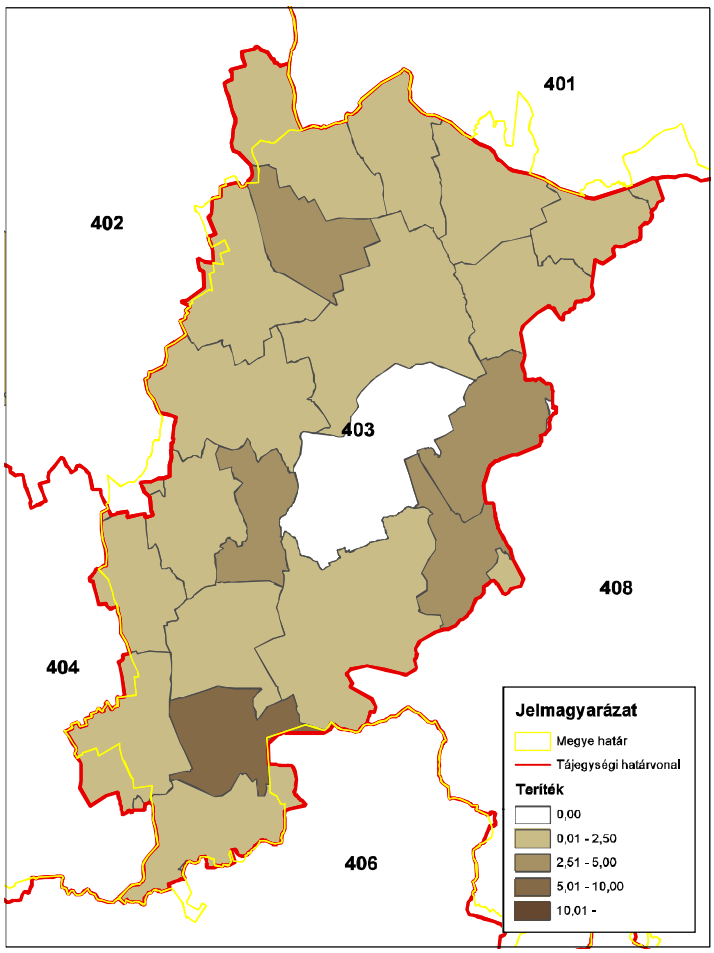
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (teríték - db/km²) 2008

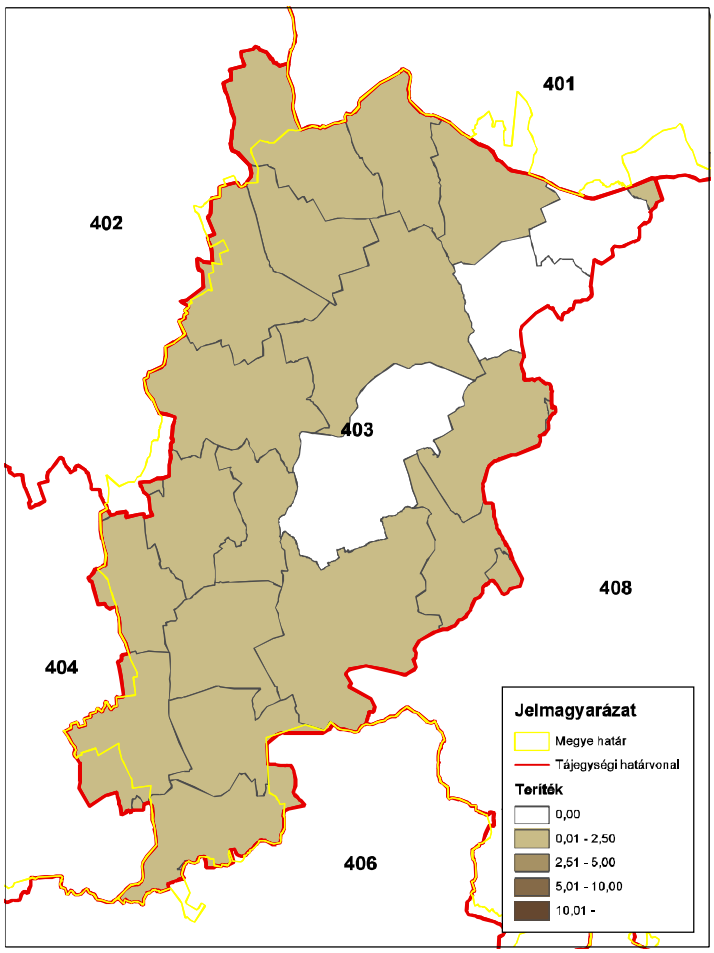
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (teríték - db/km²) 2009

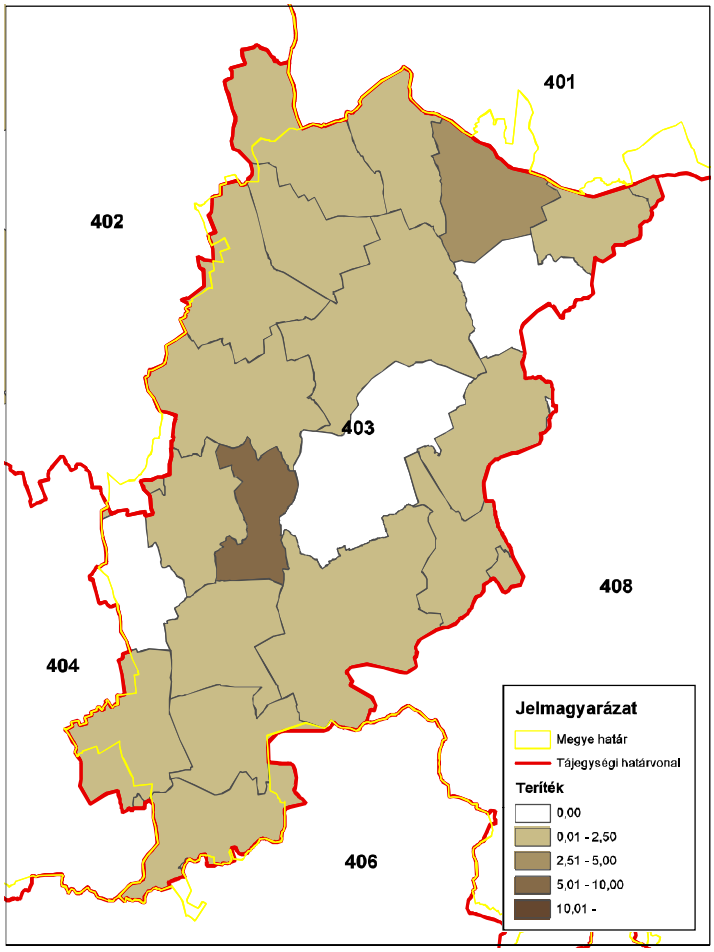
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (teríték - db/km²) 2010

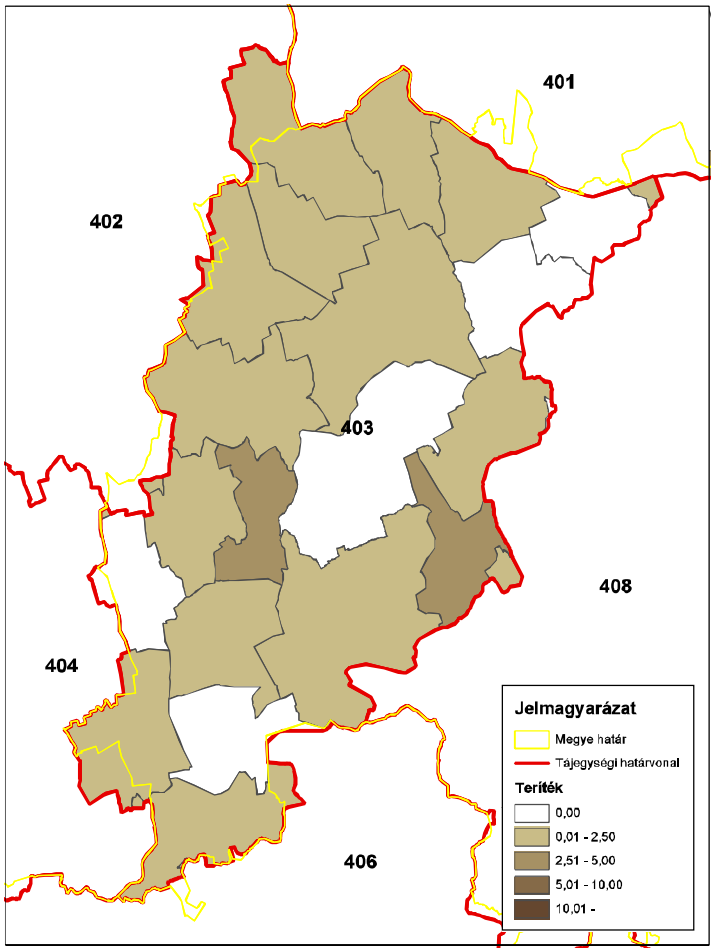
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (teríték - db/km²) 2011

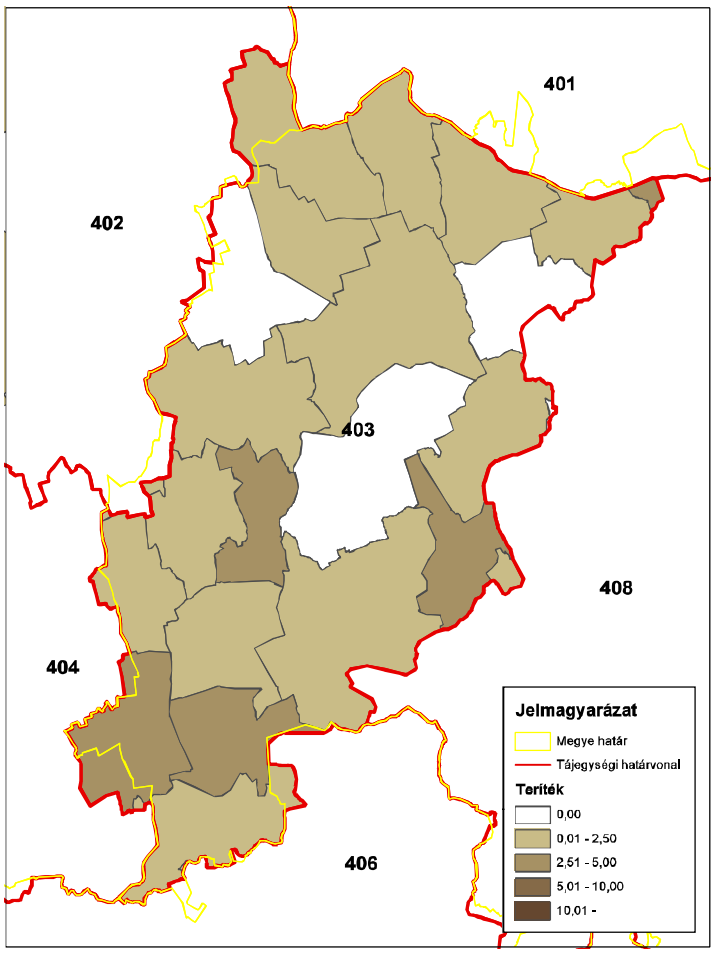
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (teríték - db/km²) 2012

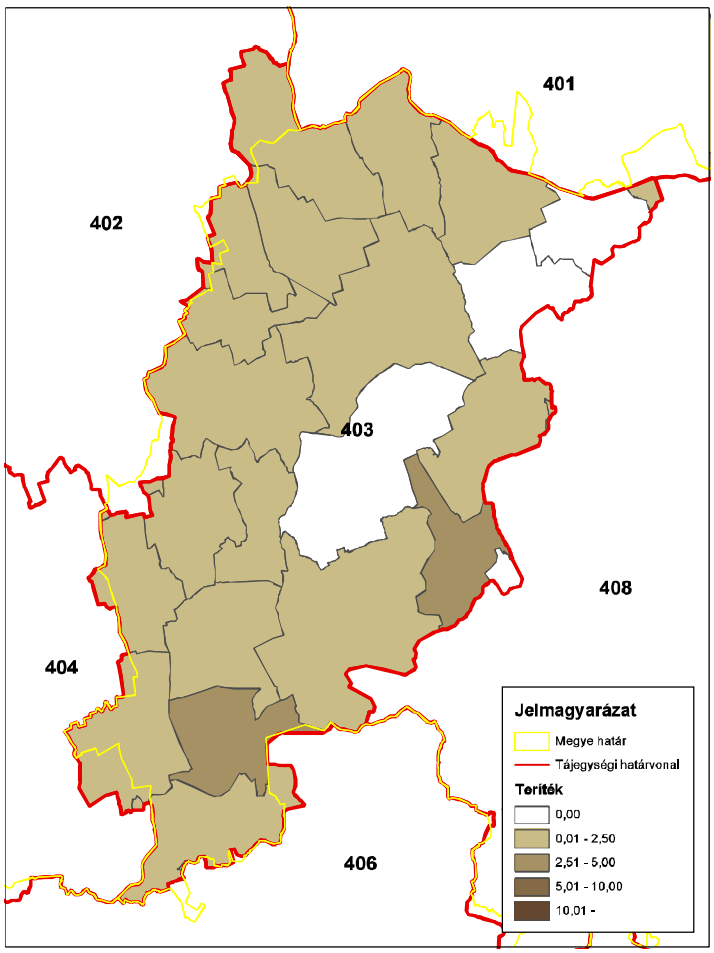
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (teríték - db/km²) 2013

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

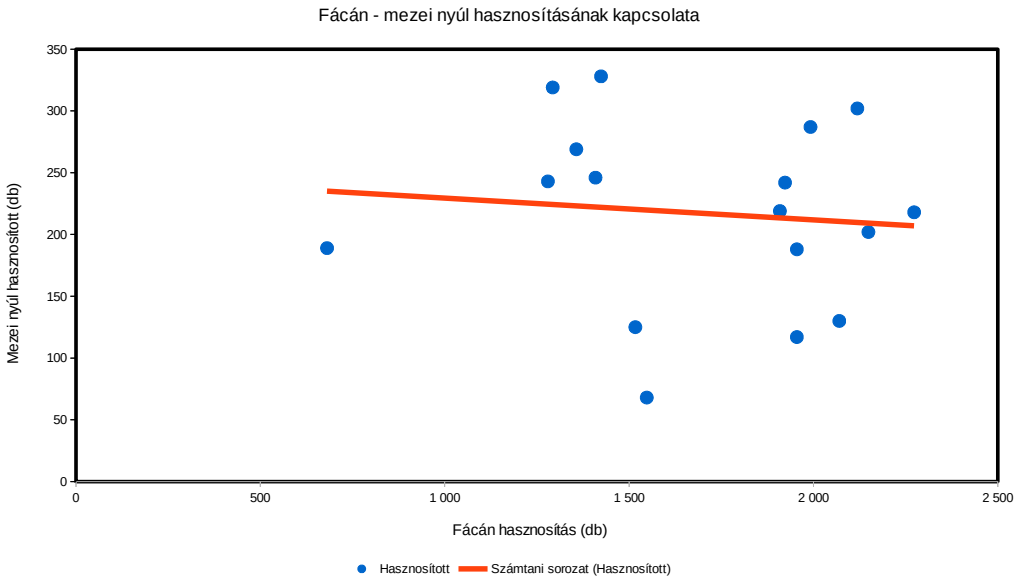
Fácán (teríték - db/km²) 2014

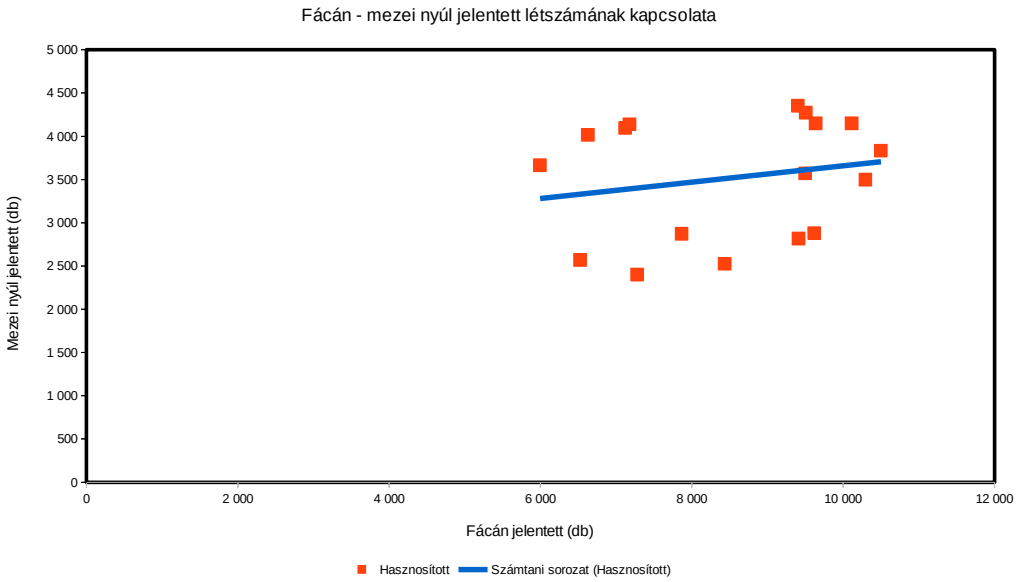

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A mezei nyúl és a fácán kapcsolata (1998-2014)

VGTE: **403**

A hasznos apróvad hasznosítása

A hasznos apróvad hasznosítása

Az állomány létszámok és a terítékek a vadgazdálkodási tájegységben

- **Fogoly**: Az 1998-2014 közötti időszakban a fogoly létszáma 75.3%-al csökkent (182→45 pld.).
- **Szalonka:** A szalonka teríték a tavaszi vadászidény megszűntetéséig ingadozó volt (14-94 pld.), a monitoring program keretében ötödére csökkent.
- **Vetési lúd**: Terítéke 0-11 pld. Vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Nagy lilik**: 0-16 pld. között alakult az elejtés. Vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Tőkés réce**: 480-2200 pld. közötti elejtéseket jelentettek. Ingadozó adatsor. A röptetett réce lelövés 1998 és 2007 között 3000-6000 pld. körül alakult, majd az ezt követő években nullára esett vissza.
- **Szárcsa**: Lelövése 6-250 pld. között alakult. Vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Balkáni gerle**: Terítéke 30-1100 pld. Erősen ingadozó adatsor.
- **Örvös galamb**: Lelövés 3-53 pld. Vadászati jelentősége elhanyagolható.

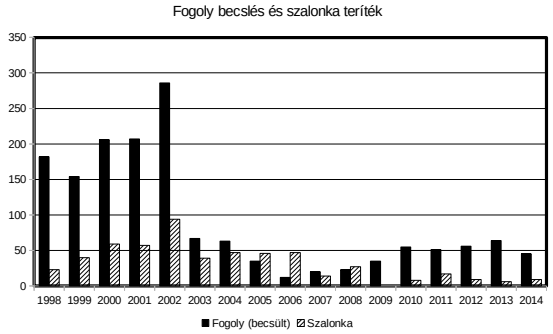
A hasznos apróvadfajok jelentőségének értékelése a vadgazdálkodási tájegységben

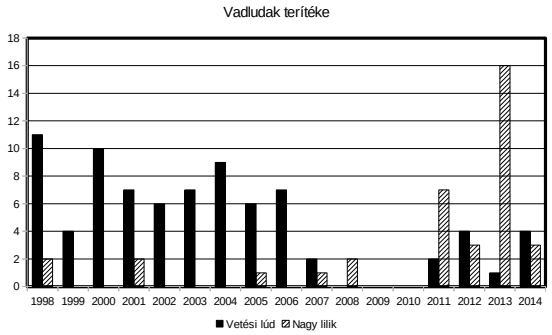
- A **Kapos-Tolnai vadgazdálkodási tájegység (403)** jelentősebb egyéb hasznos apróvadfaja a tőkés réce és balkáni gerle. Mindkét faj terítéke jelentősen ingadozik, de a tőkés réce esetében a trend csökkenő, míg a balkáni gerle esetében növekvő. Röptetett récére utoljára 2010-ben vadásztak a tájegységben. A többi egyéb apróvadfaj terítéke jelentéktelen.

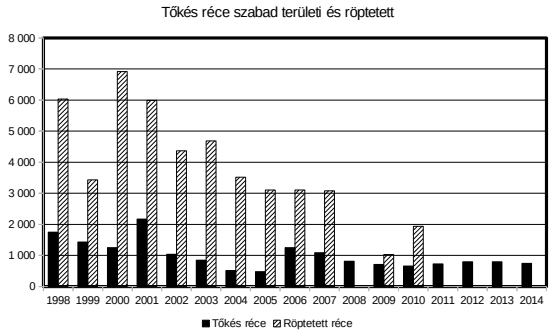
A hasznos apróvad lelövés vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

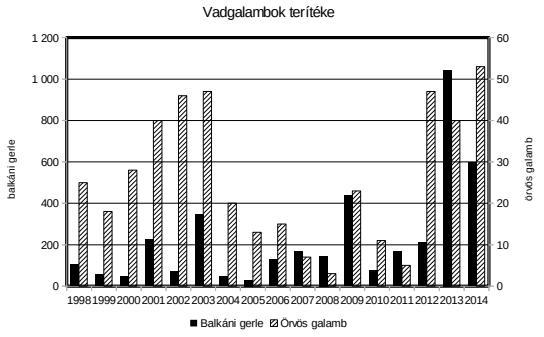
VGTE: **403**

Év	Fogoly (becsült)	Fogoly (lőtt)	Szalonka	Vetési lúd	Nagy lilik	Tőkés réce	Röptetett réce	Böjti réce	Csörgő réce	Barátréce	Kerceréce	Szárcsa	Balkáni gerle	Örvös galamb
1998	182	0	23	11	2	1 745	6 030	7	11	0	0	244	105	25
1999	154	0	40	4	0	1 432	3 426	31	27	0	0	247	57	18
2000	206	0	59	10	0	1 245	6 913	14	24	5	0	88	48	28
2001	207	0	57	7	2	2 172	5 991	0	16	0	0	75	227	40
2002	286	0	94	6	0	1 038	4 366	0	5	0	1	91	71	46
2003	67	0	39	7	0	846	4 680	0	2	0	0	61	346	47
2004	63	0	47	9	0	515	3 516	0	1	0	0	15	47	20
2005	35	0	46	6	1	481	3 100	0	4	0	0	6	30	13
2006	12	0	47	7	0	1 249	3 100	0	1	0	0	19	130	15
2007	20	0	14	2	1	1 088	3 081	0	6	0	0	41	167	7
2008	23	0	27	0	2	810	0	0	0	0	0	43	146	3
2009	35	0	0	0	0	711	1 029	0	11	0	4	34	437	23
2010	55	0	8	0	0	661	1 936	0	8	0	0	13	75	11
2011	51	0	17	2	7	723	0	0	2	0	0	28	166	5
2012	56	0	9	4	3	798	0	0	0	0	0	67	210	47
2013	64	0	6	1	16	798	0	0	0	0	0	49	1 045	40
2014	45	0	9	4	3	740	0	0	0	0	0	54	596	53
Változás	-75,3%	-	-60,9%	-63,6%	50,0%	-57,6%	-100,0%	-100,0%	-100,0%	-100,0%	-100,0%	-77,9%	467,6%	112,0%
Minimum	12	0	0	0	0	481	0	0	0	0	0	6	30	3
Maximum	286	0	94	11	16	2 172	6 913	31	27	5	4	247	1 045	53
Átlagos	91,8	0,0	31,9	4,7	2,2	1003,1	2774,6	3,1	6,9	0,3	0,3	69,1	229,6	25,9

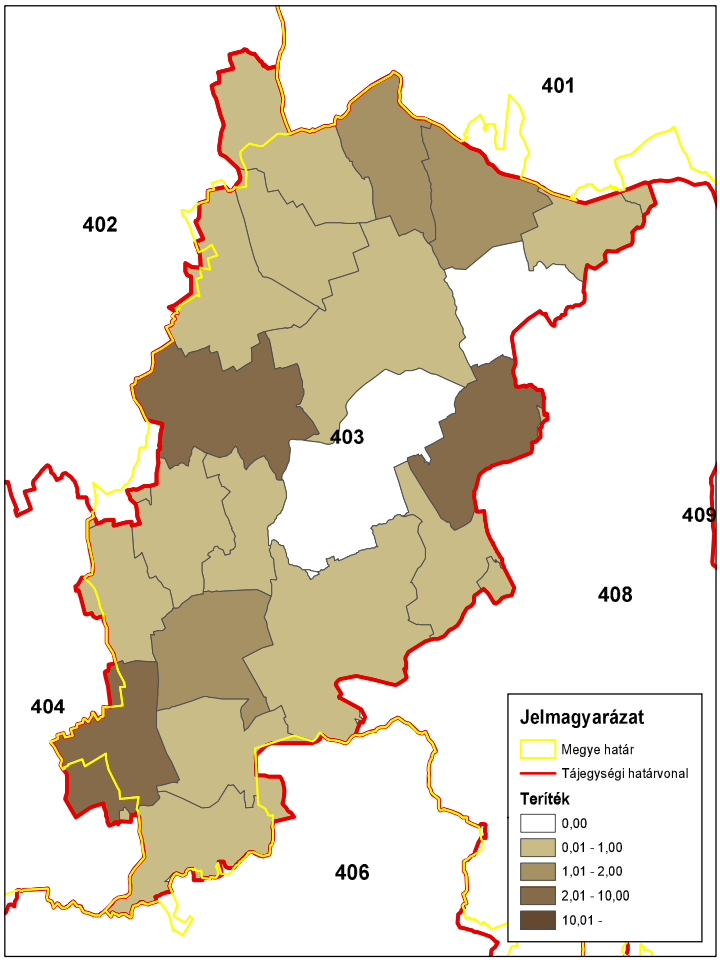

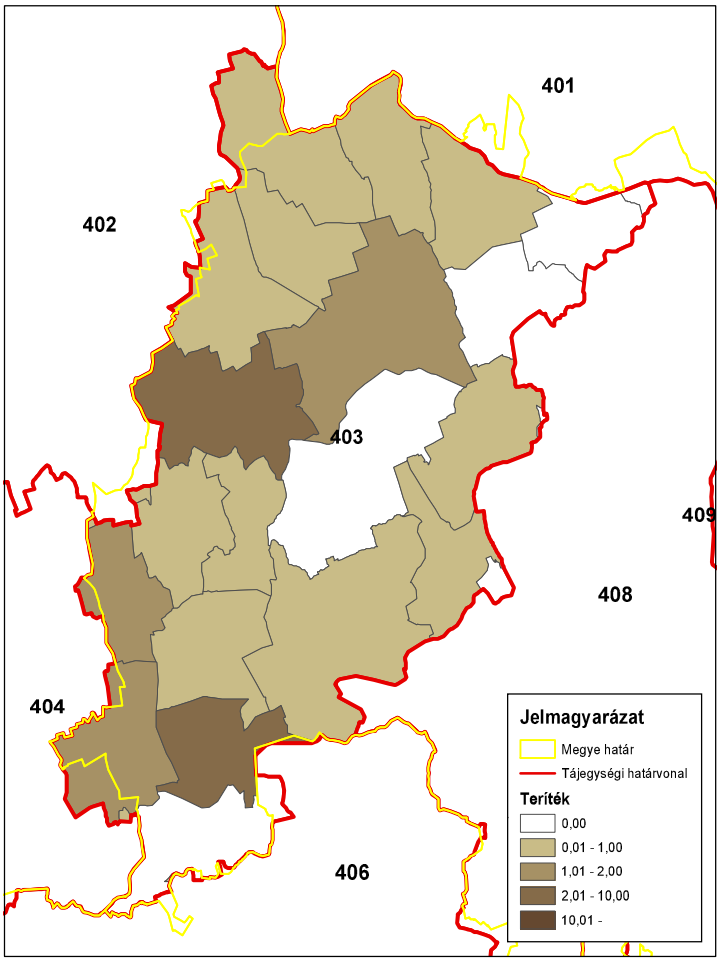

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2007

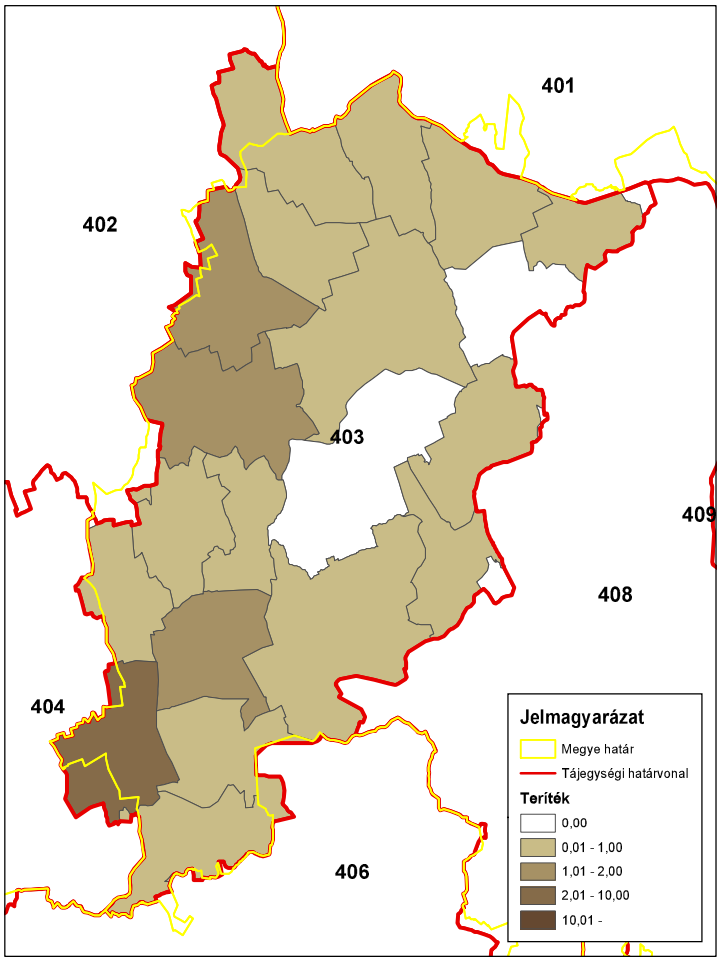
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2008

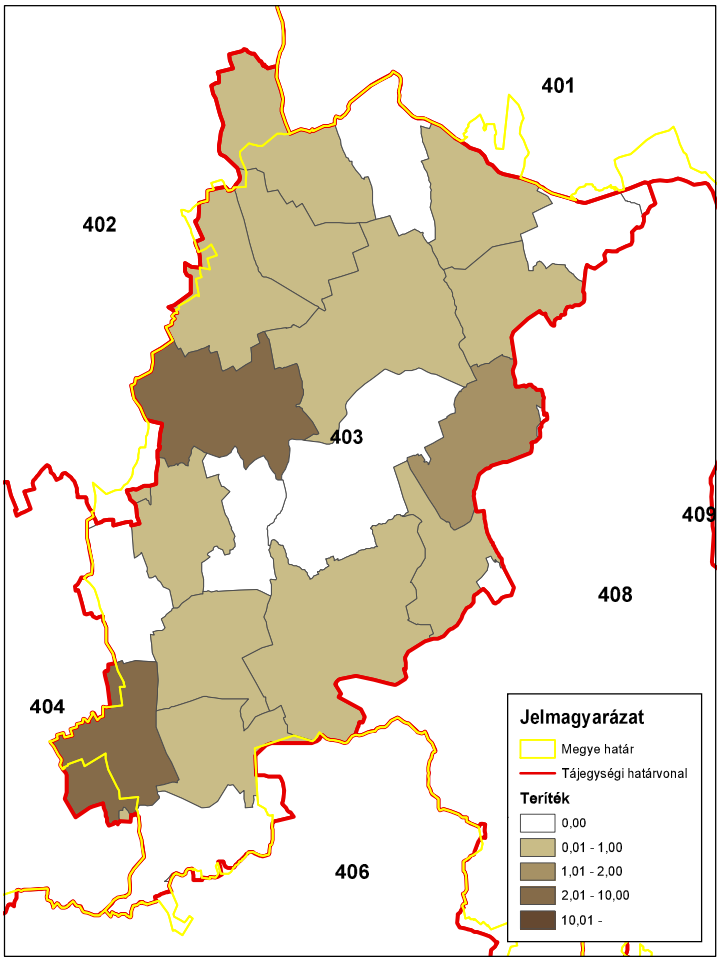
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2009

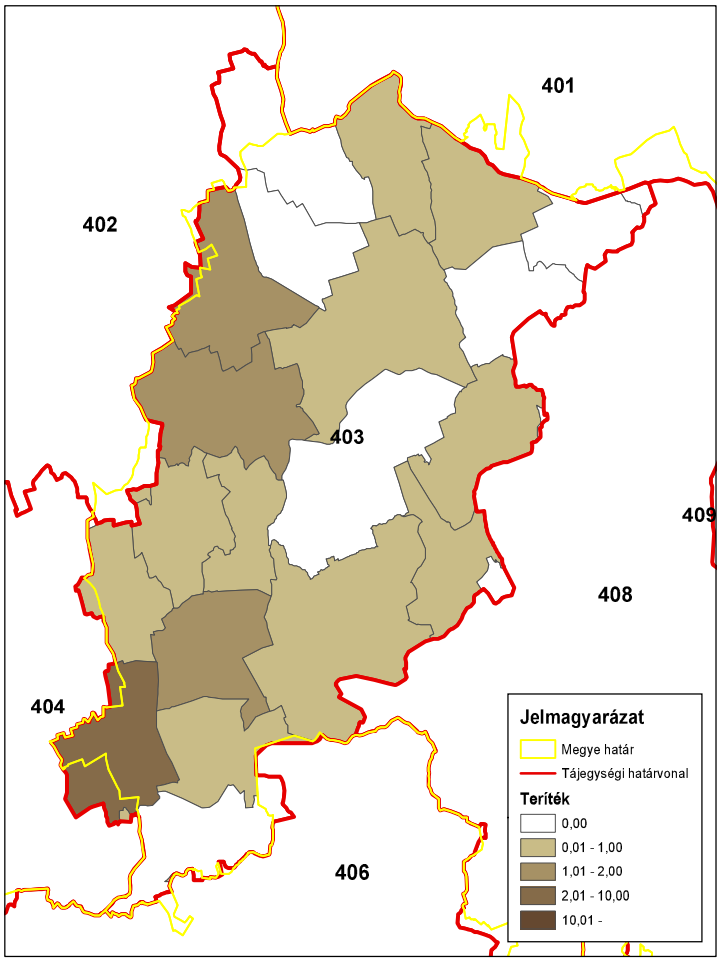
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2010

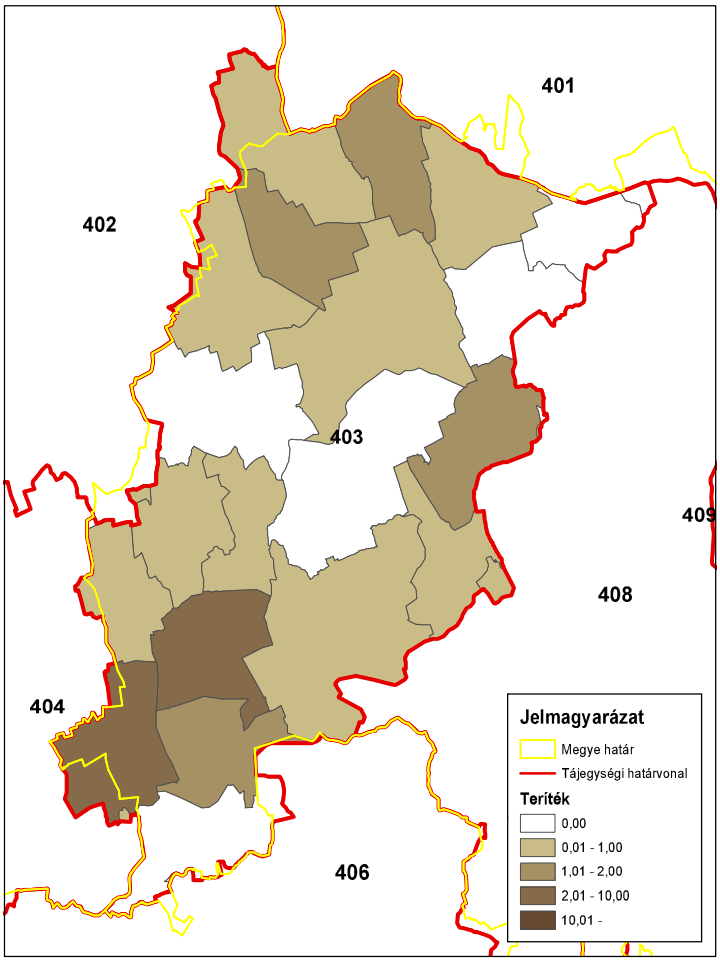
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2011

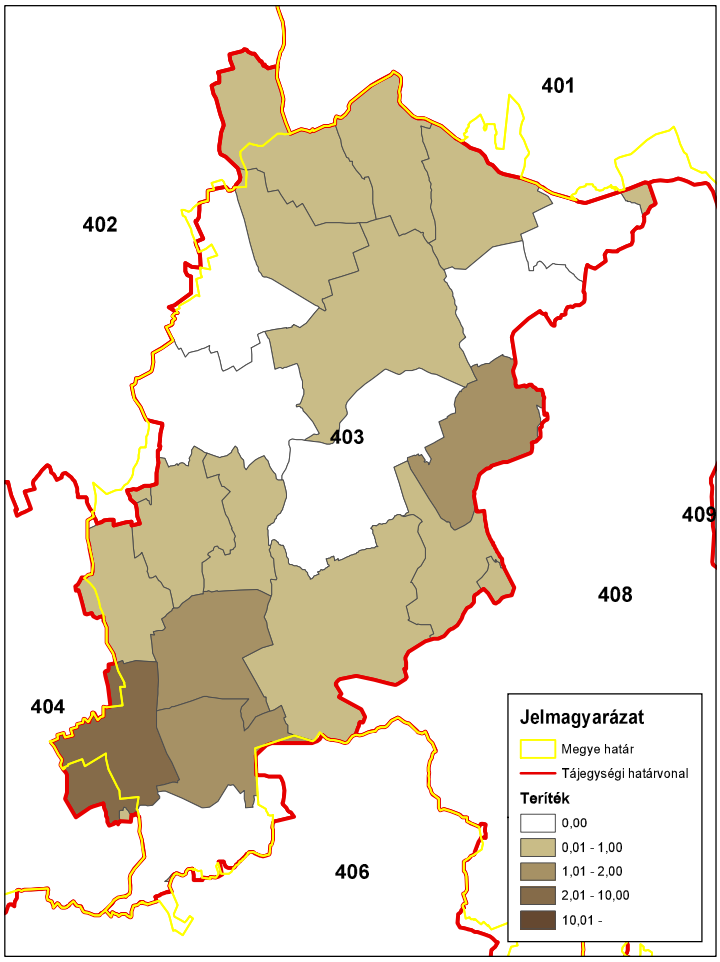
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2012

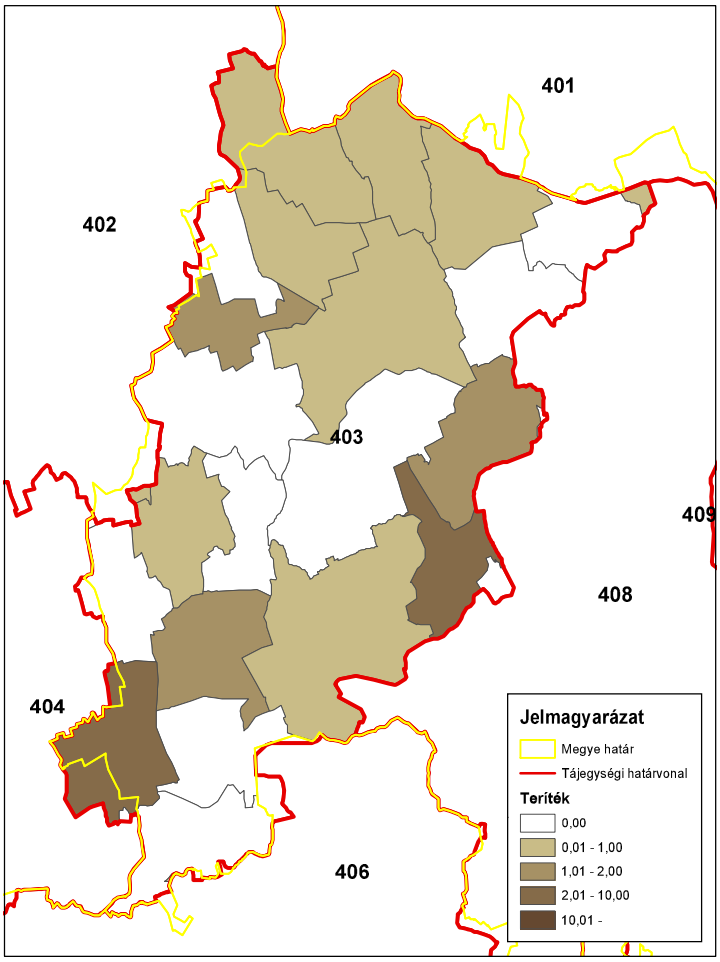
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2013

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2014

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Az egyéb apróvadfajok lelövésének alakulása

Az egyéb apróvadfajok lelövésének alakulása

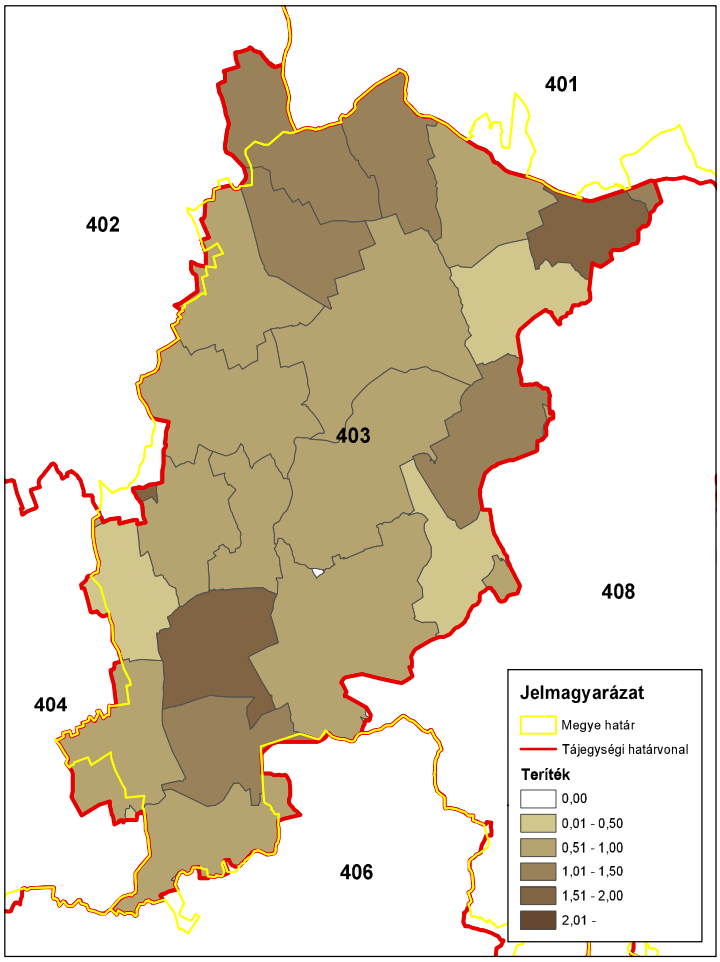
Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- **Dolmányos varjú:** Terítéke kiegyenlített volt (150-250 pld.).
- **Szarka:** A szarka lelövések száma stabil képet mutatott (100-200 pld.)
- **Szajkó:** A szajkó elejtések száma kiegyenlített volt (350-500 pld.).
- **Róka**: A róka terítéke a 2000-es évektől 1000-1500 pld. között alakult.
- **Borz**: Vadászhatóvá nyilvánítása óta lelövése emelkedett (27 → 138 pld.).
- **Kóbor kutya**: A lelövések száma a töredékére csökkent (-87%).
- **Kóbor macska:** A lelövések száma a töredékére csökkent (-80%).
- **Házi görény:** Terítéke jelentéktelen, 0 és 18 pld. között változik a tájegységben.
- **Nyest**: Terítéke jelentéktelen, 0 és 39 pld. között változik a tájegységben.
- **Üregi nyúl:** Terítéke 1998 és 2006 között összesen 4 pld., azóta az elejtések folyamatosak, növekvőek (3 → 20 pld.), de összességében nem jelentősek.
- **Pézsmapocok:** Utoljára 2007-ben volt elejtés (3 pld.), nincs jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben.
- **Aranysakál**: 2008-ban jelent meg a vadgazdálkodási tájegységben. Az elejtések azóta folyamatosak és erőteljesen növekvőek (4 → 71 pld.). Terítéke a tájegységben már meghaladta a kóbor állatokét és megközelítette a borzét (2014-ben 94 pld.).
- **Nyestkutya**: Nincs terítéke a vadgazdálkodási tájegységben. Esetleges elejtése esetén a bejelentési és dokumentálási kötelezettséget be kell tartani.
- **Mosómedve**: 1998-ban 8, 2014-ben 1 pld került terítékre, a közte lévő időszakban nem volt elejtés. Elejtése esetén a bejelentési és dokumentálási kötelezettséget be kell tartani.

Az egyéb apróvadfajok jelentőségének értékelése a vadgazdálkodási tájegységben

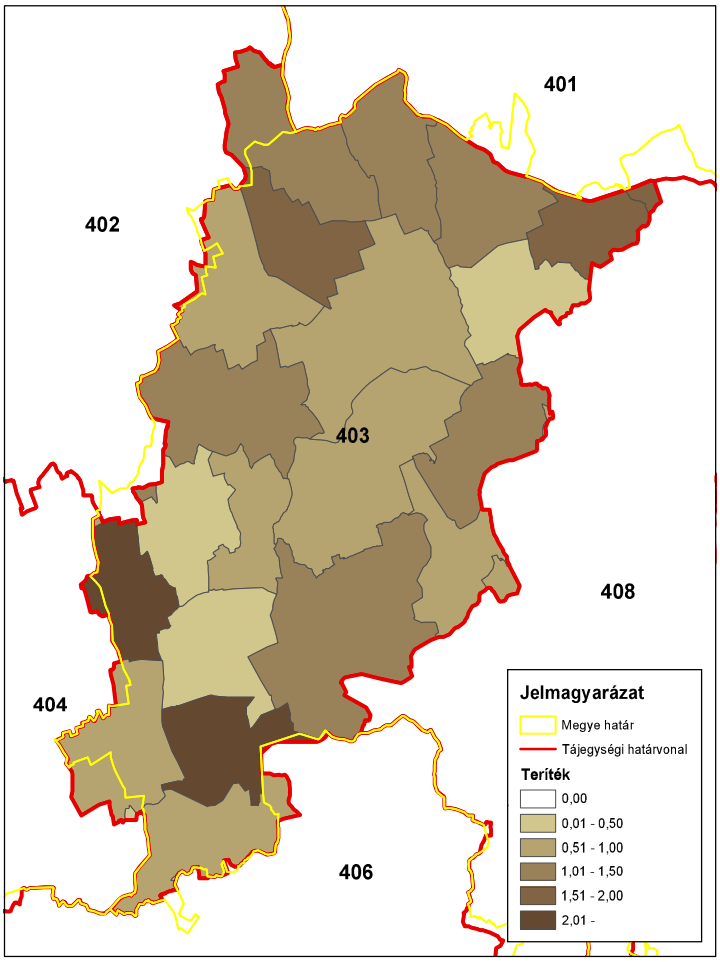
- A **Kapos-Tolnai vadgazdálkodási tájegységben (403)** legfontosabb vadfajaink közül a mezei nyúl, a fácán és az őz terítéke az átlag alatti, míg a gímé és a vaddisznóé is az átlag feletti negyedbe tartozik. Ez magyarázza, hogy a tájegységen belül a varjúfélék és kistestű menyétfélék gyérítésével szinte egyáltalán nem foglalkoztak. A ragadozó, vagy rabló életmódot folytató fajok közül csak a borz és az aranysakál terítéke növekedett az elmúlt időszakban. A ragadozó fajok gyérítésére a tájegységben a jelenleginél nagyobb figyelmet kell fordítani. A varjúfélék és a menyétfélék esetében ez elsősorban a tájegység azon területein igaz, ahol azt az apróvadállomány jelenléte még megköveteli. A róka és az aranysakál gyérítése az őz szaporulatának védelme érdekében is fontos. Az aranysakál állományának csökkentéséhez legalább a 2-es, a rókánál legalább a 1.5-es gyérítési ráta elérése szükséges. A tájegységen belül a róka terítéksűrűsége térben és időben változatosan alakult, de 2007-óta csökken a 1.50 pld/km^2 terítéksűrűséget meghaladó vadgazdálkodási egységek száma. A kóbor kutya és kóbor macska kilövések száma nem a háziállatok tartásának javulása miatt csökken. A ragadozó, vagy rabló életmódú fajokra nemcsak az apróvad védelme érdekében kell a jövőben nagyobb nyomást gyakorolni a tájegységben, aminek lehetőségeit a gazdálkodási ajánlások rész ismerteti.

Róka (teríték - db/km^2) 2007

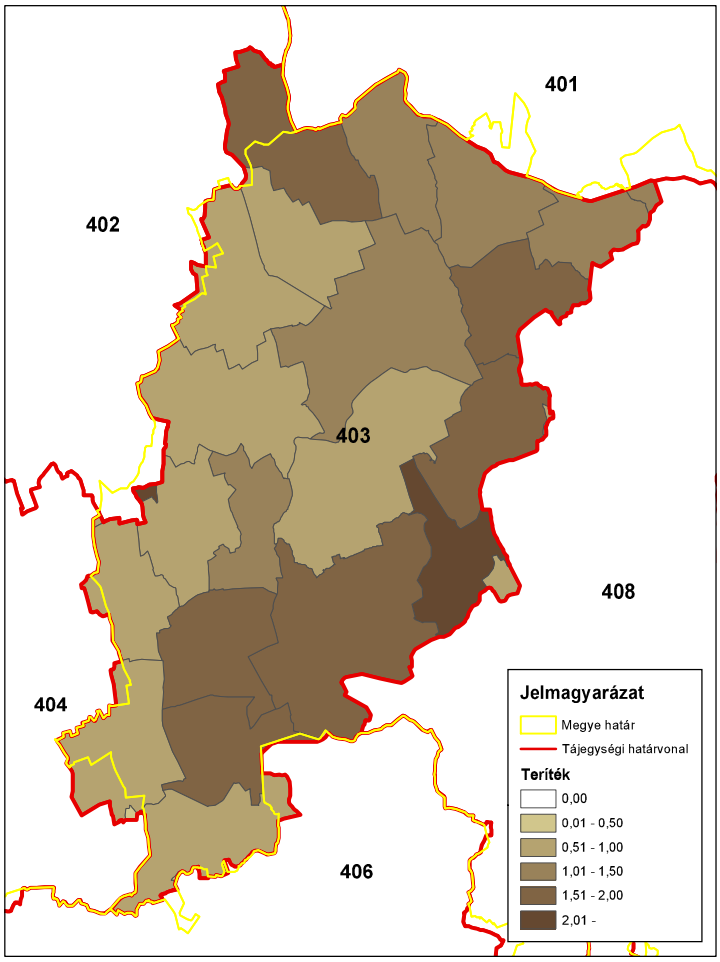
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2008

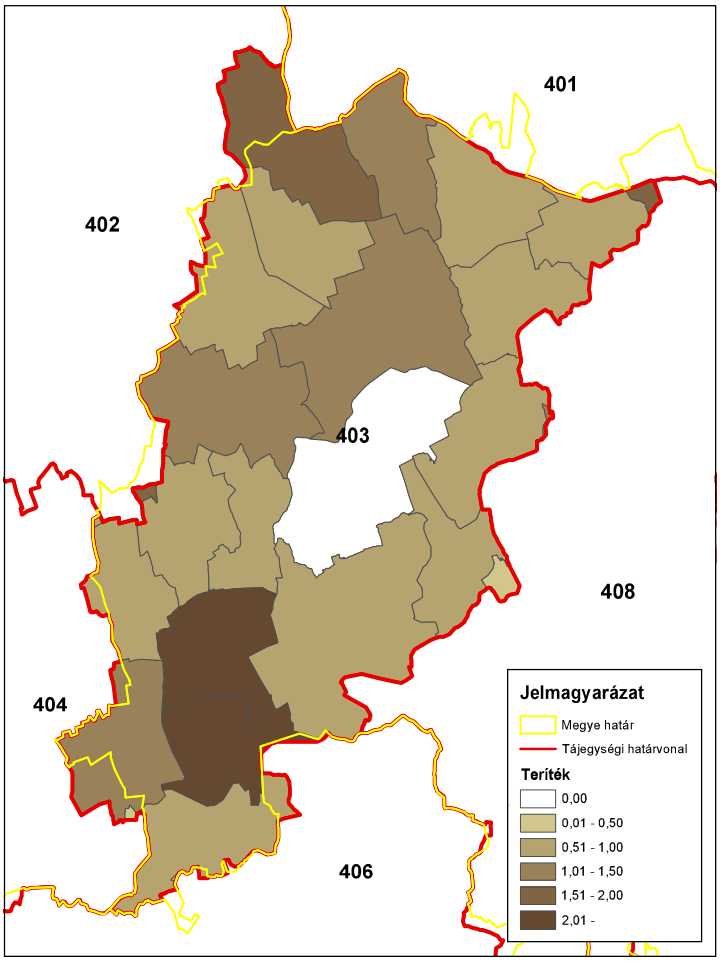
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2009

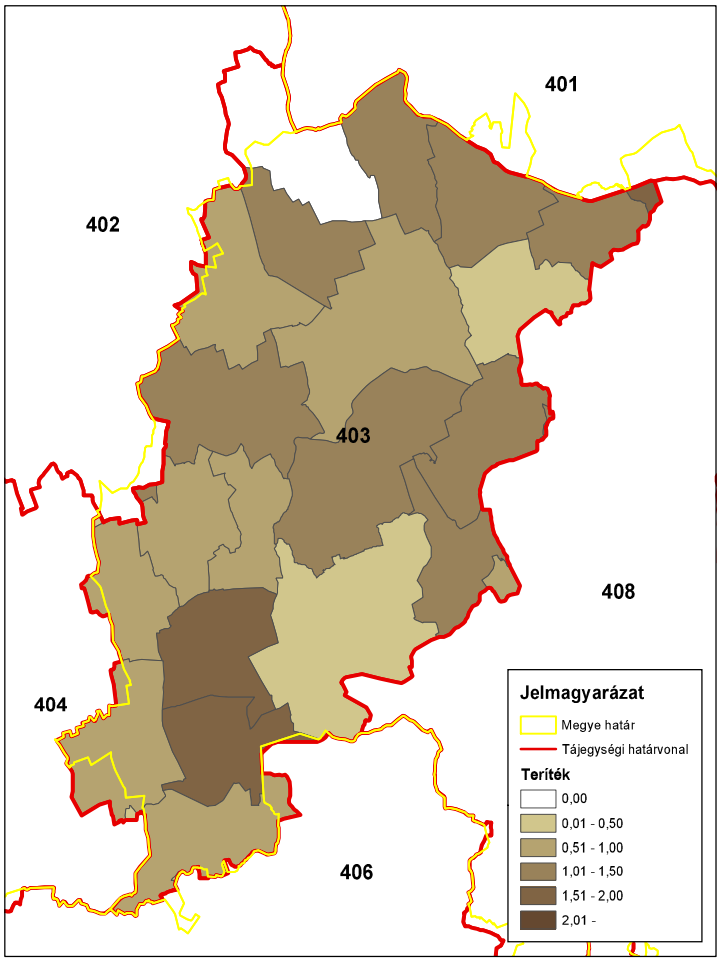
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2010

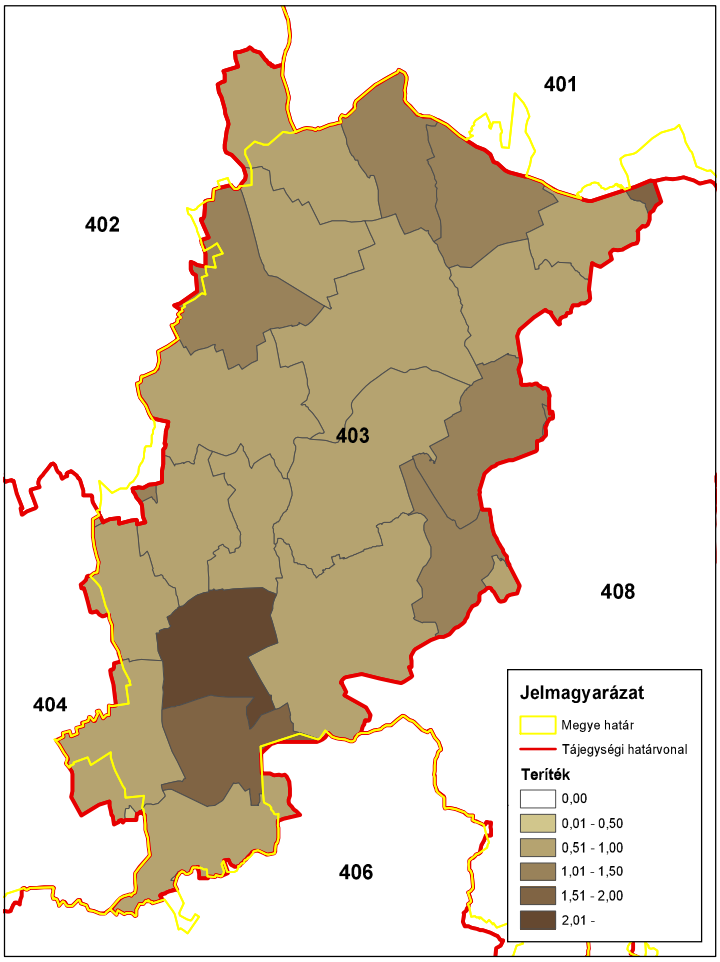
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2011

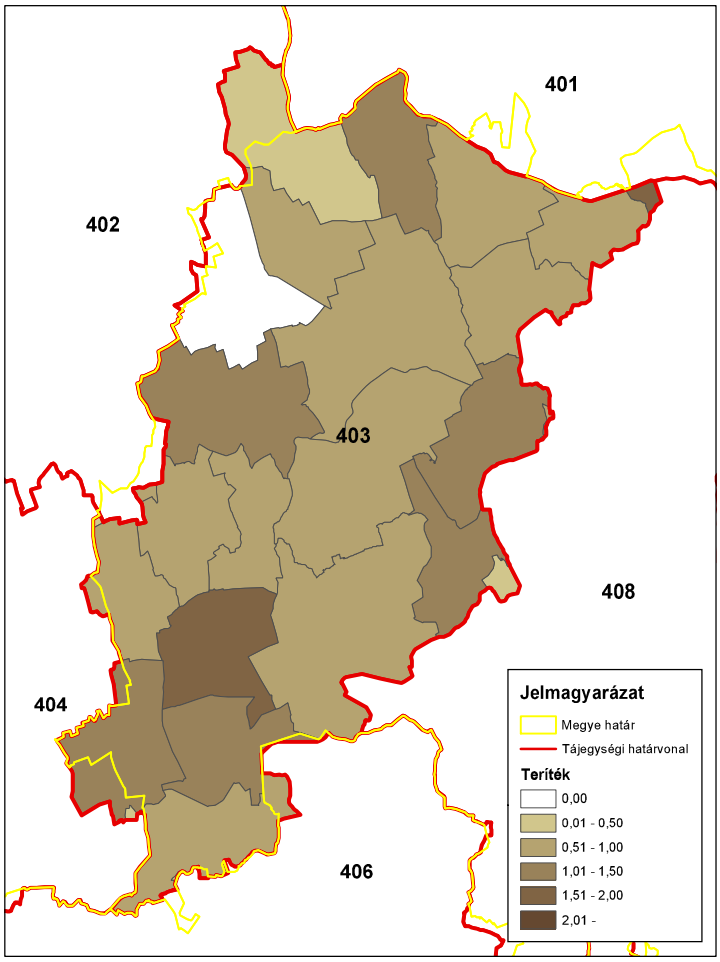
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2012

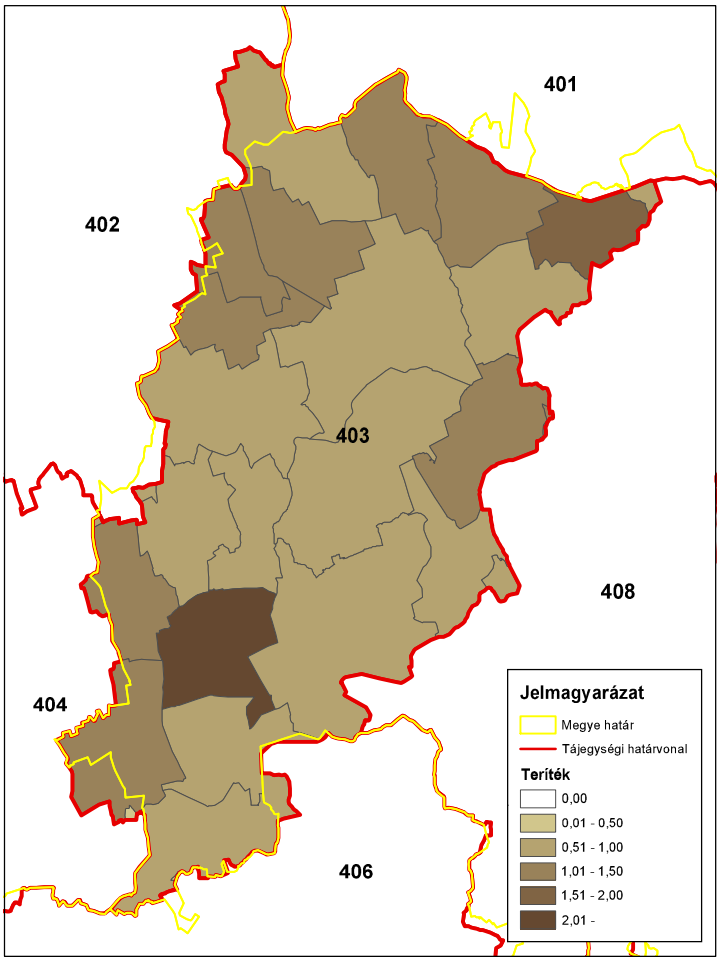
ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2013

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2014

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

3. A vadállomány szabályozásának irányelvei

Nagyvadgazdálkodás

A gímszarvas-gazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

- A **Kapos-tolnai vadgazdálkodási tájegységben (403)** a gímszarvas állomány mennyiségét tekintve jelentős. A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolási táblázatában az átlag feletti negyedben (26/52 és 22/52) helyezkedik el. A gímszarvas a tájegység teljes területén előfordul, magas sűrűségben. azonban a keleti határvonal mentén. Tekintettel arra, hogy a tájegység alacsony erdősültségű (13,2%), és az erdőterület túlnyomó többségben zárt kertben található, a gímszarvas jelenléte a tájegység teljes területén, nem indokolt.

Az állomány minőségének értékelése

- Az állomány a vadgazdálkodási tájegységek trófeabírálati rangsorolási táblázatában az alsó harmadban (30/52) helyezkedik el. Az érmes trófeák aránya 1998 és 2014 közötti időszakban átlagosan 26,3% volt. Az állomány minősége országos viszonylatban gyenge-közepes.

Az állomány mennyiségének és minőségének alakulása

- A tájegység területén a gímszarvas jelentett létszáma 1998-2014 között változatlan (903 → 911 pld.; +0,9%), ezzel szemben a hasznosítás jelentős mértében emelkedett (165 → 650 pld.; +293,9%).
- Az 1998 és 2014 közötti időszakon belül (2002-től 2004-ig) a szarvasállomány jelentősen csökkent (850 → 437). Ebben az időszakban a jelentett tehén állomány 50-75%-át terítékre hozták. Majd miközben továbbra is maradt az extrém magas vadászati nyomás, 2007-re a jelentett állomány szinte megduplázódott (433 → 777).
- A 2010 és 2014 közötti időszak átlagában megfigyelhető extrém magas 60,8%-os hasznosítási arány az utolsó három év átlagában tovább emelkedett (66,9%). A tehenek esetében a 2010-2014 közötti átlag 66,5% (az utolsó év során pedig már átlag 73,8%) is felhívja a figyelmet a tájegység adatai alapján látható anomáliákra.
- Tekintettel arra, hogy ez a kifejezetten magas hasznosítás csupán a jelentett létszám „stabilizálást" eredményezte, ezért joggal feltételezhető, hogy az alapadatok nem a valós állománynagyságot mutatják.
- A gímszarvas tájegységi szinten jelentős szerepet játszik a térített mezőgazdasági vadkár alakulásában. Ezt a vele való gazdálkodási stratégia során ugyanúgy figyelembe kell venni, mint azt, hogy az élőhelyi adottságok nem indokolják a tájegység egészén való jelenlétét.

Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám és az élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám

- Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám: 500 egyed
- Élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám: 700 egyed

Állománykezelési elvek/modellek

- A tájegységben döntően állomány-csökkentő, növekedést kizáró gazdálkodást célszerű folytatni. A vadgazdálkodási tájegységben a hasznosítás jelentős növekedése ellenére nem csökkent a jelentett létszám, ami a megfelelő megbízhatóságú adatok (szaporulat, ivararány és állomány trend) hiányára is

A gímszarvas-gazdálkodás alapvonalai

rámutat.

- A nagyon magas hasznosítási arányok melletti eredménytelenség felveti, hogy az állomány nagyobb lehet, mint ahogy azt a számok mutatják, azaz a magas hasznosítási arány csupán látszólagos.
- A vadgazdálkodási tájegység adatai alapján a fokozatos terítéknövelés (a tényleges létszám (!) 30-35%-áig) és a teríték összetételének – megbízhatóbb adatokra alapozott – kiegyensúlyozása révén elérhető egy olyan egyensúlyi állapot, amikor az állomány hasznosítása a populáció-biológiai jellemzőkkel összhangban áll, továbbá a hasznosítás összetétele is biztosítja a kisebb állomány fenntartását.
- Az éves tervben meghatározott elejtési számokat, mind ivarra, mind korcsoportra való tekintettel teljesíteni kell, a biológiailag indokolt arányokat is betartva, továbbá azok teljesítését az ellenőrző hatóságnak meg kell követelnie.
- Az állománybecslési módszerek közül a rendszeres, monitoringszerűen végrehajtott szinkronszámlás alkalmazása javasolt azon vadgazdálkodási egységek vonatkozásában, ahol a gímszarvas jelenleg előfordul. Ez kiegészíthető az állományok testtömeg értékeinek és kondíciójára vonatkozó jellemzőinek (vesezsírindex) rendszeres vizsgálatával, valamint a felnevelt szaporulatra vonatkozó adatok gyűjtésével. Ezen információkból az állomány változásának trendje, általános állapota és szaporodási teljesítménye is megismerhető.
- Az állomány kívánatos korösszetétele alapesetben: 25% idős, 35% középkorú, 40% fiatal. Az 1998-2014 közötti időszak bikahasznosítása alapján feltételezhető, hogy az állományon belül lecsökkent az idősek aránya, az állomány elfiatalodott.

Élőhely-javítási javaslatok

- A tájegység vonatkozásában a gímszarvas szempontjából megfogalmazható általános élőhely-kezelési javaslat szerint, amennyiben van rá lehetőség, úgy az erdőállományok kezelésének módját és időbeli ütemezését úgy válasszák ki, ami a természetes táplálékkínálatot fokozza a gímszarvas életterében. Amennyiben a vadászatra jogosultaknak hatása van rá, a faállomány-nevelési munkák és a cserje/bozótirtások során a nagytestű növényevők fő táplálékbázisát nyújtó elegyfajok (pl. kőrisek, juharok, hársak) és cserjefajok (pl. somok, fagyal, bodza, ill. a szeder) eltávolítását lehetőség szerint kerülni kell.
- A kiegészítő takarmányozást a gímszarvas sajátosságainak figyelembe vételével szükséges alkalmazni, kerülni kell az ad hoc megoldásokat.
- Sózók létesítése és fenntartása az ásványi anyag ellátás javítása érdekében nagy sűrűségben szükséges.
- Vadföldek létesítése és művelése esetén a termesztett növények a csülkös vadfajok sajátos igényeihez igazodjanak (elsősorban pillangósok, évelő gyepkeverékek).

A génmegőrzési kezelésű területek

- A tájegység területén belül nincs gímszarvas génmegőrzési rendeltetésű vadászterület (Mellékletekben csatolt táblázat).

A dámszarvas-gazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

- A dámszarvas jelentett létszáma a **Kapos-tolnai vadgazdálkodási tájegység (403)** területén hullámzóan alakult, de végül az utolsó 4 évben állandósultak (**+56%**). A lelövések hasonló pályán mozogtak, de nagyságrenddel erősebben nőttek (**+647%**). Enyhe csökkenés 2010 után jelentkezett, amikor a hasznosítási arány 58-76% volt az adatok alapján. Hasznosítási aránya jelentősen nőtt, de kérdéses, hogy a 2010 utáni évek 58-76% hasznosítási arányai mennyire valósak, mivel a jelentett állomány csökkenése ehhez a mértékhez képest nem jelentős.
- A hasznosítás összetétele az értékelt időszakban átalakult. Az utolsó években a bika:tehén:borjú arány hozzávetőleg kiegyenlítődött. A hasznosítás mértéke és összetétele alapvetően az állomány csökkenését segíthette, mert a nőivart és borjakat nem védték. Az adatok megbízhatósága azonban itt is vitatható, mivel ha a nőivar és a szaporulat tartósan nagyobb mértékben kerül kivételre, akkor az ivararány előbb-utóbb el kellene torzuljon.
- A magas hasznosítási arányok mellett is csupán stabilizálódó jelentett állomány azt jelezheti, hogy a szabad területi dámszarvas állomány nagyobb is lehet. Ebből következően a nagyon magas hasznosítási arányok csupán látszólagosak voltak.
- A dámszarvas a terítékadatok alapján a vadgazdálkodási tájegység felében fordul elő és az állomány a szomszédos tájegységekben folytatódik (404, 406, 408). Különlegesség, hogy a tájegység leghíresebb állománya, a Gyulaji területen élő dám a térképen nem jelenik meg, mivel az egész terület évtizedek óta bekerített vadaskertként működik. A dámszarvas az utóbbi évtizedben a vadgazdálkodási tájegység olyan részeit is elérte, ahol a számára szükséges erdőterületek, erdősültség nincs meg. A magas lelövések eredményeként a tájegység jelentős részén a teríték sűrűsége >0.3 db/km^2. A jelentett létszám csaknem teljes egészében kertben él, de a szabad területi arány emelkedett.
- Az állomány a létszám alapján **(4/52)** a **felső negyedbe,** a terítékalapján **(3/52)** a **felső negyedbe** tartozik a tájegységek rangsorában. A trófeák tájegységi rangsorolása szerint a **felső félbe** tartozik (**5/14**).
- A dámszarvasnak a vadgazdálkodási tájegység területén "**kiemelkedő**" nagyvad.

Az állomány minőségének értékelése

- A bírált trófeák csaknem egésze a gyulaji dámoskert területéről származik, ezért az agancsok értékeléséhez a trófeabírálati adatbázis a szabad élő állományra nézve inkább csak tájékoztató jellegű forrás lehet.
- A bírált agancsok száma növekedett, ezek közül átlagosan 40% ± 10% volt az érmes. A érmeseken belül az arany, ezüst és bronz érmesek aránya az utolsó néhány

A dámszarvas-gazdálkodás alapvonalai

évben meglehetősen kiegyenlített volt. Ez azt jelzi, hogy a legjobb idősebb bikákat igyekeznek a legjobb korukban elejteni.

- Az átlagos szárhossz 7-11 éves kor körül éri el a csúcsát, az átlagos lapátsúly 9-10 év kor között éri el a maximumát. A 10-11 éves korcsoport szóródása rendkívül nagy.
- „**Kiemelkedő**" minőségű állomány.

Az állomány mennyiségének és minőségének alakulása

- A dámszarvasnak a **Kapos-tolnai vadgazdálkodási tájegységben** a gímszarvashoz és a vaddisznóhoz hasonló nagyságú az állománya és a vadgazdálkodási jelentősége. A vadgazdálkodási tájegységben nőtt a vaddisznó, a gímszarvas és az őz létszáma. Ezek mellett a dámszarvas további, helyi növekedése nehezen kezelhető.
- A dámszarvas tájegységi kezelését a többi csülkös vadhoz viszonyított értéke és/vagy szerepe határozza meg, valamint a dámszarvas élőhelyén érvényesülő erdő- és mezőgazdasági érdekek és tűrőképesség. A tájegységben a térített mezőgazdasági vadkártérítés az elmúlt években 12-27 millió Ft/év között alakult.
- Indokolt a szabad területi kezelés felülvizsgálata. Feltételezhető, hogy az állomány nagyobb a jelentettnél és a szintén növekvő gímszarvas és vaddisznó állomány a dámszarvassal együtt tetemes mezőgazdasági vadkárokat okozhat. Figyelembe véve a csülkös vadfajokhoz kötődő problémákat a dámszarvas állomány csökkentése is szükséges. Elsősorban a peremterületek és az újonnan elfoglalt területek képezhetik az állomány-csökkentés súlypontját.
- Az állomány minőségét megőrző, a gyulaji dám értékét középpontba helyező gazdálkodás szükséges. Ennek része a mennyiségi gazdálkodás háttérbe szorítása, a kisebb létszámú, de jobb agancsnövekedést felmutató állomány kialakítása.

Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám és az élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám

- Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám: 450 egyed
- Élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám: 700 egyed

Állománykezelési elvek/modellek

- A tájegységben döntően állomány-csökkentő, a további növekedést és terjeszkedést meggátló gazdálkodást célszerű kialakítani. A vadgazdálkodási tájegységben a hasznosítás jelentős növekedése ellenére tovább nőtt a jelentett létszám, ami a megfelelő adatok (szaporulat, ivararány és állomány trend) hiányát is jelzi.
- Az éves tervben meghatározott elejtési számokat, mind ivarra, mind korcsoportra való tekintettel teljesíteni kell, a biológiailag indokolt arányokat is betartva, továbbá azok teljesítését az ellenőrző hatóságnak meg kell követelnie.
- Az állománybecslések és a tervezés javasolt módszerei és szempontjai: A pontos

A dámszarvas-gazdálkodás alapvonalai

létszám helyett az állomány változásának (trend) és állapotának minél megbízhatóbb nyomon követése is elég, amit módszertanilag következetesen végzett felmérések biztosítanak (pl. összehangolt szinkronszámlálások).

- A felmérések adatokat szolgáltatnak az ivararányra és a felnevelt szaporulatra vonatkozóan is, amiből meghatározható az állomány realizált szaporodóképessége. A realizált szaporulatot összehasonlítva a kiinduló szaporodási mutatókkal (sárgatestek száma, magzatszám) megbecsülhető a felnevelési veszteség, a ragadozók hatása és a gidalövés hatása is. Az állomány trendjének ismeretében megítélhető a hasznosítás és a természetes folyamatok kölcsönhatása, amik alapján növelhető/csökkenthető a lelövések száma.

Élőhely-javítási javaslatok

- A **Kapos-tolnai vadgazdálkodási tájegységben** a dámszarvas számára külön élőhelyi fejlesztés nem indokolt.
- A vadetetésnek csak a károsított területektől való elterelés lehet a célja vagy a vadászati sikeresség növelése; a kihelyezett takarmány mennyiségének és minőségének ehhez kell igazodnia. Az állomány növelését célzó etetés kerülendő.
- A vad számára jelentős természetes táplálékot biztosító szegélyterületek, árok- és csatornapartok, fasorok, bokrosok, gyepek megőrzése alapvető, mert ez csökkentheti a kultúrnövényekre nehezedő vadnyomást.
- A megfelelő mennyiségű és minőségű (kiegészítő) vízellátásról a nagyvadfajok sajátos igényeire tekintettel célszerű dönteni.
- A sózók létesítése és fenntartása az ásványi anyag ellátás érdekében szükséges.
- Vadföldek létesítése és művelése esetén a termesztett növények a csülkös vadfajok sajátos, természetes igényeihez igazodjanak. A vadföldművelés tényleges céljának elérését (hasznosítás növelése, trófeaminőség javítása, vadkár csökkentése) és a befektetett költségek megtérülését elemezni szükséges.

Zárt kertek és vadaskertek nyilvántartása

- A **Mellékletekben** található jegyzék tartalmazza.

Az őzgazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

Az őz a **Kapos-tolnai** vadgazdálkodási tájegységben a mennyiségi viszonyokat nézve "**közepes**" jelentőségű nagyvad. Ennek oka, hogy a gímszarvas, a dámszarvas és a vaddisznó létszáma is jelentős és növekszik. Az őz a tájegységek rangsorolási táblázatában a jelentett létszámot tekintve a felső negyedben (**35/52**), a terítéket (**33/52**) tekintve az átlag alatti negyedben található.

Az állomány minőségének értékelése

Az őzagancsok minősége a **Kapos-tolnai** vadgazdálkodási tájegységben "**közepes**". A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolásában az alsó negyedben helyezkedik el (**36/52**).

Az állomány mennyiségének és minőségének alakulása

- A Kapos-tolnai vadgazdálkodási tájegység területén az őz jelentett létszáma 1998-2014 közt lassan nőtt (**+12%**). Az őz hasznosítása néhány év alatt jelentősen nőtt, majd 900-1100 között hullámzott (**+183%**). A tájegységben a jelentett őzállomány tehát szinte alig nőtt. A hasznosítás növekedése nagyságrenddel nagyobb volt, mégis egyensúlyi helyzet látszott kialakulni. Az adatok alapján a vadgazdálkodási tájegységben hosszú távon 1200-1600 őz hasznosítása is fenntartható lehet.
- Az őz hasznosítási aránya alacsony szintről indult és az egész értékelt időszakban zömében 18-20% között alakult. Figyelembe véve az őz biológiai jellemzőit és a tapasztalatokat a 25-35% közötti hasznosítási szint biztonságosan tartható lehet, ha a suta- és gidalelövés is kiegyenlített.
- A tájegységi adatok alapján a suták hasznosítási aránya (13-16%) sokkal alacsonyabb a bakoknál (21-25%). Ennek megfelelően a bakok (38-43%), a suták (25-35%) és a gidák (22-28%) terítéken belüli aránya folyamatosan eltért egymástól. Ez a különbség kiegyensúlyozható és ennek révén a suta- és gidalelövés növelhető és így a teríték ellenőrzött növelése lehetséges. Az őzállomány hasznosítása a biológiai lehetőségeket valószínűleg nem használja ki és a nagyobb hasznosítás azért is indokolt, mert a nagyobb sűrűségű állományokban előbb-utóbb megjelennek azok a sűrűségfüggő hatások (testsúly, kondíció, agancsméretek csökkenése), amik az állomány teljesítményét visszavetik.
- Az őz a gímszarvas, a dámszarvas és a vaddisznó utáni jelentőségű nagyvadja a tájegységnek. A lőtt vad értékesítés és az őzteríték kapcsolata ugyan pozitív, de a pontok szóródása óriási. A külföldi és a belföldi bérlelövés és az őzteríték érdemi kapcsolata nem mutatható ki. A vadgazdálkodási tájegységben a térített mezőgazdasági és erdei vadkárok is nőttek az értékelt időszakban, és nagyságrendjük miatt igen jelentősek is. A károk alakulásra az őznek azonban kis hatása lehet.
- A Kapos-tolnai vadgazdálkodási tájegység területéről bemutatott érmes agancsok aránya alapján a VGTE az átlag alatti negyedben található, azaz országosan a gyenge minőségűek közé tartozik (36/52). Az érmesek aránya 1-9% között ingadozott (3-42 db). Az állományban a trófeák minősége többségében gyenge, közepes,

Az őzgazdálkodás alapvonalai

érmes bakok szórványosan kerülnek terítékre.

- A vadgazdálkodási tájegységben a "fiatal" korcsoport részesedése 15→30%, a „középkorú" bakok aránya 40-65%, és az „öreg" bakok aránya 20-30% között mozgott. A korcsoportok arányai a Kapos-tolnai vadgazdálkodási tájegységben valamelyest megváltoztak a fiatalabb korcsoportok javára.
- A Kapos-tolnai vadgazdálkodási tájegységben közepes minőségű őzállomány él, ami országosan az átlag feletti negyedbe tartozik. Az őzbakok agancsainak szárhossza (átlagosan) már a 4 éves korban megközelíti a legnagyobb értékeket, és ezt követően az 5-8 éves korban azonos szinten marad. Az átlagos 24 órás agancssúly 5-7 éves kor között van a maximumon; utána csökkenni és erősen szóródni kezdenek az átlagok.

Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám és az élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám

- Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám: 3900 egyed
- Élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám: 5800 egyed

Állománykezelési elvek/modellek

- Az őzgazdálkodás céljait 4 fő szempont értékelése alapján célszerű meghatározni:
  1. Megfelel-e az állomány mennyiségi hozama az elvárásoknak? (vadászati lehetőség és bevétel, vadhús árbevétele)
  2. Megfelel-e az agancsok minősége az élőhelyi lehetőségeknek és a várakozásoknak? (agancsok nagysága, érmesek száma/aránya)
  3. Kell-e a vadkárral foglalkozni? (mezőgazdasági, erdei kár, vadbalesetek)
  4. Mik a célokkal kapcsolatos biológiai és gazdálkodási korlátok? (pl. a környezet tűrőképessége)
- Az állománybecslések és a tervezés javasolt módszerei és szempontjai: Az őzállományok létszámának pontos felmérésére nincs módszer. A pontos létszám helyett az állomány változásának (trend) és állapotának minél megbízhatóbb nyomon követése a cél, amit módszertanilag következetesen végzett felmérések biztosítanak. Ezek a felmérések adatokat szolgáltatnak az ivararányra és a felnevelt szaporulatra vonatkozóan is, amiből meghatározható az állomány realizált szaporodóképessége. A realizált szaporulatot összehasonlítva a kiinduló szaporodási mutatókkal (sárgatestek száma, magzatszám) megbecsülhető a felnevelési veszteség, a ragadozók hatása és a gidalövés hatása is. Az állomány trendjének ismeretében megítélhető a hasznosítás és a természetes folyamatok kölcsönhatása, amik alapján növelhető/csökkenthető a lelövések száma. Az elmúlt 2 évtized országosan és a tájegységben is azt bizonyította, hogy a lelövések fokozatos növelése (itt: **+183%**) miatt az őzállományok nem omlanak össze.
- Az őzállomány állapotának legfontosabb és minden esetben gyűjthető jellemzői: a lőtt őzek testtömege és a testtömeg megoszlásának változása, az agancsok súlyának

Az őzgazdálkodás alapvonalai

és súly szerinti eloszlásának változásai, valamint a szaporulat számának és megoszlásának változásai (magzatszám, felnevelt szaporulat).

- Az őzállományokban bak territórium foglalási viselkedése miatt erős a nyomás az 1:1-től erősen eltérő ivararány kialakulására (1:2-3 bak:suta). Ez növeli az állomány számszerű szaporodóképességét, ami „elfiatalodó" koreloszláshoz vezethet, ami a suták és a gidák megfelelően erős hasznosítása nélkül nem akadályozható meg. Ennek elmaradása miatt a sűrűségfüggő szabályozás néhány év alatt lecsökkenti az őzek súlyát és szaporulatát.
- A vadgazdálkodási tájegység adatai alapján a fokozatos terítéknövelés (≈35-40%-ig) és a teríték összetételének kiegyensúlyozása (1:1:1) révén el lehet érni olyan egyensúlyt, amikor az őzállomány hasznosítása a biológiailag megalapozott, továbbá a hasznosítás összetétele is biztosítja a kedvező létszám/teríték fenntartását.
- A szabályos korösszetételű (élő) állomány eloszlását figyelembe véve a bakteríték javasolt összetétele 60±15% fiatal, 20±5% középkorú és 10±5% öreg bak. A populációdinamika összefüggéseit figyelembe véve, ettől lényegesen eltérő korösszetétel torzulások és kedvezőtlen következmények nélkül tartósan nem vehető ki az állományból.
- Ezért az éves tervben meghatározott elejtési számokat, mind ivarra, mind korcsoportra való tekintettel teljesíteni kell, a biológiailag megalapozott és fenntartható arányokat is betartva, továbbá azok teljesítését az ellenőrző hatóságnak meg kell követelnie.
- A Kapos-tolnai vadgazdálkodási tájegységben közepes minőségű őzállomány él, ami országosan az átlag feletti negyedbe tartozik. Az őzbakok agancsainak szárhossza (átlagosan) már a 4 éves korban megközelíti a legnagyobb értékeket, és ezt követően az 5-8 éves korban azonos szinten marad. Az átlagos 24 órás agancssúly 5-7 éves kor között van a maximumon; utána csökkenni és erősen szóródni kezdenek az átlagok.
- Az elejtések megítélésekor figyelembe kell venni, hogy az egyes évek átlagai között is igen nagyok a különbségek és a leggyengébb és a legjobb agancsnövesztésű év között sokszor nagy eltérés mutatható ki. Az agancsnövekedést az „átlagos" évek közepes értékei alapján, és nem a kiugró értékek, a „jó" évek eredményei alapján lehet megítélni.

Élőhely-javítási javaslatok

- A vadgazdálkodási tájegységben a gímszarvas, a dámszarvas és a vaddisznó határozza meg az élőhelyi beavatkozásokat és fejlesztéseket. Az őz koncentrátum válogató kérődző, amely a magas táplálóanyag-tartalmú, nyersfehérjében gazdag, kisebb rosttartalmú növényeket keresi. Kifejezetten az őz igényeit célzottan kielégítő élőhelyi beavatkozások, vadföldek létesítése nem várható. Az őznek megfelelő pillangósok (herefélék, szarvaskerep, csillagfürt) vetése az őznek is hasznos.

Az őzgazdálkodás alapvonalai

- Az őz kiegészítő takarmányozása szélsőséges körülmények között lehet indokolt, de a rossz minőségű vagy igényeinek nem megfelelő takarmányok etetése káros.
- Az ásványi anyagellátás kiegészítésére sózók fenntartás az őz érdekében is szükséges.

Ragadozók kezelése

- A vadászható ragadozókkal való gazdálkodás az őz szempontjából is fontos. Főleg az ellés után a gidák veszteségeit okozhatja a róka, a kóbor kutya, az aranysakál és a vaddisznó is.
- A róka korlátozásához legalább a tavaszi becsült törzsállomány másfélszeresét (>1,5 gyérítési rátára van szükség) kell kivenni a területről. A vadászatnak folyamatosnak kell lennie, de a gyérítésnek az év első felére kell koncentrálnia.
- Az aranysakál esetében a hatékonyabb utódnevelés miatt, a rókáét meghaladó vadászati hatékonyságra van szükség.
- A kóbor kutyák jelenlétét folyamatos odafigyeléssel, és a törvénynek megfelelő módok alkalmazásával minimálisra kell szorítani.

A génmegőrzési kezelésű területek

454410-2-3-4 - génállomány megőrzési rendeltetésű - Gyulaj Zrt. (Tamási)

A muflongazdálkodás alapvonalai
Az állomány mennyiségének értékelése
A muflon a **Kapos-tolnai vadgazdálkodási tájegységben (403)** nem fordul elő („**nincs**”).
Az állomány minőségének értékelése
• Nem értékelhető.
Az állomány mennyiségének és minőségének alakulása
• Nem értékelhető.
Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám és az élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám
• Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám: 0 egyed • Élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám: 0 egyed
Állománykezelési elvek/modellek
• Nem értékelhető.
Élőhely-javítási javaslatok
• Nem alkalmazható szempont.
Zárt kertek és vadaskertek nyilvántartása
A vadaskertek nyilvántartása a **Mellékletben** található.

A vaddisznó-gazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

A vaddisznó a **Kapos-tolnai vadgazdálkodási tájegység**ben (403) "**jelentős**" vad. A tájegységek rangsorában a jelentett létszám (**27/52**) és a teríték (**25/52**) alapján is a **felső negyed**ben van. A vadgazdálkodási tájegységben állandósult magas vadkárok miatt a vaddisznó állományának jelentős csökkentése nem kerülhető el.

Az állomány minőségének értékelése

A vaddisznó trófeák minőségét nem értékeljük, mert egy erősen terjedő, jelentős kockázatokat hordozó vad esetében a minőség védelmének nincs alapja.

Az állomány mennyiségének és minőségének alakulása

- A **Kapos-tolnai vadgazdálkodási tájegységben** a vaddisznó szabad területi jelentett létszáma 1998-2014 között először nőtt, majd csökkent (**+13%**). A teríték ennél jóval erősebben nőtt (**+351%**). A hasznosítási arány 2001 óta 150-200%, de előtte mindig a 100% alatt maradt, azaz az állomány növekedésének megállításához nem volt elegendő. A vadgazdálkodási tájegység többségében a teríték az 1-2 db/km^2 közötti sűrűségű.
- Hasznosítási aránya nőtt, de mértéke a 2003-ig túl alacsony maradt (50-90%). A hasznosítás összetételét tekintve a tájegységben a kanokhoz viszonyítva (20-25%) kevesebb kocát lőttek (15-21%) és a süldő és malac lelövés általában 46-63% volt. Az előbbiből önmagában nézve nagyon alacsony a malacok részesedése (8-15%). A kocák lelövéseken belüli ekkora aránya mellett a szaporulat lövése (süldő+ malac) nem elegendő a vaddisznó állománynövekedésének megakadályozására. **Állomány szabályozási tartalék a malacok nagyobb mértékű lövésében lenne.**
- Figyelembe véve a térített mezőgazdasági károk óriás növekedését (≈5X és 27 M Ft/év) a vaddisznó állományának további növekedése elviselhetetlen teher. A vadgazdálkodási tájegység területének 80%-a szántó és rét-legelő művelési ágba tartozik. Ezért a vadkár-érzékenység jelentős.
- **Az eddigi hasznosítási gyakorlat nem volt eredményes, ezért a vaddisznólétszám csökkentése érdekében a lelövéseket a jövőben is magasan kell tartani és a koca- és malac kilövések minél magasabb arányát kell elérni.**

Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám és az élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám

- Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám: 300 egyed
- Élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám: 600 egyed

Állománykezelési elvek/modellek

- **A vadgazdálkodási tájegységben a vaddisznó ismételt növekedését minden törvényes eszközzel akadályozni kell**, a szabad területi létszámát a következő 10 évben mintegy felére (40-60%) kell csökkenteni, amihez a következők szükségesek:

A vaddisznó-gazdálkodás alapvonalai

- **Az évente meghatározott lelövési tervek teljesítése, a nőivar és a szaporulat bármilyen védelmének megszüntetése.**
- Az irreális értékek korrekciójának biztosítása (ivar- és korcsoportok adatainak ellenőrizhető hitelessége). Ezért a tájegység szintjén egységes vadállomány-felmérési (monitorozási) és tervezési módszertan kidolgozása és bevezetése (pl. szinkronizált jelző rendszer kialakítása a vadgazdálkodási tájegységben).
- **Az éves tervben a meghatározott elejtési számokat, mind ivarra, mind korcsoportra, a biológiailag megalapozott és fenntartható arányokat is betartva szükséges meghatározni.**
- A vadgazdálkodási egységek között a vadászati nyomás összehangolt ellenőrzése, hogy **a vaddisznót gyengébben hasznosító területek ne legyenek a visszatöltődés forrásai.**
- A **felülről nyitott** lelövési tervszámok alkalmazása, azaz a nőivar és a szaporulat lelövését nem szükséges felülről korlátozni. Az ezzel ellentétes belső szabályozás kizárása.
- A rendelkezésre álló adatok alapján a 100-150% hasznosítási arány jó esetben a szinten tartáshoz elegendő. 2017-től kezdődően az érzékelhető **állománycsökkentéshez tartósan >150% hasznosítási arányt szükséges fenntartani, legalább 3-5 év időtávban.**
- A teríték összetételét az állomány csökkentése érdekében úgy célszerű meghatározni, hogy **a kifejlett kocák lelövése meghaladja a kanokét és az összes lelövés >75%-a malac+süldő legyen.** A malacok lövése azért is fontos, mert ezzel megelőzhető a fiatal kori szaporodás a küszöbtesttömeg elérésekor.

Élőhely-javítási javaslatok

- Az állomány növelését célzó etetés kifejezetten káros és kerülendő.
- A vaddisznó etetésének csak a vadászat megkönnyítése (szórók), illetve a károsított területektől való elvonás lehet a célja; a kihelyezett takarmány mennyiségének és minőségének ehhez kell igazodnia. A szórók és etetők helyét úgy kell megválasztani, hogy a takarmányozás a természeti vagy gazdasági értékekben a kár veszélyét ne növelje.
- Vadföldek létesítése és művelése esetén a termesztett növények a vaddisznó fajra jellemző igényeihez igazodjanak. A vadföldművelés tényleges céljának elérését (természetes táplálékok javítás, hasznosítás növelése, vadkár csökkentése) értékelni, és a befektetett költségek megtérülését elemezni szükséges.
- Szükséges a vadhatás-monitoring rendszeres alkalmazása. A károsítás és a túrás mértékének és mintázatának rendszeres felmérésével a hasznosítás mennyiségének és tér-időbeli eloszlásának tervezése és megvalósítása az élőhelyen mérhető paraméterekhez igazítható.

3. A vadállomány szabályozásának irányelvei

Apróvadgazdálkodás

A mezeinyúl-gazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

A **Kapos-tolnai vadgazdálkodási tájegységben** a mezei nyúl "**kis jelentőségű**" vadfaj. A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolási táblázatban a jelentett létszám (34/52) és a teríték (35/52) alapján is az átlag alatti negyedben helyezkedik el, szórványos előfordulása és terítéke miatt nincs vadászati jelentősége.

Az állomány mennyiségének, hasznosításának és elterjedésének alakulása

- A jelentett állomány (2872-ről 4096-ra) növekszik.
- A hasznosítás (243-ról 328-ra) növekszik, a hasznosítási arány (8.5%-ról 8%-ra) állandósult, alacsony szintű.
- Nincs befogás, a lelövés nőtt, kizárólag fegyveres vadászattal hasznosítják a mezei nyúl állományt.

Állománykezelési elvek/modellek

- A mezei nyúl gazdálkodásban az alkalmazkodó hasznosítás erősítése lehetséges és javasolt. Kötelezővé kellene tenni egy elfogadott létszámbecslési módszer (javasolt az éjszakai reflektoros létszámbecslés) használatát tél végén-kora tavasszal és ősszel, a vadászatok megkezdése előtt azokon a vadgazdálkodási egységeken, ahol még jelentősebb mezei nyúl állomány található és sok a mezőgazdasági terület. Az őszi becslés alapján, amennyiben szükséges, módosítani lehet a tervezett hasznosítandó mennyiséget. A hasznosítás mennyiségét egy hasznosítási modell segítségével kell meghatározni: a Kovács-Heltay modell vagy a SZIE VMI modellje alapján számítsák ki. Ebben a tájegységben látszik a jelentett nyúl állományhoz alkalmazkodó hasznosítás, de a tervszerűséget erősíteni kellene.
- A hasznosítható mennyiséget havi bontásban kellene megadni az első vadászat előtt a vadászati hatóság számára ezeken a vadgazdálkodási egységeken, a tervezett mennyiség nagyobb részét október-november hónapokban kellene elejteni. Az élő nyúl befogásának nincs alapja, ezért továbbra is csak fegyveres vadászat folytatható.
- A mezei nyúl szempontjából a róka lehet jelentős ebben a tájegységben is attól függetlenül, hogy nem látszik erős összefüggés a lelövések között. A vaddisznó jelen van a térségben és erősen növekszik a populációja. A vaddisznó állomány csökkentése szükséges lenne ott, ahol még jelentős mezei nyúl állomány található (a több vaddisznó elejtés idején több nyulat tudtak terítékre hozni), mivel egyre jelentősebb a mezei nyúl a tájegységben és reális fejlesztési lehetőség van a nyúl populációban. A lőttvadból származó haszon akkor nőtt, amikor több nyulat tudtak elejteni.

Élőhely-javítási javaslatok

- A magasabb erdőterület arány (13%), nem kedvez a mezei nyúlnak a vaddisznó jelenléte miatt, de a vadföldgazdálkodásban a nyúlnak is segíthetünk, amennyiben kétszikűeket tartalmazó legelőkeverékeket vetünk. Nagyon magas a szántóterületek aránya (76%), ezért az alábbi szempontok szerint lehet az élőhelyet javítani a mezei nyúl számára azokon a vadgazdálkodási egységeken, ahol jelentősebb a mezei nyúl állománya:

A mezeinyúl-gazdálkodás alapvonalai

- A növényborítás nélküli területek minimalizálása (másodvetés, tarlóvetés) Ehhez a következő növények javasoltak: őszi káposztarepce, takarmánykáposzta, takarmánykel, tarlórépa, olajretek, mohar, köles. (KAP Zöldítés kihasználása)
- A táblaméretek csökkentése a vetésszerkezet változatosságának növelése, ha ez lehetséges (KAP Zöldítés, AKG kihasználása).
- A még meglévő természetes élőhelyfoltok zöldfolyosókkal (KAP Zöldítés – táblaszegélyek, fasorok), elsősorban füves élőhelyekkel, vagy takarmánytermő sávokkal való összekötése.
- Változatos lágyszárú növény fajösszetétel kialakítása (fajszám: 30 <).
- A vadászterület minden részére legyen hatással az élőhelyfejlesztés (több, kisebb, a területen szétszórt, elnyújtott, sávszerű vagy amorf kialakítás)
- Szélfogó cserjesorok, -foltok, magasfüves (kaszálatlan) területek kialakítása (KAP Zöldítés).
- Vadföldeken többéves vetőmagkeverékek telepítése ajánlott (Biodiverzitás vetőmag keverék; CL 1300 őz és nyúl keverék). Egynyári kultúrák esetén a vetésváltást több, kisebb részletben, hetes, hónapos különbségekkel végezzük.
- Kaszálások során vadriasztó lánc használata szükséges, valamint a kaszálást mindig a tábla közepétől a szélei felé haladva végezzük.

- Az agrárkörnyezet-gazdálkodási programok zöldugar kezelésére vonatkozó szabályok a mezei nyúl élőhely kezelése során is alkalmazhatók, ahogy a kaszálás szabályai a vadlegelőkön és egyéb füves élőhelyeken is alkalmazhatók.
- Ha az élőhelyfejlesztés nem lehetséges, akkor mindenképpen szükséges a nyári kiegészítő takarmányozás a vadgazdálkodási egységek területén már az aratást megelőzően, majd utána folyamatosan az őszi vadászatig. Az etetőhelyeket a teljesen üres táblákat szegélyező gyepsávokban, fasorokban érdemes kijelölni. Az etetőhelyeket egymástól 100-150 méter távolságban érdemes kialakítani. A takarmányféleségek közül – a mezei nyúl vegetációs vízigényét figyelembe véve – elsősorban a lédús takarmányokat javasoljuk. Ezek a takarmányrépa, tarlórépa, cukorrépa, sárgarépa, káposztafélék, kukorica szilázs. A lédús takarmányokon túl a jó minőségű lucerna- és réti széna kijuttatásáról is érdemes gondoskodni.

Ragadozók állománykezelése

- A róka állomány korlátozása a legfontosabb a mezei nyúl szempontjából. Legalább a tavaszi becsült törzsállomány másfélszeresét (1.5-et meghaladó gyérítési rátára van szükség) kell eltávolítani a területről. A nagyvadas területeken is érdemes a rókát gyéríteni legalább vadegészségügyi okokból.
- A kistestű menyétfélék (nyest, közönséges görény) csapdázása idényen kívül is javasolt a vadászati hatóság engedélye esetén ott, ahol sok mezőgazdasági terület van és jelentősebb még a mezei nyúl populáció.
- A kóbor kutyák és macskák jelenlétét folyamatos odafigyeléssel, és a törvénynek megfelelő módok alkalmazásával minimálisra kell szorítani, a kutyák a nagyvad szempontjából sem kedvezőek, míg a macskákat vadegészségügyi szempontok miatt is érdemes gyéríteni. Lásd a ragadozókra vonatkozó részt.

A fácángazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

A **Kapos-Tolnai** vadgazdálkodási tájegységben a fácán "**közepes jelentőségű**" apróvadfaj. A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolási táblázatában a jelentett létszám (26/52) szerint az átlag feletti negyedben, a teríték (39/52) szerint az átlag alatti negyedben helyezkedik el, a fácán állománya és terítéke helyileg esetleg számosabb is lehet. Nem meghatározó jelentőségű faj vagy a nagyobb hasznosítás a kibocsátástól függő.

Az állomány mennyiségének, hasznosításának és elterjedésének alakulása

- A jelentett állomány az első ciklusban jelentősen emelkedett, majd a másodikban a kezdeti szintre csökkent (-9.5%-os csökkenés a két szélső év alapján).
- A hasznosítás mértéke kisebb ingadozásokkal szinten maradt, kivéve a 2010-es évi visszaesést (681 db) (azt leszámítva 1.3 ezer - 2.3 ezer); a jelentett állományhoz viszonyított hasznosítás viszonylag stabil értéken maradt (16.3-23.5%), az 1999. évi 29.3%-os kiugró maximumot, ill. a 2010-es 7.2%-os minimumot kivéve.); a kibocsátáshoz viszonyított hasznosítás extrém változásokat mutatott (50.9-10595%).
- A kibocsátott fácánok száma csökkenő (szélső évek alapján -43.4%-os csökkenés, de a max. 3.75 ezer → min. 0); a kibocsátás mértéke jellemzően a jelentett állomány méretének a 0-15%-a; a szabadterületi állományra gyakorolt vadászati nyomás a 17 év első ciklusában egyértelműen növekedett (14.3% → 22.6%), majd a második ciklusban szinten maradt egy 2010-es kilógó visszaeséssel (7.1%), valószínűleg a vad fácánokat még nem hasznosították túl, de ennek veszélye növekedett.

Állománykezelési elvek/modellek

- A fácángazdálkodás tervezéséhez a következő változókról szükséges helyi, vagy egyéb vizsgálatokból felhasználható információ: a költő felnőtt madarak (törzsállomány) márciusi száma; a felnevelt szaporulat száma a felnevelés végéig; a populáció szeptemberi száma; elejtett egyedek száma (tyúk, kakas külön). Amennyiben kibocsátás történik, akkor a kibocsátott fácánok megtérülési aránya a kibocsátáskor jelölt fácánok alapján.
- A hasznosítási tervet a felnevelt szaporulatra (szabadterületi állomány) és a kibocsátott fácánok várható megtérülése (korábbi évek adatai) alapján elkülönítve célszerű megtervezni. A kibocsátott fácánok és a vad származású fácánok nem egyenértékűek.
- A szabadterületi vad állományra gyakorolt vadászati nyomás maradjon 25-40% alatt. Az őszi populációból a kakasok akár 75%-os, míg a tyúkok max. 20%-os hasznosítása biztosíthatja a fenntartható hozamot, de vegyes kibocsátások esetén a tyúkok hasznosítása ilyen mértékben sem ajánlott. A tojók hasznosítását célszerűbb kerülni, mivel a fácánállomány legértékesebb részét a szaporulatot biztosító életképes tyúkok alkotják.
- Javasolt, hogy alapvetően csak kakasok kerüljenek kibocsátásra, amivel a vad tyúkokra a visszavadászás során gyakorolt járulékos vadászati nyomás csökkenthető, ill. a jobb szaporodási teljesítményt nyújtó vad tyúkpopulációt sem

A fácángazdálkodás alapvonalai

hígítják fel a kibocsátott tyúkok. A ragadozók csoportosulási válaszának elkerülése érdekében a kiscsoportos kihelyezést kellene előtérbe helyezni.

- A kibocsátott egyedeket szükséges megjelölni (megfelelő minőségű lábgyűrű, szárnyjelölő), hogy a visszavadászási arány és a vad fácánokra gyakorolt vadászati nyomás mérhető legyen.

Élőhely-javítási javaslatok

- Javasolt – lehetőség szerint – minél nagyobb arányban olyan területek kialakítása, ahol a fészkelési időszakban nem, vagy alig folyik olyan tevékenység, amely a fészkelést akadályozná. Ilyenek: őszi búza és árpa, tritikále, rozs, vadföld és ugar. Kedvezőnek tekinthető még: repce, borsó, vörös here, bíborhere, mézontófű.
- Fontos a fás, cserjés vegetációk megfelelő területaránya is. Javasolható a bodza, a kökény, gyepűrózsa jelenléte, illetve az ilyen növényzetű foltok, sávok megőrzése.
- Alapvető a fészkelőhelyek védelme vagy kialakítása, elsősorban füves élőhelyek és pillangós zöldtakarmánynövények tábláinak biztosításával.
- Természetbarát kaszálási módszereket kell alkalmazni a fészkelőhelyeken (fészkelési időt elkerülő munkálatok, alternáló kasza és vadriasztó lánc használata, bentről kifelé és lassú haladás, max. 3 m munkaszélesség, búvósáv-rendszer meghagyása).
- Gyom- és rovartáplálék biztosítása szükséges a szegélyvegetáció védelmével.
- Téli túlélést vadföldekkel (1-3 ha/100 ha; kelkáposzta, lenmag, gabonafélék, köles, repce, esetleg kukorica és cirok), gabonafélék önetetőből történő etetésével (1 db/ha) segíteni kell.

Ragadozók állománykezelése

- A róka állományának korlátozásához legalább a tavaszi becsült törzsállomány másfélszeresét (1.5-et meghaladó gyérítési rátára van szükség) kell eltávolítani a területről az év első felére koncentrálva.
- A fácán fészkelőterületein a borz állományának csökkentéséhez 0.7-es gyérítési rátát kell elérni.
- Az egyéni fegyveres vadászat mellett az ugrasztás, kiásás és a csapdázás javasolt.
- A fészekrabló fajok (szarka, szajkó, dolmányos varjú) létszámának korlátozása is fontos a fácán szaporodási időszakában, így szükséges lehet engedélyt kérni az idényen kívüli vadászatukhoz és csapdázásukhoz.
- A kóbor kutyák és macskák jelenlétét is minimálisra kell szorítani a törvénynek megfelelő módok alkalmazásával. Az apróvad szempontjából a macskák hatását általában alulértékelik.
- A növekvő vaddisznó állomány szabályozása is alapvető lehetséges fészekpredációjuk csökkentése miatt.

A hasznos apróvad hasznosításának alapvonalai

Az állomány számszerű hasznosításának és területi megoszlásának értékelése

- **Kapos-Tolnai vadgazdálkodási tájegység (403):**
- **Üregi nyúl**: Vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Fogoly**: Vadászati jelentősége nincs a tájegységben.
- **Tőkés réce**: Terítéke a felsorolt vadfajokhoz képest magasabb jelentőséggel bír.
- **Nyári lúd**: A rendelkezésre álló adatok alapján helyzete még nem megítélhető.
- **Vetési lúd**: Vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Nagy lilik**: Vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Kanadai lúd**: Faunaidegen. Vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Nílusi lúd**: Faunaidegen. Vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Szárcsa**: Vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Örvös galamb**: Terítéke elhanyagolható.
- **Balkáni gerle**: Terítéke a felsorolt vadfajokhoz képest magasabb jelentőséggel bír.

Állománykezelési elvek/modellek

- Jogszabályban meghatározott korlátozások (2016. júniusi állapot szerint):
  - Fogoly a vadászati idényben azokon a vadászterületeken vadászható, ahol az adott vadászati évben legalább 500 példány fogoly kibocsátása történt, a vadászati hatóság által a vad zárttéri tartásáról és kibocsátásáról adott engedélyben foglaltak szerint. Az engedélyben meg kell határozni a kibocsátás feltételeit, a hasznosítás mértékét, mely legfeljebb negyven százalék lehet, továbbá a vadászat kibocsátóhelytől mért körzetét.
  - Tőkés récére augusztus 15-től augusztus 31-ig kizárólag húzáson és a vízparttól – azaz a vízzel borított terület és a szárazföld találkozásától – számított 50 méteren kívül szabad vadászni. Tőkés récéből és szárcsából naponta, személyenként összesen legfeljebb nyolc darab ejthető el. Tenyésztett tőkés réce tilalmi időben is napi terítékkorlátozás nélkül lőhető.
  - Nyári lúdból, vetési lúdból és nagy lilikből naponta, személyenként összesen

A hasznos apróvad hasznosításának alapvonalai

legfeljebb hat darab ejthető el, melyből a nyári ludak száma nem lehet több kettőnél.

- Az elejtett kanadai lúdról és nílusi lúdról fotódokumentációt kell készíteni, melyet meg kell küldeni a Nyugat-Magyarországi Egyetemnek. Az elejtett példányt a fotódokumentáció elküldését követő két munkanapig meg kell őrizni.

- Az egyéb hasznos apróvadfajok védelme érdekében a ragadozó fajokkal kapcsolatos vadgazdálkodási tevékenységeket a tájegységi terv *˝A ragadozógazdálkodás alapvonalai˝* c. részében leírtak alapján javasolt végrehajtani.
- A fogoly és/vagy a tőkésréce kibocsátása esetén a kibocsátott egyedek jelölése javasolt.

Élőhely-javítási javaslatok

A Kapos-Tolnai vadgazdálkodási tájegységben az egyéb hasznos apróvadfajok közül tőkés récének és a balkáni gerlének van valamennyi szerepe, a többi egyéb hasznos apróvadfaj terítéke elhanyagolható. A balkáni gerle élőhelyi (táplálkozási) igényeit alapvetően a mezőgazdasági élőhelyek biztosítják. A tőkés réce megtartását elősegíti, ha az alacsonyabban fekvő részeken, hosszabb-rövidebb ideig a csapadékvíz visszatartására törekszünk. A gabona és pillangós növényekből álló vadföldek megfelelőek a tőkés réce számára is, és ezek kialakítása az esetleges kibocsátó helyek közelében is megfontolásra javasolt. Egyebekben a mezei nyúl gazdálkodás során leírt élőhely- és vadföldgazdálkodási javaslatok az egyéb hasznos apróvadfajok számára is kedvezőbb élőhelyi környezetet teremtenek. Későbbi esetleges fogoly kibocsátás esetén fontos, hogy az érintett területeken megfelelő (felülről takaró, oldalra kilátást biztosító) és a tél folyamán is védelmet adó búvóhelyek kerüljenek kialakításra.

A ragadozógazdálkodás alapvonalai

Az állományok számszerű csökkentésének és a területi megoszlás értékelése

- **Róka:** A **Kapos-Tolnai vadgazdálkodási tájegység (403)** legfontosabb ragadozója. Állománya csak akkor befolyásolható, ha a tájegység egészében egységes szemlélettel és megfelelő intenzitással gyérítik. Megfelelő célkitűzés lehet a kevésbé erőteljes vadászati nyomást gyakorló vadgazdálkodási egységek felzárkóztatása a tájegységben szórványosan tapasztalható kiemelkedő terítéksűrűséghez (> 2 pld./km^2).
- **Borz:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.
- **Aranysakál:** Állományváltozását tájegységi szinten nyomon kell követni. Állományának jelentős növekedése esetén a gyérítést és a szükséges élőhelyi kezeléseket tájegységi szinten kell elvégezni.
- **Nyest:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.
- **Házi görény:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.
- **Pézsmapocok:** Vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Nyestkutya:** Faunaidegen, inváziós faj. Megtelepedése a tájegységben nem kívánatos.
- **Mosómedve:** Faunaidegen, inváziós faj. Megtelepedése a tájegységben nem kívánatos.
- **Kóbor kutya:** Jelenléte a vadászterületeken nem kívánatos. Egyedszámát a mindenkori legális eszközökkel minimális szinten szükséges tartani.
- **Kóbor macska:** Jelenléte a vadászterületeken nem kívánatos. Egyedszámát a mindenkori legális eszközökkel minimális szinten szükséges tartani.
- **Dolmányos varjú:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.
- **Szarka:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.
- **Szajkó:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.

Állománykezelési elvek/modellek

- A tájegységben a mezei nyúl, a fácán és az őz terítéke az átlag alatti, míg a gímé és a vaddisznóé az átlag feletti negyedbe tartozik. A tájegység ragadozó fajaival való

A ragadozógazdálkodás alapvonalai

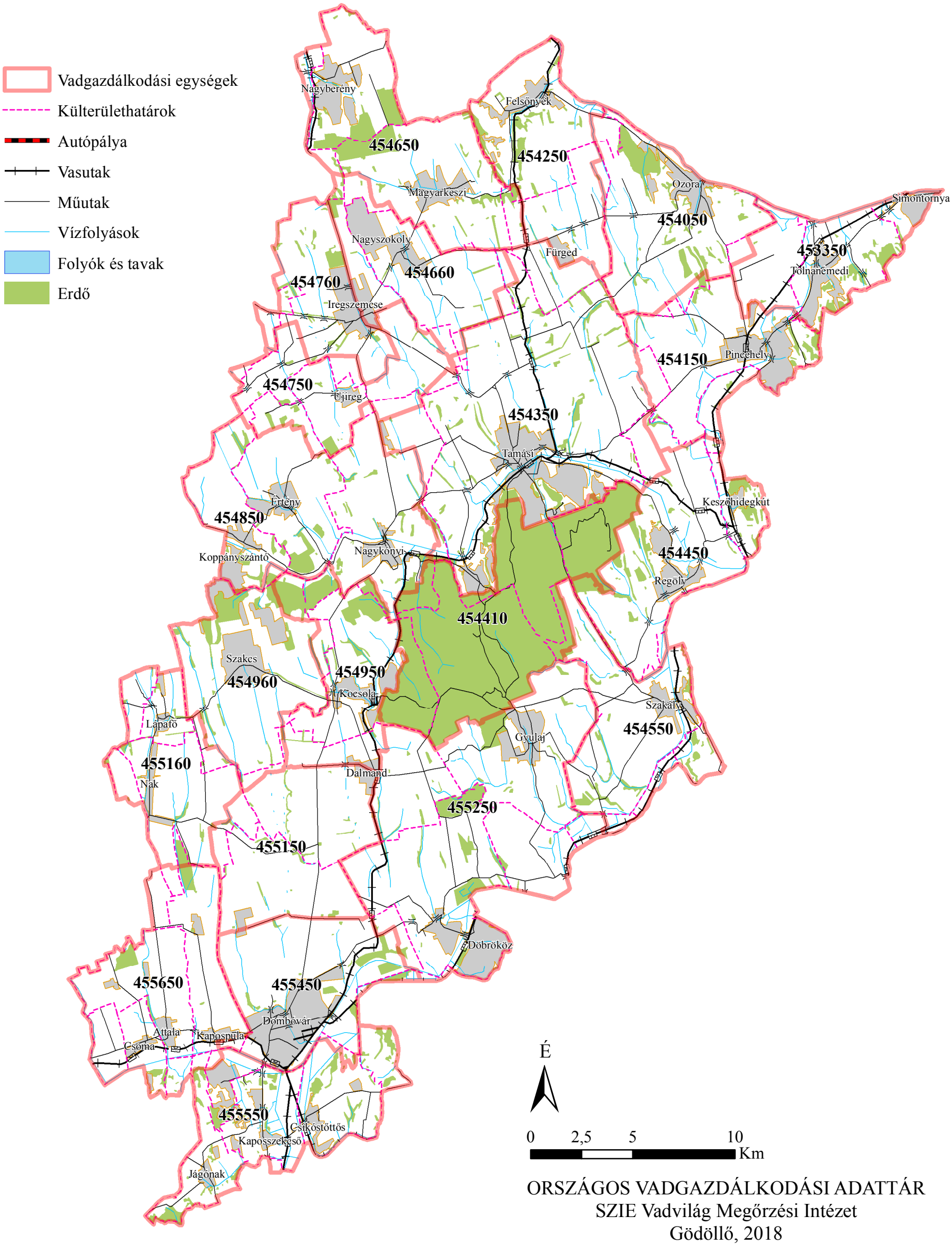
gazdálkodást ennek megfelelően kell tervezni és végrehajtani.

- A Kapos-Tolnai vadgazdálkodási tájegység legfontosabb ragadozó faja a róka. Állományának korlátozásához legalább a tavaszi becsült törzsállomány másfélszeresét (1,5-et meghaladó gyérítési rátára van szükség) kell eltávolítani a területről. A vadászatnak folyamatosnak kell lennie, de a gyérítésnek az év első felére kell koncentrálnia. Lehetőleg meg kell akadályozni, hogy a szukák lefialjanak. Az ennek ellenére keletkezett fialó kotorékokat kiásással kell megszüntetni. A süldő rókák már nem hagyhatják el a kotorékot - a gabona tarlókon való vadászat a süldő rókákra, már nem csökkenti az apróvadfajok szaporulatában a kártételt. A vadászati módok közül az egyéni fegyveres vadászat mellett az ugrasztás, kiásás és a csapdák alkalmazása egyaránt javasolt.
- A borz állományának stabilizálásához (a további növekedés megakadályozásához) 0,5, állományának csökkentéséhez 0,7-es gyérítési rátát kell elérni. Állománycsökkentése elsősorban a fácán fészkelő területein indokolt. Szükség esetén, idényen kívüli vadászati engedélyt kell kérni a vadászati hatóságtól. A vadászati módok közül az egyéni fegyveres vadászat mellett, a kotorékhoz kötött vadászati módok és a csapdázás javasolt. Nagyvadas területeken a borz állománycsökkenése nem kell, hogy gazdálkodási cél legyen.
- A fészkelő helyek környezetében, a kistestű menyétfélék (nyest, görény) csapdázása és szükség esetén a vándorpatkány csapdázása javasolt. Ugyanezeken a területeken fontos a fészekrabló fajok (szarka, szajkó, dolmányos varjú) létszámának korlátozása is.
- A vadászterületeken a kóbor kutyák és macskák jelenlétét folyamatos odafigyeléssel, és a törvénynek megfelelő módok alkalmazásával minimálisra kell szorítani. Az élvefogó csapdák alkalmazása e fajok esetében kifejezetten hatékony és egyben a felesleges konfliktus lehetőségeket is csökkenti. A befogott egyedek az önkormányzati gyepmesteri telepekkel és a helyi állatvédő szervezetekkel együttműködve helyezhetők el.
- A tájegységben az aranysakál fontossága a teríték adatok alapján már a borzéval megegyező, hatása alapján pedig annál jelentősebb. Állomány növekedése legalább a 2-es gyérítési ráta elérésével korlátozható. A vadászterületeken zsigerek nem maradhatnak ki, és sebzett vadat is a lehető leghamarabb fel kell találni. Vadászati módjai a csapdázás és az egyéni fegyveres vadászat.

4. Mellékletek

- **A vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodási térképe**
- **A vadgazdálkodási tájegységbe tartozó vadgazdálkodási egységek jegyzéke**
- **A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolása az állomány, a teríték, a trófeabírálati, és pénzügyi adatok alapján**
- **A szakszerűtlen elejtés megítélésének szempontjai és a trófeabírálat vadgazdálkodási tájegységi irányelvei**
- **Felhasznált adatok és szakirodalom forrásai**

A 403 számú vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodási egységei

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2018

Készült: 2018.08.23.
A vadgazdálkodási egységek határvonalainak pontosítása még folyamatban van.

A vadgazdálkodási tájegységbe tartozó vadgazdálkodási egységek jegyzéke							
VGTE	Megye	Kód	Név	Telephely	Város	Közterület	Isz.
403	17	453350	Tolnanémedi Vadásztársaság	Tolnanémedi	Tolnanémedi	Rákóczi u.48.	7083
403	17	454050	Ozorai Pipó Vadásztársaság	Ozora	Ozora	Koppány u. 80.	7086
403	17	454150	Kaposvölgyi Vadásztársaság	Pincehely	Pincehely	Petőfi S.u.29.	7084
403	17	454250	Felsőnyék-Fürgedi Vadász Egyesület	Felsőnyék	Felsőnyék	Kossuth u.33.	7099
403	17	454350	Tamási Széchenyi Vadásztársaság	Tamási	Tamási	Deák F. u. 28.	7090
403	17	454410	Gyulaj Zrt. Tamási	Tamási	Tamási	Szabadság u. 27.	7090
403	17	454450	Regölyi Kapos-Koppány Vadásztársaság	Regőly	Regöly	Szemenyei u. 22.	7193
403	17	454550	Szakályi Vadásztársaság	Szakály	Szakály	Szabadság u.145.	7192
403	17	454650	Magyarkeszi-Nagyberény Közös Vadásztársaság	Magyarkeszi	Magyarkeszi	Kossuth L. u.8.	7098
403	17	454660	Nagyszokoly-Iregszemcse Vadásztársaság	Nagyszokoly	Nagyszokoly	Petőfi u. 95.	7097
403	17	454750	Iregi Barátság Vadásztársaság	Iregszemcse	Iregszemcse	Ifjúság u.24.	7095
403	17	454760	Felsőiregi Vadásztársaság	Iregszemcse	Iregszemcse	Ifjúság út 14.	7095
403	17	454850	Nagykónyi Koppánymenti Vadásztársaság	Nagykónyi	Nagykónyi	Nagy u. 102.	7092
403	17	454950	Kocsolai Dám Vadásztársaság	Kocsola	Kocsola	külterület 033/14 hrsz.	7212
403	17	454960	Tökmagos Vadásztársaság	Szakcs	Szakcs	Dózsa Gy. U. 28.	7213
403	17	455150	Dalmandi Vadásztársaság	Dalmand	Dalmand	Bakadomb u.5.	7200
403	17	455160	Nak-Lápafő Vadásztársaság	Nak	Dombóvár	Kéknefelejcs u. 9.	7200
403	17	455250	Döbröközi-Gyulaji-Kurdi Földtulajdonosi Vt.	Döbrököz	Döbrököz	Külső u.77/2.	7228
403	17	455450	Bontova Vadásztársaság	Dombovár	Dombóvár	Szent Vendel u. 58.	7200
403	17	455550	Hármashatár Vadásztársaság	Kapospula	Kaposszekcső	Ifjúság u. 8-10.	7361
403	17	455650	Gazda Vadásztársaság	Attala	Kapospula	Rákóczi u.83.	7251

A gímszarvas állományának, terítékének és érmes arányának rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

		Átlag rangpont / rang / besorolás								
VGTE	Név	Jelentett	Rang		Teríték	Rang		Érmes	Rang	
101	Tiszazugi	46.8	49	AN	45.0	50	AN			
102	Maros-csongrádi	42.0	41	AN	41.0	40	AN			
103	Békési	40.0	39	ÁAN	40.0	39	ÁAN			
104	Szarvasi	42.8	44	AN	43.3	45	AN			
105	Körös-berettyói	33.0	33	ÁAN	33.0	33	ÁAN	31.7	34	AH
106	Nagykunsági	46.5	48	AN	45.0	49	AN			
107	Hajdúsági Erdőspuszták	37.0	37	ÁAN	37.8	37	ÁAN	13.0	12	FH
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy	42.5	43	AN	43.8	46	AN			
109	Nyírségi	34.0	34	ÁAN	33.8	34	ÁAN	37.0	37	AH
110	Felső-tiszavidéki	28.3	28	ÁAN	31.5	32	ÁAN	18.3	18	KH
111	Tiszamenti	44.0	45	AN	43.0	44	AN			
112	Sárrét-bihari	44.5	47	AN	44.0	47	AN			
201	Börzsöny-gödöllői	13.0	15	ÁFN	13.3	14	ÁFN	27.5	31	AH
202	Nógrád-cserháti	19.5	19	ÁFN	18.3	17	ÁFN	26.0	28	AH
203	Bükki	16.0	16	ÁFN	18.5	18	ÁFN	32.0	35	AH
204	Cserehát-aggteleki	21.5	21	ÁFN	25.3	25	ÁFN	22.3	24	KH
205	Bükkalja-taktaközi	39.5	38	ÁAN	37.8	38	ÁAN	36.0	36	AH
206	Zemplén-bodrogközi	24.5	25	ÁFN	25.8	27	ÁAN	19.3	20	KH
301	Pesti-síksági	31.5	31	ÁAN	30.8	31	ÁAN	14.3	14	KH
302	Észak-bácskiskuni	35.0	35	ÁAN	35.3	35	ÁAN	38.0	38	AH
303	Illancs-bugaci	16.3	17	ÁFN	20.3	21	ÁFN	15.8	15	KH
304	Közép-bács-kiskuni	29.3	30	ÁAN	30.8	30	ÁAN	26.0	29	AH
305	Alsó-tiszamenti	36.8	36	ÁAN	36.3	36	ÁAN	30.0	33	AH
306	Kiskunsági	42.0	42	AN	42.0	42	AN			
307	Közép-pesti	41.3	40	AN	42.8	43	AN			
308	Tápió-vidéki	47.3	51	AN	45.0	52	AN			
309	Jászsági	47.0	50	AN	45.0	51	AN			
310	Mátra-alja-dél-hevesi	44.3	46	AN	41.0	41	AN			
311	Tisza-tói	47.3	52	AN	44.0	48	AN			
401	Mezőföldi	32.3	32	ÁAN	30.0	29	ÁAN	16.0	16	KH
402	Külső-somogyi	11.8	13	FN	12.3	12	FN	7.0	6	FH
403	Kapos-tolnai	25.3	26	ÁFN	22.5	22	ÁFN	26.3	30	AH
404	Zselic-közép-somogyi	19.8	20	ÁFN	19.0	20	ÁFN	9.5	8	FH
405	Belső-somogyi	1.8	1	FN	3.3	2	FN	4.5	3	FH
406	Mecseki	7.3	5	FN	7.0	6	FN	8.3	7	FH
407	Dél-baranyai ártéri	9.3	8	FN	13.5	15	ÁFN	2.8	1	FH
408	Tolnai-hegyháti	2.0	2	FN	3.3	3	FN	6.0	5	FH
409	Gemenci	28.8	29	ÁAN	26.8	28	ÁAN	12.3	11	FH
410	Dél-balatoni	8.3	7	FN	5.0	5	FN	9.5	9	FH
501	Hanság-mosoni	24.0	23	ÁFN	22.8	23	ÁFN	21.3	23	KH
502	Vas-soproni-síksági	12.3	14	ÁFN	9.8	9	FN	24.5	27	AH
503	Alpokaljai	16.5	18	ÁFN	9.8	10	FN	19.5	21	KH
504	Rába-menti-kemenesháti	6.3	4	FN	3.3	4	FN	18.8	19	KH
505	Zalai-dombsági	10.5	11	FN	7.8	7	FN	3.0	2	FH
506	Zala-kisbalatoni	10.3	10	FN	10.3	11	FN	5.5	4	FH
507	Bakonyi	2.8	3	FN	3.0	1	FN	13.3	13	FH
508	Marcal-medencei	9.5	9	FN	9.8	8	FN	10.3	10	FH
509	Bakonyalja-komáromi	24.3	24	ÁFN	25.0	24	ÁFN	28.0	32	AH
510	Vértes-hegységi	7.3	6	FN	13.3	13	FN	24.3	26	KH
511	Velencei	26.3	27	ÁAN	25.5	26	ÁFN	23.0	25	KH
512	Dunazugi	11.5	12	FN	13.8	16	ÁFN	17.5	17	KH
513	Balaton-felvidéki	21.5	22	ÁFN	18.5	19	ÁFN	20.0	22	KH

felső negyed **FN** | átlag feletti negyed **ÁFN** | felső harmad **FH** | középső harmad **KH**

átlag alatti negyed **ÁAN** | alsó negyed **AN** | alsó harmad **AH**

A dámszarvas állományának, terítékének és érmes arányának rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

		Átlag rangpont / rang / besorolás								
VGTE	Név	Jelentett	Rang		Teríték	Rang		Érmes	Rang	
101	Tiszazugi	43.0	45	AN	40.8	43	AN			
102	Maros-csongrádi	42.3	44	AN	41.0	45	AN			
103	Békési	14.0	10	FN	11.8	10	FN	11.5	10	AF
104	Szarvasi	31.8	31	ÁAN	33.0	34	ÁAN			
105	Körös-berettyói	3.5	3	FN	3.8	4	FN	5.0	3	FF
106	Nagykunsági	44.5	49	AN	41.5	50	AN			
107	Hajdúsági Erdőspuszták	14.5	12	FN	8.5	8	FN	6.0	4	FF
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobág	35.8	37	ÁAN	35.3	36	ÁAN			
109	Nyírségi	27.3	28	ÁAN	32.3	32	ÁAN		NÉ	NÉ
110	Felső-tiszavidéki	19.0	18	ÁFN	20.5	20	ÁFN	9.7	9	AF
111	Tiszamenti	18.3	17	ÁFN	19.0	19	ÁFN		NÉ	NÉ
112	Sárrét-bihari	39.8	42	AN	35.8	38	ÁAN			
201	Börzsöny-gödöllői	30.5	29	ÁAN	28.8	29	ÁAN		NÉ	NÉ
202	Nógrád-cserháti	20.8	23	ÁFN	15.3	14	ÁFN		NÉ	NÉ
203	Bükki	33.8	34	ÁAN	31.3	31	ÁAN			
204	Cserehát-aggteleki	45.0	51	AN	40.8	44	AN			
205	Bükkalja-taktaközi	35.0	36	ÁAN	35.8	37	ÁAN			
206	Zemplén-bodrogközi	39.3	41	AN	41.3	46	AN			
301	Pesti-síksági	31.5	30	ÁAN	32.8	33	ÁAN			
302	Észak-bácskiskuni	24.3	26	ÁFN	28.3	28	ÁAN		NÉ	NÉ
303	Illancs-bugaci	38.5	39	ÁAN	40.3	42	AN			
304	Közép-bács-kiskuni	7.5	6	FN	9.0	9	FN	7.3	6	FF
305	Alsó-tiszamenti	20.3	21	ÁFN	25.5	25	ÁFN		NÉ	NÉ
306	Kiskunsági	43.5	46	AN	41.3	47	AN			
307	Közép-pesti	4.3	5	FN	6.5	6	FN	16.0	13	AF
308	Tápió-vidéki	37.3	38	ÁAN	39.3	41	AN			
309	Jászsági	44.8	50	AN	41.5	51	AN			
310	Mátra-alja-dél-hevesi	45.0	52	AN	41.5	52	AN			
311	Tisza-tói	43.8	47	AN	41.5	48	AN			
401	Mezőföldi	41.0	43	AN	35.8	39	ÁAN			
402	Külső-somogyi	9.3	8	FN	8.3	7	FN	9.0	8	AF
403	Kapos-tolnai	4.0	4	FN	3.5	3	FN	6.3	5	FF
404	Zselic-közép-somogyi	16.0	14	ÁFN	12.8	12	FN	16.7	14	AF
405	Belső-somogyi	1.8	1	FN	2.0	1	FN	12.8	11	AF
406	Mecseki	18.0	16	ÁFN	17.8	17	ÁFN		NÉ	NÉ
407	Dél-baranyai ártéri	24.5	27	ÁAN	23.8	24	ÁFN		NÉ	NÉ
408	Tolnai-hegyháti	1.8	2	FN	2.0	2	FN	7.5	7	FF
409	Gemenci	39.0	40	AN	38.5	40	AN			
410	Dél-balatoni	20.0	20	ÁFN	22.5	23	ÁFN			
501	Hanság-mosoni	44.0	48	AN	41.5	49	AN			
502	Vas-soproni-síksági	14.0	11	FN	22.0	22	ÁFN			
503	Alpokaljai	19.8	19	ÁFN	14.5	13	FN			
504	Rába-menti-kemenesháti	22.8	25	ÁFN	26.0	26	ÁFN			
505	Zalai-dombsági	32.0	32	ÁAN	26.0	27	ÁAN			
506	Zala-kisbalatoni	33.5	33	ÁAN	34.8	35	ÁAN			
507	Bakonyi	15.3	13	FN	15.5	15	ÁFN	14.3	12	AF
508	Marcal-medencei	16.0	15	ÁFN	15.8	16	ÁFN		NÉ	NÉ
509	Bakonyalja-komáromi	21.5	24	ÁFN	21.0	21	ÁFN		NÉ	NÉ
510	Vértes-hegységi	10.0	9	FN	12.3	11	FN		NÉ	NÉ
511	Velencei	8.3	7	FN	4.8	5	FN	3.3	2	FF
512	Dunazugi	20.3	22	ÁFN	18.3	18	ÁFN	2.0	1	FF
513	Balaton-felvidéki	34.5	35	ÁAN	31.0	30	ÁAN			

felső negyed
FN

átlag feletti negyed
ÁFN

FF
felső fél
FF

AF
alsó fél
KH

NÉ
Nem értékelhető
NÉ
>30 bemutatott trófea

átlag alatti negyed
ÁAN

alsó negyed
AN

Az őz állományának, terítékének és érmes arányának rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

		Átlag rangpont / rang / besorolás								
VGTE	Név	Jelentett	Rang		Teríték	Rang		Érmes	Rang	
101	Tiszazugi	8.8	6	FN	14.5	10	FN	5.3	4	FN
102	Maros-csongrádi	10.5	10	FN	13.5	8	FN	12.3	12	FN
103	Békési	10.3	9	FN	25.3	24	ÁFN	6.0	5	FN
104	Szarvasi	12.5	12	FN	22.8	18	ÁFN	4.5	3	FN
105	Körös-berettyói	4.5	1	FN	10.5	6	FN	8.8	8	FN
106	Nagykunsági	23.5	25	ÁFN	28.0	27	ÁAN	7.0	6	FN
107	Hajdúsági Erdőspuszták	16.0	15	ÁFN	36.3	39	ÁAN	11.0	10	FN
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy	28.0	28	ÁAN	46.8	51	AN	1.8	1	FN
109	Nyírségi	11.0	11	FN	28.5	28	ÁAN	10.8	9	FN
110	Felső-tiszavidéki	16.5	18	ÁFN	30.0	34	ÁAN	15.8	17	ÁFN
111	Tiszamenti	16.3	16	ÁFN	31.0	35	ÁAN	13.0	14	ÁFN
112	Sárrét-bihari	37.5	38	ÁAN	47.3	52	AN	3.3	2	FN
201	Börzsöny-gödöllői	47.3	50	AN	29.3	31	ÁAN	34.5	34	ÁAN
202	Nógrád-cserháti	51.8	52	AN	36.8	42	AN	37.3	37	ÁAN
203	Bükki	42.8	43	AN	36.3	40	AN	38.5	40	AN
204	Cserehát-aggteleki	46.8	48	AN	46.3	50	AN	27.8	26	ÁFN
205	Bükkalja-taktaközi	43.0	44	AN	45.8	49	AN	25.5	25	ÁFN
206	Zemplén-bodrogközi	41.3	41	AN	37.0	43	AN	29.3	29	ÁAN
301	Pesti-síksági	45.0	47	AN	44.5	48	AN	37.5	38	ÁAN
302	Észak-bácskiskuni	31.0	31	ÁAN	32.8	37	ÁAN	28.5	28	ÁAN
303	Illancs-bugaci	17.3	19	ÁFN	22.5	17	ÁFN	24.5	23	ÁFN
304	Közép-bács-kiskuni	21.3	20	ÁFN	23.8	19	ÁFN	37.5	39	ÁAN
305	Alsó-tiszamenti	13.8	13	FN	5.8	4	FN	15.3	15	ÁFN
306	Kiskunsági	23.5	26	ÁFN	20.3	15	ÁFN	22.0	21	ÁFN
307	Közép-pesti	28.0	29	ÁAN	14.8	11	FN	35.3	35	ÁAN
308	Tápió-vidéki	36.0	37	ÁAN	28.5	29	ÁAN	20.8	18	ÁFN
309	Jászsági	22.3	23	ÁFN	24.3	23	ÁFN	7.5	7	FN
310	Mátra-alja-dél-hevesi	22.8	24	ÁFN	20.3	14	ÁFN	12.8	13	ÁFN
311	Tisza-tói	21.3	21	ÁFN	36.8	41	AN	11.8	11	FN
401	Mezőföldi	31.8	32	ÁAN	43.8	47	AN	22.3	22	ÁFN
402	Külső-somogyi	35.8	35	ÁAN	29.5	32	ÁAN	43.5	45	AN
403	Kapos-tolnai	8.5	5	FN	30.0	33	ÁAN	35.3	36	ÁAN
404	Zselic-közép-somogyi	30.8	30	ÁAN	29.3	30	ÁAN	39.5	41	AN
405	Belső-somogyi	35.8	36	ÁAN	27.5	26	ÁFN	47.8	50	AN
406	Mecseki	32.0	34	ÁAN	23.8	20	ÁFN	41.5	42	AN
407	Dél-baranyai ártéri	21.8	22	ÁFN	37.5	44	AN	20.8	19	ÁFN
408	Tolnai-hegyháti	7.5	3	FN	20.8	16	ÁFN	43.0	44	AN
409	Gemenci	6.3	2	FN	24.0	21	ÁFN	28.3	27	ÁAN
410	Dél-balatoni	38.0	39	ÁAN	35.3	38	ÁAN	44.3	46	AN
501	Hanság-mosoni	8.3	4	FN	3.0	2	FN	30.8	30	ÁAN
502	Vas-soproni-síksági	9.5	8	FN	2.0	1	FN	32.3	33	ÁAN
503	Alpokaljai	31.8	33	ÁAN	8.0	5	FN	45.0	48	AN
504	Rába-menti-kemenesháti	39.0	40	AN	10.5	7	FN	51.5	52	AN
505	Zalai-dombsági	43.3	45	AN	13.5	9	FN	49.5	51	AN
506	Zala-kisbalatoni	43.3	46	AN	24.0	22	ÁFN	44.5	47	AN
507	Bakonyi	41.3	42	AN	14.8	12	FN	47.3	49	AN
508	Marcal-medencei	16.3	17	ÁFN	3.5	3	FN	20.8	20	ÁFN
509	Bakonyalja-komáromi	13.8	14	ÁFN	15.0	13	FN	24.5	24	ÁFN
510	Vértes-hegységi	9.0	7	FN	26.0	25	ÁFN	31.0	31	ÁAN
511	Velencei	26.8	27	ÁAN	32.3	36	ÁAN	15.5	16	ÁFN
512	Dunazugi	46.8	49	AN	42.5	46	AN	31.5	32	ÁAN
513	Balaton-felvidéki	51.3	51	AN	42.3	45	AN	42.5	43	AN

felső negyed **FN** | átlag feletti negyed **ÁFN** | átlag alatti negyed **ÁAN** | alsó negyed **AN**

A muflon állományának, terítékének és érmes arányának rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

		Átlag rangpont / rang / besorolás							
VGTE	Név	Jelentett	Rang		Teríték	Rang		Érmes	Rang
101	Tiszazugi								
102	Maros-csongrádi								
103	Békési								
104	Szarvasi								
105	Körös-berettyói								
106	Nagykunsági								
107	Hajdúsági Erdőspuszták								
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy								
109	Nyírségi	20.0	21	AF	14.0	16	AF		
110	Felső-tiszavidéki								
111	Tiszamenti								
112	Sárrét-bihari								
201	Börzsöny-gödöllői	7.8	8	FF	7.0	7	FF	7.5	2
202	Nógrád-cserháti	5.8	6	FF	4.0	4	FF	5.0	5
203	Bükki	2.5	2	FF	3.0	3	FF	2.5	6
204	Cserehát-aggteleki	15.0	17	AF	15.3	15	AF		
205	Bükkalja-taktaközi								
206	Zemplén-bodrogközi	3.0	3	FF	2.5	1	FF	2.8	7
301	Pesti-síksági	13.5	12	AF	12.0	11	FF		
302	Észak-bácskiskuni								
303	Illancs-bugaci								
304	Közép-bács-kiskuni								
305	Alsó-tiszamenti								
306	Kiskunsági								
307	Közép-pesti								
308	Tápió-vidéki								
309	Jászsági								
310	Mátra-alja-dél-hevesi	12.5	11	FF	16.0	19	AF		
311	Tisza-tói	18.5	20	AF	19.0	22	AF		
401	Mezőföldi								
402	Külső-somogyi	14.5	16	AF	14.0	14	AF		
403	Kapos-tolnai								
404	Zselic-közép-somogyi	13.5	13	AF	16.3	18	AF		
405	Belső-somogyi	18.0	19	AF	18.0	20	AF		
406	Mecseki	20.5	22	AF	20.0	21	AF		
407	Dél-baranyai ártéri								
408	Tolnai-hegyháti								
409	Gemenci								
410	Dél-balatoni								
501	Hanság-mosoni								
502	Vas-soproni-síksági	14.3	15	AF	16.0	17	AF		
503	Alpokaljai	10.8	10	FF	10.5	10	FF		
504	Rába-menti-kemenesháti								
505	Zalai-dombsági								
506	Zala-kisbalatoni	8.5	9	FF	8.8	8	FF		
507	Bakonyi	3.0	4	FF	4.3	5	FF	4.1	3
508	Marcal-medencei	13.8	14	AF	12.3	12	AF		
509	Bakonyalja-komáromi	16.3	18	AF	13.5	13	AF		
510	Vértes-hegységi	4.8	5	FF	5.0	6	FF	5.0	4
511	Velencei	7.5	7	FF	9.5	9	FF		
512	Dunazugi	2.3	1	FF	2.8	2	FF	1.9	1
513	Balaton-felvidéki								

felső fél
FF

alsó fél
AF

>30 bemutatott trófea

A vaddisznó állományának és terítékének rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

VGTE	Név	Átlag rangpont / rang / besorolás					
		Jelentett	Rang		Teríték	Rang	
101	Tiszazugi	49.3	49	AN	47.5	46	AN
102	Maros-csongrádi	48.8	47	AN	48.5	49	AN
103	Békési	48.8	48	AN	48.3	48	AN
104	Szarvasi	49.3	50	AN	48.5	50	AN
105	Körös-berettyói	38.0	38	ÁAN	40.3	40	AN
106	Nagykunsági	42.8	43	AN	40.0	39	ÁAN
107	Hajdúsági Erdőspuszták	31.0	30	ÁAN	31.3	30	ÁAN
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy	38.5	39	ÁAN	40.5	41	AN
109	Nyírségi	34.5	35	ÁAN	33.5	34	ÁAN
110	Felső-tiszavidéki	27.0	28	ÁAN	28.3	28	ÁAN
111	Tiszamenti	41.0	41	AN	41.8	42	AN
112	Sárrét-bihari	50.8	52	AN	50.0	52	AN
201	Börzsöny-gödöllői	6.0	6	FN	7.3	7	FN
202	Nógrád-cserháti	13.0	13	FN	5.0	1	FN
203	Bükki	11.3	10	FN	11.0	11	FN
204	Cserehát-aggteleki	12.0	11	FN	8.0	8	FN
205	Bükkalja-taktaközi	37.8	37	ÁAN	32.3	32	ÁAN
206	Zemplén-bodrogközi	23.8	24	ÁFN	20.3	21	ÁFN
301	Pesti-síksági	33.0	34	ÁAN	31.3	31	ÁAN
302	Észak-bácskiskuni	31.8	32	ÁAN	37.0	37	ÁAN
303	Illancs-bugaci	25.5	25	ÁFN	29.8	29	ÁAN
304	Közép-bács-kiskuni	31.8	33	ÁAN	37.3	38	ÁAN
305	Alsó-tiszamenti	42.3	42	AN	43.0	43	AN
306	Kiskunsági	43.3	44	AN	44.3	44	AN
307	Közép-pesti	30.8	29	ÁAN	32.8	33	ÁAN
308	Tápió-vidéki	46.3	46	AN	49.5	51	AN
309	Jászsági	49.3	51	AN	46.3	45	AN
310	Mátra-alja-dél-hevesi	44.8	45	AN	47.8	47	AN
311	Tisza-tói	39.8	40	AN	35.8	36	ÁAN
401	Mezőföldi	35.3	36	ÁAN	33.8	35	ÁAN
402	Külső-somogyi	5.0	5	FN	11.8	12	FN
403	Kapos-tolnai	25.8	27	ÁAN	25.0	25	ÁFN
404	Zselic-közép-somogyi	18.0	19	ÁFN	22.5	23	ÁFN
405	Belső-somogyi	2.8	1	FN	5.5	4	FN
406	Mecseki	6.3	7	FN	6.3	6	FN
407	Dél-baranyai ártéri	15.5	16	ÁFN	17.5	19	ÁFN
408	Tolnai-hegyháti	6.3	8	FN	13.5	15	ÁFN
409	Gemenci	31.0	31	ÁAN	25.5	26	ÁFN
410	Dél-balatoni	11.0	9	FN	12.8	14	ÁFN
501	Hanság-mosoni	21.0	20	ÁFN	22.0	22	ÁFN
502	Vas-soproni-síksági	12.3	12	FN	9.5	9	FN
503	Alpokaljai	22.3	22	ÁFN	10.0	10	FN
504	Rába-menti-kemenesháti	14.3	14	ÁFN	5.3	3	FN
505	Zalai-dombsági	16.5	18	ÁFN	12.0	13	FN
506	Zala-kisbalatoni	14.5	15	ÁFN	15.3	16	ÁFN
507	Bakonyi	3.8	2	FN	5.3	2	FN
508	Marcal-medencei	16.0	17	ÁFN	16.5	18	ÁFN
509	Bakonyalja-komáromi	25.5	26	ÁFN	26.5	27	ÁAN
510	Vértes-hegységi	4.0	3	FN	15.8	17	ÁFN
511	Velencei	23.5	23	ÁFN	24.5	24	ÁFN
512	Dunazugi	4.8	4	FN	6.3	5	FN
513	Balaton-felvidéki	21.5	21	ÁFN	18.8	20	ÁFN

felső negyed
FN

átlag feletti negyed
ÁFN

átlag alatti negyed
ÁAN

alsó negyed
AN

A mezei nyúl és a fácán állományának és terítékének, valamint a róka terítékének rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

VGTE	Név	Mezei nyúl: átlag rangpont / rang						Fácán: átlag rangpont / rang						Róka: átlag rangpont / rang		
		Jelentett	Rang		Teríték	Rang		Jelentett	Rang		Teríték	Rang		Teríték	Rang	
101	Tiszazugi	2.8	3	FN	2.8	1	FN	7.5	7	FN	9.5	8	FN	17.0	14	ÁFN
102	Maros-csongrádi	6.3	5	FN	5.0	3	FN	11.5	11	FN	10.5	9	FN	9.3	4	FN
103	Békési	2.5	2	FN	9.0	7	FN	1.0	1	FN	4.3	3	FN	14.0	6	FN
104	Szarvasi	1.3	1	FN	4.8	2	FN	3.0	3	FN	1.8	1	FN	10.0	5	FN
105	Körös-berettyói	9.0	10	FN	15.3	15	ÁFN	2.5	2	FN	8.5	7	FN	17.8	16	ÁFN
106	Nagykunsági	8.3	7	FN	12.8	13	FN	11.0	9	FN	7.0	5	FN	14.8	8	FN
107	Hajdúsági Erdőspuszták	25.0	25	ÁFN	25.8	26	ÁFN	19.8	18	ÁFN	22.0	20	ÁFN	32.0	34	ÁAN
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy	19.0	19	ÁFN	26.3	27	ÁAN	24.3	24	ÁFN	29.0	31	ÁAN	17.8	17	ÁFN
109	Nyírségi	15.8	14	ÁFN	16.3	16	ÁFN	11.3	10	FN	21.8	19	ÁFN	27.3	31	ÁAN
110	Felső-tiszavidéki	20.5	20	ÁFN	21.3	22	ÁFN	9.0	8	FN	25.3	24	ÁFN	33.8	36	ÁAN
111	Tiszamenti	13.8	13	FN	17.0	18	ÁFN	14.5	14	ÁFN	16.5	17	ÁFN	32.0	35	ÁAN
112	Sárrét-bihari	10.5	11	FN	14.0	14	ÁFN	14.5	15	ÁFN	22.5	23	ÁFN	23.8	25	ÁFN
201	Börzsöny-gödöllői	36.0	36	ÁAN	33.5	33	ÁAN	41.8	41	AN	35.3	36	ÁAN	44.8	47	AN
202	Nógrád-cserháti	39.5	39	ÁAN	40.0	40	AN	41.0	40	AN	13.3	12	FN	46.3	48	AN
203	Bükki	31.8	33	ÁAN	27.3	28	ÁAN	33.5	33	ÁAN	26.8	27	ÁAN	41.3	42	AN
204	Cserehát-aggteleki	45.3	45	AN	43.3	43	AN	48.5	48	AN	48.8	51	AN	51.5	52	AN
205	Bükkalja-taktaközi	29.5	28	ÁAN	24.3	25	ÁFN	31.5	31	ÁAN	30.3	32	ÁAN	42.5	45	AN
206	Zemplén-bodrogközi	30.8	31	ÁAN	31.3	30	ÁAN	33.5	34	ÁAN	35.3	35	ÁAN	46.8	49	AN
301	Pesti-síksági	23.5	23	ÁFN	10.5	11	FN	27.8	29	ÁAN	22.3	21	ÁFN	23.3	24	ÁFN
302	Észak-bácskiskuni	17.8	18	ÁFN	21.5	23	ÁFN	18.8	17	ÁFN	33.8	34	ÁAN	26.8	30	ÁAN
303	Illancs-bugaci	16.0	15	ÁFN	18.8	20	ÁFN	14.0	12	FN	28.8	29	ÁAN	16.8	13	FN
304	Közép-bács-kiskuni	17.3	17	ÁFN	19.8	21	ÁFN	20.8	20	ÁFN	28.8	30	ÁAN	26.5	29	ÁAN
305	Alsó-tiszamenti	10.8	12	FN	5.3	4	FN	5.8	5	FN	14.3	15	ÁFN	18.3	19	ÁFN
306	Kiskunsági	8.3	8	FN	10.0	9	FN	4.0	4	FN	14.0	14	ÁFN	24.3	27	ÁAN
307	Közép-pesti	25.8	26	ÁFN	18.5	19	ÁFN	25.8	27	ÁAN	14.3	16	ÁFN	18.5	21	ÁFN
308	Tápió-vidéki	21.3	22	ÁFN	12.0	12	FN	26.5	28	ÁAN	25.8	26	ÁFN	17.3	15	ÁFN
309	Jászsági	8.8	9	FN	10.0	10	FN	14.3	13	FN	5.5	4	FN	7.3	3	FN
310	Mátra-alja-dél-hevesi	5.3	4	FN	6.0	5	FN	6.0	6	FN	10.8	10	FN	16.0	12	FN
311	Tisza-tói	7.8	6	FN	9.5	8	FN	16.8	16	ÁFN	3.3	2	FN	3.3	1	FN
401	Mezőföldi	29.5	29	ÁAN	31.8	31	ÁAN	21.8	21	ÁFN	7.3	6	FN	21.0	22	ÁFN
402	Külső-somogyi	45.3	46	AN	40.0	41	AN	42.3	42	AN	41.0	42	AN	31.8	33	ÁAN
403	Kapos-tolnai	32.3	34	ÁAN	35.0	35	ÁAN	25.5	26	ÁFN	39.0	39	ÁAN	15.8	10	FN
404	Zselic-közép-somogyi	48.5	49	AN	45.8	45	AN	43.0	44	AN	37.8	37	ÁAN	41.3	43	AN
405	Belső-somogyi	50.5	52	AN	49.5	50	AN	50.8	52	AN	51.5	52	AN	48.3	50	AN
406	Mecseki	44.0	44	AN	47.5	49	AN	44.5	47	AN	48.3	50	AN	24.0	26	ÁFN
407	Dél-baranyai ártéri	42.3	41	AN	46.0	46	AN	36.3	38	ÁAN	42.5	43	AN	26.3	28	ÁAN
408	Tolnai-hegyháti	32.3	35	ÁAN	38.8	39	ÁAN	33.8	35	ÁAN	43.8	45	AN	18.3	20	ÁFN
409	Gemenci	20.5	21	ÁFN	22.8	24	ÁFN	20.3	19	ÁFN	25.8	25	ÁFN	15.8	11	FN
410	Dél-balatoni	50.0	51	AN	47.3	48	AN	39.0	39	ÁAN	27.8	28	ÁAN	34.3	39	ÁAN
501	Hanság-mosoni	16.0	16	ÁFN	6.5	6	FN	24.3	25	ÁFN	11.0	11	FN	6.5	2	FN
502	Vas-soproni-síksági	24.3	24	ÁFN	16.3	17	ÁFN	35.3	36	ÁAN	32.8	33	ÁAN	15.0	9	FN
503	Alpokaljai	37.8	38	ÁAN	36.0	36	ÁAN	43.5	45	AN	37.8	38	ÁAN	29.3	32	ÁAN
504	Rába-menti-kemenesháti	48.3	48	AN	45.8	44	AN	49.8	50	AN	44.8	46	AN	41.3	44	AN
505	Zalai-dombsági	45.8	47	AN	50.8	52	AN	35.3	37	ÁAN	45.3	47	AN	34.5	40	AN
506	Zala-kisbalatoni	48.8	50	AN	50.3	51	AN	32.5	32	ÁAN	39.3	40	AN	34.0	37	ÁAN
507	Bakonyi	43.0	42	AN	47.0	47	AN	50.0	51	AN	47.5	49	AN	44.0	46	AN
508	Marcal-medencei	30.3	30	ÁAN	34.0	34	ÁAN	22.8	22	ÁFN	19.3	18	ÁFN	21.8	23	ÁFN
509	Bakonyalja-komáromi	28.8	27	ÁAN	27.8	29	ÁAN	30.0	30	ÁAN	22.3	22	ÁFN	18.0	18	ÁFN
510	Vértes-hegységi	36.0	37	ÁAN	37.3	38	ÁAN	42.3	43	AN	40.3	41	AN	34.0	38	ÁAN
511	Velencei	31.0	32	ÁAN	32.5	32	ÁAN	22.8	23	ÁFN	13.8	13	FN	14.5	7	FN
512	Dunazugi	43.3	43	AN	36.3	37	ÁAN	48.8	49	AN	47.3	48	AN	40.0	41	AN
513	Balaton-felvidéki	40.5	40	AN	41.5	42	AN	44.3	46	AN	43.3	44	AN	48.5	51	AN

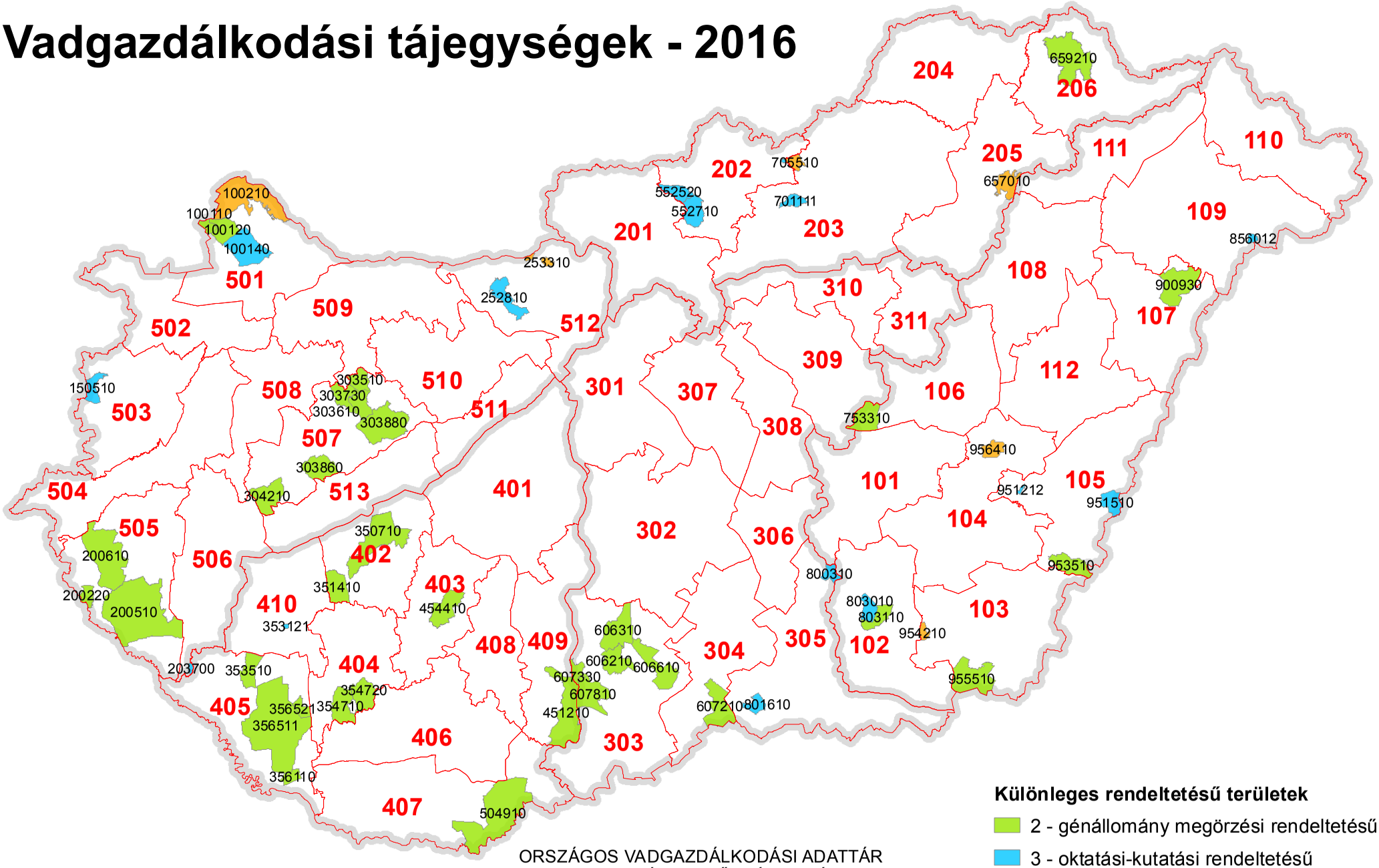
felső negyed **FN** | átlag feletti negyed **ÁFN** | átlag alatti negyed **ÁAN** | alsó negyed **AN**

A fontosabb bevételi és kiadás tételek rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben (1000 Ft/km² alapján)

VGTE	Név	Külföldi bérlelövés bevétele			Belföldi bérlelövés bevétele			Élővad értékesítés			Lőtt vad értékesítés			Térített erdei kár			Térített mezőgazdasági kár		
		Átlagos rang	Rang	Besorolás	Átlagos rang	Rang	Besorolás	Átlagos rang	Rang	Besorolás	Átlagos rang	Rang	Besorolás	Átlagos rang	Rang	Besorolás	Átlagos rang	Rang	Besorolás
101	Tiszazugi	28.3	26	ÁFN	27.3	26	ÁFN	7.5	7	FN	39.5	37	ÁAN	38.3	45	AN	38.8	39	ÁAN
102	Maros-csongrádi	30.0	28	ÁAN	35.8	39	ÁAN	2.5	2	FN	35.0	33	ÁAN	38.0	43	AN	36.5	32	ÁAN
103	Békési	35.5	38	ÁAN	44.8	48	AN	2.0	1	FN	38.5	36	ÁAN	38.0	44	AN	37.8	35	ÁAN
104	Szarvasi	24.0	25	ÁFN	31.0	32	ÁAN	3.5	3	FN	33.3	31	ÁAN	40.3	50	AN	37.0	33	ÁAN
105	Körös-berettyói	20.8	19	ÁFN	26.8	25	ÁFN	7.5	8	FN	31.0	29	ÁAN	32.0	35	ÁAN	38.0	36	ÁAN
106	Nagykunsági	33.0	33	ÁAN	31.5	33	ÁAN	4.0	4	FN	41.0	43	AN	34.0	38	ÁAN	41.5	44	AN
107	Hajdúsági Erdőspuszták	30.0	29	ÁAN	22.8	20	ÁFN	22.8	16	ÁFN	40.0	39	ÁAN	29.3	26	ÁFN	27.8	28	ÁAN
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy	38.3	42	AN	36.5	41	AN	27.3	25	ÁFN	39.5	38	ÁAN	40.0	48	AN	49.0	51	AN
109	Nyírségi	30.0	30	ÁAN	43.0	47	AN	29.3	28	ÁAN	45.0	47	AN	29.3	27	ÁAN	39.3	40	AN
110	Felső-tiszavidéki	35.3	37	ÁAN	26.0	22	ÁFN	30.5	32	ÁAN	40.8	42	AN	30.5	31	ÁAN	27.5	27	ÁAN
111	Tiszamenti	41.0	43	AN	38.0	42	AN	19.3	13	FN	42.8	46	AN	40.5	51	AN	45.3	48	AN
112	Sárrét-bihari	43.3	45	AN	45.5	49	AN	11.5	9	FN	45.0	48	AN	36.5	40	AN	49.8	52	AN
201	Börzsöny-gödöllői	36.3	39	ÁAN	15.8	13	FN	23.5	18	ÁFN	14.0	15	ÁFN	14.5	12	FN	18.0	16	ÁFN
202	Nógrád-cserháti	20.8	20	ÁFN	5.5	3	FN	36.0	41	AN	9.0	9	FN	10.0	8	FN	20.5	20	ÁFN
203	Bükki	45.8	47	AN	12.5	9	FN	29.3	29	ÁAN	20.0	20	ÁFN	15.5	16	ÁFN	28.3	29	ÁAN
204	Cserehát-aggteleki	49.5	51	AN	22.5	19	ÁFN	36.5	42	AN	28.8	28	ÁAN	19.3	20	ÁFN	18.8	18	ÁFN
205	Bükkalja-taktaközi	50.8	52	AN	41.5	46	AN	22.8	17	ÁFN	50.8	52	AN	32.5	37	ÁAN	40.5	42	AN
206	Zemplén-bodrogközi	44.8	46	AN	21.8	18	ÁFN	26.5	23	ÁFN	32.5	30	ÁAN	25.0	23	ÁFN	25.0	25	ÁFN
301	Pesti-síksági	42.3	44	AN	27.8	27	ÁAN	31.0	34	ÁAN	40.3	40	AN	28.0	25	ÁFN	32.0	31	ÁAN
302	Észak-bács-kiskuni	46.0	48	AN	35.0	38	ÁAN	32.0	36	ÁAN	40.3	41	AN	36.8	41	AN	37.5	34	ÁAN
303	Illancs-bugaci	33.5	36	ÁAN	29.3	30	ÁAN	20.5	14	ÁFN	25.5	25	ÁFN	34.8	39	ÁAN	23.5	24	ÁFN
304	Közép-bács-kiskuni	32.8	31	ÁAN	5.3	2	FN	24.5	21	ÁFN	21.3	22	ÁFN	39.3	47	AN	38.3	37	ÁAN
305	Alsó-tiszamenti	29.8	27	ÁAN	30.8	31	ÁAN	13.0	10	FN	33.8	32	ÁAN	30.8	32	ÁAN	39.8	41	AN
306	Kiskunsági	37.0	41	AN	49.3	51	AN	28.0	26	ÁFN	42.0	45	AN	29.3	28	ÁAN	45.0	47	AN
307	Közép-pesti	46.0	49	AN	31.8	35	ÁAN	27.0	24	ÁFN	37.8	34	ÁAN	29.8	29	ÁAN	42.3	45	AN
308	Tápió-vidéki	46.0	50	AN	47.3	50	AN	32.5	37	ÁAN	45.3	49	AN	40.5	52	AN	47.8	49	AN
309	Jászsági	33.3	35	ÁAN	39.8	43	AN	7.0	6	FN	47.5	51	AN	30.8	33	ÁAN	44.3	46	AN
310	Mátra-alja-dél-hevesi	36.5	40	AN	41.3	45	AN	15.5	11	FN	45.5	50	AN	37.3	42	AN	47.8	50	AN
311	Tisza-tói	21.8	22	ÁFN	26.5	23	ÁFN	5.3	5	FN	38.0	35	ÁAN	40.0	49	AN	40.8	43	AN
401	Mezőföldi	21.3	21	ÁFN	16.3	14	ÁFN	23.8	19	ÁFN	41.3	44	AN	32.0	36	ÁAN	38.5	38	ÁAN
402	Külső-somogyi	17.3	16	ÁFN	17.3	16	ÁFN	29.3	30	ÁAN	16.0	16	ÁFN	5.8	4	FN	4.3	3	FN
403	Kapos-tolnai	21.8	23	ÁFN	26.5	24	ÁFN	35.3	40	AN	21.5	23	ÁFN	31.3	34	ÁAN	18.3	17	ÁFN
404	Zselic-közép-somogyi	8.8	8	FN	17.5	17	ÁFN	37.3	45	AN	9.5	10	FN	15.0	14	ÁFN	10.0	8	FN
405	Belső-somogyi	5.3	3	FN	8.8	6	FN	28.3	27	ÁAN	3.5	2	FN	14.8	13	FN	1.8	1	FN
406	Mecseki	17.0	15	ÁFN	11.3	8	FN	37.0	43	AN	7.0	6	FN	14.3	11	FN	11.5	13	FN
407	Dél-baranyai ártéri	22.8	24	ÁFN	36.0	40	AN	31.8	35	ÁAN	17.8	18	ÁFN	22.0	22	ÁFN	12.0	14	ÁFN
408	Tolnai-hegyháti	3.3	1	FN	12.8	10	FN	34.3	39	ÁAN	4.5	3	FN	7.5	6	FN	7.0	7	FN
409	Gemenci	33.0	34	ÁAN	31.5	34	ÁAN	16.8	12	FN	27.0	26	ÁFN	30.0	30	ÁAN	30.0	30	ÁAN
410	Dél-balatoni	14.5	12	FN	14.8	12	FN	22.5	15	ÁFN	7.8	7	FN	4.3	1	FN	4.3	4	FN
501	Hanság-mosoni	14.8	13	FN	14.5	11	FN	25.0	22	ÁFN	21.0	21	ÁFN	17.0	18	ÁFN	26.0	26	ÁFN
502	Vas-soproni-síksági	12.5	10	FN	23.3	21	ÁFN	37.5	48	AN	6.5	5	FN	27.0	24	ÁFN	14.5	15	ÁFN
503	Alpokaljai	7.0	4	FN	49.8	52	AN	40.8	50	AN	13.0	14	ÁFN	11.5	9	FN	10.0	9	FN
504	Rába-menti-kemenesháti	3.8	2	FN	34.0	37	ÁAN	42.0	51	AN	6.3	4	FN	5.3	3	FN	4.3	5	FN
505	Zalai-dombsági	7.3	5	FN	28.3	28	ÁAN	42.8	52	AN	9.8	11	FN	8.5	7	FN	3.5	2	FN
506	Zala-kisbalatoni	10.3	9	FN	16.3	15	ÁFN	37.3	46	AN	12.8	13	FN	12.5	10	FN	5.8	6	FN
507	Bakonyi	8.5	7	FN	9.5	7	FN	29.3	31	ÁAN	2.8	1	FN	5.0	2	FN	10.5	10	FN
508	Marcal-medencei	7.3	6	FN	40.0	44	AN	39.5	49	AN	8.5	8	FN	17.5	19	ÁFN	10.5	11	FN
509	Bakonyalja-komáromi	20.3	18	ÁFN	32.5	36	ÁAN	24.3	20	ÁFN	28.5	27	ÁAN	19.3	21	ÁFN	22.3	23	ÁFN
510	Vértes-hegységi	15.5	14	ÁFN	8.5	5	FN	37.0	44	AN	16.0	17	ÁFN	5.8	5	FN	19.3	19	ÁFN
511	Velencei	13.8	11	FN	5.5	4	FN	30.5	33	ÁAN	18.8	19	ÁFN	39.0	46	AN	21.0	21	ÁFN
512	Dunazugi	18.0	17	ÁFN	2.5	1	FN	33.3	38	ÁAN	10.5	12	FN	15.3	15	ÁFN	11.0	12	FN
513	Balaton-felvidéki	32.8	32	ÁAN	29.0	29	ÁAN	37.3	47	AN	24.8	24	ÁFN	16.3	17	ÁFN	21.8	22	ÁFN

első negyed	átlag feletti negyed	átlag alatti negyed	alsó negyed
FN	ÁFN	ÁAN	AN

Vadgazdálkodási tájegységek - 2016

Különleges rendeltetésű területek

- 2 - génállomány megőrzési rendeltetésű
- 3 - oktatási-kutatási rendeltetésű
- 4 - természetvédelmi rendeltetésű

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE VADVILÁG MEGŐRZÉSI INTÉZET
GÖDÖLLŐ, 2016

Készült: 2016.08.02.

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

Különleges rendeltetésű vadgazdálkodási egységek vadgazdálkodási tájegységenként csoportosítva

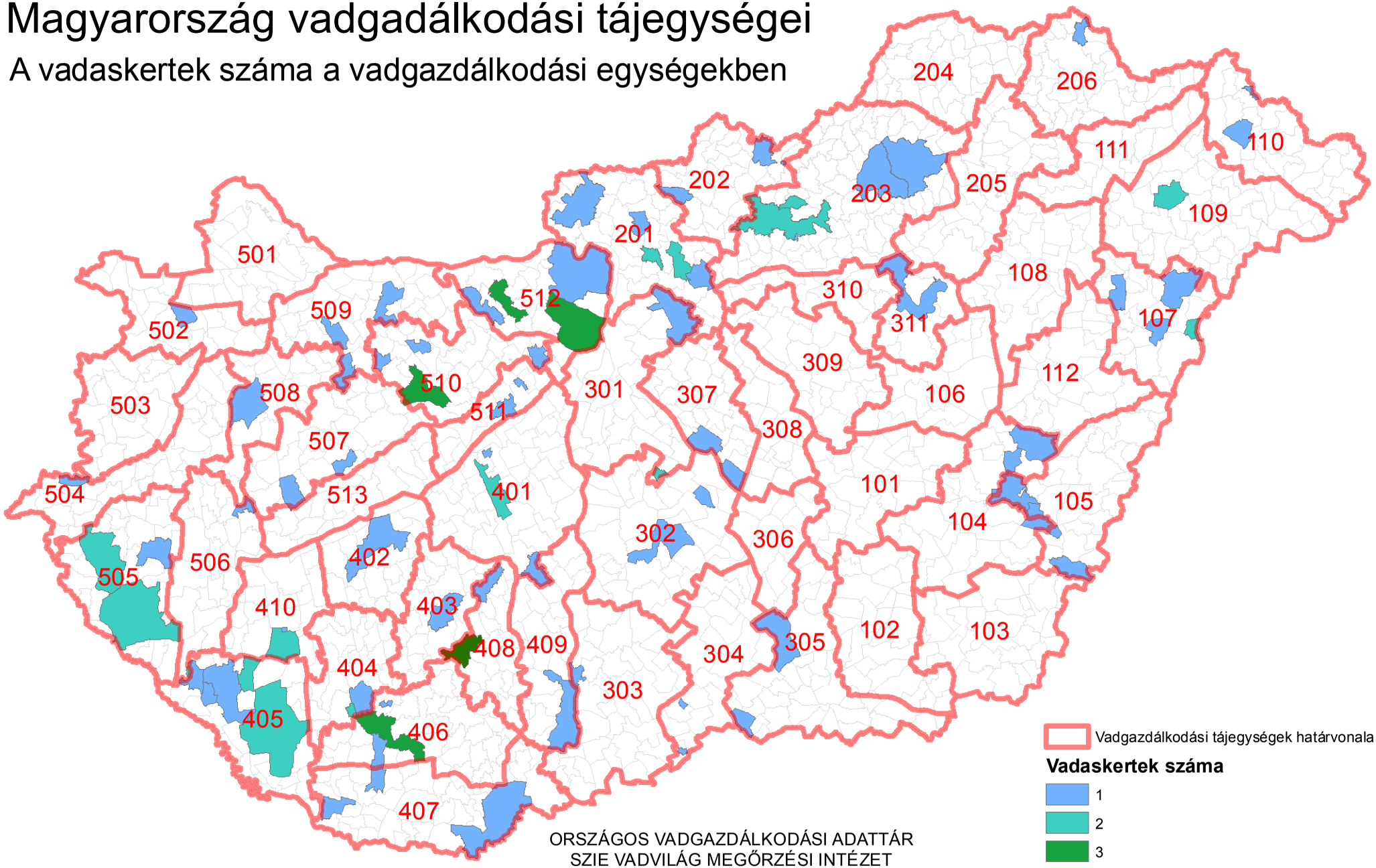
VGTE	VGE	Megye	Rendeltetés	Név	Telephely
102	803110	CSON	2 - génállomány megőrzési	DALERD ZRT.-Tompahát	Szeged
102	803010	CSON	3 - oktatási-kutatási	Derekmező ZRT.	Derekegyház
102	803650	CSON	4 - természetvédelmi	Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság	Szarvas
103	955510	BEKE	2 - génállomány megőrzési	Mezőhegyesi Ménesbirtok Zrt.	Mezőhegyes
103	954260	BEKE	4 - természetvédelmi	Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság	Szarvas
103	954860	BEKE	4 - természetvédelmi	Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság	Szarvas
104	956450	BEKE	4 - természetvédelmi	Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság	Szarvas
105	953510	BEKE	2 - génállomány megőrzési	DALERD Zrt. Gyulai Erd. Gyulai Vter.	Szeged, Zsótér u. 4/B.
105	951212	BEKE	3 - oktatási-kutatási	DALERD Zrt. Ladány-erdei Vadászter.	Szeged
105	951510	BEKE	3 - oktatási-kutatási	DALERD Zrt. Biharugrai Vadászter.	Szeged
106	753310	SZOL	2 - génállomány megőrzési	Hofi Géza Vadásztársaság Egyesület	Tiszapüspöki
106	755750	SZOL	4 - természetvédelmi	Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság	Debrecen
108	901750	HAJD	4 - természetvédelmi	Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság	Debrecen
109	856012	SZAB	3 - oktatási-kutatási	Bátortrade KFT.	Nyírbátor
202	550110	NOGR	3 - oktatási-kutatási	Bárna-Vad Kft.	Bárna
202	552520	NOGR	3 - oktatási-kutatási	Nyugat-Cserhát Vadásztársaság	Cserhátsurány
202	552710	NOGR	3 - oktatási-kutatási	Sasbérc Vadásztársaság Egyesület	Buják
202	552010	NOGR	4 - természetvédelmi	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	Eger
203	701111	HEVE	3 - oktatási-kutatási	Baláta Vadásztársaság	Bodony
203	705510	HEVE	4 - természetvédelmi	Istenmezeje Vadásztársaság	Istenmezeje
204	651700	BORS	4 - természetvédelmi	Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság	Jósvafő
205	653300	BORS	4 - természetvédelmi	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	Eger
205	657010	BORS	4 - természetvédelmi	657010 FTVK	Kesznyéten, Szamárhát
206	659210	BORS	2 - génállomány megőrzési	Északerdő ZRt.	Pálháza
206	658901	BORS	4 - természetvédelmi	Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság	Jósvafő
303	606210	BACS	2 - génállomány megőrzési	Hajósi Földtulajdonosok Vadászó Közössége	Hajós
303	606310	BACS	2 - génállomány megőrzési	Homokmégyi Dózsa Vt.	Kalocsa
303	606610	BACS	2 - génállomány megőrzési	KEFAG Zrt Kecskemét	Kecskemét
303	607330	BACS	2 - génállomány megőrzési	Gemenc ZRt. Lenes- Karasz	Baja
303	607810	BACS	2 - génállomány megőrzési	Kékhegyi Vt.	Sükösd
304	607210	BACS	2 - génállomány megőrzési	KEFAG Zrt.	Kelebia
305	800310	CSON	3 - oktatási-kutatási	Bársony I. Mg. Szakközépiskola	Csongrád
401	403950	FEJE	2 - génállomány megőrzési	VADEX Mezőföldi Zrt.	Székesfehérvár
401	403650	FEJE	4 - természetvédelmi	Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság	Esztergom Strázsa-Hegy
402	350710	SOMO	2 - génállomány megőrzési	SEFAG ZRt. Szántód	Szántód

Különleges rendeltetésű vadgazdálkodási egységek vadgazdálkodási tájegységenként csoportosítva

VGTE	VGE	Megye	Rendeltetés	Név	Telephely
402	351410	SOMO	2 - génállomány megőrzési	Tuskósi Vadászegyesület	Somogybabod
404	354710	SOMO	2 - génállomány megőrzési	SEFAG Zrt. Nyugat-Zselici Vadászterület	Bőszénfa
404	354720	SOMO	2 - génállomány megőrzési	SEFAG Zrt. Kelet-Zselici Vadászterület	Kaposvár
405	353510	SOMO	2 - génállomány megőrzési	Sefag Zrt. Segesd	Segesd
405	356110	SOMO	2 - génállomány megőrzési	SEFAG Zrt. Barcs	Barcs
405	356511	SOMO	2 - génállomány megőrzési	SEFAG Zrt Lábodi Vadászerdészete	Lábod
405	356521	SOMO	2 - génállomány megőrzési	Mike és Környéke Földtulajdonosai Vt.	Mike
405	356060	SOMO	4 - természetvédelmi	Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság	Pécs
406	500460	BARA	2 - génállomány megőrzési	Szentgyörgyvölgy Farm Mg. Ker. és Idegenforg. Kft.	Budapest
407	504910	BARA	2 - génállomány megőrzési	Bóly ZRT	Bóly
409	451210	TOLN	2 - génállomány megőrzési	Gemenc Zrt.	Baja
410	353121	SOMO	3 - oktatási-kutatási	Fauna-Jagd Kft.	Libickozma
501	100110	GYOR	2 - génállomány megőrzési	Három Fenyő Vadásztársaság	Várbalog-Albertkázmérpuszta
501	100120	GYOR	2 - génállomány megőrzési	Lajta-Mosonszolnok Földtulajdonosi Közösség	Mosonmagyaróvár
501	100140	GYOR	3 - oktatási-kutatási	Lajta Hanság Zrt.	Mosonmagyaróvár
501	100210	GYOR	4 - természetvédelmi	Felső-szigetközi Vadászszövetség	Mosonmagyaróvár
502	103850	GYOR	4 - természetvédelmi	Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság	Sarród
503	150510	VAS	3 - oktatási-kutatási	Alpokaljai Vadászati Közösség VT.	Kőszeg
505	200220	ZALA	2 - génállomány megőrzési	Földtulajdonosok Vadászati Közössége	Letenye-Gosztola
505	200510	ZALA	2 - génállomány megőrzési	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa-Bánokszentgyörgy-Leteny
506	203700	ZALA	3 - oktatási-kutatási	Kanizsa-Agrár Mezőgazdasági Zrt.	Nagykanizsa
506	202850	ZALA	4 - természetvédelmi	Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság	Csopak
507	303510	VESZ	2 - génállomány megőrzési	Cuhai Vén Róka Vadásztársaság	Borzavár
507	303610	VESZ	2 - génállomány megőrzési	Királykúti Vadásztársaság	Zirc
507	303730	VESZ	2 - génállomány megőrzési	Magas-Bakony Vadgazdálkodás Sport- és Környez	Csesznek
507	303860	VESZ	2 - génállomány megőrzési	Kabhegy 2004 Nonprofit Kft.	Pétfürdő
507	303880	VESZ	2 - génállomány megőrzési	VERGA Veszprémi Erdőgazdaság Zrt.	Veszprém
507	304210	VESZ	2 - génállomány megőrzési	Budapesti Erdőgazdaság Zrt.	Budapest
511	404550	FEJE	2 - génállomány megőrzési	VADEX Mezőföldi Zrt.	Székesfehérvár
512	252810	KOMA	3 - oktatási-kutatási	Gyarmatpusztai FVK	Bajna
512	252920	KOMA	4 - természetvédelmi	Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság	Esztergom Strázsa-Hegy
512	253310	KOMA	4 - természetvédelmi	Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság	Esztergom Strázsa-Hegy
513	303360	VESZ	4 - természetvédelmi	Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság	Csopak
513	303950	VESZ	4 - természetvédelmi	Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság	Csopak
513	304050	VESZ	4 - természetvédelmi	Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság	Csopak

Magyarország vadgadálkodási tájegységei

A vadaskertek száma a vadgazdálkodási egységekben

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE VADVILÁG MEGŐRZÉSI INTÉZET
GÖDÖLLŐ, 2016

Készült: 2016.07.12.

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2016.09.10.

A vadaskertek jegyzéke vadgazdálkodási tájegységenként és vadgazdálkodási egységenként a kertben engedélyezett vadfajok megadásával

VGTE	VGE kód	Jogosult neve	Telephely	Vadaskert elnevezése	Terület (ha)	Gím	Dám	Őz	Vaddisznó	Muflon
104	950450	Füzesgyarmati Vt.	Füzesgyarmat	Füzesgyarmati dámoskert	190.00		X			
104	950750	Töviskesi Vt.	Szeghalom	Töviskesi vaddisznóskert	120.00				X	
104	956650	Hidashát-Bélmegyer Vadgazdálkodási Társaság	Bélmegyer	Bélmegyer-Vadas-i vaddisznó és muflon kert	200.25				X	X
105	951212	Délalföldi Erdészeti Zrt.	Szeged	Körösladányi vaddisznóskert	418.00				X	
107	900930	Nyírerdő ZRT.	Nyírabony-Gúthpuszta	Nyírmártonfalvai vaddisznóskert	204.64				X	
107	903050	Nyírerdő ZRT.	Haláp	Monostorpályi vaddisznóskert	478.70				X	
109	853751	Napkori Erdőgazdák Szövetkezete	Napkor	Magoskereszti vegyesvadas kert	425.90		X		X	X
109	853751	Napkori Erdőgazdák Szövetkezete	Napkor	Csikóslaposi vaddisznóskert	335.00				X	
201	553260	Cserháti Szent Hubertus Vt.	Balassagyarmat	Alsópetényi vadaskert	210.20				X	X
201	570450	Ipoly Erdő Zrt.	Balassagyarmat	Honti muflonoskert	297.00					X
201	571250	Ipoly Erdő Zrt. Váci Erd.	Balassagyarmat	Püspökszilágyi muflonkert	201.50					X
201	571250	Ipoly Erdő Zrt. Váci Erd.	Balassagyarmat	Kisnémedi vaddisznóskert	269.60				X	
201	571610	Pilisi Parkerdő Zrt.	Visegrád	Galgamácsai vegyes nagyvadas kert	282.60	X			X	
201	571610	Pilisi Parkerdő Zrt.	Visegrád	Kálló-Galgamácsai vaddisznóskert	439.30				X	
201	571750	Virágospuszta Vt.	Kartal	Dámkert	209.39		X			
202	550110	Bárna Vad KFT	Bárna	Bárnai vadaskert	231.90	X	X	X	X	X
202	550210	Salgótarjáni FTK, Ipoly Erdő Zrt. Salgótarjáni Erdészete	Kazár	Kazári vaddisznóskert	275.60				X	
202	552520	Nyugat-Cserhát Vt.	Cserhátsurány	Cserhátsurányi vadaskert	210.00				X	X
203	652350	Északerdő Zrt.	Kisgyör	Kisgyör-Mocsolyás, dámoskert	119.80		X			
203	700650	Egererdő Zrt.	Szilvásvárad	Szilvásváradi vadaskert	284.90				X	X
203	701111	Baláta Vadásztársaság	Bodony	Baláta vadaskert	228.71				X	X
203	701111	Baláta Vadásztársaság	Bodony	Keselyű fészek vaddisznóskert	254.82				X	
203	701350	Egererdő Zrt.	Kisnána	Verpeléti vadaskert	1183.90				X	
203	701350	Egererdő Zrt.	Gyöngyössolymos	Gyöngyössolymosi (Mátrafüredi) vadaskert	348.30				X	X
203	701850	Mátra- Hunting Kft.	Pálosvörösmart	Tekeres(Abasári) vadaskert	253.90	X			X	X
206	659400	Táltosok Vt	Füzérkomlós	Szonta Safari vegyesvadas kert	511.43	X	X	X	X	X
301	572850	Pilisi Parkerdő Zrt.	Visegrád	Isaszegi vaddisznóskert	880.00	X			X	
301	579350	SAE Sarlóspuszta Agrár- Erdész Kft.	Tatárszentgyörgy	Sarlóspusztai vaddisznóskert	203.27				X	
302	601410	Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt.	Kecskemét-Hetényegyháza	Nyíri-erdei vadaskert	1235.20		X	X	X	
303	607320	Gemenci Erdő- és Vadgazdaság Zrt.	Hajós	Hajósi vaddisznóskert	462.30				X	
303	607330	Gemenci Erdő- és Vadgazdaság Zrt.	Dusnok, Lenes	Lenesi vaddisznóskert	453.30				X	
304	607251	Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt.	Tompa	Mélykút-Tinójárás vegyesvadas kert	606.00		X		X	
304	607252	Kunbajai Vadaskert Vt.	Bácsalmás	Bácsszöllős-Kunbajai vadaskert	601.00	X	X	X	X	
305	800660	Kisteleki Vt.	Kistelek		216.34				X	X
305	801710	Délalföldi Erdészeti Zrt.	Ásotthalom	Ásotthalmi vaddisznóskert	687.30		X		X	
307	578550	Nagykunsági Erdészeti és Faipari Zrt.	Szolnok	Pusztavacsi vegyesvadas kert	500.90		X		X	
307	579460	Vadker Kft. / Nefag Zrt. / Csókáserdei Vt.	Szolnok	Nagykőrösi vegyesvadas kert	676.10		X		X	
311	703610	Tepélypusztai Vadászati Társaság	Mezőtárkány-Tepélypuszta	Besenyőteleki vadaskert	274.00				X	X
401	403950	VADEX Mezőföldi Erdő- és Vadgazdálkodási Zrt.	Székesfehérvár	Belsőbárándi vadaskert	155.67				X	
401	403970	VADEX Mezőföldi Erdő- és Vadgazdálkodási Zrt.	Székesfehérvár	Táci vadaskert	404.70				X	
401	403970	VADEX Mezőf. Zrt.	Székesfehérvár	Soponyai (Csiripi) vaddisznóskert	436.00		X	X	X	
401	450610	Gyulaj Zrt. Németkér TK	Pincei Erdészet	Kistápéi vaddisznóskert	267.00				X	
402	350710	SEFAG Zrt. Szántód	Szántód	Tótokilapi vaddisznóskert	258.20				X	
402	350710	SEFAG Zrt. Szántód	Szántód	Kereki vaddisznóskert	211.50				X	
402	350730	Revír Vt.	Siófok	Kási vaddisznóskert	210.60				X	
403	454400	Gyulaj Zrt. Tamási	Tamási	Gyulaji dámrezervátum	7376.00		X		X	
404	354710	SEFAG Zrt. Nyugat Zselic	Kaposvár	Sásostói vaddisznóskert	299.20				X	
404	354720	SEFAG Zrt. Kelet Zselic	Kaposvár	Tótfalusi vaddisznóskert	186.90				X	
404	356450	Kaposvári Egyetem	Kaposvár	Bőszénfa vadászkert	805.81	X	X			X
404	356450	Kaposvári Egyetem	Kaposvár	Bőszénfa vaddisznóskert	399.00				X	
405	353310	SEFAG Zrt. Iharos	Iharos	Ciperesi vaddisznóskert	300.00				X	
405	353450	Kaszó Zrt.	Kaszó	Iharosi vaddisznóskert	250.00				X	
405	353460	Újmajori Vt.	Csurgó	Újmajori vaddisznóskert	322.20				X	
405	353510	SEFAG Zrt. Segesd	Böhönye	Lapodi dámoskert	128.60	X	X			X

A vadaskertek jegyzéke vadgazdálkodási tájegységenként és vadgazdálkodási egységenként a kertben engedélyezett vadfajok megadásával

VGTE	VGE kód	Jogosult neve	Telephely	Vadaskert elnevezése	Terület (ha)	Gím	Dám	Őz	Vaddisznó	Muflon
405	353510	SEFAG Zrt. Segesd	Böhönye	Csöpröndi vaddisznóskert	249.00				X	
406	500350	Királykút Vt.	Szászvár	Királykúti vegyesvadaskert	506.99	X	X	X	X	X
406	500411	Szentgyörgyvölgy Farm Kft.	Budapest	Gödrei vegyesvadas kert	762.40	X	X		X	X
406	501110	Mecseki Erdészeti Zrt.	Pécs	Sasréti vegyesvadas kert	800.00	X		X	X	X
406	501151	Mecsekerdő Zrt.	Pécs	Sasréti vaddisznóskert	400.00				X	
406	501570	Bükkösd Bikkmány	Bükkösd	Bükkösd	526.40	X	X	X	X	X
407	504910	Bólyi Mg. Termelő és Szolg. Zrt.	Bóly	Békáspusztai vaddisznóskert	301.34				X	
408	453410	Gyulaj Zrt. Pincehely TK	Nagyszékely	Nagyszékelyi vadaskert	701.20	X	X		X	
408	453710	Gyulaj Zrt. Hőgyészi FTK	Csurgó	Csurgói vaddisznóskert	716.00				X	
408	453710	Gyulaj Zrt. Hőgyészi FTK	Csibrák	Csibráki vaddisznóskert I.	387.00				X	
408	453710	Gyulaj Zrt. Hőgyészi FTK	Csibrák	Csibráki vaddisznóskert komplexum	747.10				X	
408	453710	Gyulaj Erdészeti és Vadászati Zrt.	Papd	Papdi vadaskert	228.78				X	
409	451210	Gemenci Erdő- és Vadgazdálkodási Zrt.	Baja	Gemenci vadászterület	13298.10	X		X	X	
410	353121	Fauna Jagd Kft	Nagybajom	Háromházi vaddisznóskert	312.20				X	
410	356610	Dél Dunántúli Fauna Vt.	Nagybajom	Csikóta vaddisznóskert	216.00				X	
502	104750	Kisalföldi Erdőgazdaság Zrt.	Győr	Gálici vaddisznóskert	300.00				X	
504	153650	Szombathelyi Erdészeti Zrt.	Szombathely	Gasztony-Csákánydoroszlói vaddisznóskert	524.90	X	X	X	X	
505	200510	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa	Bánokszentgyörgyi dámoskert	92.20		X			
505	200510	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa	Homokkomárom-Zsigárdi vaddisznóskert	205.70				X	
505	200610	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa	Kerkakutasi vaddisznóskert	237.50				X	
505	200610	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa	Hernyéki vaddisznóskert	329.00				X	
505	201250	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa	Pölöskei vaddisznóskert	210.30				X	
506	203700	SEFAG Zrt.		Liszói vadaskert	624.85	X	X	X	X	
506	203700	Kanizsa Agrár Mezőgazdasági Zrt.	Nagykanizsa	Sági vadaskert	621.93	X	X	X	X	X
507	303150	Bakonyerdő Zrt.	Pápa	Sáskai vaddisznóskert	416.20				X	
507	303890	Koronás Szarvas Kft	Pétfürdő	Koronás Szarvas Kft	3891.40	X	X	X	X	X
508	301250	Marcal-Bitvaközi Vt.	Pápa	Dabronyi vaddisznóskert	248.10				X	
509	102050	Kisalföldi Erdőgazdaság	Győr	Sokorópátkai-Ravazdi vaddisznóskert	247.20				X	
509	105800	Bakonyi Erdészeti és Faipari Zrt.	Pápa	Gici vaddisznóskert	322.60				X	
510	250750	Feketevíz Vt.	Győr	Rédei vegyesvadas kert	522.10	X	X		X	
510	251850	Vértesi Erdészeti és Faipari Zrt.	Tatabánya	Császári vadaskert	216.32	X	X		X	X
510	253550	Vértesi Erdészeti és Faipari Zrt.	Tatabánya	Dolinai vadaskert	366.00				X	
510	400310	VADEX Mezőf. Zrt.	Székesfehérvár	Fehérvárcsurgói vadas kert	1197.00	X		X	X	X
510	400310	VADEX Mezőf. Zrt.	Székesfehérvár	Tímári vegyesvadas kert	972.00	X	X	X	X	
510	400351	VADEX Mezőföldi Erdő- és Vadgazdálkodási Zrt.	Székesfehérvár	Vadhányási vadaskert	510.00	X		X	X	
510	407050	Vál- Völgye Vt.	Felcsút	Vérti vegyesvadas kert	970.55	X	X	X	X	X
510	407050	Vál- Völgye Vt.	Felcsút	Ginzai vadaskert	291.16				X	X
511	403550	Tradicionális Vt.	Budapest	Lovasberényi vaddisznóskert	338.30				X	
511	404510	VADEX Mezőf. Zrt.	Vál	Váli vegyesvadas kert	653.00	X	X	X	X	X
512	252810	Pilisi Parkerdő Zrt.		Muflonkert (Bagolyhegyi vadaskert)	122.50					X
512	252810	Pilisi Parkerdő Zrt.		Történelmi kert	322.80	X	X	X	X	X
512	252810	Pilisi Parkerdő Zrt.		Rókási vaddisznóskert	300.80	X		X	X	X
512	571910	Pilisi Parkerdő Zrt.		Budakeszi-Páty vegyes nagyvadas fotó szafari és vadaskert	1745.00	X	X		X	X
512	571910	Pilisi Parkerdő Zrt.		Postaréti vadaskert					X	
512	571910	Pilisi Parkerdő Zrt.		Budapest-Budakeszi vegyes nagyvadas vadaskert	336.00	X	X	X	X	X

Az agrárminiszter

10/2018. (VII.3.) AM rendelete

a Dél-dunántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeinek vadgazdálkodási tervéről

4. melléklet a 10/2018. (VII.3.) AM rendelethez

A vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati irányelvei

Az elejtés szakszerűtlenségének minősítése során, a táblázatokban részletezett hibapont megítélése a megadott trófeajellegek együttes értékelésével kell végezni, a hibapont besoroláshoz minden paraméternek teljesülnie kell!

I. A gímszarvas bikák szakszerűtlen elejtésének határértékei

A gímszarvas bikák szakszerűtlen elejtésének határértékei a 402. számú Külső-somogyi, 403. számú Kapos-tolnai, 404. számú Zselic-közép-somogyi, 405. számú Belső-Somogyi, 407. számú Dél-baranyai ártéri, 408. számú Tolnai hegyháti, 410. számú Dél-balatoni vadgazdálkodási tájegységekben					
Hibapont	**Felrakás** (bika kora év)	**Trófea tömeg legalább (kg)**	**Szárhossz legalább (cm)**	**Főág hossza legalább (cm)**	**Jellege**
1	**1.** (2.)	1,5	30	-	szabályos
	2. (3.)	3,0	60	15	szabályos, min. 10 cm-es ágakkal villás, vagy koronás
	3. (4.)	3,5	70	15	szabályos, min. 15 cm-es ágakkal villás, vagy koronás
	4.-5. (5.-6.)	5,0	85	25	szabályos, min. 3-as koronák, koronákban min. 2 db 10 cm-es ággal, esetleg egyik oldalon villával, villában min. 20 cm-es ágakkal
	6.-7. (7.-8.)	7,2	95	30	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 15 cm-es ággal
	8.-9. (9.-10.)	9,0	100	30	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 20 cm-es ággal
2	**1.** (2.)	2,0	45	-	szabályos, egyéb ág
	2. (3.)	3,5	65	15	szabályos, min. 15 cm-es ágakkal villás, vagy koronás
	3. (4.)	4,0	75	15	szabályos, min. 15 cm-es ágakkal villás, vagy koronás
	4.-5. (5.-6.)	5,5	90	25	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 15 cm-es ággal
	6.-7. (7.-8.)	7,8	100	30	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 15 cm-es ággal
	8.-9. (9.-10.)	10,0	105	35	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 20 cm-es ággal
3	**1.** (2.)	2,5	50	-	szabályos, egyéb ág, vagy korona
	2. (3.)	4,0	70	15	szabályos, min. 15 cm-es ágakkal villás, vagy koronás
	3. (4.)	4,6	80	20	szabályos, min. 20 cm-es ágakkal villás, vagy koronás

A gímszarvas bikák szakszerűtlen elejtésének határértékei a 402. számú Külső-somogyi, 403. számú Kapos-tolnai, 404. számú Zselic-közép-somogyi, 405. számú Belső-Somogyi, 407. számú Dél-baranyai ártéri, 408. számú Tolnai hegyháti, 410. számú Dél-balatoni vadgazdálkodási tájegységekben					
Hibapont	**Felrakás** (bika kora év)	**Trófea tömeg legalább (kg)**	**Szárhossz legalább (cm)**	**Főág hossza legalább (cm)**	**Jellege**
	4.-5. (5.-6.)	6,0	95	30	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 15 cm-es ággal
	6.-7. (7.-8.)	8,5	105	35	szabályos, minimum 3-as koronák, min. 15 cm-es koronaágakkal
	8.-9. (9.-10.)	10,5	110	40	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 20 cm-es ággal

A Dél-dunántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeiben érett az a szarvasbika, amely elérte a 11. éves életkort, agancsa szabályos főágakkal (szemág, középág), és a minimum 3-as koronákban összesen legalább 5 db hosszú (15 cm-t meghaladó) ággal vagy kehelykoronával rendelkezik, az agancs tömege meghaladja a 8,50 kg-ot.

II. A dámszarvas bikák szakszerűtlen elejtésének határértékei

A dámszarvas bikák szakszerűtlen elejtésének határértékei a 402. számú Külső-somogyi, 403. számú Kapos-tolnai, 404. számú Zselic-közép-somogyi, 406. számú Mecseki, 407. számú Dél-baranyai ártéri, 408. számú Tolnai hegyháti, 410. számú Dél-balatoni vadgazdálkodási tájegységekben							
Hiba-pont	**Felrakás** (bika kora év)	**Szemág (jelleg, hossz)**	**Lapát hossz/szélesség (cm)**		**Tömeg / pont (kg) / IP**		**Lapát jellege**
1	**1.** (2.)	-	-	-	-		szabályos, min. 15 cm-es csapos
	2.- 3. (3.– 4.)	van	-	-	1,8		szabályos, elágazó, ellaposodó, pudvás
	4. – 5. (5.- 6.)	van	30	15	3		szabályos, zárt, csipkézett lapát
	6.- 8. (7.- 9.)	van	35	15	3,5		szabályos, zárt, jól csipkézett lapát
2	**1.** (2.)		-	-	-		szabályos, min. 20 cm-es csapos
	2.- 3. (3.– 4.)	van	-	-	2		szabályos, min. 30 cm-es szár, kanalas, elágazó, pudvás
	4. – 5. (5.- 6.)	20 cm	35	15	3,3		szabályos, zárt, egyenletesen csipkézett lapát
	6.- 8. (7.- 9.)	20 cm	40	20	4		szabályos, zárt, egyenletesen csipkézett lapát
3	**1.** (2.)		-	-	-		szabályos, min. 25 cm-es csapos
	2.- 3. (3.– 4.)	15 cm	-	-	2,2		szabályos, min. 45 cm-es szár, kanalas, elágazó, pudvás
	4. – 5. (5.- 6.)	20 cm	38	17	3,5		szabályos, zárt, egyenletesen csipkézett lapát
	6.- 8. (7.- 9.)	20 cm	40	23	4,5		szabályos, zárt, erősen csipkézett lapát

A Dél-dunántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeiben érett az a legalább 10 éves dámbika, amelynek agancsa közel szimmetrikus, legalább 30 cm hosszú és 14 cm széles, zárt lapáttal rendelkezik, amelynek tömege eléri a 3 kg-ot.

III. Az őzbakok szakszerűtlen elejtésének határértékei

Az őzbakok szakszerűtlen elejtésének határértékei a 401. számú Mezőföldi, 402. számú Külső-somogyi, 403. számú Kapos-tolnai, 404. számú Zselic-közép-somogyi, 405. számú Belső-somogyi, 406. számú Mecseki, 407. számú Dél-baranyai ártéri, 408. számú Tolnai hegyháti, 409. számú Gemenci valamint a 410. számú Dél-balatoni vadgazdálkodási tájegységekben				
Hibapont	**Felrakás** (bak kora)	**Trófea tömeg legalább (g)**	**Ágak hossza legalább (cm)**	**Általános jelleg**
1	**1.** (1)	150		tömegre való kritérium nélkül, ha 15 cm-es nyársas, tompa ágvég vagy villás
	2. (2)	200	2	szabályos hatos
	3. (3)	270	3	szabályos hatos
	4. (4)	320	4	szabályos hatos
	5. (5)	360	5	szabályos hatos
2	**1.** (1)	200		tömegre való kritérium nélkül, ha 15 cm-es,villás, tompa ágvég
	2. (2)	270	2	szabályos hatos
	3. (3)	330	3	szabályos hatos
	4. (4)	380	4	szabályos hatos
	5. (5)	430	5	szabályos hatos
3	**1.** (1)	250		tömegre való kritérium nélkül, ha 15 cm-es hatos, tompa ágvég
	2. (2)	300	3	szabályos hatos
	3. (3)	380	4	szabályos hatos
	4. (4)	430	5	szabályos hatos
	5. (5)	480	5	szabályos hatos

Felhasznált adatok és szakirodalom forrásai

Ádámfi, T. (1976): Vadállománybecslés. MAVOSz füzetek. Magyar Vadászok Országos Szövetsége, Budapest

Bencze, L. (1966): Vadgazdálkodástan. Erdészeti technikusok tankönyve. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Bencze, L. (1972): Vadgazdálkodásunk természeti adottságai. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Bencze, L. (1979): A vadállomány fenntartásának lehetőségei. A vadászati ökológia alapjai. Akadémiai Kiadó, Budapest

Berdár, B. (szerk.) (1983): Az őz és vadászata. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Beregi, A. (2011): Vadegészségtan. Jegyzet vadgazda mérnök szakos hallgatók részére. Vadvilág Megőrzési Intézet, Szent István Egyetem, Gödöllő

Bicsérdy, Gy., Egri, B., Sugár, L. és Sztojkov, V. (2000): Vadbetegségek. Sugár, L. (szerk.). Mezőgazda Kiadó, Budapest

Bod, L. (1994): A somogyi szarvas. Lipták Vadászati és Kereskedelmi Bt., Balatonfenyves, Kaposvár

Csányi, S. (2007): Vadbiológia. Mezőgazda Kiadó, Budapest

Csányi, S. és Heltai, M. (szerk.) (2010): Vadbiológiai olvasókönyv. Szemelvények a vadbiológia új eredményeiről a Vadvilág Megőrzési intézet munkatársainak ismeretterjesztő cikkei alapján. Mezőgazda Kiadó, Budapest

Csányi, S. és Majzinger, I. (2018): Az őz: ökológia és alkalmazkodó gazdálkodás. Szent István Egyetemi Kiadó, Gödöllő

Csányi, S. és Mátrai, K. (1988): Őzállományok ökológiája. A nemzetközi őzkutatások eredményei. Csányi, S. (szerk.). Állami Gazdaságok Országos Egyesülése, Vadgazdálkodási Bizottság, Budapest

Demeter, A. és Kovács, Gy. (1986): Állatpopulációk nagyságának és sűrűségének becslése. Bernát, G. (szerk.). Korunk tudománya. Akadémiai Kiadó, Budapest

Faragó, S. (1995): Mezei és vizi élőhelyfejlesztés. Erdészeti és Faipari Egyetem. Erdőmérnöki Kar. Vadgazda Mérnöki Szak, Sopron

Faragó, S. (szerk.) (2007): Magyar vadász enciklopédia. Totem Kiadó, Budapest

Faragó, S. (szerk.) (2012): A LAJTA Project. Egy tartamos mezei vad és ökoszisztéma vizsgálat 20 éve. Nyugat-magyarországi Egyetem Kiadó, Sopron

Faragó, S., Dittrich, G., Faludiné Blickle, B., Gosztonyi, L., Jánoska, F., Kolics, L., Mohácsi, S. és Papp, S. (2013): Program a fogoly (*Perdix perdix*) védelmére Magyarországon. Magyar Apróvad Közlemények, 11: 167-202

Faragó, S. és Náhlik, A. (1997): A vadállomány szabályozása. Mezőgazda Kiadó, Budapest

Farkas, D. (2004): Nézd és lásd! Kézikönyv az őzről. Szekszárdi Nyomda Kft., Szekszárd

Feiszt, O. és Varga, E. (2016): A zalai gímszarvas. Zalai Gímszarvasért Alapítvány

Heltai, M. (2002): Emlős ragadozók magyarországi helyzete és elterjedése. PhD értekezés, Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kar, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék, Szent István Egyetem, Gödöllő

Heltai, M. (2004): Élőhelyfejlesztés és -javítás. Egyetemi jegyzet. Szent István Egyetem, Vadgazda Mérnöki Szak, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék, Gödöllő

Heltai, M. (szerk.) (2010): Emlős ragadozók Magyarországon. Mezőgazda Kiadó, Budapest

Heltai, M. (2014): Élőhelyfejlesztés mezőgazdasági területeken. Jegyzet vadgazda mérnöki szakos

hallgatók részére. Szent István Egyetem, Vadgazda Mérnöki Szak, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék, Gödöllő

Heltai, M. (2018): Az aranysakál állományával való gazdálkodás problémái. Nimród Vadászújság, 106 (5): 12-13

Heltai, M. és Lanszki, J. (2015): Az aranysakálról röviden, de tényszerűen. Nimród Vadástújság, 103 (5): 16-17

Heltay, I. (1989): A róka ökológiája és vadászata. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Heltay, I. és Kabai, P. (szerk.) (2006): Hivatásos vadászok kézikönyve. I-II. Országos Magyar Vadászkamara, Budapest

Kőhalmy, T. (1990): Vadgazdálkodás. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Kőhalmy, T. (1995): Vadbefogás, vadtelepítés. Erdészeti és Faipari Egyetem, Erdőmérnöki Kar, Sopron

Kőhalmy, T. (szerk.) (1995): Vadászati enciklopédia. Mezőgazda Kiadó, Budapest, (1. kiadás)

Kőhalmy, T. (1995): Erdei élőhelyfejlesztés. Erdészeti és Faipari Egyetem, Vadgazda Mérnöki Szak, Sopron

Kőhalmy, T., Mészáros, K. és Völgyi, L. (2002): A vad által és a vadban okozott károk, valamint a vadászati kár. Nyugat-magyarországi Egyetem, Sopron

Kovács, Gy. és Heltay, I. (1985): A mezeinyúl. Ökológia, gazdálkodás, vadászat. Hubertus Bt. és a Magyar Mezőgazdaság Kft. kiadványa, Budapest (2. kiadás)

Majzinger, I. és Csányi, S. (2017): Útmutató az adatokon alapuló mezei nyúl gazdálkodáshoz. Szent István Egyetemi Kiadó, Hódmezővásárhely — Gödöllő. 70pp.

Mátrai, G. (1980): A muflon és vadászata. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Mátrai, G. (2004): Erdei élőhelyfejlesztés. Egyetemi jegyzet. Szent István Egyetem, Vadgazda Mérnöki Szak, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék, Gödöllő

Mátrai, G. (2004): Vadföld- és legelőgazdálkodás. Egyetemi jegyzet. Szent István Egyetem, Vadgazda Mérnöki Szak, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék, Gödöllő

Nagy, E. (1984): A fácán és vadászata. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Náhlik, A. (szerk.) (2014): A vaddisznóállomány helyzete és a gazdálkodás perspektívái Magyarországon. NYME Kiadó, Sopron

Páll, E. (szerk.) (1985): A gímszarvas és vadászata. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Páll, E. (2001): A vaddisznó. Nimród Vadászakadémia. 8. kötet. Nimród Alapítvány, Budapest

Sárkány, P. és Vallus, P. (szerk.) (1971): A vadászat kézikönyve. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Szabolcs, J. (1975): A dámvad. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest (2., átdolgozott kiadás)

Szederjei, Á. (1963): A vad etetése, óvása, befogása. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Szederjei, Á. és Studinka, L. (1962): Nyúl, fogoly, fácán. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Szederjei, Á. (1959): Őz. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Szederjei, Á. (1965): Szarvas. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest (2. kiadás)

Szemethy, L. és Heltai, M. (2001): A csapdázás elmélete és gyakorlata. Vad-Ész Mérnökiroda Bt., Gödöllő

Szemethy, L. és Heltai, M. (2001): Ragadozógazdálkodási stratégia - a jövő lehetőségei. Magyar Apróvad Közlemények, 6: 59-78

Szunyoghy, J. (1963): A magyarországi szarvas. Kandidátusi értekezés, Természettudományi Múzeum, Budapest